

**T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**KENTSEL AÇIK - YEŞİL ALANLARDA KULLANICILARIN GÜVENLİK
ALGISI: ISPARTA KENTİ ÖRNEĞİ**

Zeynep AKGÜL GÖK

**Danışman
Doç. Dr. Murat AKTEN**

**DOKTORA TEZİ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI
ISPARTA - 2018**

© 2018 [Zeynep AKGÜL GÖK]

TEZ ONAYI

Zeynep AKGÜL GÖK tarafından hazırlanan "Kentsel Açık - Yeşil Alanlarda Kullanıcıların Güvenlik Algısı: Isparta Kenti Örneği" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri üyeleri önünde Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda **DOKTORA TEZİ** olarak başarı ile savunulmuştur.

Danışman

Doç. Dr. Murat AKTEN
Süleyman Demirel Üniversitesi

Jüri Üyesi

Prof. Dr. Abdullah KELKİT
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Jüri Üyesi

Prof. Dr. Sebahat AÇIKSÖZ
Bartın Üniversitesi

Jüri Üyesi

Doç. Dr. Duygu GÖKCE
Süleyman Demirel Üniversitesi

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Candan KUŞ ŞAHİN
Süleyman Demirel Üniversitesi

Enstitü Müdürü

Prof. Dr. Yasin TUNCER

TAAHHÜTNAME

Bu tezin akademik ve etik kurallara uygun olarak yazıldığını ve kullanılan tüm literatür bilgilerinin referans gösterilerek tezde yer aldığını beyan ederim.

Zeynep AKGÜL GÖK

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
TEŞEKKÜR.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
ÇİZELGELER DİZİNİ	xii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	xiii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Kuramsal Temeller	4
1.1.1. Kentsel açık-yeşil alanların pozitif etkileri	4
1.1.2. Kentsel açık-yeşil alanların negatif etkileri	6
1.2. Suç ve Suç Korkusu	8
1.2.1. Suç.....	8
1.2.2. Suç korkusu.....	10
1.2.2.1. Suç korkusuna ilişkin teoriler	11
1.2.2.2. Suç korkusunu etkileyen faktörler	15
1.3. Suç Teorileri	18
1.3.1. Savunulabilir mekân teorisi.....	19
1.3.2. Mekân dizim analizi teorisi	19
1.3.3. Çevresel tasarım yoluyla suçun önlenmesi teorisi	20
1.3.3.1. CPTED ilkeleri	21
1.3.3.2. CPTED uygulama adımları.....	26
1.4. Kırık Camlar Teorisi	28
1.5. Çevre ve Suç.....	29
1.5.1. Kişilere karşı suçlar.....	29
1.5.2. Topluma karşı suçlar	31
1.5.2.1. Çevreye karşı işlenen suçlar.....	32
1.5.2.2. Çevreye karşı suçlar dışındaki topluma karşı suçlar	33
1.5.3. Millete ve devlete karşı suçlar	34
1.6. Çevresel Kriminoloji	35
2. KAYNAK ÖZETLERİ	38
2.1. Kentsel Açık-Yeşil Alanların Faydaları İle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	38

2.2. Peyzaj Tasarımının Güvenlik Algısı Üzerine Etkilerine Dair Yapılan Çalışmalar.....	39
2.3. Suç ve Suç Korkusu İle İlgili Yapılan Çalışmalar.....	45
3. MATERYAL VE YÖNTEM	57
3.1. Materyal	57
3.1.1. Gökçay Mesireliği.....	58
3.1.2. Tarihi Ayazmana Mesireliği	60
3.1.3. Gölcük Tabiat Parkı.....	62
3.2. Yöntem.....	64
3.2.1. Anketin planlanması.....	65
3.2.2. Anket tasarımı.....	66
3.2.3. Anketin uygulanması.....	68
3.2.4. Verilerin değerlendirilmesi.....	69
3.3. Kapsam ve Kısıtlar	71
4. ARAŞTIRMA BULGULARI.....	73
4.1. Demografik Bilgilere Dair Bulgular	73
4.2. Alan Kullanım Tercihlerine Dair Bulgular	75
4.3. Alanlara Dair Kullanıcıların Güvenlik Algılarının Araştırılması	77
4.3.1. Gökçay Mesireliği kullanıcılarının güvenlik algısı.....	80
4.3.1.1. Cinsiyetin güvenlik algısı üzerine etkisi	81
4.3.1.2. Yaşın güvenlik algısı üzerine etkisi.....	84
4.3.1.3. Öğrenim durumunun güvenlik algısı üzerine etkisi	87
4.3.1.4. Gelirin güvenlik algısı üzerine etkisi.....	89
4.3.1.5. Yaşanılan yerin güvenlik algısı üzerine etkisi.....	92
4.3.1.6. Gökçay Mesireliğinde “en güvenli” ve “en güvensiz” hissedilen yerler	93
4.3.2. Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcılarının güvenlik algısı.....	97
4.3.2.1. Cinsiyetin güvenlik algısı üzerine etkisi	97
4.3.2.2. Yaşın güvenlik algısı üzerine etkisi	103
4.3.2.3. Öğrenim durumunun güvenlik algısı üzerine etkisi	105
4.3.2.4. Gelirin güvenlik algısı üzerine etkisi.....	107
4.3.2.5. Yaşanılan yerin güvenlik algısı üzerine etkisi.....	111

4.3.2.6.Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğindeki mahallelerde ikamet edip etmemenin güvenlik algısı üzerine etkisi	113
4.3.2.7.Tarihi Ayazmana Mesireliğinde “en güvenli” ve “en güvensiz” hissedilen yerler	117
4.3.3. Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının güvenlik algısı.....	120
4.3.3.1.Cinsiyetin güvenlik algısı üzerine etkisi	120
4.3.3.2.Yaşın güvenlik algısı üzerine etkisi	126
4.3.3.3.Öğrenim durumunun güvenlik algısı üzerine etkisi	130
4.3.3.4.Gelirin güvenlik algısı üzerine etkisi.....	133
4.3.3.5.Yaşanılan yerin güvenlik algısı üzerine etkisi.....	134
4.3.3.6.Gölcük Tabiat Parkında “en güvenli” ve “en güvensiz” hissedilen yerler	136
4.4. Kullanıcıların Güvenlik Algılarının Alanlar Arası Karşılaştırılması	139
4.5. Alanlarda Karşılaşılan İstenmeyen Olayların ve İşlenen Suçların Güvenlik Algısına Etkisi.....	142
5. TARTIşMA VE SONUÇLAR.....	146
KAYNAKLAR.....	171
EKLER.....	183
EK A. Kazancı hukuk veri tabanı.....	184
EK B. Görsel yardımcı materyaller.....	184
EK C. Anket formu	185
EK D. Etik kurul onay raporu	187
EK E. Isparta Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü izin yazısı	188
EK F. Isparta Çevre ve şehircilik İl Müdürlüğü izin yazısı	188
EK G. Orman ve Su İşleri Bakanlığı VI. Bölge Müdürlüğü izin yazısı	189
ÖZGEÇMİş.....	190

ÖZET

Doktora Tezi

KENTSEL AÇIK - YEŞİL ALANLARDA KULLANICILARIN GÜVENLİK ALGISI: ISPARTA KENTİ ÖRNEĞİ

Zeynep AKGÜL GÖK

**Süleyman Demirel Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı**

Danışman: Doç. Dr. Murat AKTEN

Bu çalışma; insanların kentsel açık-yeşil alanlarla ilgili güvenlik algısını ve bu algının dünyadaki diğer kültürlerden farkını belirlemeyi ve insanların bu tür alanlardaki güvenlik algısını artırmaya yönelik peyzaj tasarım yaklaşımlarını Isparta Kenti örneğinde ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaçla, Isparta kentinde bulunan Gökçay Mesireliği, Tarihi Ayazmana Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkında, 396 katılımcı ile bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, kentsel açık-yeşil alan kullanıcılarının güvenlik algılarını belirlemek için “mülakat”, “harita oluşturma” ve “alanlara dair yapılan gözlemler” kullanılmıştır.

Çalışma sonucunda, Isparta’daki kentsel açık-yeşil alan kullanıcılarının güvenlik algılarında *cinsiyet, yaş, öğrenim durumu ve yaşanan yere* göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Gelirin ise kullanıcıların güvenlik algılarını etkileyen faktörlerden biri olmadığı sonucuna varılmıştır. Genel olarak kadınların, gençlerin, eğitim seviyesi daha yüksek olanların ve yaşamı boyunca çoğunlukla kırsal alanlarda yaşayanların, kentsel açık-yeşil alanlarda daha fazla negatif algıya sahip oldukları tespit edilmiştir.

Çalışmada, kentsel açık-yeşil alan kullanıcılarının bu alanları kendileri ve çocuklar için genellikle güvenli buldukları, bununla beraber engelli bireyler için ise genellikle güvensiz buldukları tespit edilmiştir. Kentsel açık-yeşil alanlarda yeterli işaret/levhaların ve güvenlik görevlisinin bulunması durumunda kullanıcıların kendilerini daha güvende hissedecekleri ortaya konulmuştur. Bunların yanı sıra kullanıcıların etrafı açık yerlerde otururken kendilerini daha güvenli hissettikleri tespit edilmiştir. Kentsel açık-yeşil alan kullanıcıları araçlarına yakın yerlerde otururken kendilerini daha güvenli hissetmekte ve genellikle bu alanlardaki trafik akışının insanlar için tehlike oluşturduğunu düşünmektedirler. Ayrıca kentsel açık-yeşil alanlarda başka birileri varken kullanıcılar kendilerini daha güvende hissetmektedirler. Çalışmada, kentsel açık-yeşil alanlarda kendisi ya da herhangi bir yakını istenmeyen olaylarla karşılaşan kullanıcılar ile medya, komşu, arkadaş vb. aracılığıyla suçtan

haberdar olan kullanıcıların bu alanlarda kendilerini daha güvensiz hissettikleri ve bu kullanıcıların çoğunlukla kadın olduğu saptanmıştır.

Çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda, kentsel açık-yeşil alanlardaki güvenlik algısını artırmaya yönelik peyzaj tasarım yaklaşımları hem Gökçay Mesireliği, Tarihi Ayazmana Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkı için öneriler hem de genel öneriler olarak sunulmuştur. Ayrıca ülkemizin diğer kentlerinde yapılacak peyzaj tasarım ve uygulama çalışmalarında da kullanılabilecek model öneriler sunulmuştur.

Çalışma sonuçlarının uygulamaya yönelik olarak kentsel açık-yeşil alanların tasarım ve yönetiminden sorumlu kuruluşlara yol gösterici olması beklenmektedir. Bu kapsamda alınacak önlemlerin, kentlerde güvenliğin artmasına katkıda bulunması, ayrıca kentsel açık-yeşil alanların daha geniş kitleler tarafından güvenle kullanılabilmesine imkân sağlaması umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kentsel açık ve yeşil alanlar, güvenlik, güvenlik algısı, suç, suç korkusu, Isparta.

2018, 191 sayfa

ABSTRACT

Ph.D. Thesis

PUBLIC PERCEPTION OF SAFETY IN URBAN OPEN - GREEN SPACES: A CASE STUDY OF ISPARTA

Zeynep AKGÜL GÖK

**Süleyman Demirel University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture**

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Murat AKTEN

This study aims to determine the public perception of safety for urban open-green spaces and the difference of this perception from other cultures in the world and also to introduce landscape designing approaches in order to increase the safety perceptions in urban open-green spaces in the case of the city of Isparta. With this aim, a survey study is carried out with 396 participants in Gökçay Park, Historical Ayazmana Park and Gölcük Natural Park. In addition, “interview”, “mapping”, and “observations of spaces” were used to determine the safety perceptions of urban open-green space users.

As a result of the study, statistically significant differences were found in the safety perceptions of urban open-green space users’ in terms of *gender, age, education level* and, *the place where they live*. It has come to the conclusion that income is not one of the factors that affect the safety perceptions of the users. In general, it has been found that women, youths, the ones with higher education levels and people who mostly live in rural areas throughout their life have more negative perceptions in the urban open-green spaces.

In the study, it has been found that users of urban open-green spaces generally find these areas to be safe for themselves and children, and that they were often insecure for disabled people. It has been demonstrated that users will feel safer if there have adequate signs and security personnel in the urban open-green spaces. In addition, it has been found that users feel safer while sitting in open areas around them. Urban open-green space users feel safer when they sit close to their vehicles and generally think that the traffic flow in these areas is dangerous for people. In addition, while there are others in urban open-green spaces, users feel more confident. In the study, the users in the urban open-green spaces who encountered themselves or any other unfavorable events, and the users who are aware of the crime through the media, neighbors, friends, etc., are more insecure in these areas and that these users are mostly women.

In the direction of the findings obtained in the study, landscape design approaches to increase the safety perception in the urban open-green spaces are presented both as suggestions for Gökçay Park, Historical Ayazmana Park

and Gölcük Natural Park and as general recommendations. In addition, model proposals that can be used in landscape design and application studies to be carried out in other cities of our country are presented.

It is expected that the results of the study will guide the institutions responsible for the design and management of urban open-green spaces for implementation. It is expected that the measures to be taken in this context will contribute to the increase of safety in the cities and that the urban open-green spaces can be used safely by wider masses.

Keywords: Urban open and green spaces, safety, perception of safety, crime, fear of crime, Isparta.

2018, 191 pages

TEŞEKKÜR

Everything you can image is real
(Hayal edebildiğin herşey gerçektir)
Pablo Picasso

“Kentsel Açık-Yeşil Alanlarda Kullanıcıların Güvenlik Algısı: Isparta Kenti Örneği” başlıklı bu çalışma Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı’nda doktora tezi olarak hazırlanmıştır.

Hayatın temel felsefesi güzellikleri ve zorlukları içinde barındırmasıydı belki de. Güzelliklerin ne kadar değerli olduğunu farketmemizi sağlayan, sahip olduklarımızın ne kadar eşsiz olduğunu anlamamızı sağlayan şeydi karşılaştığımız zorluklar aslında. Karşılaştığım tüm bu zorluklar esnasında, nefesimin kesildiği anlarda bana nefes olan, gücümün bittiği anlarda bana güç veren, umudumu yitirdiğim zamanlarda umut ışığım olan, hayata tutunduğum en güzel dalım; güzel kızım “*Bilge GÖK*” ilk teşekkürüm ve bu tezim senin için.

Alan çalışmalarını gerçekleştirirken, anketlerimi bilgisayar ortamına aktarırken ve anketlerimin uygulanmasında hep arkadaşım olan, yaz kış demeden benimle yol alan, analizlerimde en profesyonel destekçim, çıkmaza girdiğim anlarda derdimi dinleyen ve beni sıkıntılarımdan içinden çekip çıkaran kurtarıcım, kendimi toparlayıp tezimi bitirmem noktasında beni motive eden ve saymakla bitiremeyeceğim desteği bana sunan eşi olmayan eşim “*İbrahim Yaşar GÖK*” teşekkürlerin en güzeli senin için.

Sevgili babam “*Mesut AKGÜL*”, annem “*Gülseren AKGÜL*” ve kardeşlerim “*Meliha AKGÜL ALTIKAT*” ile “*M. Burak AKGÜL*” iyiki varsınız. Aile olmanın ne demek olduğunu bana öğreten ve bunun bir insanın başarısı üzerindeki yerini bana yaşatan, şu hayattaki en büyük şansım “ailem” emeklerinizi asla ödeyemem.

Tezime gereken vakti ayıramıyordum adına küçük prensesimle ilgilenerek bana çalışma ortamı sağlayan, gözümü arkada bırakmayan ve beni hep destekleyen kayınvalidem “*Pakize GÖK*”, kayınpederim “*Kamil GÖK*” ve görümcem “*Hanne Rabia GÖK*” destekleriniz için sonsuz teşekkürler.

Yaşadıkları sürede sevgileriyle ve dualarıyla hep yanımda olan ve doktoramı bitirdiğimi görebilselerdi çok büyük gurur ve mutluluk duyacaklarını bildiğim rahmetli dedem “*Ömer AKGÜL*” ve babaannem “*Zeynep AKGÜL*” hep kalbimdesiniz.

Araştırmalarım boyunca maddi ve manevi her türlü desteğinden dolayı kıymetli danışmanım Sayın Doç. Dr. Murat AKTEN’e teşekkürlerimi sunarım. Bu araştırma için beni yönlendiren, karşılaştığım zorlukları bilgi ve tecrübesi ile aşmamda yardımcı olan, fikirleri ile araştırmama ışık tutan değerli hocam Doç. Dr. Halil ÖZGÜNER’e teşekkürü bir borç bilirim. Değerli bilgi ve katkılarından ötürü tez izleme komisyonu hocalarım Doç. Dr. Duygu GÖKCE ve Dr. Öğr. Üyesi Candan KUŞ ŞAHİN’e; lisansüstü eğitimin süresince bana her zaman yardımcı olmaya çalışan değerli hocam Prof. Dr. Atila GÜL’e teşekkürlerimi sunarım.

Vefa, insanlık, kardeşlik, sevgi, samimiyet, dürüstlük ve iyilik kelimelerinin kendisinde anlam bulduğu, iyi ve kötü gün dostu, tez yazım sürecimdeki destekçim Dr. Öğr. Üyesi Şehriban ERASLAN seni tanımamak benim için bir kayıp olurdu.

Neşe kaynağım, kardeşlerim, değerli yardımlarını benden esirgemeyen sevgili Öğr. Gör. Emine KELEŞ ve Arş. Gör. Büşra EZENCİ en kalbi teşekkürlerim sizler için. Tez çalışmamda haritaların geliştirilmesinde teknik yönüyle bana destek sunan Peyzaj Yüksek Mimarı Mert AKOĞLU'na en içten teşekkürlerimi sunarım.

Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğretim üyelerine bilgi ve deneyimlerini paylaşımlarından dolayı en kalbi şükranlarımı sunarım. Aynı zamanda Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü çalışanlarına lisansüstü eğitimim süresince göstermiş oldukları ilgilerinden dolayı teşekkür ederim.

Bunların yanı sıra, hem tezim için gerekli olan verileri sağlama noktasında hem de anket çalışmalarımın yapılabilmesi için gereken iznin verilmesi noktasında her türlü desteği veren Süleyman Demirel Üniversitesi Rektörlüğü Fen ve Mühendislik Bilimleri Etik Kurulu Başkanlığı'na, Isparta Belediye Başkanlığı Park ve Bahçeler Müdürlüğü'ne, Isparta Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'ne ve Orman ve Su İşleri Bakanlığı VI. Bölge Müdürlüğü'ne teşekkürlerimi sunarım.

Peyzaj Mimarı olmak hayatı yeniden yorumlamaktı. Kendi nefesini üflemeği dört bir yana. Aşkla, heyecanla, azimle ve sabırla yol almaktı. İlham veren coğrafyaların peşinden koşmak ve hayallerini yaşamaktı. Kendini bulmaktı yaptığın her eserde ve kendin kalabilmektir. Evet, bu süreçte bulduğum "kendime" de azmi, motivasyonu ve sabrı için teşekkür ederim.

Zeynep AKGÜL GÖK
ISPARTA, 2018

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 3.1. Çalışma alanlarının coğrafi konumları ve kent merkezine olan uzaklıkları	57
Şekil 3.2. Gökçay Mesireliğine ait genel bir görünüm	58
Şekil 3.3. Gökçay Mesireliği alan sınırları.....	58
Şekil 3.4. Gökçay Mesireliği AutoCAD altlığı	59
Şekil 3.5. Tarihi Ayazmana Mesireliğinden bir görünüm.....	60
Şekil 3.6. Tarihi Ayazmana Mesireliği alan sınırları.....	61
Şekil 3.7. Tarihi Ayazmana Mesireliği AutoCAD altlığı	61
Şekil 3.8. Gölcük Tabiat Parkına ait genel bir görünüm	62
Şekil 3.9. Gölcük Tabiat Parkı alan sınırları.....	63
Şekil 3.10. Gölcük Tabiat Parkı AutoCAD altlığı.....	64
Şekil 4.1. Gökçay Mesireliği çiftlik ve atıl yerlerden görünüm	82
Şekil 4.2. Gökçay Mesireliğinde araç farlarının ışığında piknik yapan insanlara dair bir görünüm.....	85
Şekil 4.3. Gökçay Mesireliğinde doğal gözetimin sağlandığı bir alan görünümü	85
Şekil 4.4. Gökçay Mesireliğinde amfi tiyatronun arka tarafından görünüm	89
Şekil 4.5. Gökçay Mesireliğinde “en güvenli” ve “en güvensiz” hissedilen yerler.....	94
Şekil 4.6. Gökçay Mesireliğinde en güvenli hissedilen yerlere dair örnekler	95
Şekil 4.7. Gökçay Mesireliğinde en güvensiz hissedilen yerlere dair örnekler	96
Şekil 4.8. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde üst kısımlardan görünüm	100
Şekil 4.9. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde amfi tiyatrodan görünüm	101
Şekil 4.10. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde çocuk oyun alanından görünüm	101
Şekil 4.11. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde etrafı açık olan havuz kısmından bir görünüm	103
Şekil 4.12. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde piknik alanı kenarındaki otoparktan bir görünüm	108
Şekil 4.13. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde yoğun bitki kullanımı olan bir alan görünümü.....	113
Şekil 4.14. Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğindeki mahallelerden görünüm	116
Şekil 4.15. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde “en güvenli” ve “en güvensiz” hissedilen yerler.....	117
Şekil 4.16. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde en güvenli hissedilen yerlere dair örnekler	118
Şekil 4.17. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde en güvensiz hissedilen yerlere dair örnekler.....	119
Şekil 4.18. Gölcük Tabiat Parkında göl çevresi yürüyüş yolundan bir görünüm.....	122
Şekil 4.19. Gölcük Tabiat Parkında yürüyüş yolu ve piknik yerlerinden bir görünüm.....	123

Şekil 4.20. Gölcük Tabiat Parkında doğal gözetimi engelleyen bitkilere dair bir görünüm.....	124
Şekil 4.21. Gölcük Tabiat Parkında çocuk oyun alanlarından görünüm.....	125
Şekil 4.22. Gölcük Tabiat Parkında ana yol üstü araç park yerlerine dair bir görünüm.....	129
Şekil 4.23. Gölcük Tabiat Parkında etrafı açık piknik yerlerinden bir görünüm.....	131
Şekil 4.24. Gölcük Tabiat Parkında “en güvenli” ve “en güvensiz” hissedilen yerler.....	136
Şekil 4.25. Gölcük Tabiat Parkında en güvenli hissedilen yerlere dair örnekler.....	137
Şekil 4.26. Gölcük Tabiat Parkında en güvensiz hissedilen yerlere dair örnekler.....	138
Şekil 5.1. Yürüyüş yolları ile ilgili model öneriler.....	166
Şekil 5.2. Bitkisel düzenlemeler ile ilgili model öneriler.....	169

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge 1.1. Güven ve güvensizlik hislerinin bileşenleri	8
Çizelge 1.2. Suç korkusuna ilişkin temel yaklaşımlar ve perspektifler	12
Çizelge 1.3. Suç korkusu ile ilişkili savunmasızlığın farklı boyutları	14
Çizelge 1.4. Sosyal problem perspektifine göre suç korkusunun kaynağı	15
Çizelge 3.1. Farklı hedef kitle büyüklükleri ve hata düzeyleri için ihtiyaç duyulan örneklem büyüklükleri	66
Çizelge 4.1. Demografik bilgilere dair frekans dağılımları ve yüzde tablosu	74
Çizelge 4.2. Alan kullanım tercihlerine dair frekans dağılımları	76
Çizelge 4.3. Alanlara göre güvenlik algısı ifadelerinin ortalamaları ve standart sapmaları	78
Çizelge 4.4. Cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları	83
Çizelge 4.5. Yaşa göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları	86
Çizelge 4.6. Öğrenim durumuna göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları	88
Çizelge 4.7. Gelire göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları	91
Çizelge 4.8. Yaşanılan yere göre Mann-Whitney U Testi sonuçları	92
Çizelge 4.9. Cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları	99
Çizelge 4.10. Yaşa göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları	104
Çizelge 4.11. Öğrenim durumuna göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları	106
Çizelge 4.12. Gelire göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları	110
Çizelge 4.13. Yaşanılan yere göre Mann-Whitney U Testi sonuçları	111
Çizelge 4.14. Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet durumuna göre Mann-Whitney U Testi sonuçları	114
Çizelge 4.15. Cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları	121
Çizelge 4.16. Yaşa göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları	128
Çizelge 4.17. Öğrenim durumuna göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları	132
Çizelge 4.18. Gelire göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları	133
Çizelge 4.19. Yaşanılan yere göre Mann-Whitney U Testi sonuçları	135
Çizelge 4.20. Alanlar arası Kruskal-Wallis Testi sonuçları	140
Çizelge 4.21. Karşılaşılan istenmeyen olaylara ve işlenen suçlardan haberdar olmaya dair yüzdeler	143
Çizelge 4.22. Kullanıcıların genel güvenlik algılarındaki farklılaşma	143
Çizelge 5.1. Güvenlik algısının demografik özelliklere göre farklılaşması	147

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemleri
CPTED	Crime Prevention Through Environmental Design (Çevresel Tasarım Yoluyla Suçun Önlenmesi)
DSİ	Devlet Su İşleri
DOC	Designing Out Crime (Suçu Dışlayan Tasarım)
TCK	Türk Ceza Kanunu
m.	Madde

1. GİRİŞ

Açık-yeşil alanlar medeniyetin ve yaşam kalitesinin bir göstergesi olarak kabul edilmekte olup bu alanların kentsel ortamdaki önemi her geçen gün giderek artmaktadır (Gül ve Küçük, 2001). Yeşil alanların insanlar için zihinsel (şiddet duygusunun ve stresin azaltılması, konsantrasyonun artırılması vb.), fiziksel (sağlıklı yaşam, hızlı iyileşme, çevre koşullarının iyileştirilmesi vb.) ve sosyal (suçları azaltma, iş verimini artırma, güvenli araç kullanımı vb.) yönden birçok faydası bulunmaktadır (Barton, 2009). Ayrıca estetik, rekreasyonel, sosyal, psikolojik açıdan ve sağlık açısından birçok faydaları bulunan kentsel açık-yeşil alanlar, kent insanının yaşam kalitesi için son derece önem arz etmektedir (Parsons ve Daniel, 2002; Chiesura, 2004; Bowler vd., 2010). Bu kapsamda kentsel açık-yeşil alanlar ile insanlar arasındaki ilişki birçok meslek disiplini tarafından incelenmiş ve kentsel açık-yeşil alanların insanlar için faydaları birçok bilimsel çalışma ile ortaya konulmuştur (Özgüner, 2004).

Bununla beraber, kentsel açık-yeşil alanlar yukarıda bahsedilen faydalarının yanında, insanlar için bazen saldırıya uğrama korkusu, fiziksel tehlikeler, olumsuz hava koşulları, zehirli ve zararlı hayvanlar gibi özelliklerden dolayı olumsuz algılara ve korkulara da neden olabilmektedir (Burgess vd., 1988; Bixler ve Floyd, 1997; Van den Berg ve Ter Heijne, 2005; Lyytimäki ve Sipilä, 2009).

İnsanların doğal çevre ile ilgili tercihleri konusunda gerçekleştirilen bazı çalışmalar yeşil alanların insanlar tarafından oldukça önemsendiğini ve tercih edildiğini savunurken (Wohlwill, 1976; Kaplan, 1983; Walker ve Duffield, 1983; Gold, 1986; Ulrich, 1986), diğerleri insanların doğal alanları korkutucu ve rahatsız edici bulduklarını (Bixler ve Floyd, 1997), genellikle fiziksel tehlike korkusuyla ilişkilendirdiklerini (Talbot ve Kaplan, 1984) ve bazen de gidilmesi tehlikeli alanlar olarak nitelendirdiklerini (Hayward ve Weitzer, 1984; Burgess vd., 1988; Harrison ve Burgess, 1988) öne sürmektedirler.

Bunların yanı sıra kentlerde bakımlı bitki örtüsünün varlığının güvenlik üzerinde olumlu etkileri olduğunu savunan çalışmalar da mevcuttur (Sangster, 1995; Jorgensen vd., 2002). Örneğin; kent ormanlarında bireylerin güvenlik algısı ile ilgili gerçekleştirilen bir literatür araştırmasında “çevresel faktörlerin (özellikle vejetasyon karakterinin)”, “bakımın” ve “peyzaj tasarımının” alandaki güvenlik algısı üzerinde önemli ölçüde etkili olduğu ifade edilmiştir (Jansson vd., 2013). Bununla beraber kullanıcıların kişilik özellikleri ve kültürel birikimlerinin de çevresel faktörler ile etkileşim içinde bulunduğu ve güvenlik algısı üzerinde etkili olduğu belirtilmektedir (Maruthaveeran ve Konijnendijk van den Bosch, 2014).

İnsanın kentsel mekân ölçeğindeki ihtiyaçları; temel ihtiyaçlar, bilişsel ihtiyaçlar ve estetik ihtiyaçlar olarak sınıflandırılmış, temel ihtiyaçlar da kendi içerisinde; fizyolojik ihtiyaçlar, güvenlik ve korunma ihtiyacı, aidiyet ihtiyacı, saygı görme ihtiyacı ve kendini ifade etme ihtiyacı olarak sınıflandırılmıştır (Lang, 1994). Maslow (1970)’un gereksinimler hiyerarşisinde sıraladığı gibi, güvenli bir ortam gereksinimi çoğunlukla insanların diğer gereksinimlerinin önüne geçmektedir. Bir başka deyişle insanların güvenlik ihtiyacı temel ihtiyaçlarından sonra gelen en önemli ihtiyaçlarından biridir. Bu ihtiyacı karşılanmadığında diğer ihtiyaçlarının giderilmesi mümkün olamayacaktır.

Kentsel açık-yeşil alanlarda özellikle sosyal açıdan ortaya çıkan olumsuz algılarla (örneğin saldırıya uğrama/suç korkusu) ilgili çok az çalışma bulunmaktadır. Buna rağmen bu tür alanlarda meydana gelen anti-sosyal davranışlar sonucu insanların yaşadığı saldırıya uğrama korkusu ve güvensizlik hissinin bireylerin ruhsal sağlıkları ve refahları üzerine olumsuz etkileri olduğu ve insanların kentsel açık-yeşil alanları kullanmaktan kaçınmalarına neden olduğu görüşü yaygın olarak kabul edilmektedir (Burgess vd., 1988; Madge, 1997; Foster vd., 2012; Lorenc vd., 2012). Kentsel açık-yeşil alanlar ile ilgili yapılan birçok çalışmada; sosyal ilişkilerin zayıflığı, alanda diğer insanların ve park görevlilerinin azlığı ile kullanıcıların alanla ilgili yeterli bilgiye sahip olmamaları, alandaki güvenlik algısını olumsuz etkileyen faktörler arasında gösterilmektedir (Maruthaveeran ve Konijnendijk van den Bosch, 2014). Ayrıca

güvenlik duygusu sosyo-kültürel farklılıkların bulunduğu kentsel alanlarda suç korkusuyla ilişkili bir problem konusudur (Apak vd., 2002).

Bu nedenle günümüzde giderek büyüyen kentlerde artan güvenlik sorunları nedeniyle kentsel açık ve yeşil alanlarda yapılacak çalışmalarda, kullanıcıların güvenliğini artırmaya yönelik peyzaj tasarımı ve uygulamalarının ortaya konulması peyzaj mimarlığı disiplini açısından güncel ve önemli bir konudur. Peyzaj tasarımı ve güvenlik ilişkisi üzerinde uluslararası çok sayıda araştırma bulunmasına rağmen ülkemizde bu ilişkiyi ortaya koymaya yönelik araştırmalar yok denecek kadar azdır. Dolayısıyla insanların kentsel açık-yeşil alanlar ile ilgili güvenlik algısını, bu algının dünyadaki diğer kültürlerden farkını belirlemeyi ve bu tür alanlardaki güvenlik algısını artırmaya yönelik peyzaj tasarım yaklaşımlarını Isparta kenti özelinde ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma, bu anlamda bir ilk olma özelliğine sahiptir.

Çalışmanın yönteminde kentsel açık-yeşil alanları kullanan bireylerin bu alanlarda kendilerini ne kadar güvende hissettikleri araştırılmıştır. Bu kapsamda Isparta kent merkezinde bulunan açık-yeşil alanlardan (kent parkları, çocuk oyun alanları, mesire yerleri vb.) temsil özellikleri göz önünde tutularak belirlenen alanlarda uygun örnekleme yöntemleri ile seçilen kullanıcılar arasında bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Öncelikle seçilen alanların mevcut peyzaj tasarımı analiz edilmiş, ayrıca alandaki güvenlik algısı üzerine etkili olabilecek potansiyel faktörler belirlenmeye çalışılmıştır. Yüz yüze gerçekleştirilen anket çalışmasında yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik durum, eğitim seviyesi, geçmişte yaşanan kaza/mağduriyet durumu, potansiyel tehlikeler hakkındaki ön bilgiler, alan kullanma özellikleri, alanın fiziksel özellikleri, alandaki peyzaj tasarım öğeleri, mevcut bitki örtüsü, görüş açıklığı, alandaki yapısal özellikler, bölge özellikleri, alandaki mevcut sirkülasyon sistemi ve kaçış yolları, alandaki kuytu bölgeler ve alanın insanların gözündeki imajı gibi değişkenlerin alanın güvenlik algısı üzerine etkileri araştırılmıştır.

Elde edilen veriler uygun istatistik yöntemleri kullanılarak analiz edilmiş ve elde edilen sonuçlar değerlendirilerek, kentsel açık-yeşil alanları kullanan

insanların bu alanlardaki endişelerini azaltarak güvenlik algılarını artıracak peyzaj öğeleri ve tasarım yaklaşımları ortaya konulmuştur. Ayrıca ülkemizde kentsel açık-yeşil alanları kullanan insanların bu alanlardaki güvenlik algılarının dünyadaki diğer ülke ve kültürlerden farklı ve benzer yönleri ortaya konulmuştur.

Çalışma sonucu elde edilen bulguların öncelikle ülkemizde bu konudaki bilgi birikimine katkıda bulunması ve benzer çalışmalar için bir başlangıç teşkil etmesi öngörülmektedir. Ayrıca bulgular doğrultusunda sunulmuş olan model önerilerinin ülkemizin diğer kentlerinde yapılacak peyzaj tasarım ve uygulama çalışmalarında da kullanılabilmesi mümkündür. Çalışma sonuçlarının uygulamaya yönelik olarak kentsel açık-yeşil alanların tasarım ve yönetiminden sorumlu kuruluşlara yol gösterici olması beklenmektedir. Bu kapsamda alınacak önlemlerin, kentlerde güvenliğin artmasına katkıda bulunması, ayrıca kentsel açık-yeşil alanların daha geniş kitleler tarafından güvenle kullanılabilmesine imkân sağlaması beklenmektedir.

1.1. Kuramsal Temeller

Çalışmanın bu bölümünde kentsel açık ve yeşil alanlarının bu tür alanları kullanan insanlar üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri, bir başka deyişle pozitif ve negatif etkileri üzerinde durulacaktır.

1.1.1. Kentsel açık-yeşil alanların pozitif etkileri

İnsan sağlığı ve mutluluğu üzerinde doğrudan ve pozitif etkileri olan kentsel yeşil alanlar (Bowler vd., 2010), insanlar arasındaki sosyal ilişkileri ve sosyal bağlılığı artırır (Peters vd., 2010). Ayrıca kent insanının yaşam kalitesi için de son derece önem arz etmektedir (Chiesura, 2004). Kentsel yeşil alanlar; insanların sıkıntılarını unutturma ve rahatlatma, bitkiler ve hayvanlarla bir arada olma hazzı verme, yorucu şehir hayatından uzaklaştırma, mevsimsel değişimlere şahit olma imkânı sunma, insanın kendi olabilmesine olanak tanıma, sessizlik, canlılık, doğallık fırsatları sunma, bilimsel çalışmalara olanak

tanıma, kullanıcılara eşit imkânlar sunma, çocuklara oyun imkânı sunma gibi pozitif algılara ve düşüncelere de imkân vermektedir (Jorgensen ve Anthopoulou, 2007). Kentsel yeşil alanlar insanlara görsel kalitesi yüksek manzara sunma ve çevreye estetik değer katma açısından önemli bir role sahiptir (Parsons ve Daniel, 2002). Ayrıca, hem insanların hayat memnuniyeti, refahı, uzun ömürlü olması ve mutluluğu açısından hem de fiziksel aktivite yapmaya imkan tanınması, insanlar arasında sosyal bir iletişim kanalı olması ve rekreasyonel imkanlar sunması açısından birçok olumlu özelliğe de sahiptir (Fleming vd., 2016).

Kentsel açık-yeşil alanların Peyzaj Mimarlığı disiplini açısından da işlevsel ve estetik açıdan başta olmak üzere birçok önemli işlevi bulunmaktadır (Şahin, 2010). Örneğin; bitkisel ve yapısal materyallerin çizgi, doku, renk, form gibi özellikleri kentsel açık-yeşil alanlara estetik değer katmaktadır. Kentin formal yapısını ve keskin hatlarını yumuşatan kentsel açık-yeşil alanlar; insan-çevre, yapı-yapı, yapı kitleleri-boşluklar arasında denge sağlayarak organik bir ilişki kurmaktadır (Gül, 2001'den aktaran Gül ve Küçük, 2001). Kentin fiziksel yapısını ortaya koyan ve biçimlendiren temel alan kullanımlarından bir tanesi olan açık-yeşil alanlar, diğer alan kullanımlarını bütünleştiren bir denge unsurudur.

Bunların yanı sıra yeşil alanların; sosyal faydaları (fertler arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi gibi), fonksiyonel faydaları (rüzgâr hızını kesme, erozyonu engelleme, kar perdesi, doğal havalandırma gibi), kentin peyzaj kalitesini artırma, kent gelişimini yönlendirme ve kentlerin istenmeyen yönlerde büyümesini engelleme özellikleri de bulunmaktadır (Uzun, 1990).

Kentsel açık ve yeşil alanlar, halkın rekreatif gereksinimlerinin karşılanmasında (Aytatlı, 2013), çevre kalitesinin hem ekolojik hem de ekonomik olarak artırılmasında (Özdemir, 2007), insan sağlığının iyileştirilmesinde, stresi azaltmada ve sosyal iletişimi artırmada (Richardson vd., 2013), fiziksel aktivite imkanı ile obezite, kalp-damar hastalıkları, şeker hastalığı, kanser, yüksek tansiyon, depresyon ve kemik erimesi gibi hastalıkların önlenmesinde

(Warburton vd., 2006) ve insanların uzun ömürlü olmasında (Takano vd., 2002) etkilidir.

Kentsel açık ve yeşil alanlar, insanlar için önemli bir yere sahiptir. İnsan ve insanın yaşadığı çevre üzerindeki tüm bu katkılarından dolayı kentsel açık ve yeşil alanların insanlar üzerinde pozitif etkilere sahip olduğu yadsınamaz bir gerçektir.

1.1.2. Kentsel açık-yeşil alanların negatif etkileri

Kentsel açık-yeşil alanların insan, toplum ve kent açısından birçok faydası bulunmaktadır. Buna karşın kentsel yeşil alanların insanlar üzerinde negatif etkileri de söz konusudur (Lyytimäki ve Sipilä, 2009). Örneğin; doğal çevreler insan sağlığını desteklerken, aynı zamanda birçok tehlikeyi de barındırmaktadır (Andrews ve Gatersleben, 2010).

Kentsel yeşil alanlar insanlar için bazen fiziksel tehlikelere (olumsuz hava koşulları, zehirli ve zararlı hayvanlar gibi) maruz kalma korkusundan dolayı olumsuz algılara neden olabilmektedir (Van den Berg ve Ter Heijne, 2005).

Kentsel yeşil alanlarda ortaya çıkan olumsuz algılardan biri olan suç ve suç korkusu, fiziksel ve zihinsel sağlık üzerinde önemli etkilere sahiptir (Madge, 1997; Foster vd., 2012; Lorenc vd., 2012). Örneğin; bu tür alanlarda meydana gelen anti-sosyal davranışlar (vandalizm, bali çekme, gençlerin kurallara uymaması gibi) sonucu insanların yaşadığı saldırıya uğrama korkusu, insanların kentsel açık-yeşil alanları kullanmaktan kaçınmalarına neden olmaktadır (Burgess vd., 1988). Aynı zamanda kentsel yeşil alanlar suç, vandalizm ve kamu veya devlet malına zarar verme açısından korkutucu alanlar olarak da görülebilmektedir. Dahası insanların kendilerini yalnız hissetmeleri, karanlık olması, etraftan görünmeme, kaybolma korkusu, eğimli alanların çok olması, bitkilerin yoğun olması, böcek ve zararlı hayvanların olması gibi özelliklerinden dolayı da negatif düşüncelere ve algılara neden olabilmektedir (Jorgensen ve Anthopoulou, 2007).

Kent insanı ve kentsel açık-yeşil alanlar arasındaki ilişkilerle ilgili başka bir tartışma konusu da, “bazı insanların özellikle kent yaşamını tercih ettikleri ve bu yüzden kentlerde bulundukları, dolayısıyla yeşil alanların çoğaltılması sonucu kentlere kırsal bir hava verilmesinden hoşlanmadıkları” fikridir (Rohde ve Kendle, 1997). Toplumdaki bazı kesimlerin renkli çiçeklerin, kontrol ve düzenin hakim olduğu klasik stilde tasarlanmış açık-yeşil alanları daha çok tercih ettikleri ve doğala yakın tasarlanmış açık-yeşil alanları güvensiz, değersiz, bakımsız ve hatta bazen ürkütücü bulduklarına dair araştırma sonuçları (Burgess vd., 1988; Harrison ve Burgess, 1988; Burgess, 1993) bu fikri desteklemektedir (Özgüner, 2005). Ayrıca kentlerin güvensiz hale gelmesinin toplum üzerinde giderek yaygınlaşan suça maruz kalma ya da suça tanık olma gibi korkulardan kaynaklanan “güvensizlik hissi”nin oluşmasına neden olduğu da bir gerçektir (Ataç, 2007).

Bir mekânın kentli tarafından “güvensiz” olarak algılanma nedenlerinin başında, öncelikle kişi üzerinde baskı olmayacak şekilde çevre tarafından göröl(e)memesi ve kişinin kendini güvende hissedeceği şekilde çevresini rahat göröl(e)memesi gelmektedir (Greene, 2003). Çizelge 1.1’de birçok kentsel mekân için geçerli olabilecek, “güvensizlik hissi”ni oluşturan özellikler; (i) görsel alan, (ii) görsel kontrol, (iii) sosyal ağlar, (iv) mekân kullanımı, (v) potansiyel yardım, (vi) tehlike faktörleri olmak üzere altı gruba ayrılarak tanımlanmıştır.

Çizelge 1.1 incelendiğinde görülebilirliğin sağlanmasında; aydınlatmanın yeterli olması, ağaç ya da çalıların görmeyi/görölme yi olumlu etkilemesi, yolların uygun genişlikte olması gibi etmenlerin önem taşıdığı görölme ktedir. Ayrıca kent mobilyalarının konumu, ayırıcı elemanların varlığı gibi etmenler de büyük önem taşımaktadır. Bunların dışında özellikle güvenlik güçlerinin varlığı, komşuların ya da o mekânı sürekli kullananların birbirleriyle olan ilişkileri ve aşinalıkları özellikle informal izlemenin sağlanması açısından önemli görölme ktedir.

Çizelge 1.1. Güven ve güvensizlik hislerinin bileşenleri (Greene, 2003)

Belirleyiciler (Instruments)
Görsel Alan (Visual Field)-Ne kadar görebiliyorum? (How much I can see) Işıklandırma (Kullanılan lambaların kalitesi ve sayısı) Ağaçlar ve çalılar (Görmeye ve görünmeye engel olanlar) Yolların özellikleri (Cadde ya da sokak genişlikleri) Kentsel grid sistemi (Labirent şeklindeki uzun ve düz yollar)
Görsel Kontrol (Visual Control)-Ne kadar görünüyorum? (How much I am seen) Caddeye bakan pencereler Büfe ya da otobüs duraklarının konumu Çitlerin şeffaflığı Yayaların konumları
Sosyal Ağlar (Social Networks) Komşuların aşinalık dereceleri Mahalle organizasyonu Mahalleyi tanıma
Mekân Kullanımı (Space Use) Taşıt trafiği Otobüs güzergâhları Kent mobilyalarının konumu (Oturma birimi, çocuk oyun elemanı, çöp kutusu vb.)
Potansiyel Yardım (Potential Help) Polis/güvenlik görevlisi varlığı Evlerin kapı girişleri Telefon kulübelerinin varlığı Ticaret alanları (Mağaza, satıcılar vb.)
Tehlike Faktörleri (Danger Factors) Barlar ya da içki satılan dükkânların varlığı Metruk alanların varlığı Yoksulluk sınırı Genç grupları Gece vakti olması Suçluluk seviyesi Mevsimler

1.2. Suç ve Suç Korkusu

Kentsel açık-yeşil alanlarda ortaya çıkan olumsuz algılardan biri olan suç ve suç korkusu sadece bireyleri değil aynı zamanda tüm toplumu ilgilendirmektedir. Bu nedenle çalışmanın bir sonraki bölümünde kentsel açık-yeşil alanlarda negatif algılara neden olan suç ve suç korkusu konuları üzerinde durulacaktır.

1.2.1. Suç

26/9/2004 tarih ve 5237 sayılı TCK (Türk Ceza Kanunu)'da suçun tanımı yapılmamıştır. Suç, hukuksal değerlerin ihlali bağlamında ortaya çıkan bir

haksızlıktır. Koca ve Üzülmaz (2016), suçu “cezaya layık haksızlık” olarak ifade etmiş ancak “cezalandırmaya layık ve cezalandırmaya muhtaç” haksızlıkların suç olarak tanımlanabileceğini belirtmişlerdir. Hakeri (2013) ise suçu, kanunun bir ceza hukuku yaptırımını ile karşıladığı fiil olarak ifade etmiştir. Bununla beraber, neyin suç olduğu veya olmadığı keyfi takdirlerle belirlenemez. Aksi takdirde hukuki güvenlik ihlal edilmiş olur. Bir fiilin suç teşkil edebilmesi için, bunun ancak kanunda belirtilmesi gerekmektedir. Bu husus 1982 Anayasası’nın 38. m. (madde)’si ile de güvence altına alınmıştır. Nitekim Anayasa, m.38/1.’de “kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan bir kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz, kimseye suç işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.” ilkesine yer verilmiştir. Bu husus, TCK’nın 2. maddesinde “suçta ve cezada kanunilik ilkesi” başlığı altında da yer almaktadır. Öte yandan, kabahatler suç değildir. Kabahatler de bir haksızlık teşkil etmekle beraber, bu haksızlık niceliksel olarak suçun ortaya çıkardığı haksızlıktan farklıdır (Koca ve Üzülmaz, 2016). Kabahat teşkil eden fiiller ve yaptırımları Kabahatler Kanunu’nda ve ayrıca başka kanunlarda (Çevre Kanunu gibi) düzenlenmiştir. Kabahatlere uygulanan yaptırımlar idari para cezası gibi idari yaptırımlardır.

Suçun maddi ve manevi unsurları vardır. Suçun maddi unsurları; fiil, netice, nedensellik bağı, fail, mağdur ve suçun konusundan oluşmaktadır. Suç, bir icrai hareketle işlenebileceği gibi ihmali davranışla da işlenebilir. Suçun maddi unsurları ise kast ve taksirdir. TCK m.21’e göre kast “suçun kanuni tanımındaki unsurlarının bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi” iken, m.22’ye göre taksir ise “dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyle gerçekleştirilmesidir”. Suç kural olarak kasten, istisnai olarak da taksirle işlenebilir. Nitekim TCK m.22/1’e göre taksirle işlenen fiiller ancak kanunda açıkça belirtildiği hallerde cezalandırılırlar.

Suç olgusunun açıklanması her ne kadar literatürde kriminoloji bilim dalı altında incelense de bu bilim dalına farklı disiplinler de (hukuk, sosyoloji, psikoloji, şehir ve bölge planlama, CBS (Coğrafi Bilgi Sistemleri) ve mekânsal

analizlere dayalı çevresel kriminoloji) katkı vermektedirler. Örneğin; sosyoloji, suç konusunu oldukça geniş bir perspektif içinde ele alırken suçun toplumsal nedenleri ve sonuçları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Psikoloji ise suçun birey düzeyinde açıklanması konusuna odaklanmaktadır. Çevresel kriminoloji, daha çok mekân ile ilişkisi olan suçların oluşumunda etken olan mekânsal parametreleri araştırmaktadır (Düzgün, 2007).

Suç; bireylere, topluma ve kamu düzenine olan sayısız etkileriyle birlikte düşünüldüğünde kesinlikle üstesinden gelinmesi ve önlenmesi gerekli bir problemdir. Suçun neden olduğu negatif etkiler aslında görüldüğünden çok daha fazladır. Bu negatif etkiler suçun doğrudan sebep olduğu maddi-manevi hasarlardan başlamakta; önce mağdurun, sonra dolaylı olarak yakınlarının ve tüm toplumun kayıplarına kadar uzanmaktadır (Dolu vd., 2010).

1.2.2. Suç korkusu

Toplumda gerçekleşen suçlardan zarar görme korkusunu ifade eden suç korkusu ise suç literatüründe “*fear of crime*” olarak yer almaktadır. Suç korkusunun evrensel bir tanımı bulunmamaktadır. Çardak (2012) suç korkusunu, toplumda gerçekleşen suçların etkisi nedeniyle zarar görme korkusu olarak tanımlarken; Çoklar ve Solak (2017) bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutları içeren karmaşık ve çok yönlü bir olgu olarak tanımlamaktadır. Covington ve Taylor (1991) suç korkusunun olası şiddet içerikli bir suç ve fiziksel zarara yönelik duygusal bir tepki olduğunu ileri sürmektedirler.

Genel olarak suç korkusu üzerine yapılan tüm tanımlarda üzerinde durulan husus; suç korkusunun suçlardan daha büyük bir tehlike olarak algılanabildiği ve bireysel olduğu kadar toplumsal yönlerinin de bulunduğu yönünde olmuştur.

Suç korkusu kavramı; 1940’lı yıllardan itibaren hem akademik alanda hem de politik alanda dikkatleri çekmiş bir kavramdır (Çardak, 2012). 1960’lardan beri suç korkusu kriminolojistler için araştırma konusu olmuştur (Maruthaveeran ve

Konijnendijk van den Bosch, 2014). Türkiye’de de özellikle 1967 yılından itibaren suç korkusu irdelenmeye başlamıştır (Yücel, 2009).

Suç korkusu, günümüz modern ve kentleşmiş toplumların problemlerinden bir tanesidir. Aynı zamanda duygusal bir tepkinin ötesinde, nedenleri ve önlenme stratejileri ile üzerinde ciddiyetle durulması gereken bir konudur (Çardak, 2012). Suç korkusu ile sağlık arasındaki önemli ilişki yapılan çalışmalar ile ortaya koyulmuştur (Chandola, 2001). Suç korkusu bireylerde yoğun bir şekilde endişe, kaygı, tedirginlik, şüphe, güvensizlik gibi bireyleri ve toplumun genelini ilgilendiren olumsuz duygu ve düşüncelerin oluşumuna sebep olmaktadır (May vd., 2004). Ayrıca suç korkusu suçun kendisinden daha büyük bir problem olarak algılanan (Bannister ve Fyfe, 2001), hem bireyleri hem de toplumu olumsuz yönde etkileyen önemli bir sosyal sorundur (Taylor ve Hale, 1986). Suçun neden olduğu manevi hasarlar, suçun sebep olduğu toplumsal sarsıntı, korku ve güvensizlik ortamı tamiri en zor olan hasarlardandır (Dolu vd., 2010). Suç korkusu, tahmin edildiği gibi gerçekten de bir suçun mağduru olmanın neden olabileceği sosyal ve ekonomik kayıpların çok daha ötesine geçebilmektedir (Dolu vd., 2010). Nitekim herhangi bir suçun mağduru olmak istemeyen bireyler, kendilerini korumak amacıyla evlerinden dışarı çıkmamaya, kapı ve pencerelerine güvenlik kilitleri taktırmaya, yaşadıkları şehirleri değiştirmeye, komşularına güven duymamaya ve tüm yabancılara şüpheli yaklaşım sergilemeye başlamakta, dolayısıyla da suç korkusu bireylerin yaşam kalitesini bozmakta ve toplumsal dayanışmayı büyük ölçüde zedelemektedir (Çakırtaş, 2015).

Çalışmanın bu bölümünde suç korkusuna ilişkin ortaya konan bireysel ve toplumsal düzeyde teoriler üzerinde durulacaktır.

1.2.2.1. Suç korkusuna ilişkin teoriler

Suç korkusunun nedenini açıklayan teoriler bireysel ve toplumsal teoriler olarak ikiye ayrılmaktadır (Dolu vd., 2010). Çizelge 1.2’de bu teorilere ilişkin sınıflandırma verilmiştir.

Çizelge 1.2. Suç korkusuna ilişkin temel yaklaşımlar ve perspektifler (Dolu vd., 2010)

Suç Korkusu
Bireysel Teoriler
Suç Mağduriyeti Perspektifi
Savunmasızlık (Zayıflık) Perspektifi
Toplumsal Teoriler
Sosyal Kontrol Perspektifi
Sosyal Problem Perspektifi

Bireysel teoriler; suç mağduriyeti perspektifi (*victimization perspective*) ve savunmasızlık perspektifini (*vulnerability perspective*) içine almaktadır (Çakırtaş, 2015).

Suç mağduriyeti perspektifi: Daha önce suç mağduru olan bireylerin yeniden suça maruz kalacakları endişesiyle yere ve zamana göre farklılık gösteren endişe ve korku hali içerisinde yaşayacaklarını savunmaktadır (Fattah, 1993; Winkel, 1998). Bu teoriye göre; bireyin doğrudan ya da dolaylı olarak bir suça maruz kalması neticesinde korku, endişe ve güvensizlik hisleri ortaya çıkmaktadır. Doğrudan mağduriyet, direkt suça maruz kalan bireyde tekrar suça maruz kalacağına dair ciddi bir korku ve endişe hissi uyanması olayıdır. Suç korkusu her zaman bireyin direkt suça maruz kalmasından kaynaklanmayabilir. Bu bağlamda dolaylı mağduriyet ise; herhangi bir suça maruz kalmamış bireyin kitle iletişim araçları, sosyal medya ve yakın çevre aracılığıyla suçu öğrenmesi ve içselleştirilmesi olarak ifade edilebilir (Çakırtaş, 2015).

Savunmasızlık perspektifi: “Savunmasızlık” veya “Zayıflık Perspektifi” olarak da adlandırılan bu yaklaşıma göre suç korkusunun kaynağı, bireylerin potansiyel suçlulara karşı koyamayacak ve direnemeyecek kadar zayıf ve kırılgan olmaları ve bu nedenle de kendilerini pek çok suçun potansiyel mağduru olarak görmelerinden ileri gelmektedir. Bu perspektife göre en savunmasız ve zayıf grubu, kadınlar ve yaşlılar gibi genel nüfus içerisinde fiziksel özellikleri açısından daha zayıf ve daha kırılgan olan bireyler oluşturmaktadır (Stafford ve Galle, 1984).

Savunmasızlık perspektifine göre; yaş, cinsiyet, sosyo-ekonomik durum, eğitim durumu, sağlık durumu, ırk ve çevresel faktörler suç korkusunun kaynağı olarak sıralanabilmektedir (Killias, 1990; Dolu vd., 2010; Çakırtaş, 2015).

Savunmasızlık perspektifinde; saldırganlara karşı koyacak fiziksel özelliklere sahip olmayan, evlerini koruma önlemleri alacak yeterli maddi güce sahip olmayan ya da maddi veya fiziksel bir saldırıya uğradığında kayıplarını ortalama bir insandan daha uzun sürede telafi edecekleri için kendilerini koruyamayacağını hisseden insanların diğer insanlardan daha yüksek bir suç korkusuna sahip olması beklenmektedir (Hale, 1996).

Savunmasızlık perspektifine göre; kadınlar erkeklere göre, yaşlılar gençlere göre, eğitim seviyesi düşük olanlar eğitim seviyesi yüksek olanlara göre, azınlığı oluşturan bireyler çoğunluğa göre, yoksullar ekonomik açıdan refah seviyesi yüksek olan bireylere göre suç mağduru olma korkusunu daha fazla hissedebilmektedirler (Çakırtaş, 2015). Çizelge 1.3'te Killias (1990) tarafından öne sürülen suç korkusu ile ilişkili savunmasızlığın farklı boyutları yer almaktadır.

Çizelge 1.3 incelendiğinde savunmasızlık perspektifinde fiziksel (bireysel) faktörler göz önünde bulundurulduğunda kadınlar, yaşlılar, sağlık durumu kötü olanlar arasında; sosyal faktörler göz önünde bulundurulduğunda sosyal desteği olmayan mağdurlar arasında; durumsal faktörler göz önünde bulundurulduğunda ise yardım istenemeyecek kadar تنها alanlarda daha ciddi sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir (Killias, 1990).

Çizelge 1.3. Suç korkusu ile ilişkili savunmasızlığın farklı boyutları (Killias, 1990)

Savunmasızlığın boyutu	Risklerin ortaya çıkması	Sonuçların ciddiyeti	Kontrol kaybı
Fiziksel faktörler	-Kadınlar (cinsel saldırı ile ilişkili)	-Kadınlar (cinsel saldırı uzun vadeli sonuçlar üretir) -Yaşlılar ve sağlık durumu kötü olanlar (sonuçlar daha ciddi ve kalıcıdır)	-Kadınlar -Yaşlılar -Fiziksel olarak savunmasız insanlar
Sosyal faktörler	-Riskli işler (Taksi şoförü olmak, banka çalışanı olmak, geç saatlere kadar süren işlerde çalışmak vb.)	-Sosyal desteği ve yeterli finansal desteği olmayan mağdurlar	-Saldırı anında tek başına olan mağdurlar -Yüksek saygınlığı olmayan mağdurlar
Durumsal faktörler	-Yüksek suç alanlarındaki konutlar	-Mağduriyet (gün içerisinde تنها alanlarda yardım edecek kimsenin olmaması durumunda)	-Tenha alanlarda mağdur olmak (özellikle hava karardıktan sonra) -Doğal gözetimin olmadığı alanlarda mağdur olmak -Yeterli önlemler alınmadığı için yüksek riske maruz kalan mağdurlar

Toplumsal teoriler; sosyal kontrol perspektifi (*social control perspective*) ve sosyal problem perspektifini (*social problem perspective*) içine almaktadır (Çakırtaş, 2015).

Sosyal kontrol perspektifi: Bu yaklaşıma göre suç korkusu, toplumdaki sosyal organizasyonun bozulması ve bunun sonucunda toplumu oluşturan bireylerin birbirlerine karşı sert, saygısız ve rahatsız edici davranışlarda bulunmaları sonucu ortaya çıkan bir durumdur. Sosyal kontrol perspektifi suç korkusunu; fiziksel ve sosyal çevrenin (sosyal düzenin) bozuk oluşu ve bu iki faktörün etkileşimiyle izah etmeye çalışmaktadır (Taylor, 1999).

Sosyal problem perspektifi: Sosyal problem perspektifi ise, kitle iletişim araçlarının, suçla ilgili haberlerin ve insanların etraflarında olup bitenleri yorumlamaları ve değerlendirmeleri nedeniyle yayılması sonucunda bireylerin

daha çok suç korkusu yaşayacaklarını iddia etmektedir (Heath, 1984; Eschholz, 2002). Suç hem doğrudan mağdur üzerinde hem de dolaylı olarak toplum üzerinde etkili olmaktadır. Bu nedenle bir suçun işlenmesinden çok suçun nasıl ele alındığının ve aktarıldığının önemi de büyüktür (Dolu vd., 2010). Bu esnada Çizelge 1.4'te belirtildiği üzere kitle iletişim araçlarının, haberlerin, dedikoduların ve söylentilerin suç korkusunda belirleyici bir rol oynadığı söylenebilir.

Çizelge 1.4. Sosyal problem perspektifine göre suç korkusunun kaynağı (Dolu vd., 2010)

Suç Korkusu
Sosyal etkileşim ve dedikodular
Televizyon haberleri
Gazete haberleri
Radyo haberleri
İnternet haberleri

1.2.2.2. Suç korkusunu etkileyen faktörler

Yapısı gereği karmaşık bir özelliği olan suç korkusunun açıklanması ve tahmini için pek çok faktörün göz önüne alınması gerekmektedir. İlgili literatür incelendiğinde suç ve suç korkusunun sosyal, çevresel ve bireysel faktörlerin bir sonucu olarak karşımıza çıktığı söylenebilir. Bu faktörlerin hepsi ayrı bir öneme sahiptir. Ancak bu konu üzerine yapılan bir araştırmada (Maruthaveeran ve Konijnendijk van den Bosch, 2014) suç korkusunu çağrıştırmada bireysel faktörlerin (cinsiyet, geçmiş deneyimler vb.) sosyal ve çevresel faktörlerden daha etkili olduğu belirtilmiştir.

Suç korkusu, suç türüne göre değişiklik göstermekle beraber *karanlık, kötü, izbe çevresel yapıların bulunduğu alanlar, cinsiyet, yaş, kişisel deneyimler, eğitim seviyesi, ekonomik ve sosyal yapı, geçmiş deneyimler, etnik yapı ve medya* gibi çok sayıda değişken tarafından etkilenmektedir. Ayrıca suç korkusu evrensel bir sorun olmakla beraber, suç korkusunun etkileri ve boyutları bireyler, toplumlar ve kültürler arasında farklılıklar gösterebilmektedir (Çardak, 2012).

Yaş: “Yaş ve suç korkusu” arasındaki ilişki incelendiğinde, literatürde farklı görüşlerin olduğu dikkat çekmektedir. Çünkü yaş ile suç korkusu arasındaki ilişki toplumdan topluma farklılık göstermektedir. Çardak (2012), yaşın kadınların suç korkularında belirleyici bir rol oynamadığını savunmaktadır. Ancak hassas yaş gruplarında cinsiyet farkı gözetmeksizin özellikle çocukların özgüven duygusunun gelişebilmesi için kendini güvenli bir ortamda hissetmesi gerekmektedir. Güvenlik sorunu bulunan alanlar; çocukların geleceğini, fiziksel ve ruhsal sağlığını, hayal dünyalarını sarsan üzücü sonuçlar ortaya çıkarmaktadır (Bulut ve Kılıçaslan, 2009). Çocukların yanı sıra düşük mağduriyet riskine karşı yaşlılar, diğer yaş gruplarından daha fazla suç korkusu göstermektedirler (Van Kesteren vd., 2000). Bunların yanı sıra korku faktörü farklı yaş, cinsiyet ve etnik kökendeki insanlar için kent parklarının kullanımında önemli bir caydırıcı olabilmektedir (Madge, 1997).

Cinsiyet: “Cinsiyet ve suç korkusu” arasındaki ilişki incelendiğinde, erkeklerin kadınlardan daha yüksek mağduriyet düzeyine sahip olmasına karşı kadınların erkeklerden daha fazla suç korkusu yaşadığı görülmektedir (Van Kesteren vd., 2000). Erkeklerden fiziki güç, dayanıklılık noktasında daha zayıf olmaları, kadınların korku yaşamasında oldukça önemlidir. Diğer taraftan Türkiye bağlamında, kadınların toplumsal yaşamdaki statüleri, belirli bölgelerde dışlanmaları, kimi yerlerde tamamen yok sayılmaları sonucunda ise suç korkuları pekişmektedir. Özellikle cinsel suçların varlığı açısından bakıldığında, bu suç türü kapsamında kadınların korkularının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu bağlamda erkeklerin yaşadıkları suç korkusu ile kadınların suç korkuları arasındaki en önemli farklardan bir tanesinin mağdur olunan suç türü ile ilişkili olduğu da söylenebilir (Çardak, 2012). Kadınlar daha çok hırsızlık ve cinsel taciz suçları ile karşı karşıya kalmaktan tedirgin olurken; erkekler tehdit/hakaret ve dolandırılma suçlarından çekinmektedir. Ayrıca kadınların çoğu gece vakti dışarı çıkmayı güvensiz bulmaktadırlar (Karasu, 2017).

Bunların yanı sıra kadınlar, kendileri açısından tehlike oluşturabilecek alanlardan uzak durarak korkularını alt seviyelerde tutmaya çalışmaktadırlar. Kadınların çoğu, kalabalık yerlerde kendilerini daha güvende hissetmekte ve

kalabalık yerlerin onları tehlikelerden koruduğunu düşünmektedirler (Çardak, 2012).

Geçmiş deneyimler: “Geçmiş deneyimler ve suç korkusu” arasındaki ilişki incelendiğinde kadınların geçmiş dönemlerde yaşamış oldukları suçlar ile kendisi dışındaki bireylerin mağduru oldukları suç isnat eden eylemlerin hepsinin kadınlardaki suç korkusunu etkilediği görülmektedir (Çardak, 2012).

Sosyo-ekonomik statü: “Sosyo-ekonomik statü ve suç korkusu” arasındaki ilişki incelendiğinde ise eğitim seviyesinin, suç korkusunun daha yoğun ya da daha az yaşanmasında belirleyici bir faktör olmadığı görülmektedir (Çardak, 2012). Karasu (2017)’ya göre de benzer şekilde gelir düzeyi ve eğitim durumu suç korkusu üzerinde belirleyici değildir.

Medya: “Medya ve suç korkusu” arasındaki ilişki incelendiğinde, medyadaki suç haberlerini yakından takip eden kadınların mağduriyet korkularının diğerlerine oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Kadınlar özellikle medyada yer alan kadına yönelik şiddet haberlerinden olumsuz yönde etkilenmektedirler (Öztürk, 2015; Karasu, 2017). Teknolojik gelişmelerle beraber hayatımızın her alanına giren kitle iletişim araçlarıyla medyada yer alan abartılı haberler suç korkusunu artırmakta, suç ve suçluluk oranlarının olduğundan daha büyük algılanmasına sebebiyet vermektedir (Çakırtaş, 2015). Meslek grupları açısından bakıldığında ise ev hanımlarının medyada yer alan suçla ilgili haberlerden en fazla etkilenen grup olduğu görülmektedir (Karasu, 2017).

Çevresel yapı: “Çevresel yapı ve suç korkusu” üzerine yapılan çalışmalarda; çevrenin fiziki yapısı ile bireylerin suç korkusu arasında kuvvetli bir ilişki olduğu ortaya koyulmaktadır (Ferguson ve Mindel, 2007). Korkuya etki eden birçok sebep bulunmaktadır ve bu sebeplerden bir tanesi de fiziksel çevrenin tasarımından kaynaklanmaktadır (Nasar vd., 1993). Örneğin; aydınlatma armatürleri bazı suçları artırıcı bazılarını ise azaltıcı etkilere sebep olabilir. Özellikle gece aydınlatmasıyla insanların suçları daha kolay bir şekilde farketmesi sağlanabilir. Alanın görülebilirliğinin artırılması ile suç oluşumu

azaltılabilir. Ancak benzer şekilde iyi bir gece aydınlatması görünürlüğü artırdığından suçlular için iyi bir gözetleme ortamı da yaratmakta ve bu da suçların artmasına neden olabilmektedir. Ayrıca vandalizm, sokak suçları, şüpheli kişilerin tanınması, kapkaç vb. suçların azaltılmasında sokak aydınlatmaları rol oynamaktadır (Pease, 1999).

Önemli bir toplumsal problem olan suç olgusu, kentsel alanlarda sıklıkla karşılaşılan bir konudur. Suç korkusu ile daha fazla suçtan etkilenebilir topluluklar olduğu gibi, geceleri dışarı çıkmama, güvenli yerleri tercih etme, potansiyel suç alanlarından uzak durma gibi toplumsal iletişimi, toplumsal denetimi ve komşu ilişkilerini azaltan toplumsal davranış düşüncelerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Apak vd., 2002).

1.3. Suç Teorileri

Suç ve suç korkusuyla baş edebilmek için mekâna yönelik düzenlemeleri içeren üç temel teori bulunmaktadır. Bunlardan ilki olan Savunulabilir Mekân Teorisi (*Defensible Space Theory*), Oscar Newman tarafından 1972 yılında öne sürülmüştür. Diğer teori Mekân Dizim Analizi Teorisi (*Space Syntax Theory*) olup, Bill Hillier ve Julienne Hanson tarafından 1970'lerde öne sürülmüştür. Son olarak Çevresel Tasarım Yoluyla Suçun Önlenmesi (*Crime Prevention Through Environmental Design-CPTED*) Teorisi ise, Jane Jacobs tarafından 1961 yılında öne sürülmüştür. İlgili literatürde CPTED kavramının; Suçu Dışlayan Tasarım (*Designing Out Crime-DOC*) ve Suç Önleme Amaçlı Tasarım (*Designing Through Crime Prevention*) olarakta ele alındığı görülmektedir.

Suç teorilerinden yararlanılarak, suçun işlenmesini önlemeye yönelik değişik modeller ve programlar da geliştirilmiştir. Başta ABD (Amerika Birleşik Devletleri) ve İngiltere olmak üzere geliştirilen ve diğer ülkelerde de uygulama alanı bulan bu model ve programlar çoğu zaman suç önlemede başarılı sonuçlar vermişlerdir. Bu model ve programlar; Toplum Destekli Polislik (Community Policing-CP), Problem Odaklı Polislik (Problem Oriented Policing-POP),

İstatistikleri Karşılaştırma Programı (Compare Statistics-COMPSTAT) ve CPTED olarak sıralanabilir (Doğan ve Sevinç, 2011).

1.3.1. Savunulabilir mekân teorisi

Bu yaklaşımda fiziksel bir alana girişin sınırlandırılması ile suçun ve suça yatkınlığın kontrol altında tutulabileceği savunulmaktadır. Suçların engellenmesi ve mahalle güvenliğinin sağlanması amacıyla öne sürülmüştür. Bu teoriye göre, mekânın fiziksel ve sosyal yapısı; suçun gerçekleşmesine zemin hazırlayabilmekte, suçun gelişimini engelleyebilmekte ya da suçun o mekânda yayılmasını sağlayabilmektedir (Ataç ve Gürbüz, 2009).

Newman savunulabilir alanları tasarlayarak, şehri belirli özellikler taşıyacak bir duruma getirmeyi ve bununla beraber de kendini savunabilen ve suçun oluşmasını engelleyen bir çevrenin nasıl oluşturulabileceğini ifade etmeyi amaçlamıştır. Mimaride yapılacak belirli değişiklikler sayesinde bölgesel hâkimiyet ve toplumsallık duygusuyla hareket eden insanların yaşadığı savunulabilir bir fiziksel çevre oluşturulabilir. Newman'a göre bir yerin savunulabilir olması için insanlar, doğal gözetim sağlayabilmeli yani başkaları tarafından sürekli görülebilmeli ve başkalarını da sürekli görebilmelidir. Böylece potansiyel suçlular tespit edilerek gözlenebilir, takip edilebilir, yakalanabilir ve çevre sakinlerinin suç korkusu azalabilir. Savunulabilir alanın bir diğer temel özelliği de, çevre sakinlerinin yaşadıkları yeri sahiplenmesi ve bir güvenlik problemi olması durumunda birbirleriyle ve polisle irtibata geçerek güvenliğin sağlanmasında aktif rol üstlenmeleridir (Cicerali ve Cicerali, 2018).

1.3.2. Mekân dizim analizi teorisi

Kentsel mekânları temsil etme ve modelleme metodu olarak kullanılan bilimsel bir araştırma programıdır (Greene, 2003). Mekânsal yapılandırmaların analizi için kullanılan bir takım teori ve teknikleri kapsamaktadır. Fiziksel çevrelerin sosyal özelliklerini keşfetmek amacıyla oluşturulan bu yaklaşım, ilk aşamada

tasarıma farklı bir bakış açısı getirmiş, daha sonraları suç ve mekân arasındaki ilişkiyi anlamak ve suçu önlemek için de kullanılmıştır (Düzgün, 2007).

Bu teori, farklı ölçeklerdeki bölgelerin, kentlerin, yapıli çevrelerin ve bina gruplarının mekânsal modellerini ve yapı içi mekân organizasyonunu tanımlayarak bunların sosyal yapı ile etkileşimlerini incelemek için kullanılan teknikler bütünüdür. Bu tekniklerin öncelikli hedefi mekânsal organizasyonun insan hareketi ve görüş alanıyla ilişkisini nesnel olarak incelemek, mekânların insanları bir araya getirme ve yönlendirme potansiyellerini ortaya çıkarmaktır (Gündoğdu, 2014).

1970’li yıllarda geliştirilmeye başlanan bu analiz yöntemi; günümüzde mimarlık, iç mimarlık, kentsel tasarım ve planlama, arkeoloji, antropoloji, ulaşım, enformasyon teknolojileri, kent ve insan coğrafyası, peyzaj mimarlığı ve bilişim alanlarında kullanılmaktadır (Gündoğdu, 2014).

1.3.3. Çevresel tasarım yoluyla suçun önlenmesi teorisi

Şehir plancısı Jane Jacobs “*The Death and Life of Great American Cities*” isimli kitabında fiziksel çevrede suçların önlenmesini; mimar Oscar Newman “*Architectural Design for Crime Prevention*” ve “*Defensible Space, Crime Prevention through Urban Design*” isimli kitaplarında fiziksel tasarımlar ile suç mağduriyeti arasındaki ilişkiyi; kriminolog C. Ray Jeffery ise “*Crime Prevention Through Environmental Design*” isimli kitabında sosyal çevrede suçların önlenmesini ele almışlardır (Fernandez, 2005). CPTED, esasen savunulabilir mekân teorisine dayanmaktadır (Cozens, 2011). Teori, özellikle şehirlerde inşa edilen binaların fiziksel olarak tasarımının, konumunun ve mimari yapısının insan davranışlarını etkilediğini ve şekillendirdiğini öne sürmektedir. Bu nedenle de suç oluşumu üzerinde doğrudan etkisinin olduğu düşünülmektedir. CPTED yaklaşımına göre, binaların mimari yapısındaki düzenlemelerle suçların azaltılması ve önlenmesi mümkündür (Doğan ve Sevinç, 2011). CPTED suç korkusunun azaltılmasında, suç sayısının azaltılmasında, toplum güvenliğinin,

güvenlik algısının ve yaşam kalitesinin geliştirilmesinde etkilidir (National Crime Prevention Council, 2009).

CPTED, suçta ve suç korkusunda azalma sağlayabilen, ayrıca toplum için hayat kalitesini iyileştiren, etkili bina çevresi kullanımını ve uygun bir tasarımı içeren, teoriye dayalı bir suçun önlenmesi felsefesidir. Böylece bu strateji ve felsefe, suçları azaltmayı veya en azından bunun için fırsatlar sağlamayı amaçlamaktadır (Gündüzöz, 2016). Günümüze kadar olan süreçte ise bu teori değişerek gelişmiş ve sadece konut bölgelerini değil tüm kentsel çevreyi kapsayan bir teori haline dönüşmüştür.

AB (Avrupa Birliği) Adalet ve İçişleri Komisyonu, 15 Mart 2001 tarihli toplantısında “Çevresel Tasarımla Suçun Önlenmesi” veya “Suç Önleme Amaçlı Tasarım” çerçevesinde ortaya konan stratejilerin suçu önlemede yararlı, etkili, çok sağlam ve uygun bir strateji olduğu; ayrıca güvensizlik duygusunu ortadan kaldırmada disiplinlerarası bütünlük bir yaklaşım olduğu kabul görmüştür. AB Komisyonu on yıl sonra (Brüksel, 24 Mart 2011, 8094/11) CPTED kuralını kabul etmiştir (Gündüzöz, 2016).

Bahsi geçen bu teorilerden; CPTED kapsamında çalışmaya yön verilecektir.

1.3.3.1. CPTED ilkeleri

Literatürde birbirinden küçük farklarla ayrılan CPTED ilkeleri söz konusudur. Jane Jacobs tarafından “sosyal sermaye (*social capital*)”, “görünürlük (*visibility*)” ve “bölgesellik (*territoriality*)” ilkeleri kullanılmaktadır (Gündüzöz, 2016). Oscar Newman savunulabilir alan teorisini belirgin hale getirmek için; “bölgesellik (*territoriality*)”, “doğal gözetim (*natural surveillance*)”, “imaj ve muhit (*image and milieu*)” olmak üzere üç ilke ortaya koymuştur (Fernandez, 2005). Timothy Crowe ise “doğal erişim kontrolü (*natural access control*)”, “doğal gözetim (*natural surveillance*)” ve “arazi desteği (*territorial reinforcement*)” olmak üzere üç ilkeden bahsetmektedir (Gündüzöz, 2016). Teori 1991 ve 2000 yılında yaptığı eklemelerle Timothy Crowe tarafından geliştirilmiştir (Düzgün, 2007).

Cozens vd. (2005) ise altı ilke ortaya koymuşlardır. Bunlar; “bölgesellik (*territoriality*)”, “gözetim (*surveillance*)”, “imaj/bakım (*image/maintenance*)”, “erişim kontrolü (*access control*)”, “faaliyet programı desteği (*activity programme support*)” ve “hedef güçlendirme (*target-hardening*)”dir. Bu bağlamda en kapsamlı sınıflandırma Cozens vd. (2005)’ne ait olup çalışma kapsamında bu sınıflandırma göz önünde bulundurulmuştur.

Bölgesellik: Kişi ya da gruplar bir alana ya da bölgeye sahip olma hissi taşırlar. “*Burası benim bahçem.*” ifadesi belirli bir alanı korumaya yönelik bir motivasyon sağlamaktadır. Tasarımlarda fiziksel özelliklerin kullanılması anlamına gelmektedir. Tabela, renk, sınır çekme, kapı vb. elemanlar ile bölgesellik algısı yaratılabilir (Gündüzöz, 2016). Bölgesellik kavramı insanlara “*aidiyet*” ve “*dokunma*” mesajları vermektedir (National Crime Prevention Council, 2009). Bu ilke ile özel ve yarı özel alanların kontrolü sağlanmaktadır. Kamu alanları ve özel alanların belirgin sınırlar, yapılar, yüzey materyalleri vb. ile birbirinden ayrılması, stratejik yerlerde uygun işaret ve levhaların kullanılması uygulanan yöntemler arasındadır (Western Australian Planning Commission, 2006).

Gözetim: Bir binanın ya da çevredeki objelerin görülebilirliğinin artırılması, bir başka deyişle bir alanın içini ve dışını rahatlıkla görebilmektir (CPTED, 2000). Bina sakinlerince içeriden bakıldığında cadde ya da sokağın görülebilir olması gerektiğini öngören bu prensipte; bina camlarının cadde, sokak ve asfaltın görülebileceği bir şekilde konumlandırılmasına, dış mekân aydınlatmalarına ve çitlere önem verilmektedir. Sorunlu caddelere dükkân planlaması yapılarak, alışveriş odaklı yaya trafiğinin artırılmasının sağlanması son zamanlarda uygulanan yöntemler arasındadır (Gulak vd., 2007). Diğer yandan insanların, parkların, araçların, etkinlik alanlarının vb. en fazla seviyede görülebilir olması anlamına da gelmektedir (National Crime Prevention Council, 2009).

Doğal gözetimi artırmak için tasarımlar karma kullanıcılara (kadın, erkek, genç, yaşlı gibi) göre yapılmalıdır (Western Australian Planning Commission, 2006). Gözetim kavramı; güvenlik görevlileri, mağaza sahipleri vb. tarafından yapılan formal gözetim; duvarlar, çitler, ağaçlar, çalılar vb. kullanılarak sağlanan

informal gözetim; aydınlatma armatürleri, kamera, drone ve telefon vb. ile mekanik gözetimi kapsamaktadır (Gündüzöz, 2016). Doğal gözetim suçların azaltılmasında ve suçluların daha kolay fark edilmesinde büyük avantajlar sağlamaktadır. Sokak, cadde, park, kaldırım vb. dış mekânlarda ya da mutfak, oturma odası, ofis gibi iç mekânlarda iyi bir görsel bağlantının olması suçların azaltılması üzerinde etkilidir (CPTED, 2000).

Park kenarlarına büfelerin yerleştirilmesi, otoparklarda yayaların yürüyeceği alanların açık bir şekilde belirlenmesi ve otoparkların aktif kullanım alanlarının yanında ve tuzak alanlardan uzakta yapılması, otoparklarda uygun işaret-levha, bitkisel tasarım ve aydınlatmanın kullanılması, görüşü engellemeyen duvarların ya da çitlerin kullanılması ve bu çit tasarımlarının kullanımları caddelerden ayıracak şekilde tasarlanması, yürüyüş yollarının, merdivenlerin ve bisiklet yollarının aydınlatılması, yürüyüş yollarında, geçitlerde, otoparklarda, WC binası kenarlarında kör noktaların (duvar, köşe vb.) kaldırılması, WC etrafında yeterli aydınlatma ve işaret-levhaların yapılması, girişlerin açık bir şekilde görülmesi, aydınlatmadan kaynaklanan aşırı ışığın engellenmesi uygulanan yöntemlerdendir (Western Australian Planning Commission, 2006).

Bakım: Tüm yapısal ve bitkisel materyallerin bakım ve onarımı, bir mekânın sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından oldukça önemlidir. İyi bir bakım; insanların mekân hakkında daha az endişe duymasını sağlamaktadır. Ayrıca bakımlı bir alan insan sağlığı, güvenliği ve refahının korunmasına da katkıda bulunmaktadır (CPTED, 2000). Bakımsız ve ilgisiz bırakılan yerlerde emniyetsizlik hissine bağlı olarak suç faaliyeti tetiklenmektedir (Gündüzöz, 2016). Bakım eksikliği, mangal kokusu ve otopark problemleri kent parklarında kullanıcıların en istemediği durumlar arasında yer almaktadır (Özgüner, 2011).

Çimlerin biçilmesi, ağaçların budanması, çöplerin toplanması, kırık camların tamir edilmesi, aydınlatmaların onarılması ve karalanan duvarların boyanması vb. uygulamalar insanlara illegal davranışlar sergileyemeyeceklerine dair işaretler vermektedir (National Crime Prevention Council, 2009).

Vandalizmin önlenmesi, bitkilerin göz seviyesinin üzerinde budanması ve görüşü engellememesi, gece aydınlatmalarının nicelik ve nitelik olarak uygun hale getirilmesi, insanlara gerekli eğitimlerin verilmesi, problemlerin ve bakım yapılması gereken konuların bildirilmesi için bir sistem kurulması uygulamalar arasındadır (Western Australian Planning Commission, 2006).

Aydınlatmanın nicelik ve nitelik özellikleri uygulama alanına göre (ev bahçesi, ticaret alanları, kamusal alanlar, yol aydınlatması, parklar vb.) değişiklik gösterebilmektedir. Bu nedenle genel olarak aydınlatmanın nicelik olarak uygun olması; uygun konumlarda yeterli miktarda kullanılması gibi, aydınlatmanın nitelik olarak uygun olması ise düşük watt lambaların kullanılması (enerji tasarruflu), vandalizme dayanıklı aydınlatmaların tercih edilmesi, montaj yüksekliğine dikkat edilmesi, bakımı kolay olması, uygun renkte olması, ışık kirliliğine neden olmaması, uygun tipte olması, göz kamaştırmaması, doğal gözetimi kolaylaştırması gibi özellikleri kapsamaktadır.

Erişim kontrolü: Girişlerinin güvenli bir şekilde yönetilmesi anlamına gelmektedir. Suçlular bir alana, binaya ya da bölgeye girmeye cesaret edememeli ya da girememelidirler (Gündüzöz, 2016). Çit, çalı, kapı vb. elemanların kullanılmasıyla suçluların amaçlarını gerçekleştirmelerinin riskli olduğuna dair bir algı oluşmasını sağlayarak suçların azaltılmasını sağlayan stratejidir. Çocuk oyun alanlarının etrafında kullanılan çitler, erişimin kontrollü olduğunun bir göstergesidir ve bu sayede çocuklar potansiyel suçlardan korunmaktadır (CPTED, 2000). Cadde, yürüyüş yolu, bina girişleri ve mahalle yollarının; özel, yarı özel ve kamusal alanlardan açık bir şekilde geçişi sağlayacak şekilde tasarlanması gerekmektedir (National Crime Prevention Council, 2009).

Bu ilke ile binaya gelen ziyaretçilerin giriş ve çıkışı belirli noktalardan yapması ve girişlerin bina sakinleri tarafından görülebilir ve kontrol edilebilir olması öngörülmektedir. Yaya ya da araç yolu üzerinden binalara geçişler taş, asfalt ya da çizgi gibi işaretlemeler kullanılarak belirgin hale getirilmeli ve bu girişler özellikle gece görüşü için aydınlatılmalı ya da çit kullanılarak belirli bir geçiş

hattı oluşturulmalıdır (Gulak vd., 2007). Bunların yanı sıra erişim kontrolü, güvenlik donanımları ile ilgili ölçümler göz önüne alındığında sık sık hedef güçlendirmeye de işaret etmektedir. Araçla ilgili suçlara karşı trafiğinin iyi yönetilmesi, otoparkların gözetimi engelleyecek kadar geniş alanlara yayılmaması ve olabildiğince küçük alanlara ayrılması, geniş otopark tasarımlarında ise yeterli aydınlatmanın, işaret ve levhaların doğal gözetimi sağlaması, otoparklara caddelerden giriş noktalarının sınırlandırılması, insanların erişim rotalarının uygun olmayan yerlerden geçirilmemesi, caddelerde görüşün açık olması, yaya yollarında çıkmaz yol bağlantılarından kaçınılması, çoklu kaçış rotalarının en aza indirilmesi, güvenlik görevlileri olmadan bulunulan alanın sınırları dışına çıkılmaması, rampalar ve basamaklar kullanarak erişim kontrolünün sağlanması, WC girişleri ve pencerelerinin güvenliği tehlikeye atmayacak şekilde tasarlanması uygulanan yöntemlerdendir (Western Australian Planning Commission, 2006).

Faaliyet programı desteği: *“Pozitif kullanımın kolaylaştırılması”* bu ilkenin diğer bir ifadesidir. Bunun anlamı, meşru kullanıcıların yararlandığı alanların sayısını artırmaktır. Karışık kullanıcılar ya da kalabalık kontrolü bu aşamada önemlidir. Karma kullanıcılar (genç/yaşlı ya da kadın/erkek) sıklıkla gençlerden oluşan kullanıcılara göre daha rahat bir ortam yaratmakta ve etrafa daha az zarar vermektedirler (Gündüzöz, 2016). Bu nedenle farklı yaş gruplarına ve cinsiyetlere hitap eden tasarımların bir arada uygulanması bu kapsamda düşünülebilir.

Hedef güçlendirme: Özel mülkiyet ile halka açık alanların birbirinden ayırt edilmesi sağlanmaktadır (CPTED, 2000). Bu ilke ile bir alana veya binaya fiziksel olarak girmek ya da bir objeye zarar vermek (vandalizm) daha da zorlaştırılmaktadır (Gündüzöz, 2016). Mekânın kullanıcılar tarafından sahiplenilmesini (özel mülkiyet sahipliği) öngören bu ilke kapsamında, binaları sembolize eden bayrak ve amblem kullanılması ya da binanın etrafının çit ile çevrelenmesi yapılan uygulamalardandır (Gulak vd., 2007). Bunların yanı sıra kilitler, bariyerler, çitler kullanılması, bina güvenliklerinin sağlanması, doğal gözetimin zayıf olduğu alanlarda kameraların kurulması, özel güvenliğin gerekli

olduğu yerlerde 2m'den yüksek duvarların kullanılması, güvenlik görevlilerinin uygun yerlerde konumlandırılması gibi uygulamalar da yapılmaktadır (Western Australian Planning Commission, 2006).

Çalışmanın bir sonraki bölümünde yukarıda bahsi geçen ilkelerin tasarımlarda nasıl kullanılabileceğine dair uygulama adımlarına yer verilmiştir.

1.3.3.2. CPTED uygulama adımları

CPTED yaklaşımının uygulanması esnasında kullanılan tek bir metod bulunmamaktadır. Farklı ülkeler ve kullanım alanlarında bu ilkelerin uygulama şekillerinde farklılıklar söz konusu olabilmektedir. Ancak Avusturalya'da bu konu ile ilgilenen uzmanlar tarafından birtakım ipucu niteliğinde adımlar geliştirilmiştir. DOC'un uygulanması aşamasında kullanılabilecek on anahtar adım ve bu adımlara dair açıklamalar aşağıda verilmiştir (Western Australian Planning Commission, 2006):

- i. İlkelerin tanımlanması
- ii. Risk değerlendirmelerinin analiz edilmesi
- iii. Planlama ve tasarım fikirlerinin birleştirilmesi
- iv. Tasarım öneri ve ölçütlerine ilişkin araçların uygulanması
- v. Tasarım stratejisinin hazırlanması
- vi. Tasarımın değerlendirilmesi
- vii. Yönetim ve sürdürülebilirliğin sağlanması
- viii. İzlemenin gerçekleştirilmesi
- ix. Güvenli risk stratejilerinin belirlenmesi
- x. Alınan önlemlerin incelenmesi

İlk adımda, tasarımı yansıtan ilkeler (gözetim, erişim kontrolü, bölgesellik, hedef güçlendirme, bakım gibi) tanımlanmaktadır. Bu ilkeler herhangi bir alanda uygulanmadan önce 2. adımda belirtilen risk değerlendirmesi sağlanmış olmalıdır. Suç risk değerlendirmesi ya da suç profilleri eğitilmiş yerel polisler ile işbirliği sağlanarak gerçekleştirilebilir. Bu kapsamda olası suç yerlerinin tespiti,

suçları azaltmak için önceliklerin tespiti, suçların muhtemel sebeplerinin tespiti, sıcak noktalar (suç oranlarının yüksek olduğu alanlar) gibi faktörler düşünülmelidir. Yerel koşullar, toplum ve paydaşlar 3. adımda belirtilen fikirleri dengelemede kullanılmaktadır. Bu adım gelişmemiş alanlarda, endüstriyel açıdan gelişmiş alanlarda, metropollerde ve bölgelerde uygulanabilir. 4. adım, DOC önerilerini ve ölçütlerini uygulamaktır. Bu esnada birçok araç kullanılır. DOC'da kullanılan araçlar; yapısal elemanlar, aydınlatma, bitkilendirme, işaret ve levhalar, otoparklar, WC'ler, yürüyüş yolları, tuzak alanlar (tehlikenin önceden anlaşılabilirdiği rotalar), toplu taşıma güzergâhları ve durakları, alleler vb. tasarımları kapsamaktadır. Bu araçlar bir tasarım stratejisi hazırlamada (5. adım) ya da 6. adımda belirtildiği gibi tasarım değerlendirmesi yapmada kullanılabilir. Tasarım ve planlama, güvenliği devam ettirmek için sürdürülebilirlik ve yönetim ile ilgili gereklilikler sağlandıktan sonra hazırlanabilir (7. adım). İzleme (8. adım), tasarım elemanlarının uzun dönem sürdürülebilirliğini, istenilen sonuçların ve herhangi bir problemin olup olmadığını göstermektedir. Güvenli risk yönetimi (9. adım) önceden tespit edilen sorunların yönetiminde uygulanabilir. Son adım ise; planlama, değerlendirme ve gelişim sürecinde DOC'un devamlılığını sağlamaktadır (Western Australian Planning Commission, 2006).

Günlük yaşantıda oldukça riskli olan alanlar Felson ve Boba (2010) tarafından ikamet alanları, eğitim alanları, ticari ve endüstriyel alanlar, iş yerleri, sağlık alanları, alışveriş alanları, rekreasyonel alanlar, ulaşım ağları ve toplu taşıma alanları şeklinde sıralanmaktadır.

Günlük yaşantımızda sıkça kullandığımız bu alanlarda güvenliği artırmak için CPTED yaklaşımının kullanılması ile hem bireylerin kendilerini daha güvende hissetmeleri hem de toplumun yaşam standartlarının yükselmesi sağlanabilir.

Çalışmanın bir sonraki bölümünde kırık camlar teorisine değinilecektir. Bu teoriye, özellikle kentsel açık-yeşil alanlarda bakım konusu ile ilişkili olmasından dolayı çalışma kapsamında yer verilmiştir.

1.4. Kırık Camlar Teorisi

Kırık camlar (pencereler) teorisi (broken windows theory); küçük kavga ve taşkınlıklar, çevrenin kirletilmesi, kamuya açık alanlarda alkollü içki içilmesi gibi basit suçların; adam öldürme, müessir fiil, vandalizm, gasp gibi daha ciddi suçlara dönüşebileceğini iddia etmektedir. Yani basit gibi gözükken bir takım suç ve düzensizlikler önemsenmeyerek ihmal edildiğinde, belli bir noktaya ulaşmakta ve sonuçta semt ya da bölge, başka suç ve suçlular için cazibe merkezi haline gelmekte, potansiyel suçluları bir araya getirmekte ve suç açısından risk bölgeleri haline gelmektedir (Beşe, 2006).

Kırık camlar teorisi, toplumda görmezden gelinen çevresel kirlilik, bozukluklar ve düzensizliklerin, müdahale edilmezse ivmelenerek artacağını; kısacası, küçük kabahatlerin veya düzensizliklerin, daha ağır suçların işlenmesine zemin hazırlayacağını öngörmektedir (Demir vd., 2011).

Kırık camlar teorisi, kontrolsüzlük, denetimsizlik, sahipsizlik, bakımsızlık ve ilgisizlik hissi uyandıran yerlerin suç üretebileceğini ve bu nedenle de bu tür yerlere karşı gerekli önlemlerin alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu kapsamda düşünüldüğünde, şehirlerde sıkça görülebilen aydınlatması yetersiz cadde ve sokakların, onarılmayan metruk binaların, kontrolsüz araç park alanlarının vb. suça davetiye çıkarabildiğini ve potansiyel suçluları cesaretlendirebildiğini söylemek mümkündür (Doğan ve Sevinç, 2011).

Güvenlik uygulamalarına farklı bir yaklaşım getiren kırık camlar teorisi 1969 yılında psikolog Philip Zimbardo'nun bir araştırma deneyi olarak ortaya çıkmış ve daha sonra James Q. Wilson ve George L. Kelling tarafından geliştirilmiştir. Bu teoriye göre, bir mahallede bazı camları kırık bir binanın camları onarılmazsa, insanlar tarafından binadaki diğer camların da kırılabileceği yani küçük suçların daha büyük suçlara davetiye çıkaracağı ifade edilmektedir (Wilson ve Kelling, 1982).

Wilson ve Kelling (1982), yapılan bu deney sonucunda bakımsız olan ve sahihsizlik hissi uyandıran malların başka şahıslar için bir eğlence aracına dönüşebileceğini, talan edilip soyulabileceğini ve hatta kendini yasalara bağlı olarak tanımlayan kişilerin bile bu eylemleri gerçekleştirebileceğini ifade etmişlerdir.

Yukarıda da bahsedildiği üzere kırık camlar teorisi, suçların birbirleriyle olan ilişkisini ifade etmektedir. Bir suçu oluşturan nedenler ortadan kaldırılmadığı sürece suçların devam etmesi olasıdır. Çalışma kapsamında suçun oluştuğu mekânın kentsel açık-yeşil alanlar olduğu düşünüldüğünde, bu alanlarda bir suça karşı gereken önlemlerin alınması ile başka suçların oluşmasının önlenebileceği anlamı çıkmaktadır. Bu sayede kentsel açık-yeşil alanları kullanan bireylerin bu alanlardaki güvenlik algıları da artırılabilir. Teori çerçevesinde kentsel açık-yeşil alanlarda her türlü yapısal ve bitkisel elemanın bakımı ve onarımı anlaşılmalıdır.

Çalışmanın bir sonraki bölümünde suç kavramı ve çevre arasındaki ilişki hukuki bir çerçevede ele alınacaktır.

1.5. Çevre ve Suç

Belirli bir çevre ortamında kişilere, topluma, millete ve devlete karşı suçlar işlenebilmektedir. Bu suçlara dair açıklamalar aşağıda verilmiştir.

1.5.1. Kişilere karşı suçlar

Kişilere karşı suçlar; hayata karşı, vücut dokunulmazlığına karşı, cinsel dokunulmazlığa karşı, hürriyete karşı, şerefe karşı, özel hayata ve hayatın gizli alanına karşı ve malvarlığına karşı işlenen suçlardır (TCK, 2004). Öte yandan, kişilere karşı işlenen suçlardan bazıları kentsel açık-yeşil alanlarda daha yoğun işlenebilmekte ve bu alanlarda vakit geçirenlerin suç korkusu üzerinde daha fazla etkide bulunabilmektedir. Örneğin; kentsel açık-yeşil alanlarda tasarıma dayalı eksiklikler ve yetersizlikler ile bakım eksikliği kişilere karşı suçların

işlenmesine zemin hazırlayabilmekte ve bu suçların işlenmesi için ortam yaratabilmektedir.

Kentsel açık-yeşil alanlarda işlenen, adli soruşturma ve kovuşturmayla konu olan pek çok suç işlenmiştir. Bazı suçlar ise kolluk ya da savcılığa intikal ettirilmediği ya da bu makamların haberi olmadığı için gizli bir suç olarak kalmıştır. Dolayısıyla kentsel açık-yeşil alanlardaki suç korkusuna, basına yansıyan haberler ve adli yargılama sonrası cezalandırılmış bir suçun varlığından haberdar olma gibi durumlar etki edebilmekte iken, ayrıca bu korkuya kişilerin kendi gözlemleri ya da etraflarında konuşulanlardan yola çıkarak öğrendikleri gizli kalan suçlar da etki edebilmektedir. Bunun yanı sıra kişilerin bu alanlarda suçun mağduru ya da suçtan zarar gören olma durumları, zaten bu kişilerdeki suç korkusuna neden olan önemli bir etmendir.

Türkiye'deki kentsel açık-yeşil alanlarda işlenen suçlara dair bir istatistik yayınlanmamaktadır. Ancak kentsel açık-yeşil alanlarda işlenen suçların ortaya koyulduğu ve bu suçlara karşı peyzaj tasarım yaklaşımlarının önerildiği bir çalışmada (Akgül Gök vd., 2015), peyzaj tasarım ve düzenlemesindeki eksikliklerden kaynaklanan ve en çok suça sebebiyet veren durumların kent mobilyalarının yapısal durumu ve zemin döşemelerinin uygun olmamasından kaynaklandığı ortaya koyulmuştur. Çalışmada ayrıca Isparta ili kentsel açık-yeşil alanlarında meydana gelen her 4 olaydan birinin peyzaj tasarım, uygulama ve yönetimdeki yetersizliklerden kaynaklandığı belirtilmiştir.

Ayrıca bu alanlarda işlenen suçlara, en azından Yargıtay Kararlarına konu olan suçlar bağlamında ulaşabilmek mümkündür. Kazancı Hukuk Veri Tabanı (EK A) üzerinden "piknik alanı", "mesire alanı", "milli park", "kent parkı", "peyzaj alanı", "rekreasyon alanı", "oyun parkı", "tabiat parkı", "belediye parkı" gibi pek çok anahtar kelime girilerek, bu alanlarda işlenen yüzlerce suç derlenmiştir. Bu suçlar kişilere karşı, çevreye karşı ya da çevreye karşı olanlar haricindeki topluma karşı, millete ve devlete karşı işlenen suçlar olarak kategorize edilebilir.

İncelenen kararlardan yola çıkarak; TCK'daki çocuğun nitelikli cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki, cinsel taciz, cinsel saldırı, taksirle öldürme, kasten öldürme, kasten yaralama, hırsızlık, yağma, mala zarar verme, dolandırıcılık, hakaret, kişilerin huzur ve sükûnunu bozma, tehdit, şantaj, cebir, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, özel hayatın gizliliğini ihlal, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme, kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması suçlarının, açık-yeşil alanlarda kişilere karşı işlenmiş olduğu belirlenmiştir.

Öte yandan, belirtmek gerekir ki bu suçlar her yerde işlenebilir. Bu suçlardan herhangi birisinin kanuni tanımında açık-yeşil alan vb. herhangi bir ifade geçmemektedir. Ayrıca bu suçların açık-yeşil alanlarda işlenmesi cezayı artırıcı bir neden de değildir. Burada, diğer suçlara nazaran, bu suçların açık-yeşil alanlarda daha sıklıkla işlenebildiği vurgusunun yapılması amaçlanmıştır. Dolayısıyla, kriminolojik bir tespit yapılmaya çalışılmıştır.

Derlenen bu suçların ayrıntıları ile açıklanması da bu çalışmanın kapsamı dâhilinde değildir. Nitekim ulaşılan pek çok suçta, suçun işlendiği alana genel olarak değinilmekle yetinilmiş, alanın özellikleri bağlamında açıklayıcı, betimleyici bilgilere yer verilmemiştir. Ancak istisnai bazı karar metinlerinde, mesirelik alanın dağlık bölgesi, ağaçlık alan gibi ifadelerle yer verilmiş olduğu görülmektedir.

Kişilere karşı suçlar, insanın olduğu her yerde söz konusu olabilir. Eğer kentsel açık-yeşil alanlarda burayı kullanan insan dışında başka insanların olmadığı ve olmayacağı varsayılsaydı, bu alanı kullanan kişilerde suç korkusu da oluşmazdı. Ancak bu varsayım mümkün olmadığı için, kentsel açık-yeşil alanları kullanan insanlarda farklı düzeylerde de olsa suç korkusu olabilmektedir.

1.5.2. Topluma karşı suçlar

Belirli bir çevre ortamında, TCK'daki topluma karşı suçlar arasından genel olarak; çevreye karşı suçlar, genel tehlike suçları ve kamunun sağlığına karşı

suçlar işlenebildiği gibi ayrıca etkilerinin toplumsal boyutta olduğunun ifade edilebileceği diğer bazı suçlar da işlenebilmektedir. Bu kapsamda çevreye karşı işlenen suçlar ve çevreye karşı suçlar dışındaki topluma karşı suçlar konularına aşağıda kısaca değinilmiştir.

1.5.2.1. Çevreye karşı işlenen suçlar

Suçlar ve kabahatlerin bir bölümünü de çevre suçları ve çevre ihlalleri bağlamında kabahatler oluşturmaktadır. Çevre suçları sadece TCK'da değil 9/8/1983 tarih 2872 sayılı Çevre Kanunu'nda da düzenlenmiştir. Ayrıca hem Çevre Kanunu hem de 30/3/2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda çevre ihlallerine dönük kabahatler yer almaktadır. TCK'da 181, 182, 183 ve 184. maddeler çevreye karşı suçlar olarak düzenlenmiştir. Bunlar sırasıyla, çevrenin kasten kirletilmesi, çevrenin taksirle kirletilmesi, gürültüye neden olma ve imar kirliliğine neden olma suçlarıdır (TCK, 2004). Çevre Kanunu'nda düzenlenen ve adli yaptırım öngörülen suçlar ise m.26'da yer almakta olup, bunlar bildirim ve bilgi verme yükümlülüğüne aykırı davranma suçu ile yanlış ve yanıltıcı belge düzenleme ve kullanma suçlarıdır. Çevre Kanunu'nda yer alan kabahatler ise bu kanunun 20. maddesinde yer almaktadır. Bunlar; hava, toprak ve su kirliliğine ilişkin ihlaller, tehlikeli atıklar ve kimyasallara ilişkin ihlaller, atıklar ve konutlardan kaynaklı atıklara dair ihlaller, çevre yönetim birimi kurulması ve çevre görevlisi bulundurulmasına ilişkin ihlaller, acil durum planlarına ilişkin ihlaller, mali sorumluluk sigortasına ilişkin ihlaller, çevresel etki değerlendirmesi bağlamında ihlaller, gürültü ve titreşime neden olma ihlalleri ile bildirim ve bilgi verme yükümlülüğü gibi ihlallerdir (Çevre Kanunu, 1983). Kabahatler Kanunu (2005)'nda yer alan kabahatler ise gürültüye neden olma, çevreyi kirletme ve afiş asma bağlamındaki çevre ihlalleridir.

Bunun yanı sıra, 21/7/1983 tarih ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 16. maddesine göre, "korunması gerekli taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile bunların korunma alanlarında ruhsatsız inşaat yapmak yasaktır". Buralarda ruhsatsız yapılacak inşaatlara dair imar mevzuatına göre işlem yapılır. Yine bu konunun, 65. maddesine göre "tescil edilen sit alanları ile

korunması gerekli tabiat ve kültür varlıkları ile korunma alanlarının yıkılması, bozulması, tahribi, yok olmasına veya her ne suretle olursa olsun zarar görmesine kasten sebebiyet verenler ile izin alınmaksızın inşai veya fiziki müdahale yapanlar ve yaptıranlar” suç işlemiş olmaktadır. Özellikle açık-yeşil alanlar bağlamında tabiat alanları, korunma alanları da yer alabildiğinden, 16. ve 65. maddeler bağlamında çevreye karşı bir kabahat ve suç işlenmiş olmaktadır (Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 1983).

Çevreye karşı suçlar ve kabahatler, her türlü açık ve yeşil alanda işlenebileceği gibi bu alanlar dışında da işlenebilmektedir. Öte yandan, çevreye karşı suçların konusu her ne kadar “çevre” olsa da bu suçlar bütün topluma karşı işlenmiş sayılmaktadır. Nitekim TCK’da yer alan çevreye karşı suçlar, topluma karşı suçların altında yer almaktadır. Çevreye karşı işlenen bu suçlar ve kabahatler, bu çevre ortamındaki açık yeşil alanlardan faydalanmak isteyenlerin güvenlikle ilgili algılarına tesir edebilecek vasıftadır. Öte yandan çevrenin kirletilmesi suçunun işlenmesi, kırık camlar teorisi çerçevesinde daha büyük suçların ortaya çıkmasına yol açabildiği gibi ayrıca yeşil alanların suç işleme potansiyelini artırıcı bir durumu da ortaya çıkarabilmektedir.

1.5.2.2. Çevreye karşı suçlar dışındaki topluma karşı suçlar

TCK’daki topluma karşı suçlar arasında yer alan bazı genel tehlike suçları, kentsel yeşil alanlarda sıklıkla işlenebilmektedir. Genel tehlike suçlarından; TCK m.170 genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması (yangın çıkarmak, silahla ateş etmek gibi) suçu, TCK m.171 genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması, m.177 hayvanın tehlike yaratabilecek şekilde serbest bırakılması (pitbull ve bulldog cinsi köpeklerin yeşil alanlarda tasmadan çıkarılabilmesi gibi) suçu, m.179 trafik güvenliğini tehlikeye sokma (yeşil alanlarda alkollü araç kullanımı veya el freni çekilerek araca manevra yaptırılması gibi) suçlarının kentsel açık-yeşil alanlarda sıkça işlenebildiği gözlenmektedir. Ayrıca, topluma karşı suçlar içerisindeki kamunun sağlığına karşı suçlar başlığı altında yer alan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçunun da açık-yeşil alanlarda işlenebildiği, yargıtay kararlarına konu olabilmesinden anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (1983)'nin dördüncü bölümü araştırma, sondaj, kazı ve define arama başlığını taşımaktadır. Kültür varlıklarını bulmak amacıyla izinsiz kazı veya sondaj yapılması ve yine izinsiz define aranması açık-yeşil alanlarda da gerçekleştirebilmekte ve bu bağlamda, Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'na muhalefet su ı işlenmiş olmaktadır. Bu kazı veya sondajlar neticesi elde edilecek kültür varlıklarında bütün toplumun menfaati söz konusu olduğu için, bu suçun da topluma karşı bir suç niteliği taşıdığı söylenebilir.

Hırsızlık ve mala zarar verme suçları malvarlığına karşı suçlardır ve TCK'da kişilere karşı suçlar başlığı altında düzenlenmiştir. Ancak, mal varlığına karşı suçlardan hırsızlık suçu, eğer açık-yeşil alanlardaki kamu tesislerinde işlenirse hırsızlık suçunun nitelikli hali (TCK m.142) oluşur. Ayrıca, yine mal varlığına karşı suçlardan mala zarar verme suçu, eğer kentsel açık-yeşil alanlardaki "kamu kurum ve kuruluşlarına ait, kamu hizmetine tahsis edilmiş veya kamunun yararlanmasına ayrılmış yer, bina, tesis veya diğer eşya" hakkında işlenirse (TCK m.152/1-a) mala zarar verme suçunun nitelikli hali meydana gelir (TCK, 2004). Dolayısıyla, hırsızlık ve mala zarar verme su larının bu nitelikli hallerinden zarar gören toplum olmaktadır.

Kamu mallarına karşı hırsızlık ve mala zarar verme suçları ile yukarıda bahsedilen bazı genel tehlike su larının açık-yeşil alanlarda işlenmesi kişilerin suç korkusu üzerine etki edebildiği gibi, Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa muhalefet suçunun açık-yeşil alanlarda işlenmesi de yüzey alanındaki kontrolsüz değişikliklerden ötürü güvenlik riskini artırabilmekte ve ayrıca bu suçu işleyenlerle aynı mekânı paylaşmaktan kaynaklı olarak suç korkusuna neden olabilmektedir.

1.5.3. Millete ve devlete karşı suçlar

TCK (2004)'nın millete ve devlete karşı suçlar ve son hükümler başlığının altında yer alan kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı suçlar içerisinde, görevini yaptırmamak için direnme suçu da yer almaktadır. Özellikle

bu suç, kentsel açık-yeşil alanlarda, görevini yerine getiren kamu görevlilerinin görevini engellemek amacıyla direnme fiili ile işlenebilmektedir. Örneğin; piknik alanındaki kamu mallarına zarar veren şahıslara karşı görevini yerine getiren özel güvenlik görevlilerine karşı hakaret ve bu görevlileri yaralama neticesi bu suç işlenmiş olmaktadır. İşlenen bu suç ise bu alanı kullanan insanlarda suç korkusunun gelişimine yol açabilmektedir.

1.6. Çevresel Kriminoloji

Suç denilince suç yeri, olay mahalli gibi kavramlar peşi sıra gelmektedir. Bu kapsamda kentsel açık-yeşil alanlar, özellikle kişilere karşı işlenen bir takım suçlara “yer” teşkil edebilmektedir. Nitekim mekân, insan davranışlarını etkileyebilmektedir ve mekândan kaynaklı ortaya çıkan insan davranışlarından bir kısmını ise işlenen suçlar oluşturmaktadır. Suç yeri, kriminolojinin ilgi alanı içerisinde kalmaktadır. Kriminoloji, en sade ifadesiyle suçbilimdir ve suç ve suçlu davranışlarını araştırmaktadır (Polat, 2009).

Çevresel kriminoloji ise, suç işlenen yer bağlamında suç paternlerini ortaya çıkarmaya çalışmaktadır. Çevresel kriminoloji; suçun yeri üzerine odaklanmakta, çevresel faktörlerin suçu ve suçlu davranışını etkileyebildiği üzerinde durmakta, coğrafi lokasyonun yanı sıra bu lokasyondaki aydınlatma, binaların onarım durumu ile bakımsızlıkları ve mahalle koşulları gibi elementleri belirlemeye çalışmaktadır. Suç haritasının çıkarılması ile ilgilenmekte ve belirli mekânlarda belirli zamanlarda suç işleniyorsa, bu zaman-mekân bağlamında suça neden olan faktörleri araştırmaktadır (Roufa, 2017).

Çevresel kriminoloji; genel olarak kriminolojinin bir alt dalıdır, suçun coğrafyasının çalışılmasıdır, belirli bir çevrenin suç ve suçluluk ile ilişkisi üzerinde durmakta, coğrafi-mekânsal açıdan çevrenin birey davranışını nasıl etkilediğini anlamaya çalışmakta, bir suç bağlamında zaman ve mekân üzerinden yapı çevresi, şehir tasarımı ve insanların günlük davranışlarındaki değişikliklerin suçun oluşması olasılığını nasıl azaltabileceğini araştırmakta ve

alışmalarında CBS teknolojisini kullanarak suç paternlerini haritalamaktadır (Safe Design Council, 2017).

Çevresel kriminoloji; suç, suçlu ve mağdurların çeşitli mekânlar açısından farklılık sergileyip sergilemediğıyle ve eğer sergileniyorsa bunun nedenleriyle ilgilenmekte ve mekânların fiziksel ve sosyal özelliklerinin suç dağılımındaki farklılıkları açıklama potansiyeli üzerinde durmaktadır (Bruinsma ve Johnson, 2018).

Suçlunun rasyonel bir perspektifi olduğı varsayılmakta ve bu perspektif en az çabayı, en yüksek faydayı, en düşük riski içermektedir. Bu perspektif doğrultusunda, alanların fiziksel özellikleri suçun gerçekleşme olasılığı üzerinde etkide bulunabilir ve bu özellikler potansiyel suçlunun, potansiyel suç alanı ile ilgili algılarını etkileyebilir. Dolayısıyla fiziksel çevre özellikleri bağlamında bir lokasyon suça daha dirençli hale getirilebilmektedir (Taylor ve Harrell, 1996).

Bir suçun faili, suçun keşfedilme riskini, kendisini polis yerine koyarak yaptığı değerdendirmeden sonra harekete geçmektedir (Demirbaş, 2010) ve bu açıdan fail için suç topoğrafyası önem arz etmektedir. Suçlular bir mekânda suç işleyip işlememeyi kararlaştırırken önce bazı sorulara verilecek yanıtları belirlemeye çalışmaktadırlar (Taylor ve Harrell, 1996):

- Bir alana girmek ne kadar kolaydır?
- Hedef ne kadar ilgi çekici veya korunmasız görünmektedir?
- Görölme olasılığı nedir?
- Eğer görölürse, alandaki insanlar birşeyler yapacak mıdır?
- Suçun işlenmesinden sonra alandan hızlı ve doğrudan ayrılma güzergâhı var mıdır?

Türkiye’de işlenen suçların mekânsal anlamda tasnifini içeren suç istatistikleri yayınlanmamaktadır. ABD’de ise yerel bazda parklar ve rekreasyon alanlarında işlenen suçlar veya milli parklarda işlenen suçlara dair istatistikler yayınlanabilmektedir. Örneğın; Parklar için New Yorklular (New Yorkers for

Parks) topluluğunun raporuna göre ABD'nin New York Şehrindeki 20 büyük parkta Nisan 2006 – Eylül 2007 arasında toplam 308 suç işlenmiş olup, bunların 5'i öldürme, 5'i cinsel taciz, 94'ü yağma, 61'i yaralama, 11'i hırsızlık, 121'i büyük miktarlı hırsızlık, 11 tanesi ise oto hırsızlığı suçudur. Yine bu rapora göre New York Şehri'ndeki Central Park'da 1990'da 3'ü öldürme olmak üzere toplam 368 suç işlenmiş iken, 2006'da ise toplam 103 suç işlenmiş olup bunlar arasında öldürme suçu yer almamaktadır. Rapora göre, kış aylarında parklarda işlenen suçlarda önemli bir düşüş yaşanmaktadır. Raporda, bu parklarda geçmişe nazaran işlenen suçlardaki yaşanan azalmada, üniformalı olarak devriye gezen memur sayısının iki katına çıkarılmasının etkili olduğu belirtilmiş, ayrıca Central Park'ın kendi güvenlik görevlilerinin olduğu ifade edilmiştir (URL-1).

ABD Adalet Bakanlığı verilerine göre ise, ABD'deki milli parklarda 2014 yılında 16'sı öldürme, 83'ü cinsel saldırı, 62'si yağma, 199'u yaralama olmak üzere toplam 360 şiddet suçu işlenmiş iken, ayrıca 645'i hırsızlık, 4158'i büyük hırsızlık, 92'si oto hırsızlığı ve 69'u kundaklama olmak üzere toplam 4895 malvarlığına karşı suç işlenmiştir. Öte yandan, ABD'deki milli parklarda, 2010 yılının başından itibaren silah taşınmasına izin verilmesinin bu alanlardaki suç sayısını azalttığı iddia edilmektedir (The Washington Post, 2013).

Çalışmanın buraya kadar olan bölümünde kentsel açık-yeşil alanların insanlar üzerindeki etkileri, suç ve suç korkusu kavramı ile bunlara ilişkin teoriler, çevre ve suç konusu ile çevresel kriminoloji konularına değinilmiştir.

Çalışmanın bir sonraki bölümünde ilgili literatür özetleri, üçüncü bölümünde materyal ve yöntem, dördüncü bölümünde araştırma bulguları ve beşinci bölümünde tartışma ve sonuçlar ile öneriler sunulacaktır.

2. KAYNAK ÖZETLERİ

Kentsel açık-yeşil alanların etkileri üzerine yapılan çalışmalar genel olarak, bu alanların pozitif etkileri ile negatif etkileri olmak üzere, iki görüş üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu kapsamda kentsel açık-yeşil alanların insanlar üzerinde pozitif ve/veya negatif etkilerinin olduğunu ortaya koyan araştırmaların literatür özetleri;

- Kentsel açık-yeşil alanların faydaları ile ilgili yapılan çalışmalar,
- Peyzaj tasarımının güvenlik algısı üzerine etkilerine dair yapılan çalışmalar,
- Suç ve suç korkusu ile ilgili yapılan çalışmalar olmak üzere üç bölüm halinde sunulmuştur.

Bölüm sonunda ise bu çalışmalar ile ilgili genel bir değerlendirme yapılmıştır.

2.1. Kentsel Açık-Yeşil Alanların Faydaları İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Zengin (2001), çalışmasında; açık ve yeşil alanların, doğa ile insan arasındaki kopmuş olan bağları onararak insan-doğa ilişkisini kurduğunu, ayrıca estetik ve fonksiyonel açıdan kentlere büyük katkılar sağladığını belirtmiştir.

Parson ve Daniel (2002), yapmış oldukları bir makalesinde; kentsel yeşil alanların insanlara hem rekreasyonel fırsatlar sunduğunu hem de estetik deneyimler sunduğunu belirtmişlerdir.

Toy (2004), yüksek lisans tezinde; kent içi yeşil alanların biyoklimatik konfor sağlayarak, iklimi olumlu yönde etkilediğini belirtmiştir.

Akbulut (2007), yapmış olduğu yüksek lisans tezinde; açık yeşil alanların insan ile doğa arasındaki bozulan ilişkiyi dengelemede ve kentsel yaşam koşullarının iyileştirilmesindeki rolüne değinmiştir.

Bowler vd. (2010), doğal alanların insan sağlığı üzerine etkileri üzerine yaptıkları bir araştırma makalesinde; doğal ve yapay alanların insan sağlığı ve mutluluğu üzerindeki etkilerini karşılaştıran çalışmaların bulgularını incelemişlerdir. Araştırma sonucunda, doğal alanların insanları stresten ve zihinsel yorgunluktan kurtarmak suretiyle insan sağlığı ve mutluluğu üzerinde doğrudan ve pozitif etkilerinin olduğunu ortaya koymuşlardır.

Peters vd. (2010), makalelerinde; tüm insanların boş vakitlerinin bir kısmını yeşil alanlarda geçirdiklerini belirtmişler ve kent parklarının insanlar arasındaki sosyal ilişkileri ve sosyal bağlılığı artırdığı sonucuna ulaşmışlardır.

Şahin (2010), yapmış olduğu çalışmada; kentin fiziksel yapısını ortaya koyan ve biçimlendiren temel alan kullanımlarından biri olan açık-yeşil alanların, diğer alan kullanımlarını bütünleştiren bir denge unsuru durumunda olduğunu belirtmiştir.

Aytatlı (2013), yapmış olduğu yüksek lisans tezinde; kent yaşamının yoğun temposu içerisinde, kent halkının, kentin gürültüsünden uzaklaşma, psikolojik, fiziksel ve sosyal açıdan rahatlama vb. isteklerinden dolayı kent içinde açık-yeşil alanlara ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiştir.

Yücekaya (2013), yapmış olduğu yüksek lisans tezinde; kentsel yeşil alanların pozitif etkileri üzerine yoğunlaşmış ve kentsel yeşil alanların ekolojik dengeyi sağlama, sürdürülebilir ve yaşanabilir çevreler oluşturma ve temiz hava temini açısından kentler için son derece önemli olduğuna değinmiştir.

2.2. Peyzaj Tasarımının Güvenlik Algısı Üzerine Etkilerine Dair Yapılan Çalışmalar

Schroeder ve Anderson (1984), yaptıkları bir araştırmalarında; bakımsız vejetasyonun ve çöplerin kentsel açık-yeşil alanların tercih edilirliliğini azalttığını ve aynı zamanda insanlarda alanın güvenliği hakkında negatif hisler uyandırdığını ortaya çıkarmışlardır. Ayrıca bir alanda görünürlüğün artmasının

ve park özelliklerinin geliştirilmesinin, insanlarda güven hissini artırdığını ispatlamışlardır. Park güvenlik görevlilerinin de ziyaretçilerinin korku ve endişelerini en aza indirmekte önemli rol oynayabileceğini vurgulamışlardır.

Burgess vd. (1988), Londra Greenwich'te yaptıkları bir araştırmada; doğal alanların denekler arasında kültürel bir huzursuzluğa sebep olduğunu tespit etmişler, insanların doğal ve yarı doğal alanlarda kendilerini güvende hissetmediklerini ortaya koymuşlardır. Araştırmacılar kentsel yeşil alanlarda; park görevlilerinin eksikliği ve sosyal ilişkilerin zayıflamasının fiziksel çevre ile ilgili önemli eksiklikler olduğunu belirtmişlerdir.

Anderson ve Stokes (1989), otoparklarda güvenlik ve çekicilik algısını artırmak için bitkilendirme üzerine yapmış oldukları çalışmalarında; çekicilik algısının genellikle bitkisel tasarımlar ile arttığı bulgusuna erişmişlerdir. Ayrıca güvenlik algısının bakımlı bitkisel tasarımlar sayesinde arttığı ve bina girişlerinin görülebilirliğinin güvenlik algısı için özellikle önemli olduğu bulgularına erişmişlerdir. Bunların yanı sıra araştırmacılar yapıdan çevreye ve çevreden yapıya doğru erişim rotalarının görüşü engellemeyecek şekilde bitkilendirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır.

Sangster (1995), araştırmasında; yürüyüş yollarının daha geniş tasarlanması, potansiyel kaçış rotaları sağlamak üzere bu yolların etrafında görünürlüğü artıracak açık alanlar bırakılması ve yeterince aydınlatılmasının doğal alanlarda güvenlik hissini artıracaklarını belirtmektedir.

Kuo vd. (1998), çalışmalarında bitki yoğunluğu fazla olan ve düzenli çim bakımı yapılan açık-yeşil alanların insanlar tarafından daha çok tercih edildiğini ve insanların bu tür alanlarda kendilerini daha güvenli hissettiklerini ortaya koymuşlardır.

Jorgensen vd. (2002), İngiltere'nin Sheffield kentinde mekânsal düzenleme ve vejetasyon yapısı arasındaki ilişkiyi bir kent parkı örneğinde sistematik bir şekilde incelemişler; araştırma sonucunda bitkisel tasarım yardımıyla yapılan

mekânsal düzenlemelerin güvenlik algısının belirlenmesinde önemli bir faktör olduğunu ortaya koymuşlardır. Araştırmacılar kentsel açık-yeşil alanlarda güvenlik algısını olumsuz yönde etkilemeden de doğala yakın bitkisel tasarımlar oluşturulabileceğini belirtmişlerdir.

Greene (2003), Latin Amerika’da benzer sosyal özellikte fakat farklı mekânsal özellikteki altı yerleşimde anket, gözlem ve istatistiksel analizler sonucunda, genel olarak birçok kentsel mekân için geçerli olabilecek, “güvensizlik hissi”ni oluşturan 23 özelliği; (i) görsel alan, (ii) görsel kontrol, (iii) sosyal ağlar, (iv) mekân kullanımı, (v) potansiyel yardım, (vi) tehlike faktörleri olmak üzere altı gruba ayırarak tanımlamıştır. Bu raporda “aydınlatma” ve “mahalleliyi tanıma” faktörlerinin güvensizlik algısıyla en fazla ilişkili faktörler olduğu tespit edilmiştir. Komşuların ya da o mekânın daimi kullanıcılarının birbirleriyle olan ilişkileri özellikle informal izlemenin sağlanması açısından önemli görülmektedir. Ayrıca raporda parklar, caddeler ve otobüs duraklarının aydınlatılması, yaya akışının hızlandırılması ve açık alanlarda daha fazla görsel kontrolün (bazen daha az gizem olarak ifade edilmektedir) güvende hissetme algısını artırdığı; ağaçlar ve çalıların gölge, karanlık ve potansiyel gizlenme alanları vb. oluşturmalarından dolayı genellikle güvensizlik hissinin kaynağı olarak görüldüğü belirtilmiştir. Çitlerin caddelerde kullanımının güven algısını artırdığı, dar sokaklarda kullanımının ise bazı insanlara özgürlüklerinin kısıtlandığını düşündürdüğü bazılarına ise güvenli olarak görüldüğü noktasında farklı görüşlerin olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca mekânın kentli tarafından “güvensiz” olarak algılanma nedenlerinin başında, kişi üzerinde baskı olmayacak şekilde çevre tarafından görülememesi ve kendini rahat hissedecek şekilde çevresini görememesinden kaynaklandığı belirtilmiştir.

Müderrişoğlu ve Demir (2004), İstanbul’da farklı bölgelerde bulunan 3 kent parkını İstanbul Üniversitesi (3 farklı kampüste) öğrencileriyle güvenlik algısı, manzara kalitesi ya da her ikisi açısından değerlendirmişlerdir. Araştırma sonucunda ise görsel özellikler, güvenlik algısı ve güzellik arasında kuvvetli bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Jorgensen ve Anthopoulou (2007), çalışmalarında kentin doğal kalitesini artıran, insanları modern kent yaşamının stresinden uzaklaştıran, insanları rahatlatan ve çocuklara oyun ve keşfetme imkânı sunan kent ormanlarına karşı kent insanının çelişkili his ve düşüncelere sahip olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmacılar, kent ormanlarına erişimle ilgili istek ve korkunun yaşlı insanlar (65 yaş ve üzeri) ile diğer yaş gruplarındaki insanlar arasında farklılaşıp farklılaşmadığını araştırmışlar ve bu kapsamda bir anket çalışması gerçekleştirmişlerdir. Tüm yaş gruplarından bazı katılımcıların ormanlarda kişisel güvenlikleri ile ilgili korku duydukları; yaşlı insanların ise kendilerini güçsüz, savunmasız ve hareketlerinin sınırlı olmasından dolayı endişeli hissettikleri bulgularına erişilmiştir. Farklı yaş gruplarındaki yetişkinlerin kent ormanlarıyla ilgili farklı güvenlik algılarına ve ihtiyaçlara sahip olduğunu belirten araştırmacılar, özellikle yürüyüş yapmanın en popüler boş zaman aktivitesi olmasına rağmen çoğu katılımcının (yaşa bakmaksızın) kent parklarına istedikleri gibi gidemedikleri bulgusuna da erişmişlerdir.

Bulut ve Kılıçaslan (2009), yapmış oldukları çalışmalarında; çocukta özgüveninin gelişmesi için oyun oynarken çocuğun; kendini güvende hissetmesi, yaralanma kaygısı duymaması ve sağlıklı oyun alanlarında oynaması gerektiğini belirtmişlerdir. Çocuk oyun alanlarında güvenli oyun için, bu alanlara yönelik yapılan çalışmaların bir sistem dâhilinde ele alınması gerekliliğini vurgulayan araştırmacılar, planlama, tasarım ve yönetim akışının düzenli çalışmasının gerekli olduğunu ortaya koymuşlardır. Ayrıca çocuklar için öngörülen çocuk oyun alanlarının kent imar planlarında yer aldığı hali ile uygulanamamasının; çocukları, çeşitli tehlikelerle yüz yüze getirmekte olduğunu, cadde ve sokaklarda güvensiz oyun alanlarının oluştuğunu ifade etmişlerdir. Bu nedenle bu alanlarda oynamak zorunda kalan çocukların farklı oyun alternatifleri buldukları belirtilmiştir.

Skar (2010), doğal alanlara karşı sevgi-korku hissini cinsiyet açısından incelediği bu araştırmada; erkek ve kadınların doğada korku ve kaygı hissini ele almıştır. Araştırmada insan-doğa ilişkisini daha detaylı anlamak için hem pozitif

hem de negatif duygu ve tepkileri içeren dış mekân rekreasyonu ile ilişkili araştırmalara olan gereksinim vurgulanmıştır.

Lindgren ve Nilsen (2011), yapmış oldukları çalışmalarında; açık-yeşil alanlarda güvenlik kavramını İsveç'te toplu konut alanlarında incelemişlerdir. Araştırmada mahalle sakinleri "iyi aydınlatma" ve "az bitki kullanımının" kendilerini güvende hissetmeleri için önemli olduğunu vurgulamışlardır. Güvenlik hissi için önemli olan bir diğer faktörün "civardaki insanlar hakkında bilgi sahibi olmak" olarak belirtildiği araştırmada; aydınlatmanın, bitkilendirmede kısa boylu çalılarının kullanımının (veya çalılarının budanmasının) ve mahalle sakinleri (komşular) hakkında bilgi sahibi olmanın güvenlik algısını olumlu yönde etkilediği bulgusuna erişilmiştir.

Özdemir (2012), tarafından yapılan "Değişik açık ve yeşil alanlarda bitkisel tasarım yönünden güvenilirlik faktörünün analizi" başlıklı araştırmada; planlama ve tasarımlarda güvenli mekânların oluşturulması konusuna dikkat çekilmektedir. Bitkisel tasarım yönünden güvenli park tercihlerini belirleyerek, güvenli mekân tipolojilerini ortaya koymayı hedefleyen araştırmacı, çalışmasını Erzurum kenti ve yakın çevresinde bulunan 100. Yıl Parkı, Tavşanlı Park, Peyzaj Mimarlığı Bölüm Arboretumu, Çeçenistan Parkı ve Kuğulu Park gibi rekreasyonel alanlarda yürütmüştür. Çalışmanın ana materyalini, bu açık-yeşil alanları temsil eden ve peyzajın farklı karakterlerini (açık peyzaj, kapalı peyzaj, gizemli peyzaj vb.) yansıtan tipik görüntüler oluşturmaktadır. Her bir alandan 6'sar adet fotoğraf kullanılarak toplamda 36 adet fotoğraf üzerinde 200 kişilik katılımcı ile güven parametresi ve görsel peyzaj kalite değerlendirmesi yapan araştırmacı, analiz sonuçlarına göre en çok tercih edilen görüntülere ilişkin mekânsal karakteristikleri ortaya koymuştur. Araştırma bulgularının değerlendirilmesi sonucunda güven ile uyum, açıklık, düzen, doğallık, perspektif ve manzara güzelliği parametreleri arasında pozitif ilişki saptanmış ve mekân tercihleri üzerinde doğrudan etkili oldukları tespit edilmiştir. Sonuç olarak, güvenli mekân tipolojileri belirlenerek, buna bağlı şekilde mevcut açık ve yeşil alanların güven açısından yeniden gözden geçirilmesi ve ıslah edilmesi gerektiği sonucuna erişilmiştir.

Jansson vd. (2013), yapmış oldukları çalışmalarında parklar gibi kentsel yeşil alanların insanlara birçok estetik, psikolojik ve ekolojik faydalarının olduğunu ancak insanların güvenlik algıları ile ilgili endişelere de neden olabildiğini belirtmişlerdir. Araştırmacılar bu çalışmada bireysel ve sosyal faktörlerle beraber vejetasyon karakterinin (vejetasyon yoğunluğu, genel görünüşü gibi), bakımının ve peyzaj tasarımının insanların güvenlik algısı üzerine önemli bir etkisinin olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca tasarımlarda fazla yoğun olmayan çalılıkların kullanılmasının, insanların güvenlik algıları üzerinde pozitif etkiler sağlayabileceğini de vurgulamışlardır.

Olgun (2013), Antalya kenti örneğinde kentsel yeşil alanlarda vandalizmin varlığına dikkat çekmiş ve tasarım aşamasında alınacak olası tasarım çözümleri ile vandalizmi önlemenin veya malzeme, zaman, işgücü ve maddi kayıpları en aza indirmenin olanaklı olup olmadığını araştırmıştır. Çalışma alanı olarak Antalya kent merkezi sınırları içerisinde yer alan beş park içerisindeki donatı elemanlarını (banklar, aydınlatma elemanları, piknik masaları ve çöp kutuları) 12 ay boyunca aylık gözlemleyen araştırmacı, bu alanlarda vandalizm eylemlerini tespit etmiştir.

Akgül Gök vd. (2015), çalışmalarında; Isparta kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda meydana gelen olayları Isparta Emniyet Müdürlüğü verileri yardımıyla incelemişler ve bu tür alanlarda güvenlik algısı üzerine etkili olabilecek potansiyel faktörleri belirlemişlerdir. Araştırmacılar, peyzaj tasarım ve düzenlemesindeki eksikliklerden kaynaklanan ve en çok suça sebebiyet veren durumların, kent mobilyalarının yapısal durumu ve zemin döşemelerinin uygun olmaması olduğunu ortaya koymuşlardır. Çalışmada ayrıca Isparta ili kentsel açık-yeşil alanlarında meydana gelen olayların yaklaşık %26'sının peyzaj tasarım, uygulama ve yönetimdeki yetersizliklerden kaynaklandığı belirtilmiştir.

2.3. Suç ve Suç Korkusu İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Skogan (1986), yapmış olduğu makalesinde; suç korkusunun artmasının bireylerin toplum hayatından fiziksel ve psikolojik açıdan çekilmelerine neden olabileceğini belirtmiştir. Araştırmacı, suç korkusunun azalmış olduğu mahallelerde bu durumun daima doğru bir şekilde suç seviyesini yansıtmayacağını vurgulamıştır.

Killias (1990), tarafından yapılan makalede; savunmasızlığın fiziksel, sosyal ve durumsal boyutlarının “göz ardı edilemez riske maruz kalma”, “sonuçların ciddiyeti”, “tehdit boyutu” ve “etkili savunma, koruyucu önlemler ya da kaçış rotalarının eksikliğine bağlı kontrol kaybı” ile ilişki içerisinde olduğu ortaya koyulmuştur. Bu çalışmada, daha ciddi sonuçların kadınlar, yaşlılar ve sağlık problemi olan insanlar arasında; تنها alanlarda ve finansal desteğin sınırlı olması durumlarında oluşabileceği ifade edilmiştir. Araştırmacı, bu faktörlerin bir arada suç korkusu ürettiğini, tek başlarına suç korkusu üretmede yeterli olmadıklarını belirtmiştir.

Fattah (1993), yaşlılar arasında mağduriyet ve suç korkusu üzerine yapmış olduğu bir çalışmada; yaşlıların cinsiyet, yalnız yaşama, savunmasızlık ve mağduriyet korkusu nedenlerinden dolayı daha fazla suç korkusu yaşadıklarını ortaya koymuştur.

Nasar vd. (1993), yapmış oldukları makalelerinde; suç korkusunun özellikle kampüslerde ciddi bir problem olduğunu belirtmişlerdir. Fiziksel çevrenin tasarımının suç korkusu üzerinde etkili olduğunu vurgulayan araştırmacılar, gizlenmeyi kolaylaştıran ağaç, çalı ve duvar varlığının kaçışı ve görünürlüğü engellediği bulgusuna erişmişlerdir. Araştırmacılar, kampüslerde fiziksel çevrenin doğru bir şekilde tasarımı ile suç korkusunun azaltılabileceğini vurgulamışlardır.

Hale (1996), çalışmada; suç korkusundan kaynaklanan endişenin insanların yaşam kalitesini düşürdüğünü, mutluluğunu azalttığını bunların yanı sıra

insanların hareketlerini sınırlandırdığını, metruk alanlardan kaçmalarına neden olduğunu, gruplar arası ilişkilerin ve sosyal güvenin azalmasına neden olduğunu vurgulamıştır.

Painter (1996), yapmış olduğu makalesinde; sokak aydınlatmalarının suç ve suç korkusunu azaltmada etkili olduğunu ve hava karardıktan sonra yayaların sokakları kullanımını artırdığını tespit etmiştir.

Madge (1997), kent parkları ve korku coğrafyası üzerine yaptığı bir araştırmasında korkunun; özellikle kadınlar, yaşlılar, Asyalılar ve Karayiplerde yaşayan Afrika kökenli insanların kent parklarını kullanımında önemli bir caydırıcı olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca araştırmacı tarafından kadınların cinsel saldırıya, yaşlıların gasp olayına, Asyalıların ve Karayiplerde yaşayan Afrika kökenli insanların ise ırkçılık ile ilgili saldırılara maruz kalmaktan korktukları vurgulanmıştır.

Pease (1999), sokak aydınlatmalarının suçları azaltma üzerindeki etkileri üzerine yapılan çalışmalarda şu sonuçların dikkat çekici olduğunu vurgulamıştır: (i) Sokak aydınlatmalarının artırılması genellikle suçları azaltıcı etki göstermektedir (ii) Evrensel olmamakla beraber, sokak aydınlatmalarında daha yaygın artışlar suçları önleme etkilerine sahiptir (iii) Suçları azaltmada artış amaçlanmasa bile, sokak aydınlatmaları gece insanların kişisel güvenliklerinden daha emin olmalarını ve insanların daha az suç korkusu hissetmelerini sağlamaktadır (iv) En güncel ve bilimsel araştırmalarda, sokak aydınlatmalarındaki gelişmeler gündüz suçları azaltmada gecede kadar iyi olmaktadır.

Casteel ve Peek-Asa (2000), yapmış oldukları çalışmalarında; CPTED yaklaşımının hırsızlığı azaltmadaki etkililiğini incelemişler ve bu yaklaşım kullanılarak hırsızlığın azaldığı sonucuna erişmişlerdir.

Kuo ve Sullivan (2001), polis suç raporlarını kullanarak yaptıkları çalışmalarında; yeşil alanlarla çevrili yerlerde yaşayan insanların daha az korku,

daha az kaba davranış, daha az agresiflik ve şiddet davranışı rapor ettiklerini belirtmişlerdir.

Adu-Mireku (2002), suç korkusu üzerine yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğunun batı ülkelerinde yapıldığını belirtmiştir. Araştırmacı çalışmasında; Afrika'da suç korkusunda etkili olan faktörleri incelemiştir. Bu faktörlerden cinsiyet, eğitim, yaş, toplumun yaşam kalitesi, dolaylı mağduriyet gibi faktörlerin suç korkusu üzerinde kayda değer; doğrudan mağduriyet, yerel polis varlığı, toplumda kaba davranışlar gibi faktörlerin ise kayda değer olmayan faktörler olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda toplumlardaki suç korkusunu anlamak için hem bireysel hem de toplumsal seviyede bu faktörlerin önemli olduğu ortaya koyulmuştur.

Acierno vd. (2004), yaşlıların suç korkuları üzerine yapmış oldukları makalelerinde; cinsiyet, ırk, psikolojik durum ve gelir durumunun yaşlı insanların (55-85 yaş arası) suç korkuları üzerine etkili olduğu bulgusuna erişmişlerdir.

Miceli vd. (2004), İtalya'da suç korkusu üzerine yapmış oldukları çalışmalarında; suç korkusu ile suçların yayılması arasında bir ilişki tespit etmişlerdir. Suç korkusunun suçlardan daha etkili olduğu da bulgular arasında yer almaktadır. Ayrıca çalışmada İtalya'nın kuzeydoğusunda konut ve konut alanlarının parçalanması ile kentselleşmenin suç korkusuna en çok etki eden faktörler olduğu tespit edilmiştir.

Van Den Berg ve Ter Heijne (2005), makalelerinde iki konuya değinmişlerdir. İlk olarak, insanların doğal alanlarda yaşadıkları endişelerden kaynaklanan duygusal tepkilerini incelemişler ve katılımcılardan yaşadıkları ülkede doğal alanlarda yaşadıkları korku deneyimlerini anlatmalarını istemişlerdir. Araştırma sonucunda; yakın karşılaşma (*close encounters*), zorlayıcı durumlar (*forceful situations*), karşı konulmaz durumlar (*overwhelming situations*) ve kafa karıştırıcı durumlar (*disorienting situations*) olmak üzere korkuya neden olan 4 ana kategori tespit edilmiş, bu durumların her birinin hem pozitif duygulara

hem de negatif duygulara yol açtığı belirlenmiştir. Değinilen diğer konu ise doğada bir tehdit ile karşılaşılması durumunda duygusal tepkilerde cinsiyetin rolü olmuştur. Yüksek duygu arayanların (*high sensation seeker*) ve erkeklerin doğada daha az negatif duyguya sahip oldukları, doğadan daha az kaçınma eğiliminde oldukları bir başka deyişle doğada daha fazla pozitif duyguya sahip oldukları ve doğaya yaklaşma eğiliminde oldukları görülmüştür.

Schafer vd. (2006), kadınlar ve erkeklerin güvenlik algılarını ve kişisel korkularını yapmış oldukları bir anket çalışmasıyla karşılaştırmışlardır. Makalede demografik özellikler, korkuyu kolaylaştıran faktörler, korkuyu engelleyen faktörler, mahalle özellikleri ile suç korkusu arasında ilişki tespit edilmiştir. Araştırmada düzenli ve yeterli donanımına sahip mahallelerin, kadınların ve erkeklerin algıları üzerinde etkili olduğu sonucuna erişilmiştir.

Beaulieu vd. (2007), makalelerinde; yaşlı kadınların suç korkularını ifade etmeye daha meyilli olduklarını ancak bu yaş grubunun suç mağduru olma riskinin yaşlı erkeklerden daha düşük olduğunu vurgulamışlardır. Araştırmacılar suç korkusunun cinsiyet ile ilgili olduğunu ancak erkekler arasındaki suç korkusu üzerine literatürde herhangi bir çalışma olmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca Canada Quebec'te Fransızca konuşulan 3 şehirde erkeklerin suç mağduru olma korkularının; 60 yaş üzerinde olma, sağlık durumu, sosyal destek alma ve mağdur olma durumu gibi faktörlerden etkilendiğini tespit etmişlerdir.

Ferguson ve Mindel (2007), yapmış oldukları makalelerinde mahallede kaba davranışları (çöpleri gelişi güzel atmak, vandalizm vb.) fark etmek, polis varlığı, mahallenin çevresel ve yapısal durumundan memnuniyet gibi faktörlerin suç korkusu algısı ile ilişkili olduğunu belirtmişlerdir.

Kaya ve Kubat (2007), çalışmalarında; kentsel açık-yeşil alanlardaki mekân ve suç korkusu arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya çalışmışlardır. Bu çalışmada, kent parklarında korkutucu ve güvenli alanları tanımlamak için peyzajın görsel özellikleri üzerine odaklanılmıştır. Görülebilirlik grafik analizi (*visibility graph*

analysis) kullanılarak yapılan bu çalışmada, ağaçların ve yüksek boylu çalılarının görülebilirlik üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu, bitkilerin yeri, boyutu, mevsimsel değişimleri ve görsel sınırlandırma derecelerinin değişiminin tasarımlarda dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır.

Ataç (2008), yapmış olduğu yüksek lisans tezinde; farklı disiplinlerce tanımlanmış suç ve kentsel suç kavramlarına değinmiş, suçun kentlerde nasıl yaygınlaşmaya başladığını ve yaşanan süreçleri incelemiş ve kentsel mekânda suçun önlenmesine yönelik teori, yöntem ve yaklaşımları ortaya koyarak *“güvenli kent planlaması”* kavramını ele almıştır.

Roman ve Chalfin (2008), dış mekânlarda yürüme korkusu üzerine yapmış oldukları araştırmalarında; yaş ve kadın olma faktörlerinin suç korkusu artışı ile ilişkili olduğu ve aynı zamanda insanların uzun yıllar yaşamlarını sürdürdükleri mahallelerde daha az korku duydukları sonuçlarına erişmişlerdir. Araştırma sonucunda kadınların şiddet olmaksızın mahallelerinde erkeklerden daha fazla suç korkusu hissettikleri ve mahallelerinde şiddet olayları olduğunda ise erkekler ve kadınların suç korkularının birbirine yaklaştığı da ortaya koyulmuştur.

Callanan ve Teasdale (2009), suç korkusunun ölçülmesinde cinsiyet farklılıklarının incelenmesi üzerine yapmış oldukları araştırmalarında; suç korkusu ile cinsiyet arasında önemli ilişkiler tespit etmişlerdir. Araştırmacılar, kadınların suç korkularının fiziksel zararlara maruz kalma korkusundan kaynaklandığını vurgulamışlardır.

Fisher ve May (2009), üniversite öğrencilerinin suç korkuları üzerine yapmış oldukları araştırmalarında; suç korkusu üzerine yapılan çalışmalarda cinsiyetin önemli bir rol oynadığını ancak bunu ortaya koyan çalışmaların çok az olduğunu vurgulamışlardır. Araştırmacılar, park alanlarında yetersiz aydınlatma yüzünden kadınların suç mağduru olma korkularının erkeklerden daha fazla olduğunu ortaya koymuşlardır. Ayrıca aşırı büyümüş çalılar ve yürüyüş yollarındaki yetersiz aydınlatmanın, kadınlarda daha fazla korkuya neden

olduğunu da tespit etmişlerdir. Özellikle kadınların dört suçla ilişkili korkularının (hırsızlık, saldırı, cinsel saldırı ve silahlı saldırıya uğrama) erkeklerden daha fazla olduğu da bulgular arasında yer almaktadır.

Jackson (2009), bir makalesinde kadınların erkeklerden; fiziksel olarak kendilerini daha savunmasız hissetmeleri, daha az kendine yeterlilik algısına sahip olmaları, daha fazla negatif etki algısına sahip olmaları ve kendilerinin ve kendi sosyal çevrelerinin daha fazla mağduriyet yaşama olasılığının olduğunu düşünmelerinden dolayı daha endişeli olduklarını vurgulamıştır. Bununla beraber araştırmacı gençlerin de yaşlılardan daha fazla endişeli olduğu bulgusuna erişmiştir.

Kubilay (2009), “Kentsel Tasarım Ögelerini Kullanarak Suç Önleme: Ankara İstiklal Mahallesi Örnekleme” başlıklı yüksek lisans tezinde; sokaklardaki gerçek suçun ve korkunun sebeplerini araştırmış ayrıca bu korkunun fiziksel ögelerle olan ilişkisini incelemiş ve fiziksel ögelerin korku hissini azaltmakta nasıl yardımcı olabileceğini ortaya koymuştur. Kentsel yerleşimlerdeki kullanıcılar için suç riskini azaltıcı yeni kentsel tasarım standartlarının geliştirilmesinin amaçlandığı çalışmada, riskli ve güvenli olmayan alanlar ile suç oranının yüksek olduğu yerler belirlenmiş, daha sonra suç ve yapılı çevre tasarımı arasındaki ilişki ve kentsel tasarım ögelerinin suç oranını düşürmedeki ve güvenli alanlar yaratmadaki rolü açıklanmıştır.

Dolu vd. (2010), yapmış oldukları çalışmalarında; suç korkusunun, suçla çok yakından ilgili olmakla birlikte suçtan bağımsız bir olgu olduğunu belirtmişlerdir. Suç oranlarının artışına paralel olarak artan suç korkusunun, suç oranlarındaki düşüşle birlikte düşmediğinin pek çok araştırma sonucu elde edilen ortak bir bulgu olduğunu ifade etmişlerdir. Suç korkusunun, suçun önlenmesi ve kontrol altına alınabilmesi için en çok ihtiyaç duyulan toplumsal dayanışmayı zedelemesinden dolayı suçla mücadeleyi zorlaştırıcı bir özelliğe sahip olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle de, suçla mücadele çalışmaları yanı sıra suç korkusuyla başa çıkabilmek için özel olarak tasarlanmış programların geliştirilmesine ve uygulanmasına büyük bir ihtiyaç duyulduğunu

vurgulamışlardır. Ancak ülkemizde, konuya ilişkin gerek güvenlik birimlerine gerekse güvenlik politikalarına yön veren insanlara rehberlik edebilecek yeterli seviyede bilimsel verinin bulunmadığını söyleyen araştırmacılar, pek çok uluslararası örneği bulunan suç korkusu araştırmalarının ülkemizde yalnızca birkaç lokal çalışma ile sınırlı kaldığına ve ulusal çapta yapılmış bir örneğinin ise bulunmadığına dikkat çekmişlerdir. Araştırmacılar, insanların içinde yaşadığı ve etkileşim içinde bulunduğu fiziki çevrenin (sokak aydınlatması, şehir düzeni vb.) suç korkusu üzerinde etkisinin olup olmadığına ve etkisi var ise ne yönde ve hangi seviyede olduğunun belirlenmesine yönelik yapılacak çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu vurgulamışlardır.

Karakus vd. (2010), yapmış oldukları makalelerinde; suç korkusu üzerine yapılan çalışmaların çoğunun batı ülkelerinde yapıldığını belirtmişlerdir. Çalışmalarını Türkiye’de kırsal ve kentsel alanlardan rastgele örnekleme yöntemi ile seçilmiş 6713 kişi ile gerçekleştirmişlerdir. Araştırmacılar daha önce yapılan çalışmalarda kullanılan suç korkusu teorilerinden mağduriyet modeli (*victimization model*), düzensizlik modeli (*disorder model*) ve toplumsal endişe/sosyal kontrol modelinin (*community concern/social control model*) entegrasyonu ile oluşturdukları suç korkusu modeliyle yaş ve yerleşim bölgesi faktörleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Yaşın artmasıyla beraber kadınların korkuları azalırken, erkeklerin korkularının arttığını tespit etmişlerdir. Suç korkusu ile ilgili daha önce yaşanan mağduriyetin kadınlarda daha belirgin olduğunu da ortaya koymuşlardır. Ayrıca artan eğitim seviyesinin kentsel alanlarda yaşayan insanların korku seviyesini azaltırken, kırsal alanlarda yaşayanların korku seviyesini artırdığı görülmüştür. Yaş ise kırsal alanlarda yaşayan insanların suç korkuları üzerinde önemli bir etkiye sahip değilken, kentsel alanlarda yaşayan insanların korku seviyelerini azaltmıştır.

Doğan ve Sevinç (2011), yapmış oldukları çalışmalarında; suçların sadece geleneksel polisiye tedbirlerle önlenmesinin mümkün olmadığını ve suçların önlenmesinde herkese düşen bir görev ve sorumluluğun bulunduğunu belirtmişlerdir. Araştırmacılar suçu önlemek amacıyla alınacak olan tedbirlerin potansiyel suçlular açısından riskleri artırıcı ve cesaretlerini kırıcı özellikte

olması gerektiğini ifade etmişlerdir. Çalışmada, suçluların hedefi olan şahıs ya da malların uygun bir hedef olmaktan çıkarılmasının ancak bu amaçla yapılan mekânsal, fiziksel ve çevresel suç önleme stratejilerinin uygulanması ile olabileceği belirtilirken bu durumun suçların önlenmesi açısından da büyük önem arz ettiği vurgulanmıştır.

Mccormick (2011), yapmış olduğu doktora tezinde; kent parklarında, kırsal alan parklarında ve bölge parklarında suç önleme stratejilerinin (gözetim, erişim kontrolü, bölgesellik ve bakım) etkililiği üzerine yapılan çalışmaların azlığını vurgulamıştır. ABD’de park yöneticilerinin %45’inin suç önleme stratejileri hakkında eğitim aldığını belirten araştırmacı, park yöneticilerinin CPTED stratejileri hakkında daha fazla farkındalığa sahip olması gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca akademisyenlerin de CPTED stratejilerinin öğretilmesi, uygulanması ve farkındalık yaratılması için çalışmalar yapması gerektiğini vurgulamıştır.

Çardak (2012), suç korkusu üzerine yapmış olduğu araştırmasında; akademik çalışmalarda suç korkusu kavramına yeterince değinilmediğini belirtmiş, son otuz yıldır dikkati çeken suç korkusu kavramının da özellikle ABD ve Avrupa’da araştırıldığını ifade etmiştir. Araştırmacı, Türkiye’de suç korkusu kavramına yönelik gerçekleştirilen çalışmaların oldukça sınırlı olduğunu vurgulamıştır.

Donovan ve Prestemon (2012), bir araştırmasında; ağaçlar ve kişilere karşı işlenen suçlar arasındaki ilişkiyi 2813 aile ve 431 suç vakası üzerinde incelemişler, ev bahçelerindeki ağaçlar ve suçlar arasındaki ilişkinin karmaşık olduğunu, görüşü engelleyen bitkilerin suç oranını artırırken, büyük ağaçların suç oranını azalttığını belirtmişlerdir.

Jorgensen vd. (2012), açık ve yeşil alanlardaki işaretlerin (çevresel ipuçları), alanda diğer insanların mevcudiyetinin (sosyal ipuçları) ve bireylerin suç korkuları üzerinde cinsiyetin etkilerini bir park örneği üzerinde inceledikleri bir araştırmalarında, parkı temsil eden 24 fotoğrafta suç korkusuna neden olan faktörleri tespit etmişlerdir. Araştırmada sosyal ve çevresel ipuçlarının birlikte

korku deneyimlerini etkileyebileceği, parklarda diğer insanların varlığının ve bir bireyin cinsiyetinin özellikle parkta yalnız dolaşma esnasında suç korkusunu etkileyebileceği sonuçlarına erişilmiştir. Ayrıca doğru tasarım ve yönetim tekniklerinin daha güvenli açık-yeşil alanlar oluşturmaya yardımcı olacağı vurgulanmıştır.

Lorenc vd. (2012), çalışmalarında; suç, suç korkusu, çevre (sosyal çevre, bina çevreleri), sağlık ve mutluluğun (fiziksel ve zihinsel sağlık vb.) birbirleriyle ilişkilerini incelemişlerdir. Araştırmada, sağlıklı olmamanın (özellikle zihinsel sağlık) suç korkusunu artırabildiğini, suç korkusunun insanların dışarıdaki hareketlerini sınırlandırdığını, sosyal ilişkiler ile insanların fiziksel aktivitelerini olumsuz yönde etkilediğini ve suç korkusundan kaynaklanan gerginliğin zihinsel sağlığı etkilediğini tespit etmişlerdir.

Troy vd. (2012), yapmış oldukları makalelerinde; vejetasyon ile hırsızlık, soygun, ateş etme vb. suçlar arasında güçlü bir ters bir ilişki olduğunu ortaya koymuşlardır. Araştırmacılar bu çalışmada vejetasyondaki %10'luk bir artışın suç oranlarını yaklaşık %12 oranında azalttığı sonucuna erişmişlerdir.

Wolfe ve Mennis (2012), makalelerinde Philadelphia, PA'da suç ve bitkiler arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Araştırmacılar, bazı araştırmaların bitkilerin suç eyleminin oluşmasına neden olduğunu savunduklarını, bazı araştırmaların ise bakımı iyi bir şekilde yapılan bitkilerden oluşan kentsel alanlarının belli suç tipleri açısından daha düşük suç oranlarına sahip olduğunu savunduklarını belirtmişlerdir. Araştırmacılar tarafından yoğun bitki kullanımı ile cinsel istismar, hırsızlık ve gasp suçları arasında ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Stodolska vd. (2013), yapmış oldukları makalelerinde; farklı yaşlarda gençler arasında suç algısının fiziksel aktivite ve dış mekân rekreasyonel aktiviteleri nasıl etkilediğini ve suç korkusu ile ilgili kısıtlamaları Meksika asıllı Amerikalı gençlerin (11-18 yaşlarında) nasıl karşıladıklarını ortaya koymaya çalışmışlardır. Araştırma sonucunda suçların, gençlerin parkları ziyaret etmelerini engellediği sonucuna ulaşılmıştır. Ev civarında ya da okul saatlerinde

okul bahçesinde bir yetişkin tarafından denetlenen ve düzenlenen aktivitelerin, bir yetişkin tarafından denetlenmeyen ve düzenlenmeyen aktivitelere göre daha güvenli olduğu sonucu da dikkat çekmektedir.

Maruthaveeran ve Konijnendijk van den Bosch (2014), kentsel yeşil alanlarda yaşanan suç korkusunun sosyolojik ve ekolojik boyutları üzerine yapılan araştırmaları incelemişler ve bu tür araştırmaların daha çok batı ülkelerinde gerçekleştirildiği, değişik ülkeler ve kültürler kapsamında yapılacak karşılaştırmalı araştırmalara gereksinim duyulduğunu vurgulamışlardır. Bunların yanı sıra araştırmacılar, kentsel yeşil alanların insanlarda uyandırdığı negatif hisler ile ilgili (özellikle saldırıya uğrama/suç korkusu) literatürde çok az çalışma bulunduğunu da belirtmişlerdir. Araştırmacılar, fiziksel (çevresel) faktörlerin (bitki karakteri, bitki yoğunluğu, bitki bakımı vb.) suç korkusu üzerindeki kümülatif etkilerini daha iyi anlayabilmek için gelecek çalışmaların bu konu üzerinde araştırmalar yapması gerektiğini vurgulamaktadırlar. Bunların yanı sıra suç korkusu ile ilgili sadece erkekler üzerine odaklanan çalışmaların bulunmadığını da ifade etmişlerdir.

Öztürk (2015), bir çalışmasında; medyadaki suç haberlerini yakından takip eden kadınların mağduriyet korkularının diğerlerine oranla daha yüksek olduğunu ayrıca medyada yer alan kadına yönelik şiddet haberlerinden özellikle kadınların olumsuz yönde etkilendiğini tespit etmiştir.

Fleming vd. (2016), Yeni Zelenda’da suç, yeşil alanlar ve hayat memnuniyeti üzerine yapmış oldukları makalelerinde; yeşil alanlara daha fazla erişimin daha fazla hayat memnuniyeti sağladığı sonucuna erişmişlerdir. Ancak bu sonucun büyük bir şekilde suç korkusu ile ilişki içerisinde olduğunu da belirten araştırmacılar, insanların mahallelerinde kendilerini “güvensiz” ya da “çok güvensiz” hissettikleri zaman yeşil alanlara erişimin psikolojik faydalarının neredeyse tamamen ortadan kalktığını vurgulamışlardır. Araştırmada dikkat çeken bir başka sonuç ise, 50-59 yaşları arasındaki erkeklerin hayatlarından çok memnun olma durumlarını daha az bildirmiş olmalarıdır.

Gündüzöz (2016), bir çalışmada; özellikle Hollanda ve İngiltere’de doğan Güvenli Kent Yaklaşımının Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği tarafından da sahiplenildiğine ve bu yaklaşımın kapsayıcı, multidisipliner ve önleyici bir yaklaşım olduğuna değinmiştir. AB Komisyonu tarafından CPTED kuralının kabul edildiğini ifade eden araştırmacı Türkiye’nin bu kavrama hukuk ve uygulama zemininde oldukça uzak olduğunu vurgulamış ve ülkemizdeki yasal zeminin daha çok kent güvenliği çerçevesinde; önleyici kolluk faaliyetlerinin kentsel alanlarda uygulanmasıyla sınırlı olduğunu belirtmiştir.

Karasu (2017), suç korkusu üzerine yapmış olduğu çalışmasından elde ettiği anket sonuçlarına göre; Şanlıurfa’da gelir düzeyi ve eğitim durumu değişkenlerinin suç korkusu üzerinde belirleyici rol oynamadığını tespit etmiştir. Ayrıca araştırmacı bireysel özelliklerin suç algısı ile ilgili olduğuna ve bu konuda kadınların erkeklerden daha tedirgin olduğuna değinmiştir. Kadınların medyadan etkilenme oranlarının erkeklerden fazla olduğunu ifade eden araştırmacı, medyada yer alan suçla ilgili haberlerden en çok etkilenenlerin ise ev hanımları olduğunu belirtmiştir.

Kaynak özetlerinde de belirtildiği üzere kentsel açık-yeşil alanların ekolojik, ekonomik, işlevsel, estetik, rekreasyonel vb. açılardan sayısız pozitif etkilerinin olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Tüm bu pozitif etkilerin yanı sıra, fiziksel çevrenin tasarımı bazı suçların işlenmesi için zemin oluşturabilmekte, işlenen bu suçlar suç korkusunun ortaya çıkmasına neden olabilmekte ve bu alanlarda güvensizlik hissinin oluşması söz konusu olabilmektedir. Ayrıca kentsel açık-yeşil alanlardaki planlama, tasarım, uygulama ve yönetim alanlarındaki eksiklikler ve yetersizlikler yüzünden de güvensizlik hissi oluşabilmektedir. Ülkemizde yapılan sınırlı sayıda çalışmanın kentsel tasarım ölçeğinde gerçekleştirildiği, kentsel açık-yeşil alanları kullanan insanların bu tür alanlar hakkındaki güvenlik algısını ve bu algının peyzaj tasarımı ile ilişkisini ortaya koyan detaylı bir çalışmanın ise henüz yapılmadığı anlaşılmaktadır. Diğer gelişmiş ülkelerde benzer çalışmalar yapılmışsa da, bu tür araştırmaların ülkemiz koşullarında da yapılarak sonuçlarının karşılaştırılması gerekmektedir. Bu bağlamda, ülkemiz insanının kentsel açık-yeşil alanlar ile ilgili güvenlik

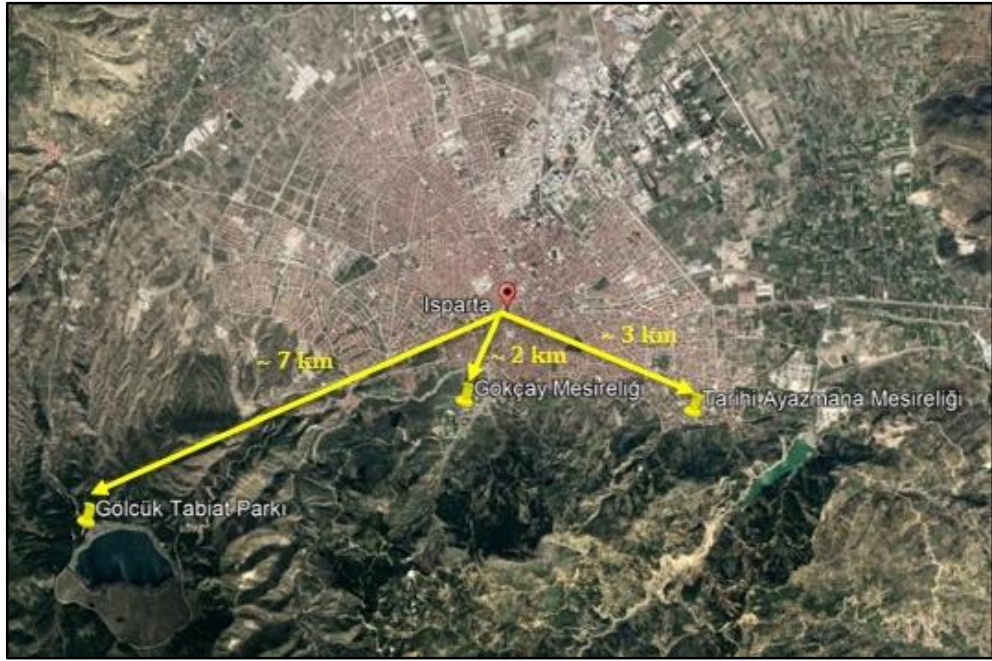
algısının diğ er kültürlerle benzerlik ve farklılıklarının ortaya konulması, konuyla ilgili uluslararası bilgi birikimine orijinal katkılarda bulunacak potansiyele sahiptir. Nitekim kentsel açık-yeşil alanlarda yaşanan suç korkusunun sosyolojik ve ekolojik boyutları üzerine gerçekleştirilen araştırmalar ile ilgili sistematik bir analiz çalışmasında, bu tür çalışmaların daha çok batı ülkelerinde ger ekle tirildiğı, değı ik ülkeler ve kültürler kapsamında yapılacak karşılaştırmalı araştırmalara gereksinim duyulduğı vurgulanmıştır (Maruthaveeran ve Konijnendijk van den Bosch, 2014). Ayrıca Van den Berg ve Ter Heijne (2005), kentsel yeşil alanlarda negatif algılarla özellikle de sosyal tehlikelerle ( rneğın suç korkusu) ilgili çalışmaların çok az olduğunu ve bu alanda yapılacak çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu ifade etmişlerdir. Bu amaçla hazırlanan çalışmanın hem bu eksikliğı kapatması hem de gelecek çalışmalar için  nc  olması beklenmektedir.

Bir sonraki bölümde çalışmanın materyal ve yöntemi üzerinde durulacaktır.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Bu çalışmanın materyalini, Isparta İlinde yer alan Gökçay Mesireliği, Tarihi Ayazmana Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkı olmak üzere üç kentsel açık-yeşil alan oluşturmaktadır. Bu alanların konumları ve Isparta Valiliği binasına göre hesaplanan yaklaşık mesafeleri Şekil 3.1’de verilmiştir.

Şekil 3.1. Çalışma alanlarının coğrafi konumları ve kent merkezine olan uzaklıkları (Google Earth, 2018)

Bu alanlar; açık ve yeşil alan özelliği olan, insanların rekreatif ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri, yalnız ya da grup olarak (aile, arkadaş, akraba gibi) vakit geçirebilecekleri, piknik ve yürüyüş yapabilecekleri birçok imkânı aynı anda barındıran alanlardır. Aynı zamanda seçilen bu alanlar; Isparta İli’nde farklı konumlarda olması, farklı kullanıcı özelliklerini barındırması ve hem dışarıdan gelenler hem de yerel halk tarafından en çok tercih edilen alanlar olmasından dolayı çalışma alanı olarak seçilmiştir. Çalışma alanlarına dair tanıtıcı bilgiler ise aşağıda sunulmuştur.

3.1.1. Gökçay Mesireliği

Hisar tepe yamaçlarında, Isparta'yı kuşbakışı gören, etrafı bağ ve bahçelerle kaplı ve içerisinde lokantaları bulunan bir piknik yeridir. Özellikle yaz aylarında panoramik bir görüntüye sahiptir (T.C. Isparta Valiliği, 2015). Şekil 3.2'de Gökçay Mesireliğine ait genel bir görünüm verilmiştir.

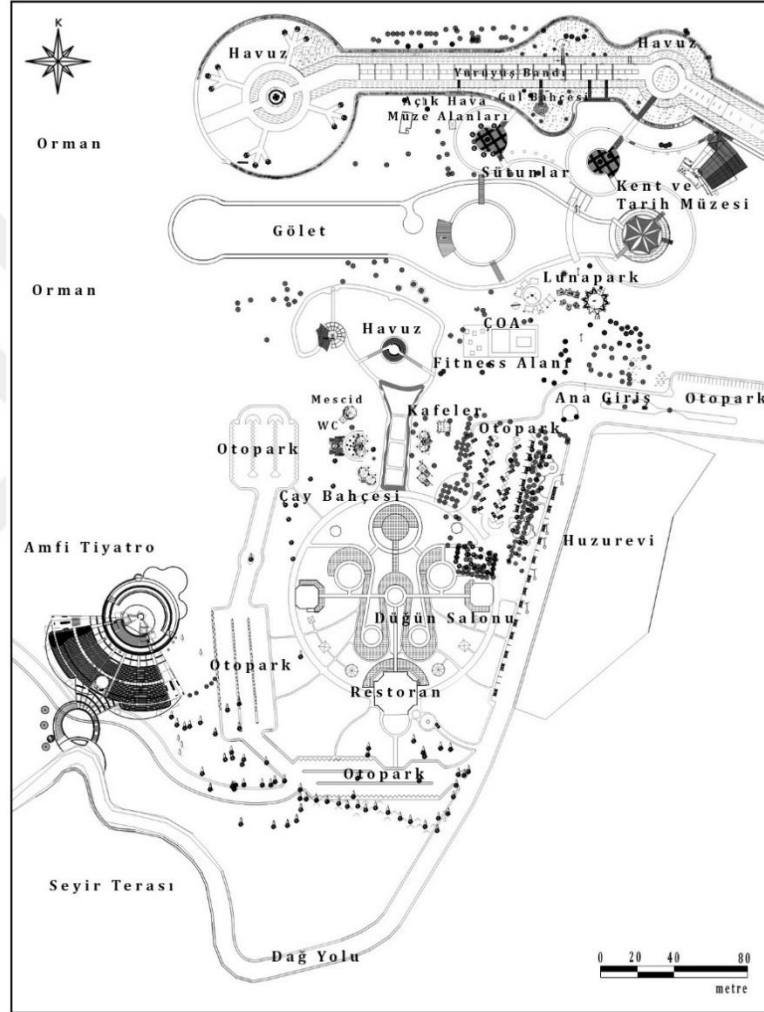
Şekil 3.2. Gökçay Mesireliğine ait genel bir görünüm (Orijinal, 2016)

Gökçay Mesireliğinde çocukların eğlenebileceği çocuk parkı ve oyun alanlarının yanı sıra farklı mimari tarzıyla ilgi çekici lokantalar ve çay bahçeleri bulunmaktadır (T.C. Isparta Valiliği, 2015). Isparta şehir merkezinde 600 dönümlük bir arazi üzerine kurulmuştur. Park alanı üzerinde Selçuklu ve Osmanlı mimarisi tarzında yapılmış çeşme, bina ve lokanta bulunmaktadır (İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2015a). Şekil 3.3'te Gökçay Mesireliğinin alan sınırları verilmiştir.

Şekil 3.3. Gökçay Mesireliği alan sınırları (Google Earth, 2018)

Mesire alanının mülkiyeti Isparta Belediyesine ait olmakla beraber alanda at çiftliği, kent ve tarih müzesi, tarih yolu, açık hava müze alanı, düğün salonu, restoran, çay bahçesi, kafe, lunapark, çocuk oyun alanı, trambolin, fitness alanı, havuz, gölet, orman, amfi tiyatro, otopark, oturma birimleri, mescid, çeşme ve WC gibi kullanım olanakları mevcuttur. Şekil 3.4'te Gökçay Mesireliğine ait AutoCAD altlığı verilmiştir.

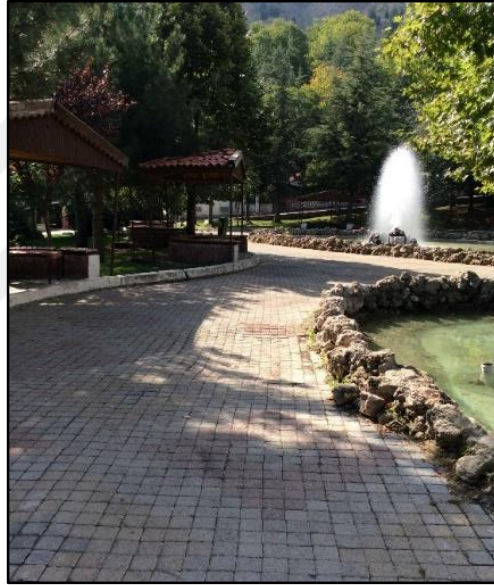

Şekil 3.4. Gökçay Mesireliği AutoCAD altlığı

Gökçay Mesireliği kullanıcıları bu alanda genellikle piknik yapma, mangal yapma, şehir manzarası seyretme, lunaparkta eğlenme, çocuk oyun alanında oynama, restoranlarda yemek yeme, özel günlerde fotoğraf çekimi, karavancılık, çay bahçelerini kullanma, yürüyüş yapma, dinlenme, mini tren turu yapma, gölet bisikletine binme, hediyelik eşya satın alma, bisiklete binme ve spor yapma gibi aktiviteler yapmaktadırlar.

3.1.2. Tarihi Ayazmana Mesireliği

Tarihi Ayazmana Mesireliği Isparta kent merkezi içerisinde yer almaktadır. Genel alanı 18 hektar ve rakımı 1030-1140 metre arasında olup alanın ortalama eğimi % 30'dur. Mesirelikte doğal olarak yetişmiş *Castanea sativa* Mill. (Anadolu keşanesi) bitki örtüsünün önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Mesirelikte 548 adet keşane ağacı bulunmakta olup, bunların 15 adedi anıt ağaç niteliğindedir. Bu anıt ağaçların boyları 8 m ile 28 m, yaşları ise 150-550 yıl arasında değişmektedir (Genç vd., 2001). şekil 3.5'te Tarihi Ayazmana Mesireliğinden bir görünüm verilmiştir.

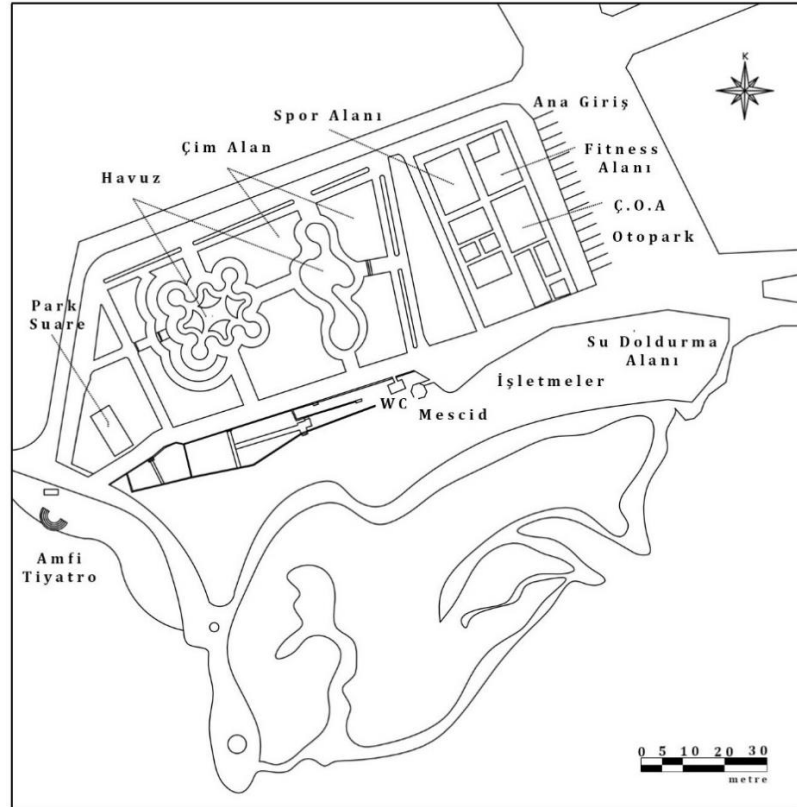
şekil 3.5. Tarihi Ayazmana Mesireliğinden bir görünüm (Orijinal, 2017)

Alanda doğal olarak yetişmiş; *Quercus coccifera* L. (Kermes meşesi), *Juglans regia* L. (Adi ceviz), *Juniperus* spp. (Ardıç), *Ailanthus altissima* L. (Kokarağa), *Rosa canina* L. (Kuşburnu), *Prunus spinosa* L. (Yabani erik), *Crataegus monogyna* Jacq. (Geyik dikeni) gibi odunsu taksonlar da yer almaktadır (Genç vd., 2001). şekil 3.6'da Tarihi Ayazmana Mesireliğinin alan sınırları verilmiştir.

Şekil 3.6. Tarihi Ayazmana Mesireliği alan sınırları (Google Earth, 2018)

Mesire alanının mülkiyeti Isparta Belediyesine ait olmakla beraber alanda restoran, market, çay bahçesi, su doldurma alanı, çocuk oyun alanı, trambolin, fitness alanı, spor alanı, havuz, amfi tiyatro, otopark, mescid, çeşme, WC ve düğün salonu gibi kullanım olanakları mevcuttur. Şekil 3.7’de Tarihi Ayazmana Mesireliğine ait AutoCAD altlığı verilmiştir.

Şekil 3.7. Tarihi Ayazmana Mesireliği AutoCAD altlığı

Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcıları bu alanda genellikle piknik yapma, mangal yapma, şehir manzarası seyretme, çocuk oyun alanında oynama, seyir teraslarından manzara seyretme, işletmelerde yemek yeme, marketlerden alışveriş yapma, çay bahçelerini kullanma, su doldurma, havuz karşısında dinlenme, yürüyüş yapma, bisiklete binme ve spor yapma gibi aktiviteler yapmaktadırlar.

3.1.3. Gölcük Tabiat Parkı

Milas Mesireliğinin 500 m üstünde bulunan Gölcük Tabiat Parkı, Isparta ve yöre halkının günübirlik dinlenme, eğlenme ve spor ihtiyaçlarını karşılayan bir tabiat parkıdır (T.C. Isparta Valiliği, 2015). Gölcük Gölü, Isparta'nın yaklaşık 7 km güneybatısında ve deniz yüzeyinden yüksekliği 1380 m olan, krater çukurunun su ile dolmasından oluşmuş bir krater gölüdür. Gölcük Tabiat Parkı, 150-300 m kadar yükselen ve volkanik küllerle kaplı tepelerle çevrilidir. Göl 1,5 km çapında bir daire biçiminde olup, gölün ortasına doğru derinliği 32 m'yi bulmaktadır. Göl ve çevresindeki volkanik kayalar, Traki-Andezit adı verilen sıkı tüfler ve sünger taşlarından oluşmaktadır. Gölcük Gölü genelde yağmur suları ve dipten kaynayan kaynaklarla beslenmektedir. Son yıllarda gölün suyunda biraz azalma gözlenmektedir. Göl kapalı havza halinde olmasına rağmen suyu tatlıdır ve gölde balık bulunmaktadır. Gölün kenarından en çok 3 veya 5 m açılınca, suyun birden derinleştiği görülür. Gölcük çevresi DSİ (Devlet Su İşleri) tarafından tamamen ağaçlandırılmıştır (İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2015b). Şekil 3.8'de Gölcük Tabiat Parkına ait genel bir görünüm verilmiştir.

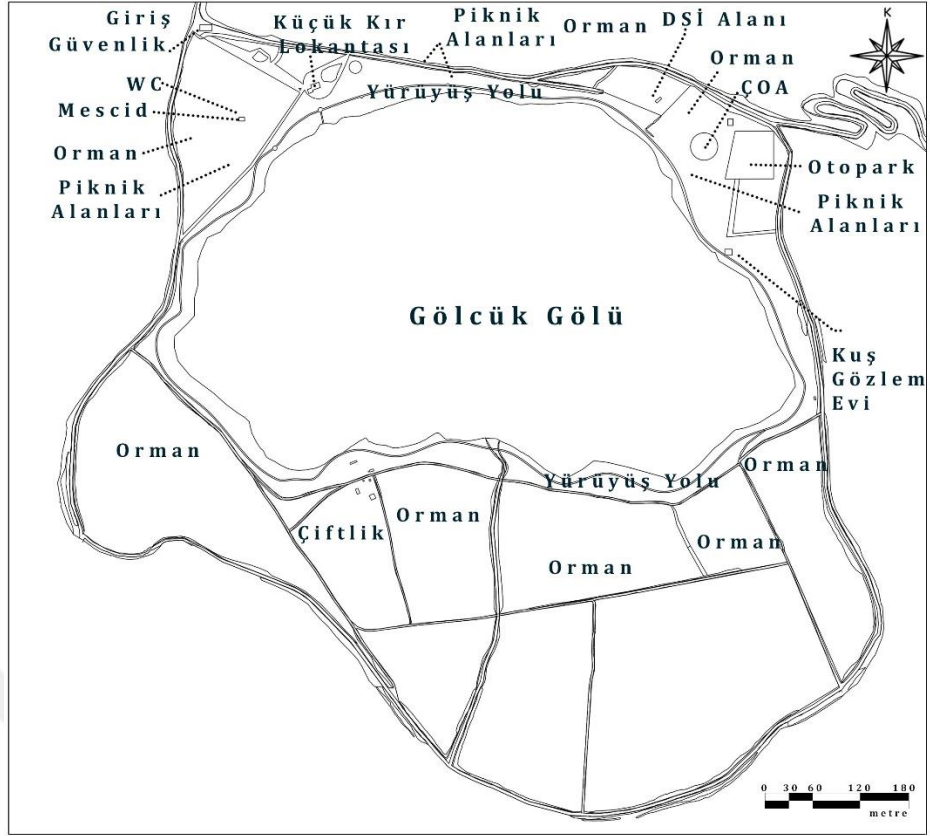
Şekil 3.8. Gölcük Tabiat Parkına ait genel bir görünüm (Orijinal, 2016)

Göl kıyısında piknik için altyapı tesisleri mevcuttur. 05.07.1991 tarihinde, Gölcük Gölü ve çevresi Tabiat Parkı olarak ilan edilmiştir. 23.11.1994 tarihinde revizyon çalışması yapılmış olup; aynı sınır 19.11.2008'de Bakanlar Kurulu Kararı ile tekrar ilan edilmiştir. Gölcük Tabiat Parkı flora ve yaban hayatı açısından oldukça zengindir. *Pinus brutia* Ten. (Kızılçam), *Pinus nigra* subsp. *pallasiana* (Karaçam), *Quercus* spp. (Meşe), *Juniperus oxycedrus* (Ardıç), *Cedrus* spp. (Sedir), *Robinia pseudoacacia* (Yalancı akasya), *Populus nigra* (Karakavak), *Populus alba* (Akkavak), *Phillyrea latifolia* L. (Akçakesme) ve diğer maki türü bitkiler ile *Lepus capensis* L. (Yaban tavşanı), *Meles meles* L. (Porsuk), *Vulpes vulpes* L. (Tilki), *Sciurus anomalus* Gmelin (Sincap), *Erinaceus concolor* M. (Kirpi), *Telpeuropaea* L. (Köstebek), *Testudo graeca* (Kaplumbağa), *Sus scrofa* L. (Yaban domuzu) ve çeşitli kuş türleri bulunmaktadır (İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2015c). Şekil 3.9'da Gölcük Tabiat Parkının alan sınırları verilmiştir.

Şekil 3.9. Gölcük Tabiat Parkı alan sınırları (Google Earth, 2018)

Gölcük Tabiat Parkında; kır lokantası, büfe, çocuk oyun alanı, göl, orman, mini amfi tiyatrosu, tırmanma tepesi, yürüyüş yolu, kuş gözlemevi, olta balıkçılığı, otopark, oturma birimleri, mescid, çeşme, WC ve çiftlik gibi kullanım olanakları mevcuttur. Şekil 3.10'da Gölcük Tabiat Parkına ait AutoCAD altlığı verilmiştir.

Şekil 3.10. Gölcük Tabiat Parkı AutoCAD altlığı

Gölcük Tabiat Parkına girişler diğer araştırma alanlarından farklı olarak ücretli olmakla beraber gündüz 07:30-23:00 saatleri arasında kullanıma açıktır. Bu alanda kullanıcılar genellikle piknik yapma, mangal yapma, göl ve orman manzarası seyretme, tepelere tırmanma, çocuk oyun alanında oynama, büfelerden alışveriş yapma, alanda yer alan işletmede yemek yeme, özel günlerde fotoğraf çekirme, kendi Atv'lerini getirip safari yapma, günün belli saatleri arasında kampçılık, göl çevresinde araçla ya da yaya olarak dolaşma, yürüyüş, dinlenme, haftanın belli günlerinde balık tutma, kuş gözlemciliği, kendi bisikletlerini getirip binme, spor yapma, ağaçlara salıncak kurma ve doğa fotoğrafı çekme gibi aktiviteler yapmaktadırlar.

3.2. Yöntem

İnsanlara soru sorarak birçok konuda bilgi edinmek mümkündür. Hatta bazı durumlarda sistematik gözlemlerle ulaşılamayacak veriler, soru-cevap süreci ile

elde edilebilir. Bir soru-cevap yöntemi olan “*anket tekniği*” ile hızlı ve etkili bir şekilde bilgi edinmek mümkündür (Baş, 2013).

Bu çalışmada yöntem olarak; anket tekniği, mülakat, harita oluşturma ve alanlara dair yapılan gözlemler kullanılmıştır. Mülakat soruları anket içerisinde yer alan açık uçlu sorulardan oluşmaktadır. Aşağıda anket tekniği ile ilgili hazırlık, tasarım, uygulama ve değerlendirme aşamalarına detaylı bir şekilde yer verilmiştir.

3.2.1. Anketin planlanması

Anket, basit bir bilgi toplama süreci değildir. Elde edilen verilerin doğruluğu büyük ölçüde kullanılan yöntemlere bağlıdır. Bu yöntemler potansiyel hata kaynaklarından bağımsız oldukları ölçüde, anket sonuçlarının doğruluğu artacaktır. Bu hatalar kapsam, örnekleme, ölçüm ve cevaplanmama hataları olmak üzere dört gruba ayrılır (Baş, 2013).

Çalışmanın hazırlık aşamasında kapsam hatası, örnekleme hatası, ölçüm hatası ve cevaplanmama hataları en aza indirilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla kapsam hatasını en aza indirmek için hedef kitle uygun bir şekilde belirlenmiştir. Örnekleme hatasını en aza indirmek amacıyla uygun örneklem büyüklüğü seçilmiştir. Verilerin toplanması esnasında karşılaşılan bir hata türü olan ölçüm hatasını en aza indirmek içinse soruların herkes tarafından aynı şekilde anlaşılması sağlanmış, önyargılı, karmaşık sorulardan kaçınılmış ve anket ön teste tabi tutulmuştur. Son olarak cevaplanmama hatasını en aza indirmek amacıyla sorular mümkün olan en yüksek cevap oranına ulaşacak şekilde tasarlanmış, katılımcılara anketin önemi anlatılarak katılımcı gizliliği konusunda güvence verilmiş ve anket uygulanmıştır.

Bu hataların tümünden kaçınmak mümkün olmamakla beraber (Baş, 2013) anketin hazırlık, tasarım, uygulama ve değerlendirme aşamalarının hepsinde bu hatalar göz önünde bulundurulmuş ve en aza indirilmiştir.

Isparta’da kentsel açık-yeşil alanlarda kullanıcıların güvenlik algısını belirlemeye yönelik yapılan bu çalışmada örneklem büyüklüğünü, seçilen 3 kentsel açık-yeşil alandaki kullanıcılar oluşturmaktadır. %95 güven aralığında ve $\pm\%5$ örnekleme hatası ile Isparta kenti için örneklem büyüklüğü $n=384$ olarak hesaplanmıştır (Çizelge 3.1). Örneklem büyüklüğünde en az 384 kişiye ulaşmak için, üç alanda birbirine yakın sayılarda kullanıcıya ulaşılmıştır.

Çizelge 3.1. Farklı hedef kitle büyüklükleri ve hata düzeyleri için ihtiyaç duyulan örneklem büyüklükleri (Baş, 2013)

	$\alpha=0.05$ için örneklem büyüklükleri			
	$\pm\%5$ örnekleme hatası (d)		$\pm\%10$ örnekleme hatası (d)	
Hedef Kitle Büyüklüğü (N)	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q= 0.2	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q= 0.2
100	80	71	49	38
250	152	124	70	49
500	217	165	81	55
750	254	185	85	57
1.000	278	198	88	58
2.500	333	224	93	60
5.000	357	234	94	61
10.000	370	240	95	61
25.000	378	244	96	61
50.000	381	245	96	61
100.000	383	245	96	61
1.000.000	384	246	96	61
100.000.000	384	246	96	61

Dolayısıyla, Gökçay Mesireliğinde 123, Tarihi Ayazmana Mesireliğinde 131, Gölcük Tabiat Parkında 142 katılımcı olmak üzere, toplamda 396 katılımcıya ulaşılmış olmasının örneklem büyüklüğü açısından yeterli olduğu anlaşılmaktadır.

3.2.2. Anket tasarımı

Anket sorularının belirlenmesinde öncelikle ilgili literatür detaylı bir şekilde incelenmiştir. Bu kapsamda; Burgess vd. (1988); Hale (1996); Madge (1997); Pease (1999); Casteel ve Peek-Asa (2000); Adu-Mireku (2002); Katyal (2002); Fernandez (2005); Van den Berg ve Ter Heijne (2005); Ferguson ve Mindel (2007); Jorgensen vd. (2007); Jorgensen ve Anthopoulou (2007); Callanan ve

Teasdale (2009); Fear of Crime Report (2009); Fisher ve May (2009); Kubilay (2009); Office for National Statistics (2010); Lindgren ve Nilsen (2011); McCormick (2011); Çardak (2012); Toet ve van Schaik (2012); Jansson vd. (2013); Foster vd. (2014); Maruthaveeran ve Konijnendijk van den Bosch (2014); Fleming vd. (2016)'nin çalışmaları incelenmiş ve anket tasarımı kullanılmıştır.

İlgili literatür ışığında hazırlanan anket formu 3 bölümü kapsamaktadır. İlk bölüm olan “Demografik Bilgiler” bölümünde kişisel özelliklerin güvenlik algısı üzerine etkisini ölçmek amacıyla 8 soru sorulmuştur. Giriş sorularının yer aldığı bu ilk bölümde “çoktan seçmeli” ve “açık uçlu” soru tipleri kullanılmıştır.

İkinci bölüm olan “Alan Kullanım Özellikleri ve Tercihler” bölümünde alan kullanım tercihlerinin güvenlik algısı ile ilişkisini tespit etmek amacıyla 15 soru sorulmuştur. Bu bölümde “açık uçlu”, “evet/hayır formatında” ve “çoktan seçmeli” soru tipleri kullanılmıştır. Açık uçlu sorular cevaplayıcılara herhangi bir sınırlamaya maruz kalmadan tüm düşüncelerini ifade etme özgürlüğü tanıdığı için tercih edilmiştir. Ankette yer alan *“Bu alanı tercih etme sebepleriniz nelerdir?” (C10)*, *“Bu alana geldiğinizde daha çok neler yapıyorsunuz? Bu alanı ne amaçla kullanıyorsunuz?” (C11)* ve *“Bu alanın sizi en çok rahatsız eden yönleri nelerdir?” (C12)* sorularında ihtiyaç olması halinde görsel yardımcı materyal kullanılmıştır. EK B’de anket tasarımı hazırlanan görsel yardımcı materyallere yer verilmiştir.

Üçüncü bölüm olan “Güvenlik Algısı” bölümünde ise peyzaj tasarımlarının ve kentsel açık-yeşil alanlarda işlenen suçların kullanıcıların güvenlik algıları üzerindeki etkisini tespit edebilmek amacıyla 21 soru sorulmuştur. Bu bölümde “likert tipi”, “evet/hayır formatında” ve “açık uçlu” soru tipleri kullanılmıştır.

Anketin sonunda ise cevaplayıcıların anket içinde ifade edemediği, ek olarak belirtmek istediği düşünce ve fikirleri açıklamalarına olanak tanıyan açık uçlu bir soru eklenmiştir. Tüm bölümlerde, bir soruda yalnız bir konu hakkında soru sormaya özen gösterilmiştir. Sorular cevaplayıcılar tarafından aynı şekilde

anlaşılabak şekilde tasarlanmıştır. Soruların açık, anlaşılır, kısa ve öz olmasına dikkat edilmiştir. Soruların tutarlı olmasına ve yönlendirici ifadeler içermemesine özen gösterilmiştir.

Bu bilgiler ışığında hazırlanan anket taslağı; anketi geliştirmek, muhtemel hataları belirlemek ve bu hatalardan arındırmak için ön teste tabi tutulmuştur. Ön test, daha önce o alana gitmiş, alan hakkında bilgi birikimine sahip 25 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Daha sonra anketin işleyişi, eksik yönleri, karşılaşılan sorunlar belirlenmiş ve bulunan eksiklikler düzeltilerek anket formuna (EK C) nihai hali verilmiştir.

3.2.3. Anketin uygulanması

Öncelikle, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen ve Mühendislik Bilimleri, Etik Kurul Başkanlığına bir dilekçe yazılmış ve doktora tezinin kapsam ve uygunluğu açısından etik ilkelere ve insan haklarına uygun olduğuna dair “Etik Kurul Onay Raporu” tarafımıza iletilmiştir. EK D’de etik kurul onay raporu yer almaktadır.

Sonrasında, anketin uygulanacağı alanların bağlı olduğu kurumlardan gerekli izinlerin alınabilmesi için izin dilekçeleri hazırlanıp gönderilmiştir.

Anket uygulama alanlarından olan Gökçay Mesireliğı ve Tarihi Ayazmana Mesireliğı Isparta Belediyesi sınırları içerisinde olduğu için Park ve Bahçeler Müdürlüğü’nden gerekli izin yazıları alınmıştır. EK E’de Isparta Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü’nden alınan izin yazıları yer almaktadır.

Anket uygulama alanlarından olan Gölcük Tabiat Parkı içinse Isparta Valiliğı Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı VI. Bölge Müdürlüğü’nden izin yazıları alınmıştır (EK F-G).

İzin yazılarının alınmasının ardından anketin uygulama aşamasına geçilmiştir. Çalışmada anket uygulama yöntemi olarak “karşılıklı görüşme (yüz yüze görüşme)” yöntemi kullanılmıştır. Deneklerin seçiminde ise “basit tesadüfi

örnekleme” türü kullanılmıştır. Bu kapsamda her alanda belirli anket uygulama rotaları (havuz etrafında oturanlar, çocuk oyun alanı etrafında oturanlar gibi) belirlenmiştir. İlk denek rastgele seçildikten sonra rota devamındaki diğer deneklerle ankete devam edilmiştir. Anketlerin uygulanmasına Haziran 2016’da başlanmış ve Eylül 2016’da bitirilmiştir.

Uygulama alanlarından ilki Gökçay Mesireliği olup bu alanda toplam 123 anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Diğer uygulama alanı olan Tarihi Ayazmana Mesireliğinde toplam 131 anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Son olarak Gölcük Tabiat Parkında 142 anket çalışması yapılmıştır.

Evren-örneklem ilişkisi göz önünde bulundurularak tüm alanlarda toplamda 396 anket gerçekleştirilmiştir. Ayrıca her bir alanda günün farklı saatlerinde (09:00-00:00 saatleri arasında), hafta içi ve hafta sonu, alanların sadece belli bir bölümünde değil tüm kullanım yerlerindeki (çocuk oyun alanı etrafında oturanlar, havuz çevresinde dinlenenler, تنها alanlarda vakit geçirenler, yoğun kullanılan alanlarda piknik yapanlar gibi) kullanıcıları kapsayacak şekilde anket çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca her bir alan için, alanın tamamını kapsayan fotoğraf çekimleri gerçekleştirilmiştir.

3.2.4. Verilerin değerlendirilmesi

Anket; demografik bilgiler “A bölümü”, alan kullanım özellikleri ve tercihler “B bölümü”, güvenlik algısı “C bölümü” şeklinde gruplandırılmıştır. İlk bölümdeki sorular “A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8” şeklinde kodlanmıştır. İkinci bölümdeki sorular “B1, B2, B3, B15” şeklinde kodlanmıştır. Son bölümde yer alan 5’li likert tipi sorular “C1, C2, C3, C17” şeklinde; evet-hayır formatındaki sorular “CC1, CC2, CC3, CC4, CC5” şeklinde ve açık uçlu sorular “C23, C24, C25” şeklinde kodlanmıştır. Anketlerin sayısallaştırılmasında Microsoft Excel 2016, anketlerin analizinde SPSS 24.0 programları kullanılmıştır.

Bu işlemlerden sonra verilerin değerlendirilmesi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilmiştir.

Ankete katılan kullanıcıların demografik bilgileri, frekans dağılımları ve yüzde tablosu halinde; alan kullanım tercihleri ise frekans dağılımları halinde sunulmuştur.

Kullanıcıların 17 güvenlik algısı ifadesine yanıtlarının alanlara göre ortalama ve standart sapmaları tablo halinde sunulmuştur.

Kentsel açık-yeşil alanlarda kullanıcıların güvenlik algılarını belirlemek için nicel araştırma (*quantitative research*) ve nitel araştırma (*qualitative research*) metodolojileri kullanılmıştır.

Nicel araştırmada; kullanıcıların güvenlik algılarına dair veriler sıralama (ordinal) veriler olup, demografik veriler ise sınıflama (nominal) verilerdir. Gökçay Mesireliği, Tarihi Ayazmana Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının 5'li likert tipinde hazırlanmış olan 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının, demografik bilgilere göre farklılaşıp farklılaşmadığı parametrik olmayan (non-parametrik) istatistiksel yöntemlerle araştırılmıştır. Bu bağlamda iki bağımsız örneklemin karşılaştırılmasında "*Mann-Whitney U Testi*" (Mann ve Whitney, 1947) ve k bağımsız örneklemden elde edilen verilerin karşılaştırılmasında parametrik olmayan testlerden "*Kruskal-Wallis Testi*" (Kruskal ve Wallis, 1952) kullanılmış ve istatistiksel sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur.

Nitel araştırmada; alan kullanıcıları ile yapılan mülakatlar neticesinde elde edilen açık uçlu cevaplar istatistiksel bulgularla ilişkilendirilmiştir. Ayrıca alanlara dair görseller de istatistiksel ve nitel analiz bulgularını açıklamak amacıyla kullanılmıştır.

Ankette geçen "*Bu alana yalnız gelseniz kendinizi en çok nerede güvende hissedersiniz? Neden? (C23)*" ve "*Bu alana yalnız gelseniz kendinizi en çok nerede güvende hissetmezsiniz? Neden? (C24)*" sorularına kullanıcıların vermiş oldukları yanıtlar, alanların AutoCAD altlıklarına işlenmiş ve her bir alan için "*en güvenli*" ve "*en güvensiz*" hissedilen yerler haritası hazırlanmıştır.

Kullanıcıların güvenlik algılarının alanlar arasında farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis Testi ile araştırılmış ve istatistiksel sonuçlar tablo halinde sunulmuştur.

Ankette yer alan *“Bu alanda daha önce herhangi bir istenmeyen olayla karşılaştınız mı? (C18)”, “Bu alanda herhangi bir yakınınız daha önce istenmeyen bir olayla karşılaştı mı? (C19)”, “Bu alan ile ilgili hırsızlık, saldırı, taciz, yaralama, kavga, kaza vb. hiç haber duydunuz/okudunuz/izlediniz mi (örneğin; medya, komşu, arkadaş, vb. aracılığıyla)? (C21)”* sorularına kullanıcıların vermiş oldukları yanıtlar tek bir değişken olarak ele alınmıştır. Bu sorulardan bir veya birkaçına “evet” yanıtı verenler ile tümüne “hayır” yanıtı verenlerin, alanların geneline dair güvenlik algılarında farklılaşma olup olmadığı (C1 ifadesi) araştırılmıştır. Bu kapsamda, araştırma alanlarında karşılaşılan istenmeyen olayların (kullanıcıların kendilerinin ve/veya yakınlarının) ve bu alanlarda işlenen suçlardan haberdar olunmasının kullanıcıların genel güvenlik algısına etkisi Mann-Whitney U Testi ile araştırılmış ve istatistiksel sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur.

Son olarak, ülkemizin diğer kentlerinde yapılacak peyzaj tasarım ve uygulama çalışmalarında da kullanılabilecek model öneriler hazırlanmıştır.

3.3. Kapsam ve Kısıtlar

Bu çalışma; Isparta İli’nde yer alan Gökçay Mesireliği, Tarihi Ayazmana Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkı olmak üzere üç kentsel açık-yeşil alan ve kullanıcılarını kapsamaktadır.

Çalışma zamanı kısıtlılığı ve mali imkânlar göz önünde bulundurularak mahalle parkları çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Çalışmada yer alan sorulara ebeveynlerinden bağımsız bir şekilde yanıt veremeyecekleri için 18 yaş altındaki kullanıcılar dâhil edilmemiştir.

Kentsel açık-yeşil alanlarda engelli bireylerin güvenlik algısı ve bu algıyı artırmaya yönelik peyzaj tasarım yaklaşımları ayrı bir çalışma kapsamında detaylı olarak ele alınması gereken bir konudur. Bu nedenle, çalışma kapsamında bu konuya genel hatlarıyla değinilmiştir.

Isparta kent merkezindeki açık-yeşil alanlarda meydana gelen suçlar ile ilgili verilerin Isparta Emniyet Müdürlüğünden sistematik bir şekilde temin edilememesinden dolayı bu verilere çalışma kapsamında yer verilmemiştir. Ayrıca Isparta'da bulunan sağlık kurumları (Devlet Hastanesi, Tıp Fakültesi vb.), Isparta Belediyesi ve diğer ilgili kuruluşların bu alanlarda meydana gelen kaza ve suç olaylarına dair kayıtları bulunmadığı için bu verilere çalışma kapsamında yer verilmemiştir.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Çalışmada; Gökçay Mesireliği, Tarihi Ayazmana Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkında yapılan anket çalışması, mülakat, harita oluşturma, gözlemler ve görseller ile ilgili verilerin değerlendirilmesi sonucunda elde edilen bulgular 5 aşamada sunulmuştur.

İlk aşamada, çalışmaya katılan alan kullanıcılarının demografik bilgilerine dair bulgular verilmiştir.

İkinci aşamada, kullanıcıların alan kullanım tercihlerine dair bulgular verilmiştir.

Üçüncü aşamada, öncelikle alanlara göre güvenlik algısı ifadelerinin ortalamaları ve standart sapmaları verilmiştir. Sonrasında, alanlara göre kullanıcılarının demografik özellikleri ile güvenlik algıları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Bu bağlamda oluşturulan hipotezler sınanarak elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Alan kullanıcıları ile yapılan mülakatlar neticesinde elde edilen açık uçlu cevaplar istatistiksel bulgularla ilişkilendirilmiştir. Alanlara dair görsellerde, bu bulguları açıklamak amacıyla kullanılmıştır. Ayrıca her bir alan için “*en güvenli*” ve “*en güvensiz*” hissedilen yerler haritası oluşturulmuştur.

Dördüncü aşamada, kullanıcıların güvenlik algıları alanlar arasında karşılaştırılmıştır.

Beşinci aşamada, çalışma alanlarında karşılaşılan istenmeyen olayların ve işlenen suçların güvenlik algısı üzerine etkisi araştırılmıştır.

4.1. Demografik Bilgilere Dair Bulgular

Çalışma alanlarından Gökçay Mesireliği’nde 123 anket çalışması, Tarihi Ayazmana Mesireliği’nde 131 anket çalışması ve son olarak Gölcük Tabiat

Parkı'nda 142 anket çalışması yapılmıştır. Tüm alanlar göz önünde bulundurulduğunda ankete toplam 396 kişi katılmıştır. Çizelge 4.1'de demografik bilgilere dair frekans dağılımları ve yüzde tablosu verilmiştir.

Çizelge 4.1. Demografik bilgilere dair frekans dağılımları ve yüzde tablosu

<i>Demografik Özellikler</i>	<i>Frekans (f)</i>	<i>Yüzde (%)</i>
Cinsiyet		
Kadın	234	59,1
Erkek	162	40,9
<i>Toplam</i>	<i>396</i>	<i>100</i>
Yaş		
18-25 yaş	86	21,7
26-34 yaş	104	26,3
35-44 yaş	94	23,7
45-54 yaş	57	14,4
55-64 yaş	39	9,8
65 yaş ve üzeri	16	4,0
<i>Toplam</i>	<i>396</i>	<i>100</i>
Medeni hal		
Evli	274	69,2
Bekâr	117	29,5
Belirtmeyen	5	1,3
<i>Toplam</i>	<i>396</i>	<i>100</i>
Öğrenim durumu		
İlkokul	65	16,4
Ortaokul	34	8,6
Lise	124	31,3
Önlisans	43	10,9
Lisans	108	27,3
Lisansüstü	22	5,6
<i>Toplam</i>	<i>396</i>	<i>100</i>
Aylık hane geliri		
1300 TL ve altı	61	15,4
1301-2000 TL	108	27,3
2001-3000 TL	114	28,8
3001-4000 TL	53	13,4
4001-5000 TL	21	5,3
5001 TL ve üzeri	32	8,1
Belirtmeyen	7	1,8
<i>Toplam</i>	<i>396</i>	<i>100</i>
Yaşam boyu çoğunlukla yaşanılan yer		
Kırsal alan	36	9,1
Kentsel alan	355	90
Belirtmeyen	5	0,9
<i>Toplam</i>	<i>396</i>	<i>100</i>

Buna göre; ankete katılanların %59.1'i kadın, %40.9'u ise erkektir.

Ankete katılanların; %21,7'si 18-25 yaş aralığında, %26,3'ü 26-34 yaş aralığında, %23,7'si 35-44 yaş aralığında, %14,4'ü 45-54 yaş aralığında, %9,8'i 55-64 yaş aralığında ve %4'ü 65 yaş ve üzerindedir. Kullanıcıların ankete bağımsız bir şekilde katılabilmeleri adına, 18 yaş ve üzerindeki kullanıcılar dâhil edilmiştir. Ankete katılan 18-34 yaş aralığındaki kullanıcıların ise çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.

Ankete katılanların; %69,2'si evli iken %29,5'i bekârdır.

Ankete katılanların öğrenim durumları incelendiğinde; %16,4'ü ilkokul, %8,6'sı ortaokul, %31,3'ü lise, %10,9'u önlisans, %27,3'ü lisans ve %5,6'sı lisansüstü düzeyinde eğitim almıştır. Buradan ankete katılanların çoğunluğunun lise ve altında öğrenim durumunda olduğu görülmektedir.

Ankete katılanların; aylık hane gelirleri incelendiğinde %15,4'ü 1300 TL ve altında, %27,3'ü 1301-2000 TL arasında, %28,8'i 2001-3000 TL arasında, %13,4'ü 3001-4000 TL arasında, %5,3'ü 4001-5000 TL arasında, %8,1'i 5001 TL ve üzerinde gelire sahip oldukları görülmektedir. Ankete katılanların %1,8'i ise aylık gelirini belirtmemiştir.

Ankete katılanların; %9,1'i yaşamları boyunca çoğunlukla kırsal alanda, %90'ı kentsel alanda yaşamış, %0,9'u ise yaşamları boyunca çoğunlukla yaşadıkları yeri belirtmemiştir.

4.2. Alan Kullanım Tercihlerine Dair Bulgular

Gökçay ve Tarihi Ayazmana Mesirelikleri ile Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının alan kullanım tercihlerine dair frekans dağılımları Çizelge 4.2'de verilmiştir.

Çizelge 4.2. Alan kullanım tercihlerine dair frekans dağılımları

<i>Alan Kullanım Tercihleri</i>	<i>Gökçay Frekans (f)</i>	<i>Ayazmana Frekans (f)</i>	<i>Gölcük Frekans (f)</i>
Bu alana daha önce geldiniz mi?			
Evet	118	126	122
Hayır	5	5	20
Bu alanda ne kadar (saat) vakit geçirirsiniz?			
0-3 saat	28	69	19
4-8 saat	78	55	110
9-12 saat	10	4	10
12 saatten fazla	2	0	2
Cevap vermeyen	5	3	1
Bu alana genellikle hangi mevsimde geliyorsunuz? (Birden fazla seçenek söyleyebilirsiniz)			
İlkbahar	33	50	50
Yaz	123	131	141
Sonbahar	15	27	29
Kış	10	12	13
Bu alana genellikle hangi günlerde geliyorsunuz? (Birden fazla seçenek söyleyebilirsiniz)			
Haftaiçi	26	15	20
Haftasonu	53	52	117
Farketmez	44	64	25
Bu alana genellikle hangi vakitlerde geliyorsunuz? (Birden fazla seçenek söyleyebilirsiniz)			
Sabah	15	5	29
Öğle vakti	23	10	44
Öğleden sonra	99	111	100
Akşam	52	44	7
Diğer	2	2	0
Bu alana ulaşımı nasıl sağladınız?			
Yürüyerek	11	52	4
Bisikletle	1	3	4
Kendi aracım	114	78	134
Toplu taşımayla	6	15	1
Diğer	0	0	2
Bu alana genellikle yalnız mı yoksa birileriyle birlikte mi geliyorsunuz? (Birden fazla seçenek söyleyebilirsiniz)			
Yalnız geliyorum	6	10	3
Arkadaşlarımla geliyorum	55	61	79
Ailemle geliyorum	102	102	113
Akrabalarımla geliyorum	47	25	46
Evcil hayvanımla geliyorum	4	2	0
Diğer	0	4	0

Buna göre; üç alan kullanıcıları da çoğunlukla daha önce bu alanlara gelen kullanıcılardan oluşmaktadır.

Gökçay Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkı kullanıcıları bu alanlarda çoğunlukla 4-8 saat vakit geçirirken; Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcıları çoğunlukla 0-3 saat vakit geçirmektedirler.

Üç alan kullanıcıları da dört mevsim bu alanlara gitmekle beraber çoğunlukla yazın gitmeyi tercih etmektedirler.

Gökçay Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkı kullanıcıları bu alanlara genellikle haftasonu gitmeyi tercih ederken; Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcıları genellikle haftaici ve haftasonu gitmeyi tercih etmektedirler.

Üç alan kullanıcıları da bu alanlara; genellikle öğleden sonra gitmeyi tercih etmektedirler.

Üç alan kullanıcıları da bu alanlara ulaşımı çoğunlukla kendi araçlarıyla olmak üzere yürüyerek ve toplu taşıma araçlarıyla da sağlamaktadırlar.

Bu alanlara üç alan kullanıcıları da, genellikle aileleriyle beraber olmak üzere, arkadaşlarıyla ve akrabalarıyla beraber de gelmeyi tercih etmektedirler. Bu alanlara yalnız gelen kullanıcılar ise oldukça azdır.

4.3. Alanlara Dair Kullanıcıların Güvenlik Algılarının Araştırılması

Bu bölümde öncelikle kullanıcılara yöneltilen 17 (C1-C17) güvenlik algısı ifadesinin alanlara göre ortalama ve standart sapmaları (Çizelge 4.3) verilmiştir.

Çizelge 4.3. Alanlara göre güvenlik algısı ifadelerinin ortalamaları ve standart sapmaları

Madde No	İfadeler	Gökçay			Ayazmana			Gölcük		
		N	Ort. (X̄)	Std. Sp.	N	Ort. (X̄)	Std. Sp.	N	Ort. (X̄)	Std. Sp.
C1	Kendimi bu alanda güvende hissediyorum, bu alanı güvenli buluyorum.	122	1,58	1,05	131	1,63	1,10	142	1,70	1,33
C2	Bu alanın çocuklar için güvenli olduğunu düşünüyorum.	122	2,04	1,45	131	1,96	1,22	142	2,52	1,68
C3	Bu alanın engelli bireyler için güvenli olduğunu düşünüyorum.	122	3,09	1,68	131	3,58	1,65	141	3,57	1,69
C4	Bu alana yalnız başıma gelmekten tedirgin oluyorum.	121	3,34	1,80	129	3,56	1,74	140	2,93	1,88
C5	Bu alanda benim başıma veya yakınlarımın başına herhangi bir istenmeyen olay (saldırıya uğrama, kapkaç vb.) gelmesinden endişeleniyorum.	121	3,23	1,79	129	3,34	1,67	141	3,21	1,79
C6	Bu alanda sarhoşlar, uyuşturucu kullananlar, tinerciler vb. ile karşılaşmaktan endişeleniyorum.	122	2,54	1,81	131	2,60	1,60	141	3,12	1,83
C7	Sarhoşlar, uyuşturucu kullananlar, tinerciler vb. ile karşılaşmaktan endişelenmem yüzünden bu alanı kullanmaktan çekindiğim zamanlar oluyor.	122	3,09	1,82	130	3,50	1,66	140	3,32	1,82
C8	Hava karardıktan sonra bu alanı kullanırken kendimi güvende hissediyorum.	122	2,86	1,73	131	3,24	1,71	141	3,65	1,67
C9	Bu alanda bitkilerin yoğun ve sık olduğu yerlerde kendimi güvende hissediyorum.	122	2,31	1,64	131	2,77	1,72	141	2,74	1,81
C10	Alandaki akşam aydınlatması kendimi güvende hissetmeme yetiyor.	122	3,05	1,72	130	3,12	1,65	141	3,83	1,51
C11	Alanda yeterli işaret ve levhaların bulunması kendimi daha güvende hissetmemi sağladı.	122	1,63	1,28	130	2,21	1,60	140	1,80	1,44
C12	Bu alanda etrafı açık yerlerde oturmak bana güven hissi veriyor.	122	1,43	1,01	129	1,42	0,99	141	1,31	0,80
C13	Bu alanda bir güvenlik görevlisinin bulunması durumunda kendimi daha güvende hissedirdim.	122	1,42	1,16	131	1,23	0,85	141	1,41	1,00
C14	Bu alanda aracıma yakın bir yerde oturmak güven hissimi artırıyor.	122	1,37	1,08	131	1,74	1,37	141	1,51	1,23
C15	Bu alandaki trafik akışı insanlar için tehlike oluşturmaktadır.	122	2,33	1,68	131	2,32	1,72	141	3,41	1,80
C16	Bu alan ıssız ve sakinken kendimi güvende hissediyorum.	122	3,02	1,80	131	3,55	1,72	141	3,14	1,85
C17	Bu alanda başka birileri varken kendimi daha güvende hissediyorum.	122	1,48	1,10	130	1,48	1,14	141	1,54	1,23

Buna göre;

- “Kendimi bu alanda güvende hissediyorum, bu alanı güvenli buluyorum” ifadesini üç alan kullanıcılarının da *kısmen katılıyorum* olarak yanıtladığı,
- “Bu alanın çocuklar için güvenli olduğunu düşünüyorum” ifadesini Gökçay Mesireliği ile Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcılarının *kısmen katılıyorum* olarak ve Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının *kararsızım* olarak yanıtladığı,
- “Bu alanın engelli bireyler için güvenli olduğunu düşünüyorum” ifadesini Gökçay Mesireliği kullanıcılarının *kararsızım* olarak, Tarihi Ayazmana Mesireliği ile Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının *kısmen katılmıyorum* olarak yanıtladığı,
- “Bu alana yalnız başıma gelmekten tedirgin oluyorum” ifadesini Gökçay Mesireliği ile Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının *kararsızım* olarak ve Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcılarının *kısmen katılmıyorum* olarak yanıtladığı,
- “Bu alanda benim başıma veya yakınlarımın başına herhangi bir istenmeyen olay (saldırıya uğrama, kapkaç vb.) gelmesinden endişeleniyorum” ifadesini üç alan kullanıcılarının da *kararsızım* olarak yanıtladığı,
- “Bu alanda sarhoşlar, uyuşturucu kullananlar, tinerciler vb. ile karşılaşmaktan endişeleniyorum” ifadesini üç alan kullanıcılarının da *kararsızım* olarak yanıtladığı,
- “Sarhoşlar, uyuşturucu kullananlar, tinerciler vb. ile karşılaşmaktan endişelenmem yüzünden bu alanı kullanmaktan çekindiğim zamanlar oluyor” ifadesini Gökçay Mesireliği ile Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının *kararsızım* olarak ve Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcılarının *kısmen katılmıyorum* olarak yanıtladığı,
- “Hava karardıktan sonra bu alanı kullanırken kendimi güvende hissediyorum” ifadesini Gökçay Mesireliği ile Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcılarının *kararsızım* olarak ve Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının *kısmen katılmıyorum* olarak yanıtladığı,
- “Bu alanda bitkilerin yoğun ve sık olduğu yerlerde kendimi güvende hissediyorum” ifadesini Gökçay Mesireliği kullanıcılarının *kısmen katılıyorum* olarak ve Tarihi Ayazmana Mesireliği ile Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının *kararsızım* olarak yanıtladığı,

- “Alandaki akşam aydınlatması kendimi güvende hissetmeme yetiyor” ifadesini Gökçay Mesireliği ile Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcılarının *kararsızım* olarak ve Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının *kısmen katılmıyorum* olarak yanıtladığı,
- “Alanda yeterli işaret ve levhaların bulunması kendimi daha güvende hissetmemi sağlardı” ifadesini üç alan kullanıcılarının *kısmen katılıyorum* olarak yanıtladığı,
- “Bu alanda etrafı açık yerlerde oturmak bana güven hissi veriyor” ifadesini üç alan kullanıcılarının da *katılıyorum* olarak yanıtladığı,
- “Bu alanda bir güvenlik görevlisinin bulunması durumunda kendimi daha güvende hissederdim” ifadesini üç alan kullanıcılarının da *katılıyorum* olarak yanıtladığı,
- “Bu alanda aracıma yakın bir yerde oturmak güven hissimi artırıyor” ifadesini Gökçay Mesireliği kullanıcılarının *katılıyorum* olarak ve Tarihi Ayazmana Mesireliği ile Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının *kısmen katılıyorum* olarak yanıtladığı,
- “Bu alandaki trafik akışı insanlar için tehlike oluşturmaktadır” ifadesini Gökçay Mesireliği ile Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcılarının *kısmen katılıyorum* olarak ve Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının *kararsızım* olarak yanıtladığı,
- “Bu alan ıssız ve sakinken kendimi güvende hissediyorum” ifadesini Gökçay Mesireliği ile Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının *kararsızım* olarak ve Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcılarının *kısmen katılmıyorum* olarak yanıtladığı,
- “Bu alanda başka birileri varken kendimi daha güvende hissediyorum” ifadesini Gökçay Mesireliği ile Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcılarının *katılıyorum* olarak ve Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının *kısmen katılıyorum* olarak yanıtladığı tespit edilmiştir.

4.3.1. Gökçay Mesireliği kullanıcılarının güvenlik algısı

Bu bölümde Gökçay Mesireliği kullanıcılarının demografik özelliklerinin güvenlik algısı üzerine etkisine dair bulgular verilmiştir.

4.3.1.1. Cinsiyetin güvenlik algısı üzerine etkisi

Gökçay Mesireliğinde kadınların ve erkeklerin 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Mann-Whitney U testi ile araştırılmıştır. Bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Cinsiyete göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Cinsiyete göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.4'te analiz bulguları verilmiştir. Buna göre, Gökçay Mesireliğinde kadın ve erkek kullanıcıların güvenlik algıları C4 ve C16 ifadelerinde 0,01 anlamlılık seviyesinde; C9 ifadesinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

C4 ifadesi için $z=-5,767$, $p=0,000<0,01$ olup, sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin "Gökçay Mesireliğine yalnız başına gelmekten tedirgin olma algıları" birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Çizelge 4.4'te ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Gökçay Mesireliğine yalnız başına gelmekten erkeklerden daha fazla tedirgin oldukları anlaşılmaktadır. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı "Gökçay Mesireliğinde özellikle alanın kenarlarında yalnız başıma korkarım" (X28) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer kadın kullanıcı da "Gökçay Mesireliğindeki ormanlık yerlere yalnız başıma gitmekten korkarım" (X122) demiştir. Şekil 4.1'de Gökçay Mesireliği çiftlik ve atıl yerlerden görünüm verilmektedir.

Şekil 4.1. Gökçay Mesireliği çiftlik ve atıl yerlerden görünüm (Orişinal, 2017)

C16 ifadesi için $z=-3,212$, $p=0,001<0,01$ olup, sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Gökçay Mesireliği ıssız ve sakinken kendilerini güvende hissetme algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Gökçay Mesireliği ıssız ve sakinken kendilerini erkeklerden daha fazla güvensiz hissettikleri anlaşılmaktadır. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı “*Gökçay Mesireliğinin ıssız yerlerinde tedirgin oluyorum*” (X50) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer kadın kullanıcı “*Gökçay Mesireliğinin yukarı tarafları, ıssız ve karanlık olduğu için kendimi buralarda güvende hissetmiyorum*” (X54) ifadesini kullanmıştır. Başka bir kadın kullanıcı da “*Gökçay Mesireliğinin ıssız yerlerinde başıma ne geleceğini tahmin edemiyorum*” (X60) ifadesini kullanmıştır.

C9 ifadesi için $z=-2,087$, $p=0,037<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Gökçay Mesireliğinde bitkilerin yoğun ve sık olduğu yerlerde kendilerini güvende hissetme algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Gökçay Mesireliğinde bitkilerin yoğun ve sık olduğu yerlerde kendilerini erkeklerden daha fazla güvensiz hissettikleri anlaşılmaktadır. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı “*Özellikle ağaçların yoğun ve sık olduğu yerlerde kimsenin beni göremeyeceğini düşündüğüm için kendimi güvensiz hissediyorum*” (X33) ifadesini kullanmıştır.

Çizelge 4.4. Cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları

	C1			C2			C3			C4			C5			C6		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kadın	65	63,02	4096,50	65	61,12	3973,00	65	65,92	4285,00	65	45,35	2948,00	64	60,48	3870,50	65	62,35	4052,50
Erkek	57	59,76	3406,50	57	61,93	3530,00	57	56,46	3218,00	56	79,16	4433,00	57	61,59	3510,50	57	60,54	3450,50
Toplam	122			122			122			121			121			122		
Mann-Whitney U	1,754E3			1,828E3			1,565E3			803,000			1,790E3			1,798E3		
Z	-,603			-,137			-1,545			-5,767			-,187			-,309		
P	,547			,891			,122			,000			,851			,757		

Çizelge 4.4. Cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

	C7			C8			C9			C10			C11			C12		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kadın	65	60,68	3944,50	65	63,33	4116,50	65	67,27	4372,50	65	63,55	4130,50	65	65,23	4240,00	65	63,28	4113,00
Erkek	57	62,43	3558,50	57	59,41	3386,50	57	54,92	3130,50	57	59,17	3372,50	57	57,25	3263,00	57	59,47	3390,00
Toplam	122			122			122			122			122			122		
Mann-Whitney U	1,800E3			1,734E3			1,478E3			1,720E3			1,610E3			1,737E3		
Z	-,293			-,641			-2,087			-,718			-1,612			-,818		
P	,770			,522			,037			,473			,107			,414		

Çizelge 4.4. Cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

	C13			C14			C15			C16			C17		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kadın	65	59,49	3867,00	65	63,51	4128,00	65	63,26	4112,00	65	70,55	4585,50	65	60,25	3916,50
Erkek	57	63,79	3636,00	57	59,21	3375,00	57	59,49	3391,00	57	51,18	2917,50	57	62,92	3586,50
Toplam	122			122			122			122			122		
Mann-Whitney U	1,722E3			1,722E3			1,738E3			1,264E3			1,772E3		
Z	-1,113			-1,113			-,642			-3,212			-,573		
P	,266			,266			,521			,001			,567		

4.3.1.2. Yaşın güvenlik algısı üzerine etkisi

Çizelge 4.5'te görüldüğü üzere, Gökçay Mesireliğinde farklı yaşlardaki kullanıcıların 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis Testi ile araştırılmıştır. Buna göre, bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Yaşa göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Yaşa göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

0,05 anlamlılık seviyesi için p- değeri 0,05'ten küçükse, sıfır hipotezi reddedilir. H₀'ın reddedilmesi bu alanda yaşa göre kullanıcıların güvenlik algılarının farklılaştığı anlamına gelmektedir. C10 ve C12 ifadeleri için ki kare değerleri, serbestlik derecesi 5 olmak üzere, sırasıyla χ^2 : 13,678 ve 13,470 olup, p- değerleri 0,05'ten küçüktür ve bu ifadeler için sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Buna göre, yaşa göre kullanıcıların güvenlik algıları C10 ve C12 ifadelerinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

C10 ifadesi incelendiğinde "Gökçay Mesireliğinde akşam aydınlatmasının kullanıcıların kendilerini güvende hissetmelerine yettiğine dair algıları" yaşa göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alanda akşam aydınlatmasının kendilerini güvende hissetmelerine yetmediğini en fazla düşünen yaş grubu "26-34 yaş aralığı" iken, sonra sırasıyla "45-54 yaş aralığı", "35-44 yaş aralığı", "18-25 yaş aralığı", "55-64 yaş aralığı" ve son olarak "65 yaş ve üzeri" gelmektedir. Bu alanda ankete katılan 26-34 yaş grubundaki bir kullanıcı "İmkânım olsa Gökçay Mesireliğinin akşam aydınlatmasını daha güzel yaparım, ..." (X29) ifadesini kullanmıştır. 35-44 yaş grubundaki bir kullanıcı ise "Gökçay Mesireliğinin beni en çok rahatsız eden yönü akşam yeterince aydınlatmasının olmamasıdır" (X122) demiştir. Şekil 4.2'de Gökçay Mesireliğinde araç farlarının ışığında piknik yapan insanlara dair bir görünüm verilmiştir.

Şekil 4.2. Gökçay Mesireliğinde araç farlarının ışığında piknik yapan insanlara dair bir görünüm (Orijinal, 2016)

C12 ifadesi incelendiğinde “Gökçay Mesireliğinde etrafı açık yerlerde oturmanın kullanıcıların kendisine güven hissi verdiğine dair algıları” yaşıya göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alanda etrafı açık yerlerde otururken kendini en güvende hisseden yaş grupları “65 yaş ve üzeri” ve “45-54 yaş aralığı” iken, sonra sırasıyla “55-64 yaş aralığı”, “35-44 yaş aralığı”, “26-34 yaş aralığı” ve son olarak “18-25 yaş aralığı” gelmektedir. Bu alanda ankete katılan 35-44 yaş grubundaki bir kullanıcı *“Kötü niyetli insanların gözden uzak yerlerde olmalarından dolayı Gökçay Mesireliğinde herkesin görebileceği etrafı açık yerlerde kendimi güvende hissedirim”* (X73) ifadesini kullanmıştır. Şekil 4.3’te Gökçay Mesireliğinde etrafı açık ve doğal gözetimin sağlandığı bir alan görünümü verilmiştir.

Şekil 4.3. Gökçay Mesireliğinde doğal gözetimin sağlandığı bir alan görünümü (Orijinal, 2017)

Çizelge 4.5. Yaşa göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları

	C1		C2		C3		C4		C5		C6		C7		C8	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
18-25 yaş	33	62,61	33	67,36	33	66,56	32	61,77	32	59,44	33	54,20	33	54,27	33	62,09
26-34 yaş	28	72,86	28	65,77	28	70,07	28	55,18	28	53,29	28	54,54	28	58,75	28	72,57
35-44 yaş	27	60,20	27	53,63	27	57,02	27	60,48	27	65,39	27	70,50	27	66,13	27	50,15
45-54 yaş	20	55,02	20	64,58	20	58,70	20	61,30	20	57,65	20	63,45	20	62,72	20	56,52
55-64 yaş	7	55,86	7	56,86	7	50,57	7	62,86	7	70,93	7	67,43	7	62,79	7	85,29
65 yaş ve üzeri	7	40,00	7	43,00	7	39,57	7	80,07	7	81,71	7	77,57	7	83,93	7	48,64
Toplam	122		122		122		121		121		122		122		122	
χ^2	9,002		5,762		6,846		3,430		5,839		7,149		5,632		11,035	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,109		,330		,232		,634		,322		,210		,344		,051	

Çizelge 4.5. Yaşa göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları (devamı)

	C9		C10		C11		C12		C13		C14		C15		C16		C17	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
18-25 yaş	33	55,92	33	61,64	33	67,71	33	69,64	33	69,39	33	67,52	33	58,85	33	61,11	33	67,97
26-34 yaş	28	71,57	28	68,91	28	70,96	28	68,54	28	55,30	28	61,64	28	56,32	28	71,04	28	58,23
35-44 yaş	27	62,80	27	62,39	27	52,63	27	59,20	27	57,41	27	57,81	27	70,65	27	66,15	27	61,83
45-54 yaş	20	64,38	20	65,55	20	52,05	20	48,00	20	62,68	20	56,25	20	50,72	20	56,20	20	58,58
55-64 yaş	7	64,29	7	60,21	7	64,21	7	55,93	7	53,00	7	61,00	7	65,64	7	53,86	7	64,64
65 yaş ve üzeri	7	31,50	7	17,50	7	52,86	7	48,00	7	70,00	7	62,29	7	86,07	7	30,07	7	48,00
Toplam	122		122		122		122		122		122		122		122		122	
χ^2	9,807		13,678		11,090		13,470		10,214		4,681		9,464		9,983		4,861	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,081		,018		,050		,019		,069		,456		,092		,076		,433	

4.3.1.3. Öğrenim durumunun güvenlik algısı üzerine etkisi

Çizelge 4.6'da görüldüğü üzere, Gökçay Mesireliği'nde farklı öğrenim durumundaki kullanıcıların 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis Testi ile araştırılmıştır. Buna göre, bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

Ho: Öğrenim durumuna göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

Ha: Öğrenim durumuna göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

C11 ifadesi için ki kare değeri, serbestlik derecesi 5 olmak üzere, χ^2 : 19,379 olup, p- değeri 0,01'den küçüktür ve bu ifade için sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. C16 ifadesi için ki kare değeri, serbestlik derecesi 5 olmak üzere, χ^2 : 12,124 olup, p- değeri 0,05'ten küçüktür ve bu ifade için sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Buna göre, öğrenim durumuna göre kullanıcıların güvenlik algıları C11 ifadesinde 0,01 anlamlılık seviyesinde ve C16 ifadesinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

C11 ifadesi incelendiğinde "Gökçay Mesireliği'nde yeterli işaret ve levhanın bulunması durumunda kullanıcıların kendilerini daha güvende hissedeceklerine dair algıları" öğrenim durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alanda yeterli işaret ve levhanın bulunması durumunda kendisini en güvende hissedecek olan öğrenim seviyesi "lisansüstü" iken sonra sırasıyla "ortaokul", "önlisans", "ilkokul", "lisans" ve "lise" gelmektedir. Bu alanda ankete katılan lisans seviyesinde eğitim alan bir kullanıcı "... bir imkanım olsa Gökçay Mesireliği girişine alanı tanıtıcı bir harita ve yönlendirici levhalar koyardım" (X61) demiştir.

Çizelge 4.6. Öğrenim durumuna göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları

	C1		C2		C3		C4		C5		C6		C7		C8	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
İlkokul	22	51,14	22	62,27	22	58,30	22	68,43	22	57,39	22	64,05	22	64,23	22	57,52
Ortaokul	16	50,41	16	50,88	16	48,56	16	66,31	16	74,34	16	76,25	16	77,91	16	55,19
Lise	40	64,69	40	56,98	40	64,11	40	61,95	39	63,09	40	58,95	40	55,76	40	65,28
Önlisans	11	55,14	11	56,45	11	55,59	10	52,15	11	64,50	11	67,27	11	63,64	11	50,95
Lisans	31	72,32	31	73,40	31	69,45	31	55,06	31	54,21	31	55,26	31	58,00	31	66,48
Lisansüstü	2	67,75	2	71,75	2	57,25	2	54,00	2	39,25	2	31,50	2	57,50	2	61,00
Toplam	122		122		122		121		121		122		122		122	
χ^2	10,014		7,159		4,875		3,555		5,493		6,979		5,791		3,125	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,075		,209		,431		,615		,359		,222		,327		,681	

Çizelge 4.6. Öğrenim durumuna göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları (devamı)

	C9		C10		C11		C12		C13		C14		C15		C16		C17	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
İlkokul	22	59,82	22	46,16	22	51,05	22	53,05	22	67,20	22	58,50	22	60,84	22	45,48	22	53,66
Ortaokul	16	51,88	16	49,41	16	48,72	16	59,41	16	53,00	16	61,12	16	68,31	16	48,84	16	52,41
Lise	40	61,30	40	69,30	40	75,14	40	66,59	40	58,86	40	63,70	40	60,82	40	65,88	40	60,25
Önlisans	11	72,32	11	64,14	11	50,18	11	64,59	11	62,91	11	58,91	11	64,14	11	76,18	11	64,23
Lisans	31	66,02	31	68,71	31	62,97	31	61,79	31	63,21	31	60,65	31	60,26	31	69,19	31	71,16
Lisansüstü	2	31,50	2	44,75	2	45,50	2	48,00	2	85,25	2	81,00	2	32,50	2	51,50	2	80,75
Toplam	122		122		122		122		122		122		122		122		122	
χ^2	4,951		10,800		19,379		4,794		7,492		2,764		2,460		12,124		9,807	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,422		,055		,002		,442		,187		,736		,782		,033		,081	

C16 ifadesi incelendiğinde “Gökçay Mesireliği ıssız ve sakinken kullanıcıların kendilerini güvende hissetmelerine dair algıları” öğrenim durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alan ıssız ve sakinken kendisini en güvensiz hissedecek olan öğrenim seviyesi “önlisans” iken sonra sırasıyla “lisans”, “lise”, “lisansüstü”, “ortaokul” ve son olarak “ilkokul” gelmektedir. Bu alanda ankete katılan lisansüstü seviyede eğitim alan bir kullanıcı “Başıma bir şey gelse kurtaracak kimse olmayacağı için bu alanda ıssız yerlerde kendimi güvende hissetmem” (X66) demiştir. Bir diğer lisans seviyesinde eğitim alan kullanıcı ise “Amfi tiyatronun arka tarafları ıssız olduğu için ..., kendimi güvende hissetmiyorum” (X58) ifadesini kullanmıştır. Şekil 4.4’te Gökçay Mesireliğinde amfi tiyatronun arka tarafından görünüm verilmektedir.

Şekil 4.4. Gökçay Mesireliğinde amfi tiyatronun arka tarafından görünüm (Orijinal, 2017)

4.3.1.4. Gelirin güvenlik algısı üzerine etkisi

Çizelge 4.7’de görüldüğü üzere, Gökçay Mesireliğinde farklı gelirlerdeki kullanıcıların 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis Testi ile araştırılmıştır. Buna göre, bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Gelire göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Gelire göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

C14 ifadesi için ki kare değeri, serbestlik derecesi 5 olmak üzere, χ^2 : 11,251 olup, p- değeri 0,05'ten küçüktür ve bu ifade için sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Buna göre, gelire göre kullanıcıların güvenlik algıları C14 ifadesinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

C14 ifadesi incelendiğinde “Gökçay Mesireliğinde araçlarına yakın bir yerde otururken kullanıcıların güvenlik hislerinin arttığına dair algıları” gelir durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alanda araçlarına yakın bir yerde otururken kendisini en güvende hissedenden gelir seviyesindeki kullanıcılar “3001-4000 TL” grubundakiler iken sonra sırasıyla “1300 TL ve altı”, “1301-2000 TL”, “4001-5000 TL”, “5001 TL ve üzeri” ve son olarak “2001-3000 TL” grubundakiler gelmektedir. Bu alanda ankete katılan 1300 TL ve altında gelir seviyesindeki bir kullanıcı “*Bu alanda kendimi aracıma en yakın yerde ve güvende hissedirim*” (X70) ifadesini kullanmıştır. 2001-3000 TL arasında gelire sahip bir diğer kullanıcı da “*Bu alanın beni en çok rahatsız eden yönleri ... ve otopark alanları az olduğu için aracıma yakın olamamak*” (X4) demiştir.

Çizelge 4.7. Gelire göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları

	C1		C2		C3		C4		C5		C6		C7		C8	
	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası
1300 TL ve altı	30	61,35	30	61,73	30	64,10	29	54,10	30	51,15	30	51,40	30	52,90	30	63,48
1301-2000 TL	35	57,47	35	58,89	35	48,96	35	63,60	34	62,15	35	62,79	35	59,26	35	64,76
2001-3000 TL	34	56,03	34	59,53	34	65,84	34	60,15	34	64,25	34	62,78	34	67,32	34	52,82
3001-4000 TL	10	68,25	10	60,70	10	70,80	10	55,25	10	59,45	10	63,70	10	59,50	10	54,95
4001-5000 TL	6	69,75	6	59,67	6	51,33	6	56,92	6	58,50	6	66,00	6	68,50	6	57,33
5001 TL ve üzeri	4	70,50	4	59,50	4	62,25	4	71,75	4	60,88	4	58,25	4	46,00	4	69,88
Toplam	119		119		119		118		118		119		119		119	
χ^2	2,962		,148		7,000		2,297		3,081		3,178		4,451		3,325	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,706		1,000		,221		,807		,688		,673		,486		,650	

Çizelge 4.7. Gelire göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları (devamı)

	C9		C10		C11		C12		C13		C14		C15		C16		C17	
	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası
1300 TL ve altı	30	67,65	30	49,98	30	66,30	30	57,68	30	63,57	30	55,57	30	60,77	30	58,03	30	52,13
1301-2000 TL	35	56,36	35	59,76	35	59,67	35	61,96	35	58,24	35	56,17	35	59,86	35	54,44	35	62,60
2001-3000 TL	34	54,00	34	66,46	34	60,41	34	58,82	34	63,66	34	69,38	34	54,54	34	59,88	34	66,60
3001-4000 TL	10	66,10	10	75,00	10	49,50	10	65,20	10	51,50	10	51,50	10	74,05	10	60,75	10	65,55
4001-5000 TL	6	64,25	6	65,25	6	55,92	6	67,17	6	51,50	6	62,08	6	56,00	6	95,00	6	46,50
5001 TL ve üzeri	4	63,88	4	37,00	4	44,50	4	46,50	4	51,50	4	65,12	4	72,75	4	70,00	4	46,50
Toplam	119		119		119		119		119		119		119		119		119	
χ^2	3,926		8,345		4,765		2,589		5,435		11,251		3,750		8,496		8,941	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,560		,138		,445		,763		,365		,047		,586		,131		,111	

4.3.1.5. Yaşanılan yerin güvenlik algısı üzerine etkisi

Gökçay Mesireliğinde, yaşamları boyunca çoğunlukla kırsal alanda veya kentsel alanda yaşayan kullanıcıların 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Mann-Whitney U testi ile araştırılmıştır. Bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Yaşanılan yere göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Yaşanılan yere göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.8’de analiz bulguları verilmiştir. Buna göre, yaşam boyunca çoğunlukla yaşanılan yere göre kullanıcıların güvenlik algıları anlamlı derecede farklılaşmamaktadır.

Çizelge 4.8. Yaşanılan yere göre Mann-Whitney U Testi sonuçları

	C1			C2			C3			C4			C5			C6		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kırsal alan	9	54,28	488,50	9	45,22	407,00	9	58,61	527,50	8	61,50	492,00	8	62,75	502,00	9	56,67	510,00
Kentsel alan	112	61,54	6892,50	112	62,27	6974,00	112	61,19	6853,50	112	60,43	6768,00	112	60,34	6758,00	112	61,35	6871,00
Toplam	121			121			121			120			120			121		
Mann-Whitney U	443,500			362,000			482,500			440,000			430,000			465,000		
Z	-,708			-1,528			-,222			-,092			-,204			-,423		
P	,479			,126			,824			,927			,838			,672		

Çizelge 4.8. Yaşanılan yere göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

	C7			C8			C9			C10			C11			C12		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kırsal alan	9	48,44	436,00	9	54,33	489,00	9	56,89	512,00	9	52,22	470,00	9	50,67	456,00	9	61,00	549,00
Kentsel alan	112	62,01	6945,00	112	61,54	6892,00	112	61,33	6869,00	112	61,71	6911,00	112	61,83	6925,00	112	61,00	6832,00
Toplam	121			121			121			121			121			121		
Mann-Whitney U	391,000			444,000			467,000			425,000			411,000			504,000		
Z	-1,200			-,622			-,396			-,821			-1,186			,000		
P	,230			,534			,692			,411			,235			1,000		

Çizelge 4.8. Yaşanılan yere göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

	C13			C14			C15			C16			C17		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kırsal alan	9	58,50	526,50	9	65,83	592,50	9	61,39	552,50	9	77,56	698,00	9	53,44	481,00
Kentsel alan	112	61,20	6854,50	112	60,61	6788,50	112	60,97	6828,50	112	59,67	6683,00	112	61,61	6900,00
Toplam	121			121			121			121			121		
Mann-Whitney U	481,500			460,500			500,500			355,000			436,000		
Z	-,368			-,712			-,038			-1,567			-,923		
P	,713			,477			,970			,117			,356		

4.3.1.6. Gökçay Mesireliğinde “en güvenli” ve “en güvensiz” hissedilen yerler

Gökçay Mesireliğinde kullanıcıların kendilerini “en güvenli” ve “en güvensiz” hissettikleri yerler Şekil 4.5’te verilmiştir.

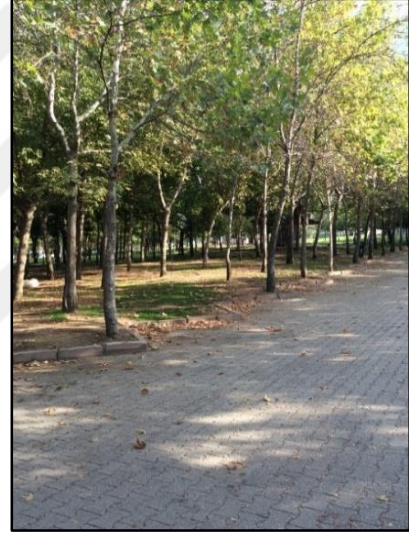
a) Alan girişı ve otobüs durağı

b) Merkezdeki çocuk oyun alanı

c) Lunaparka giden yol

d) Piknik alanları

Şekil 4.6. Gökçay Mesireliğinde en güvenli hissedilen yerlere dair örnekler (Orijinal, 2017)

Yukarıda belirtilen bu yerler;

- Genellikle aileler ve çocuklar tarafından tercih edilmesi,
- Herhangi bir istenmeyen durumda etrafta yardıma koşabilecek insanların çok olması,
- Alan girişine, ana yola, otoparklara, otobüs durağına yakın olması ve herhangi bir tehlike anında alandan uzaklaşma fırsatı sunması,
- Etrafı görme ve etraftan görülebilme imkânı sunması,
- Akşam aydınlatmasının alanın diğer yerlerine göre daha iyi durumda olması,

- Hem araç hem de yaya hareketliliğinin fazla olmasıyla doğal bir gözetimin sağlanması gibi nedenlerden dolayı kullanıcıların kendilerini “en güvenli” hissettikleri yerler olarak görülmektedir.

Bununla beraber Gökçay Mesireliğinde kullanıcıların kendilerini en güvensiz hissettikleri yerler; kent ve tarih müzesinin alt kısımları, göletin alt kısımları, ormanlık yerler, amfi tiyatronun etrafı ve dağ yolu üzerindeki seyir terası olarak ifade edilmiştir. Şekil 4.7’de Gökçay Mesireliğinde en güvensiz hissedilen yerlere dair örnekler verilmiştir.

a) Tarih konağının alt tarafları

b) Seyir terasından bir görünüm

c) Göletin yan tarafları

d) Amfi tiyatronun alt tarafındaki orman

Şekil 4.7. Gökçay Mesireliğinde en güvensiz hissedilen yerlere dair örnekler (Orijinal, 2017)

Bu yerler;

- Akşam aydınlatmasının alanın diğer yerlerine göre daha zayıf olması,
- Dirift atan, açık egzozlu ve yüksek sesle müzik dinlenen araçların görülmesi,
- Amfi tiyatro etrafının ıssız ve bakımsız olması, buradaki alan sınırının belli olmaması, amfi tiyatronun hemen arkasında yer alan istinat duvarının karalama duvarı olarak kullanılması,
- Ormanlık kısmın bakımsız olması, başıboş dolaşan hayvanların olması, siyah cam filmlili arabaların olması ve kullanıcıların bu durumlardan rahatsızlık duyması,
- Göletin en alt kısımlarının تنها olması, gölet etrafında yürürken herhangi bir güvenlik önleminin olmaması ve derin olması,
- Tarih konağının alt kısımlarının bakımsız olması ve tuzak alanların (boş kafeler, dükkânlar, bakımsız kamelyalar) olması,
- Alan sınırları içerisinde yer almayan amfi tiyatro arkasındaki seyir terası olarak kullanılan yerin genellikle alkol alanlar tarafından tercih edilmesi ve bakımsız olması gibi nedenlerden dolayı kullanıcıların kendilerini “en güvensiz” hissettikleri yerler olarak görülmektedir.

4.3.2. Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcılarının güvenlik algısı

Bu bölümde Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcılarının demografik özelliklerinin güvenlik algısı üzerine etkisine dair bulgular verilmiştir.

4.3.2.1. Cinsiyetin güvenlik algısı üzerine etkisi

Tarihi Ayazmana Mesireliğinde kadınların ve erkeklerin 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Mann-Whitney U testi ile araştırılmıştır. Bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Cinsiyete göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Cinsiyete göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.9'da analiz bulguları verilmiştir. Buna göre, Tarihi Ayazmana Mesireliğinde kadın ve erkek kullanıcıların güvenlik algıları C4, C16 ifadelerinde 0,01 anlamlılık seviyesinde ve C1, C2, C5, C8, C12 ifadelerinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.9. Cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları

	C1			C2			C3			C4			C5			C6		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kadın	86	70,80	6088,50	86	70,59	6071,00	86	68,73	5911,00	85	56,98	4843,00	84	60,25	5061,00	86	62,40	5366,00
Erkek	45	56,83	2557,50	45	57,22	2575,00	45	60,78	2735,00	44	80,50	3542,00	45	73,87	3324,00	45	72,89	3280,00
Toplam	131			131			131			129			129			131		
Mann-Whitney U	1,522E3			1,540E3			1,700E3			1,188E3			1,491E3			1,625E3		
Z	-2,334			-2,081			-1,250			-3,797			-2,106			-1,568		
P	,020			,037			,211			,000			,035			,117		

Çizelge 4.9. Cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

	C7			C8			C9			C10			C11			C12		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kadın	85	61,31	5211,50	86	71,26	6128,50	86	67,73	5824,50	85	69,95	5945,50	85	68,06	5785,00	85	68,41	5814,50
Erkek	45	73,41	3303,50	45	55,94	2517,50	45	62,70	2821,50	45	57,10	2569,50	45	60,67	2730,00	44	58,42	2570,50
Toplam	130			131			131			130			130			129		
Mann-Whitney U	1,556E3			1,482E3			1,786E3			1,534E3			1,695E3			1,580E3		
Z	-1,898			-2,318			-,756			-1,928			-1,164			-1,998		
P	,058			,020			,450			,054			,244			,046		

Çizelge 4.9. Cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

	C13			C14			C15			C16			C17		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kadın	86	65,62	5643,00	86	68,80	5917,00	86	65,51	5634,00	86	75,28	6474,00	85	62,22	5288,50
Erkek	45	66,73	3003,00	45	60,64	2729,00	45	66,93	3012,00	45	48,27	2172,00	45	71,70	3226,50
Toplam	131			131			131			131			130		
Mann-Whitney U	1,902E3			1,694E3			1,893E3			1,137E3			1,634E3		
Z	-,308			-1,474			-,227			-4,270			-1,957		
P	,758			,140			,820			,000			,050		

C4 ifadesi için $z=-3,797$, $p=0,000<0,01$ olup, sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Tarihi Ayazmana Mesireliğine yalnız başına gelmekten tedirgin olma algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Tarihi Ayazmana Mesireliğine yalnız başına gelmekten erkeklerden daha fazla tedirgin oldukları bulgusuna erişilmektedir. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı “*Tarihi Ayazmana Mesireliğine yalnız gelemem*” (Y73) ifadesini kullanmıştır.

C16 ifadesi için $z=-4,270$, $p=0,000<0,01$ olup, sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Tarihi Ayazmana Mesireliği ıssız ve sakinken kendilerini güvende hissetmelerine dair algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Tarihi Ayazmana Mesireliği ıssız ve sakinken kendilerini erkeklerden daha fazla güvensiz hissettikleri bulgusuna erişilmektedir. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı “*Tarihi Ayazmana Mesireliğinde kendimi en çok ıssız yerlerde güvensiz hissediyorum. Çünkü tehlike anında sesimi duyuracağım kimse olmaz*” (Y96) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer kadın kullanıcı da “*Bu alanda ıssız olduğu için en çok üst kısımlarda kendimi güvende hissetmiyorum*” (Y107) demiştir. Şekil 4.8’de Tarihi Ayazmana Mesireliğinde üst kısımlardan görünüm verilmektedir.

Şekil 4.8. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde üst kısımlardan görünüm (Orijinal, 2017)

C1 ifadesi için $z=-2,334$, $p=0,020<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Tarihi Ayazmana Mesireliğinde kendilerini güvende hissetme ve bu alanı güvenli bulma algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Tarihi Ayazmana Mesireliğinde kendilerini daha güvensiz hissettikleri ve bu alanı erkeklerden daha fazla güvensiz buldukları görülmektedir. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı *“Bu alanın üst kısımlarında ışıklandırma zayıf ve üst kısımlarda tekin insanlar olmadığı için kendimi güvende hissetmiyorum”* (Y44) ifadesini kullanmıştır. Bir başka kadın kullanıcı da *“Bu alanda dağa yakın kısımlar çok تنها olduğu için kendimi güvende hissetmiyorum”* (Y50) demiştir. Bir diğer kadın kullanıcı da *“Bu alanın beni en çok rahatsız eden yönleri ..., üst kısımların güvenli olmamasıdır”* (Y60) demiştir. Şekil 4.9’da Tarihi Ayazmana Mesireliğinde amfi tiyatrodan görünüm verilmektedir.

Şekil 4.9. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde amfi tiyatrodan görünüm (Orijinal, 2017)

C2 ifadesi için $z=-2,081$, $p=0,037<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Tarihi Ayazmana Mesireliğinin çocuklar için güvenli olduğuna dair düşünceleri” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Tarihi Ayazmana Mesireliğini çocuklar için erkeklerden daha fazla güvensiz buldukları anlaşılmaktadır. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı “..., bu alanda motosikletlerin dolaşması çocuklar için tehlikeli” (Y71) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer kadın kullanıcı da “Çocuk oyun alanını otoparktan ayırmak adına etrafının çevrilmesi, ... gerekir” (Y75) demiştir. Şekil 4.10’da Tarihi Ayazmana Mesireliğinde çocuk oyun alanından görünüm verilmiştir.

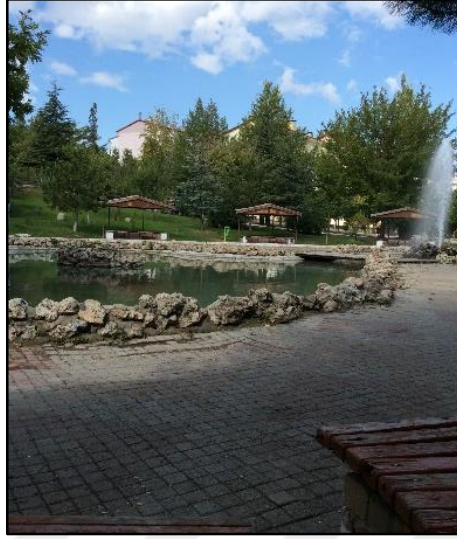
Şekil 4.10. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde çocuk oyun alanından görünüm (Orijinal, 2017)

C5 ifadesi için $z=-2,106$, $p=0,035<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Tarihi Ayazmana Mesireliğinde kendi başına ya da yakınlarının başına herhangi bir istenmeyen olay (saldırıya uğrama, kapkaç vb.) gelmesinden endişelenmeleri” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Tarihi Ayazmana Mesireliğinde kendi başına ya da yakınlarının başına herhangi bir istenmeyen olay gelmesinden erkeklerden daha çok endişelendikleri görülmektedir. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı “*Bir imkanım olsa ..., bu alanda alkol kullandırmazdım*” (Y115) demiştir. Bir başka kadın kullanıcı da “*Bu alanda yukarı kısımlarda ..., serseriler vb. var. Bu yüzden kendimi güvensiz hissediyorum*” (Y119) demiştir.

C8 ifadesi için $z=-2,318$, $p=0,020<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Tarihi Ayazmana Mesireliğinde hava karardıktan sonra bu alanı kullanırken kendilerini güvende hissetme algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Tarihi Ayazmana Mesireliğinde hava karardıktan sonra bu alanı kullanırken kendilerini erkeklerden daha fazla güvensiz hissettikleri bulgusuna erişilmektedir. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı “*Bir imkanım olsa ..., özellikle akşam güvenlik görevlisi koyardım, ...*” (Y115) demiştir. Bir diğer kadın kullanıcı da “*Bu alanın beni en çok rahatsız eden yönü akşamları ışıkların yetersiz olmasından dolayı karanlık olması*” (Y50) ifadesini kullanmıştır. Bir başka kadın kullanıcı da “*Bu alana gece yalnız başıma gelmekten korkarım*” (Y116) demiştir.

C12 ifadesi için $z=-1,998$, $p=0,046<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Tarihi Ayazmana Mesireliğinde etrafı açık yerlerde otururken kendilerini güvende hissetme algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; erkeklerin Tarihi Ayazmana Mesireliğinde etrafı açık yerlerde otururken kendilerini kadınlardan daha fazla güvende hissettikleri bulgusuna erişilmektedir. Ankete katılan bir erkek kullanıcı “*Bu alanda etrafı açık ve yol kenarında olduğu için çocuk oyun parkı kısmında kendimi güvende hissediyorum*”

(Y125) ifadesini kullanmıştır. Şekil 4.11’de Tarihi Ayazmana Mesireliğinde etrafı açık olan havuz kısmından bir görünüm verilmiştir.

Şekil 4.11. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde etrafı açık olan havuz kısmından bir görünüm (Orijinal, 2017)

4.3.2.2. Yaşın güvenlik algısı üzerine etkisi

Çizelge 4.10’da görüldüğü üzere, Tarihi Ayazmana Mesireliğinde farklı yaşlardaki kullanıcıların 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis Testi ile araştırılmıştır. Buna göre, bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Yaşa göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Yaşa göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

C4 ifadesi için ki kare değeri, serbestlik derecesi 5 olmak üzere, χ^2 : 16,293 olup, p- değeri 0,01’den küçüktür ve bu ifade için sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Buna göre, yaşa göre kullanıcıların güvenlik algıları C4 ifadesinde 0,01 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.10. Yaşa göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları

	C1		C2		C3		C4		C5		C6		C7		C8	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
18-25 yaş	31	74,92	31	69,77	31	64,98	31	54,21	31	53,92	31	61,89	31	60,84	31	66,11
26-34 yaş	26	67,48	26	79,71	26	70,83	25	63,34	25	66,60	26	57,13	26	61,94	26	63,77
35-44 yaş	28	67,30	28	61,11	28	66,95	28	79,34	28	65,82	28	74,54	27	66,76	28	75,62
45-54 yaş	20	54,62	20	61,90	20	72,88	19	48,18	19	58,34	20	69,38	20	60,75	20	66,28
55-64 yaş	21	65,93	21	60,29	21	64,36	21	76,19	21	80,24	21	68,14	21	75,00	21	59,05
65 yaş ve üzeri	5	41,50	5	39,10	5	21,30	5	76,80	5	82,40	5	67,30	5	85,20	5	51,10
Toplam	131		131		131		129		129		131		130		131	
χ^2	7,718		8,721		9,743		16,293		9,078		3,733		4,460		3,759	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,172		,121		,083		,006		,106		,588		,485		,585	

Çizelge 4.10. Yaşa göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları (devamı)

	C9		C10		C11		C12		C13		C14		C15		C16		C17	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
18-25 yaş	31	67,65	30	67,43	30	78,77	30	73,97	31	69,79	31	64,48	31	80,08	31	73,08	31	62,08
26-34 yaş	26	75,25	26	76,42	26	60,67	25	63,38	26	66,96	26	68,23	26	54,37	26	62,92	25	70,12
35-44 yaş	28	58,73	28	61,71	28	56,00	28	65,48	28	64,43	28	69,11	28	66,41	28	57,32	28	76,64
45-54 yaş	20	64,00	20	58,32	20	70,30	20	57,70	20	62,62	20	72,95	20	61,10	20	62,55	20	59,80
55-64 yaş	21	61,21	21	62,95	21	63,98	21	60,98	21	66,07	21	59,12	21	62,26	21	71,02	21	58,71
65 yaş ve üzeri	5	76,50	5	57,70	5	51,40	5	62,70	5	59,50	5	47,50	5	72,20	5	79,40	5	52,50
Toplam	131		130		130		129		131		131		131		131		130	
χ^2	3,749		3,892		8,360		5,410		2,523		4,579		9,213		4,716		9,890	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,586		,565		,137		,368		,773		,469		,101		,452		,078	

C4 ifadesi incelendiğinde “kullanıcıların Tarihi Ayazmana Mesireliğine yalnız başına gelmekten tedirgin olma algıları” yaşa göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, kullanıcılardan bu alana yalnız başına gelmekten en fazla tedirgin olan yaş grubu “45-54 yaş aralığı” iken sonra sırasıyla “18-25 yaş aralığı”, “26-34 yaş aralığı”, “55-64 yaş aralığı”, “65 yaş ve üzeri” ve son olarak “35-44 yaş aralığı” gelmektedir. Bu alanda ankete katılan 45-54 yaş grubundaki bir kullanıcı “*Bu alana yalnız gelemem*” (Y73) demiştir.

4.3.2.3. Öğrenim durumunun güvenlik algısı üzerine etkisi

Çizelge 4.11’de görüldüğü üzere, Tarihi Ayazmana Mesireliği’nde farklı öğrenim durumundaki kullanıcıların 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis Testi ile araştırılmıştır. Buna göre, bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Öğrenim durumuna göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Öğrenim durumuna göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

C7ve C17 ifadeleri için ki kare değeri, serbestlik derecesi 5 olmak üzere, sırasıyla χ^2 : 11,833; 15,204 olup, p- değerleri 0,05’ten küçüktür ve bu ifadeler için sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Buna göre, öğrenim durumuna göre kullanıcıların güvenlik algıları C7 ve C17 ifadelerinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.11. Öğrenim durumuna göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları

	C1		C2		C3		C4		C5		C6		C7		C8	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
İlkokul	21	59,05	21	54,60	21	62,31	20	63,42	21	59,50	21	58,31	21	76,29	21	64,48
Ortaokul	12	48,62	12	57,25	12	61,25	12	61,88	12	65,79	12	53,25	12	58,50	12	63,58
Lise	47	68,99	47	67,55	47	65,86	47	71,78	47	71,04	47	76,69	46	74,52	47	61,88
Önlisans	15	80,43	15	76,90	15	76,67	15	57,30	13	65,85	15	65,13	15	47,13	15	65,63
Lisans	29	68,88	29	69,33	29	68,90	29	56,00	29	59,64	29	58,10	29	58,50	29	74,62
Lisansüstü	7	53,71	7	67,64	7	51,29	6	86,17	7	60,21	7	73,71	7	54,21	7	67,43
Toplam	131		131		131		129		129		131		130		131	
χ^2	8,966		4,824		3,363		7,414		2,745		8,162		11,833		2,392	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,110		,438		,644		,192		,739		,148		,037		,793	

Çizelge 4.11. Öğrenim durumuna göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları (devamı)

	C9		C10		C11		C12		C13		C14		C15		C16		C17	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
İlkokul	21	66,21	21	58,67	21	63,21	21	59,95	21	62,79	21	70,64	21	68,48	21	66,12	21	65,38
Ortaokul	12	79,33	12	65,17	12	61,38	12	74,38	12	59,50	12	59,00	12	53,96	12	61,96	12	63,38
Lise	47	62,27	47	72,18	47	62,66	47	62,24	47	69,22	47	65,03	47	65,27	47	69,26	46	59,09
Önlisans	15	51,83	15	55,07	15	54,47	15	66,60	15	59,50	15	64,70	15	74,77	15	61,63	15	65,50
Lisans	29	72,86	28	62,89	28	78,20	27	67,50	29	66,19	29	67,79	29	69,72	29	70,00	29	68,31
Lisansüstü	7	69,50	7	74,50	7	71,36	7	69,50	7	78,29	7	65,93	7	49,93	7	43,50	7	100,00
Toplam	131		130		130		129		131		131		131		131		130	
χ^2	5,548		4,186		6,131		3,171		7,493		1,330		4,553		4,220		15,204	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,353		,523		,294		,674		,186		,932		,473		,518		,010	

C7 ifadesi incelendiğinde “Tarihi Ayazmana Mesireliğinde sarhoşlar, uyuşturucu kullananlar, tinerciler vb. ile karşılaşmaktan endişelenmeleri yüzünden kullanıcıların bu alanı kullanmaktan çekindikleri zamanlar olduğuna dair ifadeleri” öğrenim durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre; sarhoşlar, uyuşturucu kullananlar, tinerciler vb. ile karşılaşmaktan endişelenmeleri yüzünden bu alanı kullanmaktan en fazla çeken öğrenim seviyesi “önlisans” iken sonra sırasıyla “lisansüstü”, “lisans”, “ortaokul”, “lise” ve son olarak “ilkokul” gelmektedir. Bu alanda ankete katılan lise seviyesinde eğitim alan bir kullanıcı *“Bu alanın en çok üst kısımlarında kendimi güvensiz hissediyorum. Çünkü içki içenler, uyuşturucu kullananlar olabilir” (Y10)* ifadesini kullanmıştır.

C17 ifadesi incelendiğinde “Tarihi Ayazmana Mesireliğinde başka birileri varken kullanıcıların kendilerini daha güvende hissettiklerine dair algıları” öğrenim durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alanda başka birileri varken kendisini en güvende hisseden öğrenim seviyesi “lise” iken sonra sırasıyla “ortaokul”, “ilkokul”, “önlisans”, “lisans” ve son olarak “lisansüstü” gelmektedir. Bu alanda ankete katılan lise seviyesinde eğitim alan bir kullanıcı *“Bu alanda kendimi en çok kalabalık kısımlarda güvende hissediyorum” (Y126)* ifadesini kullanmıştır. Bir diğer lise seviyesinde eğitim alan kullanıcı da *“Bu alanda kendimi en çok çocuk oyun parkında güvende hissediyorum. Çünkü insan yoğunluğu bu kısımda” (Y50)* demiştir.

4.3.2.4. Gelirin güvenlik algısı üzerine etkisi

Çizelge 4.12’de görüldüğü üzere, Tarihi Ayazmana Mesireliği’nde farklı gelirlerdeki kullanıcıların 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis Testi ile araştırılmıştır. Buna göre, bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Gelire göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Gelire göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

C14 ifadesi için ki kare değeri, serbestlik derecesi 5 olmak üzere, x^2 : 19,682 olup, p- değeri 0,01'den küçüktür ve bu ifade için sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. C16 ve C17 ifadeleri için ki kare değerleri, serbestlik derecesi 5 olmak üzere, sırasıyla x^2 : 11,874; 11,550 olup, p- değerleri 0,05'ten küçüktür ve bu ifadeler için sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Buna göre, gelire göre kullanıcıların güvenlik algıları C14 ifadesinde 0,01 anlamlılık seviyesinde; C16 ve C17 ifadelerinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

C14 ifadesi incelendiğinde “Tarihi Ayazmana Mesireliği’nde araçlarına yakın bir yerde otururken kullanıcıların güvenlik hislerinin arttığına dair algıları” gelir durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alanda araçlarına yakın bir yerde otururken kendisini en güvende hissedenden gelir seviyesindeki kullanıcılar “1301-2000 TL” grubundakiler iken sonra sırasıyla “4001-5000 TL”, “2001-3000 TL”, “1300 TL ve altı”, “5001 TL ve üzeri” ve son olarak “3001-4000 TL” grubundakiler gelmektedir. Şekil 4.12’de Tarihi Ayazmana Mesireliğinde piknik alanı kenarındaki otoparktan bir görünüm verilmiştir.

Şekil 4.12. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde piknik alanı kenarındaki otoparktan bir görünüm (Orijinal, 2017)

C16 ifadesi incelendiğinde “Tarihi Ayazmana Mesireliği ıssız ve sakinken kullanıcıların kendilerini güvende hissetmelerine dair algıları” gelir durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alan ıssız ve sakinken kendilerini en güvensiz hisseden gelir grubundaki kullanıcılar “4001-5000 TL” grubundakiler iken sonra sırasıyla “3001-4000 TL”, “1301-2000 TL”, “2001-3000 TL”, “1300 TL ve altı” ve son olarak “5001 TL ve üzeri” grubundakiler gelmektedir. Bu alanda ankete katılan 1301-2000 TL gelir seviyesindeki bir kullanıcı *“Bu alanda üst kısımlar ıssız olduğu için kendimi en çok buralardan güvende hissetmiyorum” (Y11)* demiştir. Bir diğer 1301-2000 TL gelir grubundaki kullanıcı da *“Bu alanda kendimi en çok tepe kısımlarda güvende hissetmiyorum. Çünkü buralar ıssız, sessiz, sakın ve karanlık” (Y100)* ifadesini kullanmıştır.

C17 ifadesi incelendiğinde “Tarihi Ayazmana Mesireliğinde başka birileri varken kullanıcıların kendilerini daha güvende hissettiklerine dair algıları” gelir durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alanda başka birileri varken kendisini en güvende hisseden gelir grubundaki kullanıcılar “3001-4000 TL” grubundakiler iken sonra sırasıyla “2001-3000 TL”, “4001-5000 TL”, “1301-2000 TL”, “1300 TL ve altı” ve son olarak “5001 TL ve üzeri” grubundakiler gelmektedir. Bu alanda ankete katılan 1300 TL ve altında gelir seviyesindeki bir kullanıcı *“Bu alanda kalabalık olan yerlerde kendimi daha güvende hissediyorum. Çünkü tedirginlik duymam halinde etrafımda birilerini bulabilirim” (Y117)* demiştir. Bir başka 2001-3000 TL gelir aralığındaki kullanıcı da *“Bu alanda kendimi kalabalık olduğu için en çok çocuk oyun parkında güvende hissediyorum” (Y120)* ifadesini kullanmıştır.

Çizelge 4.12. Gelire göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları

	C1		C2		C3		C4		C5		C6		C7		C8	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
1300 TL ve altı	20	74,45	20	62,88	20	62,78	20	61,60	20	73,50	20	65,65	20	70,32	20	60,70
1301-2000 TL	40	61,12	40	60,41	40	63,85	40	60,14	39	57,51	40	61,32	39	70,63	40	65,90
2001-3000 TL	34	60,15	34	66,19	34	63,15	34	59,82	33	64,00	34	62,18	34	58,04	34	61,12
3001-4000 TL	16	62,75	16	61,56	16	69,50	15	73,17	16	60,84	16	74,12	16	54,66	16	59,19
4001-5000 TL	7	77,79	7	83,36	7	78,71	7	52,00	7	52,43	7	45,79	7	62,07	7	80,07
5001 TL ve üzeri	11	66,23	11	69,36	11	57,86	10	86,80	11	75,95	11	79,05	11	62,23	11	74,59
Toplam	128		128		128		126		126		128		127		128	
χ^2	4,402		3,190		2,145		8,211		5,187		5,433		4,575		3,258	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,493		,671		,829		,145		,394		,365		,470		,660	

Çizelge 4.12. Gelire göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları (devamı)

	C9		C10		C11		C12		C13		C14		C15		C16		C17	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
1300 TL ve altı	20	64,52	19	57,89	19	70,84	20	65,65	20	61,88	20	71,45	20	76,48	20	62,55	20	67,38
1301-2000 TL	40	60,74	40	67,72	40	57,91	40	62,70	40	63,26	40	53,35	40	66,15	40	66,14	39	62,09
2001-3000 TL	34	67,01	34	59,84	34	63,25	33	63,14	34	65,91	34	60,53	34	66,91	34	63,78	34	59,69
3001-4000 TL	16	69,59	16	56,53	16	78,44	15	66,40	16	66,56	16	87,97	16	57,66	16	69,34	16	58,97
4001-5000 TL	7	78,57	7	82,86	7	58,93	7	70,43	7	58,50	7	57,07	7	36,00	7	93,00	7	60,00
5001 TL ve üzeri	11	54,00	11	72,73	11	58,86	11	55,23	11	70,23	11	75,27	11	57,36	11	39,14	11	87,82
Toplam	128		127		127		126		128		128		128		128		127	
χ^2	3,040		4,873		5,535		1,956		2,696		19,682		9,131		11,874		11,550	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,694		,432		,354		,855		,747		,001		,104		,037		,042	

4.3.2.5. Yaşanılan yerin güvenlik algısı üzerine etkisi

Tarihi Ayazmana Mesireliğinde, yaşamları boyunca çoğunlukla kırsal alanda veya kentsel alanda yaşayan kullanıcıların 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Mann-Whitney U testi ile araştırılmıştır. Bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Yaşanılan yere göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Yaşanılan yere göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.13'te analiz bulguları verilmiştir. Buna göre, Tarihi Ayazmana Mesireliğinde yaşam boyunca çoğunlukla yaşanılan yere göre kullanıcıların güvenlik algıları C9 ifadesinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.13. Yaşanılan yere göre Mann-Whitney U Testi sonuçları

	C1			C2			C3			C4			C5			C6		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kırsal alan	11	72,59	798,5	11	64,18	706,0	11	60,18	662,0	11	51,64	568,0	11	64,95	714,5	11	45,50	500,5
Kentsel alan	120	65,40	7847,5	120	66,17	7940,0	120	66,53	7984,0	118	66,25	7817,0	118	65,00	7670,5	120	67,88	8145,5
Toplam	131			131			131			129			129			131		
Mann-Whitney U	587,500			640,000			596,000			502,000			648,500			434,500		
Z	-,702			-,180			-,583			-1,389			-,005			-1,953		
P	,482			,857			,560			,165			,996			,051		

Çizelge 4.13. Yaşanılan yere göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

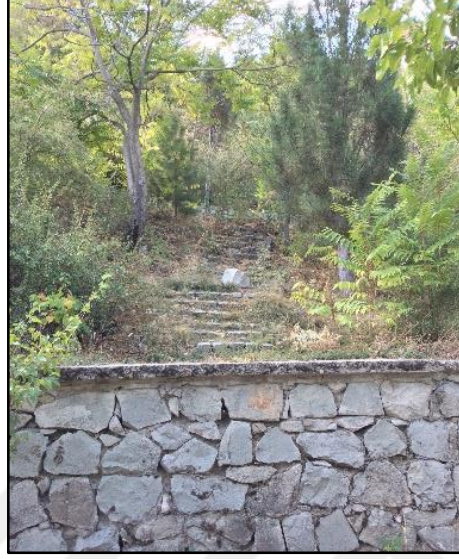
	C7			C8			C9			C10			C11			C12		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kırsal alan	11	69,77	767,5	11	68,55	754,0	11	87,41	961,5	11	45,91	505,0	11	67,55	743,0	11	69,23	761,5
Kentsel alan	119	65,11	7747,5	120	65,77	7892,0	120	64,04	7684,5	119	67,31	8010,0	119	65,31	7772,0	118	64,61	7623,5
Toplam	130			131			131			130			130			129		
Mann-Whitney U	607,500			632,000			424,500			439,000			632,000			602,500		
Z	-,428			-,246			-2,052			-1,879			-,206			-,545		
P	,668			,806			,040			,060			,837			,586		

Çizelge 4.13. Yaşanılan yere göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

	C13			C14			C15			C16			C17		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kırsal alan	11	59,50	654,5	11	68,41	752,5	11	68,59	754,5	11	75,45	830,0	11	70,45	775,0
Kentsel alan	120	66,60	7991,5	120	65,78	7893,5	120	65,76	7891,5	120	65,13	7816,0	119	65,04	7740,0
Toplam	131			131			131			131			130		
Mann-Whitney U	588,500			633,500			631,500			556,000			600,000		
Z	-1,144			-,278			-,264			-,953			-,653		
P	,253			,781			,792			,341			,514		

C9 ifadesi için $z=-2,052$, $p=0,040<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, yaşamı boyunca çoğunlukla kırsal alanda yaşayan veya kentsel alanda yaşayan kullanıcıların “Tarihi Ayazmana Mesireliği’nde bitkilerin yoğun ve sık olduğu yerlerde kendilerini güvende hissetmelerine dair algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; yaşamı boyunca çoğunlukla kırsal alanda yaşayanların Tarihi Ayazmana Mesireliğinde bitkilerin yoğun ve sık olduğu yerlerde kendilerini daha güvensiz hissettikleri bulgusuna erişilmektedir. Bu alanda ankete katılan yaşamı boyunca çoğunlukla kentsel alanda yaşayan bir

kullanıcı *“Bu alanda sık ağaçlı bölgelerde kendimi güvende hissetmem”* (Y98) ifadesini kullanmıştır. Şekil 4.13'te Tarihi Ayazmana Mesireliğinde yoğun bitki kullanımı olan bir alan görünümü verilmiştir.

Şekil 4.13. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde yoğun bitki kullanımı olan bir alan görünümü (Orijinal, 2017)

4.3.2.6. Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğindeki mahallelerde ikamet edip etmemenin güvenlik algısı üzerine etkisi

Tarihi Ayazmana Mesireliği alanının hemen bitişiğinde ikamet edilen iki mahalle (Ayazmana ve Halıkent Mahallesi) bulunmaktadır. Dolayısıyla sadece bu alanda, bu iki mahallede oturan alan kullanıcılarının güvenlik algılarının diğer mahallelerde oturan kullanıcılardan farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Çizelge 4.14'te görüldüğü üzere, Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde (Ayazmana Mahallesi ve Halıkent Mahallesi) ikamet etme veya etmeme durumuna göre kullanıcıların 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının farklılaşıp farklılaşmadığı Mann-Whitney U testi ile araştırılmıştır. Bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H_0 : Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet etme veya etmeme durumuna göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a : Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet etme veya etmeme durumuna göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

Buna göre, Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet etme durumuna kullanıcıların güvenlik algıları C15 ifadesinde 0,01 anlamlılık seviyesinde; C8, C10, C17 ifadelerinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.14. Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet durumuna göre Mann-Whitney U Testi sonuçları

	C1			C2			C3			C4			C5			C6		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Ayazmana ve Halikent Mahallelerinde İkamet Eden	90	64,12	5770,50	90	64,93	5844,00	90	67,96	6116,50	89	62,50	5562,50	88	66,83	5881,00	90	67,43	6069,00
Diğer Mahallelerde İkamet Eden	41	70,13	2875,50	41	68,34	2802,00	41	61,70	2529,50	40	70,56	2822,50	41	61,07	2504,00	41	62,85	2577,00
Toplam	131			131			131			129			129			131		
Mann-Whitney U	1,676E3			1,749E3			1,668E3			1,558E3			1,643E3			1,716E3		
Z	-,982			-,518			-,962			-1,270			-,870			-,668		
P	,326			,605			,336			,204			,384			,504		

Çizelge 4.14. Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet durumuna göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

	C7			C8			C9			C10			C11			C12		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Ayazmana ve Halikent Mahallelerinde İkamet Eden	90	68,07	6126,50	90	71,39	6425,00	90	65,20	5868,00	89	69,80	6212,50	89	65,37	5817,50	89	65,60	5838,00
Diğer Mahallelerde İkamet Eden	40	59,71	2388,50	41	54,17	2221,00	41	67,76	2778,00	41	56,16	2302,50	41	65,79	2697,50	40	63,68	2547,00
Toplam	130			131			131			130			130			129		
Mann-Whitney U	1,568E3			1,360E3			1,773E3			1,442E3			1,812E3			1,727E3		
Z	-1,272			-2,544			-,375			-2,000			-,066			-,375		
P	,203			,011			,707			,046			,948			,708		

Çizelge 4.14. Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet durumuna göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

	C13			C14			C15			C16			C17		
	N	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	N	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	N	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	N	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	N	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Ayazmana ve Halıkent Mahallelerinde İkamet Eden	90	66,04	5943,50	90	63,94	5755,00	90	72,18	6496,50	90	62,58	5632,50	89	68,73	6117,00
Diğer Mahallelerde İkamet Eden	41	65,91	2702,50	41	70,51	2891,00	41	52,43	2149,50	41	73,50	3013,50	41	58,49	2398,00
Toplam	131			131			131			131			130		
Mann-Whitney U	1,842E3			1,660E3			1,288E3			1,538E3			1,537E3		
Z	-,034			-1,159			-3,086			-1,685			-2,064		
P	,973			,247			,002			,092			,039		

C15 ifadesi için $z=-3,086$, $p=0,002<0,01$ olup, sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet eden kullanıcıların “Tarihi Ayazmana Mesireliğindeki trafik akışının tehlike oluşturduğuna dair algıları” diğer mahallelerde ikamet eden kullanıcıların algılarından anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; diğer mahallelerde ikamet eden kullanıcıların bu alandaki trafik akışının Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet eden kullanıcılara göre daha fazla tehlike oluşturduğunu düşündükleri bulgusuna erişilmiştir.

C8 ifadesi için $z=-2,544$, $p=0,011<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet eden kullanıcıların “Tarihi Ayazmana Mesireliğinde hava karardıktan sonra bu alanı kullanırken kendilerini güvende hissetme algıları” diğer mahallelerde ikamet eden kullanıcıların algılarından anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet eden kullanıcıların, Tarihi Ayazmana Mesireliğinde hava karardıktan sonra bu alanı kullanırken kendilerini diğer mahallelerde ikamet eden kullanıcılardan daha güvensiz hissettikleri bulgusuna erişilmektedir.

C10 ifadesi için $z=-2,000$, $p=0,046<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet eden kullanıcıların “Tarihi Ayazmana Mesireliğindeki akşam aydınlatmasının kendilerini güvende hissetmelerine yettiğine dair algıları” diğer mahallelerde ikamet eden kullanıcıların algılarından anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; Tarihi Ayazmana Mesireliğindeki akşam aydınlatmasının Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet eden kullanıcıların kendilerini güvende hissetmelerine diğer mahallelerde ikamet eden kullanıcıların aksine daha fazla yetmediği bulgusuna erişilmektedir.

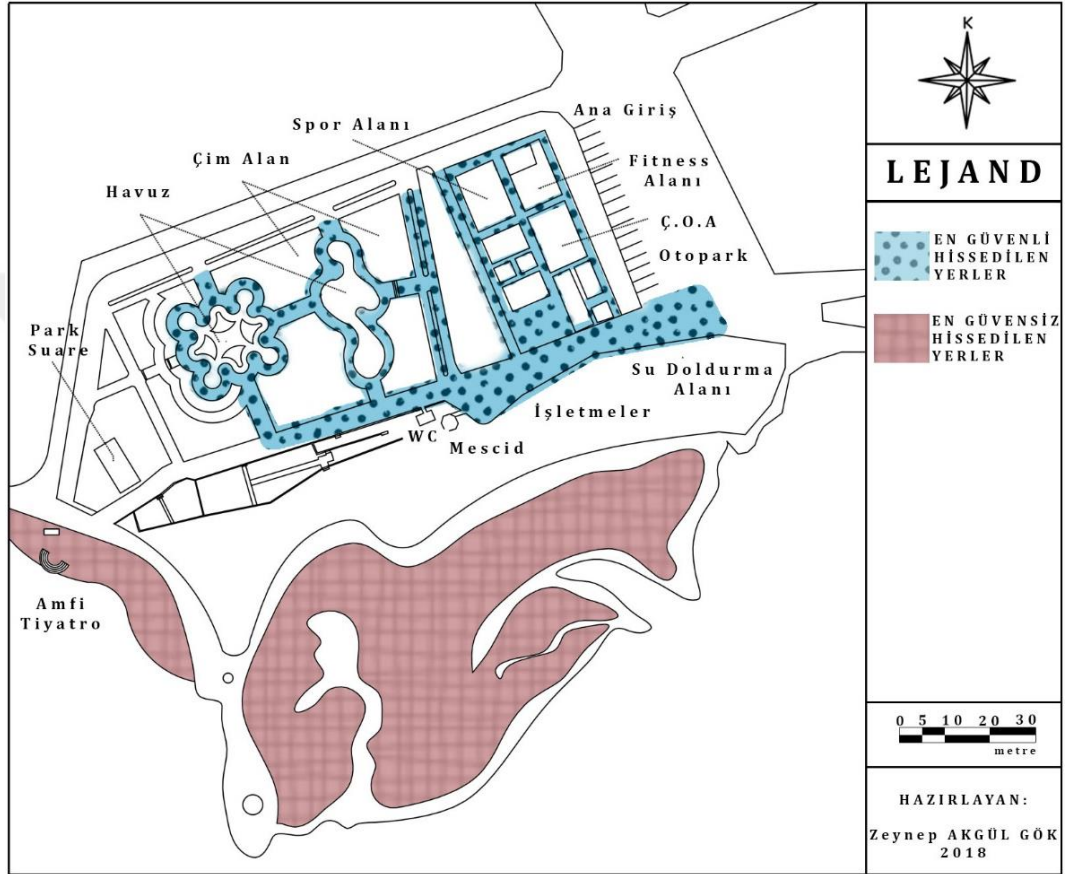
C17 ifadesi için $z=-2,064$, $p=0,039<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet eden kullanıcıların “Tarihi Ayazmana Mesireliğinde başka birileri varken kendilerini daha güvende hissettiklerine dair algıları” diğer mahallelerde ikamet eden kullanıcıların algılarından anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; diğer mahallelerde ikamet eden kullanıcıların bu alanda başka birileri varken kendilerini Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğinde bulunan mahallelerde ikamet eden kullanıcılardan daha güvende hissettikleri bulgusuna erişilmektedir. şekil 4.14’te Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğindeki mahallelerden görünümler verilmiştir.

şekil 4.14. Tarihi Ayazmana Mesireliği bitişiğindeki mahallelerden görünümler (Orijinal, 2017)

4.3.2.7. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde “en güvenli” ve “en güvensiz” hissedilen yerler

Tarihi Ayazmana Mesireliğinde kullanıcıların kendilerini “en güvenli” ve “en güvensiz” hissettikleri yerler Şekil 4.15’te verilmiştir.

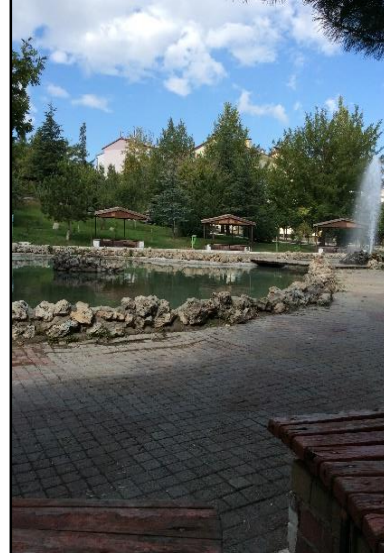

Şekil 4.15. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde “en güvenli” ve “en güvensiz” hissedilen yerler (Orijinal, 2018)

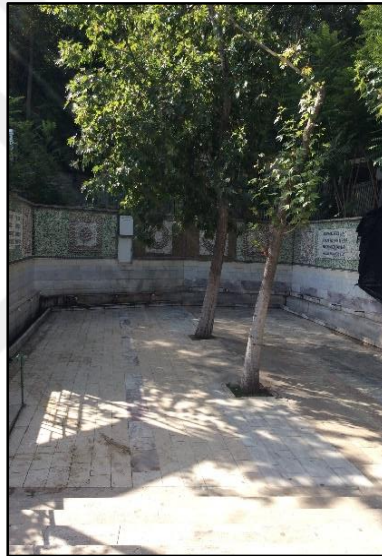
Buna göre, Tarihi Ayazmana Mesireliğinde kullanıcıların kendilerini en güvenli hissettikleri yerler; alan girişine yakın olan yerler, çocuk oyun alanı etrafı, havuzların etrafı, su doldurulan yer, işletmelerin bulunduğu yerler, WC ve mescidin bulunduğu yerler olarak ifade edilmiştir. Şekil 4.16’da Tarihi Ayazmana Mesireliğinde en güvenli hissedilen yerlere dair örnekler verilmiştir.

a) Çocuk oyun alanı

b) Havuzların bulunduğu yer

c) Su doldurma alanı

d) İşletmelerin önü

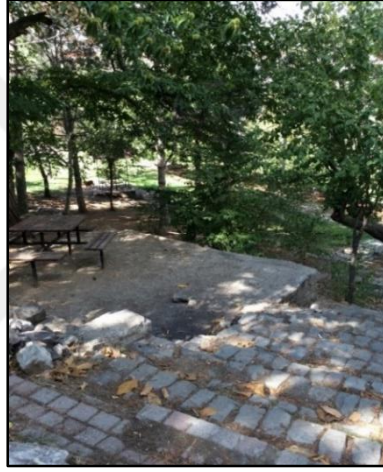
Şekil 4.16. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde en güvenli hissedilen yerlere dair örnekler (Orijinal, 2017)

Yukarıda belirtilen bu yerler;

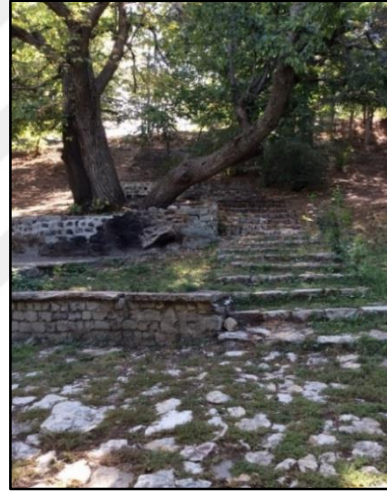
- Akşam aydınlatmasının alanın diğer kısımlarına göre daha iyi olması,
- Alan girişine, anayola, otoparka ve otobüs durağına yakın olması,
- Alan kullanıcıları tarafından daha yoğun kullanılması ve kalabalık olması,
- Birçok kullanım olanağının birbirine yakın olması (çocuk oyun alanı, fitness alanı, spor sahaları, kafeler, marketler, su doldurma alanı, otopark gibi),
- Genellikle çocuklu ailelerin bu alanı tercih etmesi,

- Alan eğiminin yukarı kısımlara göre daha az olması,
- Alan bitişiğinde bulunan mahallelerin doğal gözetime katkı sağlaması gibi nedenlerden dolayı kullanıcıların kendilerini “en güvenli” hissettikleri yerler olarak görülmektedir.

Bununla beraber Tarihi Ayazmana Mesireliğinde kullanıcıların kendilerini en güvensiz hissettikleri yerler; alanın yukarı kısımları (üst kısımlar, kestane ağaçlarının olduğu kısımlar), dağlık kısımlar ve amfi tiyatro etrafı olarak ifade edilmiştir. Şekil 4.17’de Tarihi Ayazmana Mesireliğinde en güvensiz hissedilen yerlere dair örnekler verilmiştir.

a) Kestane ağaçlarının olduğu yerler

b) Yukarı kısımda piknik yerleri

c) Yukarı kısımda merdivenler

d) Amfi tiyatro

Şekil 4.17. Tarihi Ayazmana Mesireliğinde en güvensiz hissedilen yerlere dair örnekler (Orijinal, 2017)

Bu yerler;

- Karanlık ve aydınlatmanın zayıf olması,
- İssiz ve تنها olması,
- Başboş dolaşan hayvanların olması,
- Yokuş, merdiven ve rampanın fazla olması,
- Doğal gözetim olanağının kısıtlı olması,
- Alkol alanlar tarafından tercih edilmesi,
- Herhangi bir tehlike anında yardım edecek kimsenin olmayacağı düşüncesi,
- Alan girişine ve merkezi kullanım olanaklarına uzak olması gibi nedenlerden dolayı kullanıcıların kendilerini “en güvensiz” hissettikleri yerler olarak görülmektedir.

4.3.3. Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının güvenlik algısı

Bu bölümde Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının demografik özelliklerinin güvenlik algısı üzerine etkisine dair bulgular verilmiştir.

4.3.3.1. Cinsiyetin güvenlik algısı üzerine etkisi

Gölcük Tabiat Parkında kadınların ve erkeklerin 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Mann-Whitney U testi ile araştırılmıştır. Bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Cinsiyete göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Cinsiyete göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.15'te analiz bulguları verilmiştir. Buna göre, Gölcük Tabiat Parkında kadın ve erkek kullanıcıların güvenlik algıları C1, C3, C4, C8, C9, C16 ifadelerinde 0,01 anlamlılık seviyesinde; C2, C10, C13 ifadelerinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.15. Cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları

	C1			C2			C3			C4			C5			C6		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kadın	82	78,45	6433,00	82	77,90	6387,50	81	79,68	6454,00	80	54,78	4382,50	81	66,42	5380,00	81	66,81	5411,50
Erkek	60	62,00	3720,00	60	62,76	3765,50	60	59,28	3557,00	60	91,46	5487,50	60	77,18	4631,00	60	76,66	4599,50
Toplam	142			142			141			140			141			141		
Mann-Whitney U	1,890E3			1,936E3			1,727E3			1,142E3			2,059E3			2,090E3		
Z	-2,889			-2,293			-3,240			-5,761			-1,665			-1,523		
P	,004			,022			,001			,000			,096			,128		

Çizelge 4.15. Cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

	C7			C8			C9			C10			C11			C12		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kadın	81	67,59	5475,00	81	78,40	6350,50	81	81,24	6580,50	81	76,99	6236,00	80	67,17	5373,50	81	73,15	5925,50
Erkek	59	74,49	4395,00	60	61,01	3660,50	60	57,18	3430,50	60	62,92	3775,00	60	74,94	4496,50	60	68,09	4085,50
Toplam	140			141			141			141			140			141		
Mann-Whitney U	2,154E3			1,830E3			1,600E3			1,945E3			2,134E3			2,256E3		
Z	-1,090			-2,784			-3,717			-2,287			-1,412			-1,062		
P	,276			,005			,000			,022			,158			,288		

Çizelge 4.15. Cinsiyete göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

	C13			C14			C15			C16			C17		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kadın	81	65,95	5342,00	81	69,53	5632,00	81	67,40	5459,00	81	83,04	6726,00	81	71,94	5827,00
Erkek	60	77,82	4669,00	60	72,98	4379,00	60	75,87	4552,00	60	54,75	3285,00	60	69,73	4184,00
Toplam	141			141			141			141			141		
Mann-Whitney U	2,021E3			2,311E3			2,138E3			1,455E3			2,354E3		
Z	-2,564			-,746			-1,346			-4,412			-,438		
P	,010			,456			,178			,000			,661		

C1 ifadesi için $z=-2,889$, $p=0,004<0,01$ olup, sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Gölcük Tabiat Parkında kendilerini güvende hissetme ve bu alanı güvenli bulma algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Gölcük Tabiat Parkında kendilerini daha güvensiz hissettikleri ve bu alanı erkeklerden daha fazla güvensiz buldukları görülmektedir. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı “*Göl kenarında koruyucu önlem olmadığı için tehlikeli ve burada kendimi güvende hissetmem*” (Z106) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer kadın kullanıcı da “*Ormanlık alanlarda ve göl kenarında kendimi güvende hissetmiyorum. Kötü olaylar ıssız yerlerde olduğu için beni ürkütüyor*” (Z109) demiştir. Şekil 4.18’de Gölcük Tabiat Parkında göl çevresi yürüyüş yolundan bir görünüm verilmiştir.

Şekil 4.18. Gölcük Tabiat Parkında göl çevresi yürüyüş yolundan bir görünüm (Orijinal, 2017)

C3 ifadesi için $z=-3,240$, $p=0,001<0,01$ olup, sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Gölcük Tabiat Parkını engelli bireyler için güvenli bulma algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Gölcük Tabiat Parkını engelli bireyler için erkeklerden daha güvensiz buldukları görülmektedir. Ankete katılan bir kadın kullanıcı “*Bir imkânım olsa bu alanda engelliler için ulaşımı kolaylaştırdım, ...*” (Z82) demiştir. Bir diğer kadın kullanıcı da “*Bu alanda ..., engelli ulaşım alanları, ... yapılmalıdır*” (Z46) ifadesini kullanmıştır. Şekil 4.19’da Gölcük Tabiat Parkında yürüyüş yolu ve piknik yerlerinden bir görünüm verilmiştir.

Şekil 4.19. Gölçük Tabiat Parkında yürüyüş yolu ve piknik yerlerinden bir görünüm (Orijinal, 2017)

C4 ifadesi için $z=-5,761$, $p=0,000<0,01$ olup, sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Gölçük Tabiat Parkına yalnız başına gelmekten tedirgin olma algıları” birbirinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Gölçük Tabiat Parkına yalnız başına gelmekten erkeklerden daha fazla tedirgin oldukları anlaşılmaktadır. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı *“Bu alana yalnız asla gelmem”* (Z44) ifadesini kullanmıştır. Bir başka kadın kullanıcı da *“Bu alanda insanların daha çok olduğu yerlerde kendimi güvende hissediyorum. Yalnızken alanın daha tehlikeli olduğunu düşünüyorum”* (Z108) demiştir.

C8 ifadesi için $z=-2,784$, $p=0,005<0,01$ olup, sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Gölçük Tabiat Parkında hava karardıktan sonra bu alanı kullanırken kendilerini güvende hissetme algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Gölçük Tabiat Parkında hava karardıktan sonra bu alanı kullanırken kendilerini erkeklerden daha fazla güvensiz hissettikleri bulgusuna erişilmektedir. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı *“Bu alanda gece kimsenin olmadığı yerlerde kendimi güvende hissetmem”* (Z2) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer kadın kullanıcı da *“Bu alanda*

gece yollar ışıklandırılmalı ve ...” (Z59) demiştir. Bir başka kadın kullanıcı da “..., gece burası tekin değil” (Z135) demiştir.

C9 ifadesi için $z=-3,717$, $p=0,000<0,01$ olup, sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Gölcük Tabiat Parkında bitkilerin yoğun ve sık olduğu yerlerde kendilerini güvende hissetme algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Gölcük Tabiat Parkında bitkilerin yoğun ve sık olduğu yerlerde kendilerini erkeklerden daha fazla güvensiz hissettikleri anlaşılmaktadır. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı *“Bu alanda ormanlık kesimlerde kendimi güvende hissetmem, ...” (Z21)* ifadesini kullanmıştır. Bir diğer kadın kullanıcı da *“Bu alanda ağaçların sık olduğu yerlerde kendimi güvende hissetmem, çünkü bu alanlar ıssız oluyor” (Z52)* demiştir. Bir başka kadın kullanıcı da *“Bu alanda çok ağaç olan yerlerde, ormanlık alanlarda kendimi güvende hissetmem” (Z54)* demiştir. şekil 4.20’de Gölcük Tabiat Parkında doğal gözetimi engelleyen bitkilere dair bir görünüm verilmiştir.

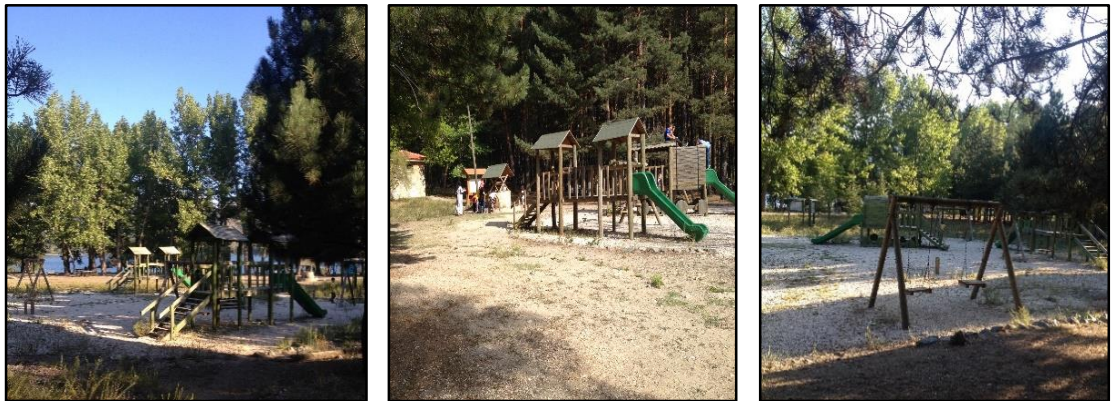

şekil 4.20. Gölcük Tabiat Parkında doğal gözetimi engelleyen bitkilere dair bir görünüm (Orijinal, 2017)

C16 ifadesi için $z=-4,412$, $p=0,000<0,01$ olup, sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Gölcük Tabiat Parkı ıssız ve sakinken kendilerini güvende hissetme algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Gölcük Tabiat Parkı ıssız ve sakinken kendilerini erkeklerden daha fazla

güvensiz hissettikleri anlaşılmaktadır. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı *“Bu alandaki ıssız alanlarda kendimi güvende hissetmem”* (Z68) demiştir. Bir diğer kadın kullanıcı da *“Bu alanın ormanlık kesimlerinde, çiftliğin orada ve gölün karşı tarafında ıssız olduğu için kendimi güvende hissetmem”* (Z77) ifadesini kullanmıştır. Bir başka kadın kullanıcı da *“Bu alanda ıssız yerlerde can güvenliğimi tehlikede hissettiğim için kendimi güvende hissetmiyorum”* (Z115) demiştir. Bir başka kadın kullanıcı da *“Bu alanda ıssız yerlerde ve ... kendimi güvende hissetmem. Çünkü kaybolmaktan korkuyorum ve hayvanlar çıkabilir”* (Z30) demiştir.

C2 ifadesi için $z=-2,293$, $p=0,022<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Gölcük Tabiat Parkının çocuklar için güvenli olduğuna dair düşünceleri” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Gölcük Tabiat Parkını çocuklar için erkeklerden daha fazla güvensiz buldukları anlaşılmaktadır. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı *“Bir imkanım olsa bu alanda ..., çocuk oyun alanları yapardım. Çünkü çocuk oyun alanları bakımsız ve güneşin altında”* (Z79) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer kadın kullanıcı da *“Bu alanda göl kenarının çocuklar için tehlikeli olması beni rahatsız ediyor”* (Z102) demiştir. Şekil 4.21’de Gölcük Tabiat Parkında çocuk oyun alanlarından görünüm vermiştir.

Şekil 4.21. Gölcük Tabiat Parkında çocuk oyun alanlarından görünüm (Orijinal, 2016)

C10 ifadesi için $z=-2,287$, $p=0,022<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Gölcük Tabiat Parkındaki akşam aydınlatmasının kendilerini güvende hissetmelerine yettiğine dair algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Gölcük Tabiat Parkındaki akşam aydınlatmasının kendilerini güvende hissetmelerine erkeklerden daha fazla yetmediği bulgusuna erişilmektedir. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı *“Bir imkânım olsa bu alanda aydınlatmayı artırırım, ...”* (Z29) ifadesini kullanmıştır. Başka bir kadın kullanıcı da *“Bu alanın beni en çok rahatsız eden yönleri ..., aydınlatma eksikliği olması”* (Z45) demiştir. Bir diğer kadın kullanıcı da *“Bu alanda ..., akşam ışıklandırmasının az olması beni çok rahatsız ediyor”* (Z135) demiştir.

C13 ifadesi için $z=-2,564$, $p=0,010<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, kadınların ve erkeklerin “Gölcük Tabiat Parkında bir güvenlik görevlisi bulunması durumunda kendilerini daha güvende hissedeceklerine dair algıları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; kadınların Gölcük Tabiat Parkında bir güvenlik görevlisi bulunması durumunda kendilerini erkeklerden daha güvende hissedecekleri bulgusuna erişilmektedir. Bu alanda ankete katılan bir kadın kullanıcı *“Bir imkânım olsa bu alana bir güvenlik görevlisi koyarım, alanda doğru hareket etmeyen insanları uyarır, ...”* (Z25) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer kadın kullanıcı da *“Bu alana güvenlik koyulmalı, ...”* (Z42) demiştir.

4.3.3.2. Yaşın güvenlik algısı üzerine etkisi

Çizelge 4.16’da görüldüğü üzere, Gölcük Tabiat Parkında farklı yaşlardaki kullanıcıların 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis Testi ile araştırılmıştır. Buna göre, bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Yaşa göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Yaşa göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

C11 ifadesi için ki kare değeri, serbestlik derecesi 5 olmak üzere, x^2 : 17,285 olup, p- değeri 0,01'den küçüktür ve bu ifade için sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. C8, C15, C16 ifadeleri için ki kare değerleri, serbestlik derecesi 5 olmak üzere, sırasıyla x^2 : 11,572; 12,100; 11,513 olup, p- değerleri 0,05'ten küçüktür ve bu ifadeler için sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Buna göre, yaşa göre kullanıcıların güvenlik algıları C11 ifadesinde 0,01 anlamlılık seviyesinde; C8, C15, C16 ifadelerinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

C11 ifadesi incelendiğinde “Gölcük Tabiat Parkında yeterli işaret ve levhanın bulunması durumunda kullanıcıların kendilerini daha güvende hissedeceklerine dair algıları” yaşa göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alanda yeterli işaret ve levhanın bulunması durumunda kendisini en güvende hissedecek olan yaş grubu “65 yaş ve üzeri” iken sonra sırasıyla “55-64 yaş aralığı”, “45-54 yaş aralığı”, “35-44 yaş aralığı”, “26-34 yaş aralığı” ve en son “18-25 yaş aralığı” gelmektedir. Bu alanda ankete katılan 26-34 yaş grubunda bir kullanıcı “..., işaret ve levhalar kendimizi güvende hissetmemizi artırır” (Z102) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer 45-54 yaş grubundaki kullanıcı da “Bir imkanım olsa ..., mangal yerlerine işaret, levha ve pano koyarım, ...” (Z140) demiştir. Bir başka 35-44 yaş grubunda kullanıcı da “Bu alanın beni en çok rahatsız eden yönleri ..., işaret ve levhaların yetersiz olması” (Z79) demiştir. 35-44 yaş grubunda bir diğer kullanıcı da “Gölün etrafına uyarıcı levhalar konulabilir, ...” (Z119) demiştir.

C8 ifadesi incelendiğinde “Gölcük Tabiat Parkında hava karardıktan sonra kullanıcıların bu alanı kullanırken kendilerini güvende hissetmelerine dair algıları” yaşa göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alanda hava karardıktan sonra kendisini en güvensiz hisseden yaş grubu “45-54 yaş aralığı” iken sonra sırasıyla “26-34 yaş aralığı”, “35-44 yaş aralığı”, “18-25 yaş aralığı”, “55-64 yaş aralığı” ve son olarak “65 yaş ve üzeri” gelmektedir. Ankete katılan 35-44 yaş grubunda bir kullanıcı “Bu alanda ... ve gece kendimi güvende hissetmiyorum” (Z98) demiştir.

Çizelge 4.16. Yaşa göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları

	C1		C2		C3		C4		C5		C6		C7		C8	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
18-25 yaş	22	65,52	22	75,77	21	67,36	21	73,60	21	64,21	21	77,10	21	80,88	21	58,60
26-34 yaş	49	82,04	49	73,99	49	82,43	49	61,67	49	68,24	49	62,96	49	66,13	49	77,78
35-44 yaş	39	71,64	39	69,24	39	68,96	38	73,47	39	72,58	39	76,27	39	75,28	39	74,54
45-54 yaş	17	63,00	17	77,47	17	62,35	17	72,12	17	66,50	17	64,50	17	62,76	17	78,15
55-64 yaş	11	57,14	11	48,82	11	52,00	11	95,36	11	100,05	11	88,00	10	71,70	11	54,82
65 yaş ve üzeri	4	49,50	4	76,50	4	59,00	4	58,88	4	64,25	4	67,00	4	52,75	4	32,75
Toplam	142		142		141		140		141		141		140		141	
χ^2	10,384		4,813		9,271		8,449		7,809		6,240		4,663		11,572	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,065		,439		,099		,133		,167		,284		,458		,041	

Çizelge 4.16. Yaşa göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları (devamı)

	C9		C10		C11		C12		C13		C14		C15		C16		C17	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
18-25 yaş	21	67,71	21	62,19	20	94,35	21	67,40	21	75,64	21	68,90	21	74,29	21	61,50	21	86,52
26-34 yaş	49	73,28	49	75,69	49	71,09	49	76,26	49	66,90	49	76,84	49	81,42	49	83,67	49	68,85
35-44 yaş	39	76,83	39	70,10	39	69,05	39	75,31	39	73,13	39	73,09	39	67,47	39	67,31	39	69,96
45-54 yaş	17	77,74	17	84,71	17	57,97	17	57,50	17	75,53	17	58,50	17	46,85	17	72,15	17	64,79
55-64 yaş	11	50,41	11	58,50	11	56,27	11	64,95	11	70,41	11	65,45	11	65,41	11	52,86	11	69,86
65 yaş ve üzeri	4	31,50	4	44,62	4	50,50	4	57,50	4	58,50	4	58,50	4	78,50	4	46,62	4	55,50
Toplam	141		141		140		141		141		141		141		141		141	
χ^2	9,333		7,997		17,285		8,394		3,294		7,522		12,100		11,513		7,972	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,096		,156		,004		,136		,655		,185		,033		,042		,158	

C15 ifadesi incelendiğinde “kullanıcıların Gölcük Tabiat Parkındaki trafik akışının insanlar için tehlike oluşturduğuna dair algıları” yaşa göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alandaki trafik akışının kullanıcılar için en fazla tehlike oluşturduğunu düşünen yaş grubu “45-54 yaş aralığı” iken sonra sırasıyla “55-64 yaş aralığı”, “35-44 yaş aralığı”, “18-25 yaş aralığı”, “65 yaş ve üzeri” ve son olarak “26-34 yaş aralığı” gelmektedir. Bu alanda ankete katılan 35-44 yaş grubunda bir kullanıcı “*Bu alanda ..., trafik için önlemler alınmalı ve ...*” (Z91) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer 65 yaş ve üzerindeki kullanıcı “*..., bu alanda trafik akışı düzenlenmeli*” (Z92) demiştir. Şekil 4.22’de Gölcük Tabiat Parkında ana yol üstü araç park yerlerine dair bir görünüm verilmiştir.

Şekil 4.22. Gölcük Tabiat Parkında ana yol üstü araç park yerlerine dair bir görünüm (Orijinal, 2016)

C16 ifadesi incelendiğinde “Gölcük Tabiat Parkı ıssız ve sakinken kullanıcıların kendilerini güvende hissetmelerine dair algıları” yaşa göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alan ıssız ve sakinken kendisini en güvensiz hisseden yaş grubu “26-34 yaş aralığı” iken sonra sırasıyla “45-54 yaş aralığı”, “35-44 yaş aralığı”, “18-25 yaş aralığı”, “55-64 yaş aralığı” ve son olarak “65 yaş ve üzeri” gelmektedir. Bu alanda ankete katılan 26-34 yaş grubunda bir kullanıcı “*Bu alanda ıssız yerlerde kendimi güvende hissetmiyorum. Çünkü ani durumlarda yardım bulamam ve akşam aydınlatması da yok*” (Z138) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer 26-34 yaş grubundaki kullanıcı da “*Gölün karşı tarafında, hayvanlar çok olduğu için ve ortam ıssız olduğu için kendimi güvende hissetmem*” (Z8)

demıştır. Bir başka 26-34 yaş grubundaki kullanıcı da “Ormanlık ve girişe uzak kesimler ıssız olduğu için kendimi güvende hissetmiyorum” (Z19) demıştır.

4.3.3.3. Öğrenim durumunun güvenlik algısı üzerine etkisi

Çizelge 4.17’de görüldüğü üzere, Gölcük Tabiat Parkında farklı öğrenim durumundaki kullanıcıların 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis Testi ile araştırılmıştır. Buna göre, bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Öğrenim durumuna göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Öğrenim durumuna göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

C12 ifadesi için ki kare değeri, serbestlik derecesi 5 olmak üzere, χ^2 : 15,614 olup, p- değeri 0,01’den küçüktür ve bu ifade için sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. C17 ifadesi için ki kare değeri, serbestlik derecesi 5 olmak üzere, χ^2 : 11,219 olup, p- değeri 0,05’ten küçüktür ve bu ifade için sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Buna göre, öğrenim durumuna göre kullanıcıların güvenlik algıları C12 ifadesinde 0,01 anlamlılık seviyesinde; C17 ifadesinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

C12 ifadesi incelendiğinde “Gölcük Tabiat Parkında etrafı açık yerlerde otururken kullanıcıların kendilerini daha güvende hissettiklerine dair algıları” öğrenim durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alanda etrafı açık yerlerde otururken kendisini en güvende hisseden olan öğrenim seviyesi “ilkokul” iken sonra sırasıyla “lise”, “önlisans”, “ortaokul”, “lisans” ve son olarak “lisansüstü” gelmektedir. Bu alanda ankete katılan lise seviyesinde eğitim alan bir kullanıcı “Bu alanda etrafı açık ve etrafa hâkim olabileceğim yerlerde kendimi en güvende hissediyorum” (Z95) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer önlisans seviyesinde eğitim alan kullanıcı “Bu alanda kendimi görüş açıklığı olan yerlerde güvende hissediyorum” (Z97) demıştır. Bir

diğer ilkokul seviyesinde eğitim alan kullanıcı *“Bu alanda etrafı açık yerlerde kendimi güvende hissediyorum. Çünkü hayvanlar gelirse görürüm”* (Z26) demiştir. Bir diğer lise seviyesinde eğitim alan kullanıcı *“Bu alanda en çok her tarafı görebildiğim açık yerlerde kendimi güvende hissediyorum”* (Z55) demiştir. Şekil 4.23’te Gölcük Tabiat Parkında etrafı açık piknik yerlerinden bir görünüm verilmiştir.

Şekil 4.23. Gölcük Tabiat Parkında etrafı açık piknik yerlerinden bir görünüm (Orijinal, 2017)

C17 ifadesi incelendiğinde *“Gölcük Tabiat Parkında başka birileri varken kullanıcıların kendilerini daha güvende hissettiklerine dair algıları”* öğrenim durumuna göre anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Buna göre, bu alanda başka birileri varken kendisini en güvende hisseden öğrenim seviyesi *“ilkokul”* iken sonra sırasıyla *“lisansüstü”, “önlisans”, “ortaokul”, “lise”* ve son olarak *“lisans”* gelmektedir. Bu alanda ankete katılan ilkokul seviyesinde eğitim alan bir kullanıcı *“Bu alanda kendimi en çok kalabalık yerlerde güvende hissediyorum”* (Z72) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer ilkokul seviyesinde eğitim alan kullanıcı *“Kalabalık, insanların olduğu yerlerde kendimi güvende hissediyorum. Çünkü başıma bir iş gelse yardım isteyebileceğim insanlar olur”* (Z81) demiştir. Bir başka lise seviyesinde eğitim alan kullanıcı da *“Bu alanda tehlike durumunu caydıracağı için kendimi en çok kalabalık yerlerde güvende hissediyorum”* (Z84) demiştir.

Çizelge 4.17. Öğrenim durumuna göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları

	C1		C2		C3		C4		C5		C6		C7		C8	
	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası
İlkokul	22	57,14	22	78,09	22	61,02	22	69,45	22	69,75	22	72,43	22	70,30	22	59,41
Ortaokul	6	77,50	6	76,50	6	88,00	6	69,75	6	69,83	6	67,00	6	70,00	6	78,58
Lise	37	80,35	37	77,89	37	71,65	37	76,11	37	74,54	37	70,07	37	70,96	37	70,85
Önlisans	17	61,12	17	56,18	17	67,00	17	73,53	17	73,50	17	58,29	17	61,29	17	73,47
Lisans	47	72,00	47	69,60	47	72,49	47	67,90	47	69,14	47	75,89	46	73,67	47	72,61
Lisansüstü	13	79,62	13	66,77	12	78,62	11	60,55	12	66,71	12	72,08	12	70,58	12	79,12
Toplam	142		142		141		140		141		141		140		141	
χ^2	9,218		4,681		3,672		1,982		,692		2,816		1,399		3,210	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,101		,456		,598		,852		,983		,728		,924		,668	

Çizelge 4.17. Öğrenim durumuna göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları (devamı)

	C9		C10		C11		C12		C13		C14		C15		C16		C17	
	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası
İlkokul	22	62,23	22	68,27	22	62,80	22	57,50	22	71,66	22	65,45	22	54,89	22	65,48	22	59,09
Ortaokul	6	73,75	6	66,17	6	74,42	6	71,17	6	83,42	6	58,50	6	76,00	6	94,75	6	68,67
Lise	37	75,95	37	74,28	36	71,40	37	65,03	37	70,12	37	75,95	37	77,70	37	63,66	37	70,50
Önlisans	17	61,32	17	71,68	17	64,62	17	70,71	17	66,76	17	66,21	17	57,76	17	67,29	17	66,91
Lisans	47	70,35	47	70,72	47	72,77	47	76,70	47	74,52	47	73,54	47	74,99	47	70,68	47	81,38
Lisansüstü	12	86,71	12	68,42	12	79,42	12	92,17	12	58,50	12	69,00	12	80,50	12	98,38	12	60,67
Toplam	141		141		140		141		141		141		141		141		141	
χ^2	4,995		,609		3,088		15,614		5,048		4,420		9,039		10,782		11,219	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,417		,988		,686		,008		,410		,491		,108		,056		,047	

4.3.3.4. Gelirin güvenlik algısı üzerine etkisi

Çizelge 4.18’de görüldüğü üzere, Gölcük Tabiat Parkında farklı gelirlerdeki kullanıcıların 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal-Wallis Testi ile araştırılmıştır. Buna göre, bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Gelire göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Gelire göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

Buna göre, gelire göre kullanıcıların güvenlik algıları anlamlı derecede farklılaşmamaktadır.

Çizelge 4.18. Gelire göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları

	C1		C2		C3		C4		C5		C6		C7		C8	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
1300 TL ve altı	11	62,68	11	98,68	11	74,09	11	54,14	11	54,64	11	49,27	11	47,00	11	51,41
1301-2000 TL	33	68,41	33	70,36	33	68,14	33	75,95	33	76,73	33	72,09	33	69,98	33	73,61
2001-3000 TL	46	70,41	46	66,73	45	73,11	45	70,46	45	71,22	45	64,78	45	70,00	45	67,36
3001-4000 TL	27	80,09	27	78,83	27	72,83	27	68,72	27	58,78	27	77,70	26	74,23	27	81,02
4001-5000 TL	8	67,62	8	53,38	8	63,56	8	69,00	8	89,38	8	71,06	8	68,12	8	62,44
5001 TL ve üzeri	16	70,09	16	61,16	16	65,09	15	70,00	16	76,88	16	85,47	16	79,91	16	72,34
Toplam	141		141		140		139		140		140		139		140	
χ^2	3,043		10,062		1,209		2,919		7,960		8,082		5,828		6,261	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,693		,073		,944		,713		,158		,152		,323		,282	

Çizelge 4.18. Gelire göre Kruskal-Wallis Testi sonuçları (devamı)

	C9		C10		C11		C12		C13		C14		C15		C16		C17	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	N	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
1300 TL ve altı	11	51,36	11	65,09	11	74,41	11	62,91	11	88,77	11	58,00	11	79,50	11	82,00	11	55,50
1301-2000 TL	33	69,50	33	73,77	33	65,91	33	67,85	33	68,83	33	70,36	33	69,91	33	65,30	33	68,77
2001-3000 TL	45	70,41	45	68,72	44	67,35	45	67,99	45	68,21	45	70,67	45	68,62	45	64,77	45	74,78
3001-4000 TL	27	75,31	27	73,83	27	81,57	27	80,98	27	69,00	27	73,33	27	73,78	27	77,13	27	74,78
4001-5000 TL	8	65,25	8	46,81	8	79,81	8	65,12	8	77,75	8	93,25	8	57,88	8	72,25	8	55,50
5001 TL ve üzeri	16	80,47	16	78,69	16	58,25	16	73,25	16	66,72	16	62,75	16	71,59	16	77,38	16	72,62
Toplam	140		140		139		140		140		140		140		140		140	
χ^2	4,577		5,173		7,448		5,751		6,436		9,618		1,972		4,139		6,827	
Sd	5		5		5		5		5		5		5		5		5	
P	,470		,395		,189		,331		,266		,087		,853		,530		,234	

4.3.3.5. Yaşanılan yerin güvenlik algısı üzerine etkisi

Gölcük Tabiat Parkında, yaşamları boyunca çoğunlukla kırsal alanda veya kentsel alanda yaşayan kullanıcıların 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının bu alanda farklılaşıp farklılaşmadığı Mann-Whitney U testi ile araştırılmıştır. Bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Yaşanılan yere göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Yaşanılan yere göre kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.19’da analiz bulguları verilmiştir. Buna göre, Gölcük Tabiat Parkında yaşam boyunca çoğunlukla yaşanılan yere göre kullanıcıların güvenlik algıları C6 ifadesinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.19. Yaşanılan yere göre Mann-Whitney U Testi sonuçları

	C1			C2			C3			C4			C5			C6		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kırsal alan	16	85,06	1361,00	16	87,56	1401,00	16	66,13	1058,00	16	63,75	1020,00	16	54,31	869,00	16	52,03	832,50
Kentsel alan	123	68,04	8369,00	123	67,72	8329,00	122	69,94	8533,00	121	69,69	8433,00	122	71,49	8722,00	122	71,79	8758,50
Toplam	139			139			138			137			138			138		
Mann-Whitney U	743,000			703,000			922,000			884,000			733,000			696,500		
Z	-1,953			-1,963			-,397			-,612			-1,737			-2,002		
P	,051			,050			,692			,541			,082			,045		

Çizelge 4.19. Yaşanılan yere göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

	C7			C8			C9			C10			C11			C12		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kırsal alan	16	62,78	1004,50	16	62,25	996,00	16	79,81	1277,00	16	71,91	1150,50	15	66,63	999,50	16	65,28	1044,50
Kentsel alan	121	69,82	8448,50	122	70,45	8595,00	122	68,15	8314,00	122	69,18	8440,50	122	69,29	8453,50	122	70,05	8546,50
Toplam	137			138			138			138			137			138		
Mann-Whitney U	868,500			860,000			811,000			937,500			879,500			908,500		
Z	-,732			-,858			-1,180			-,289			-,306			-,659		
P	,464			,391			,238			,772			,760			,510		

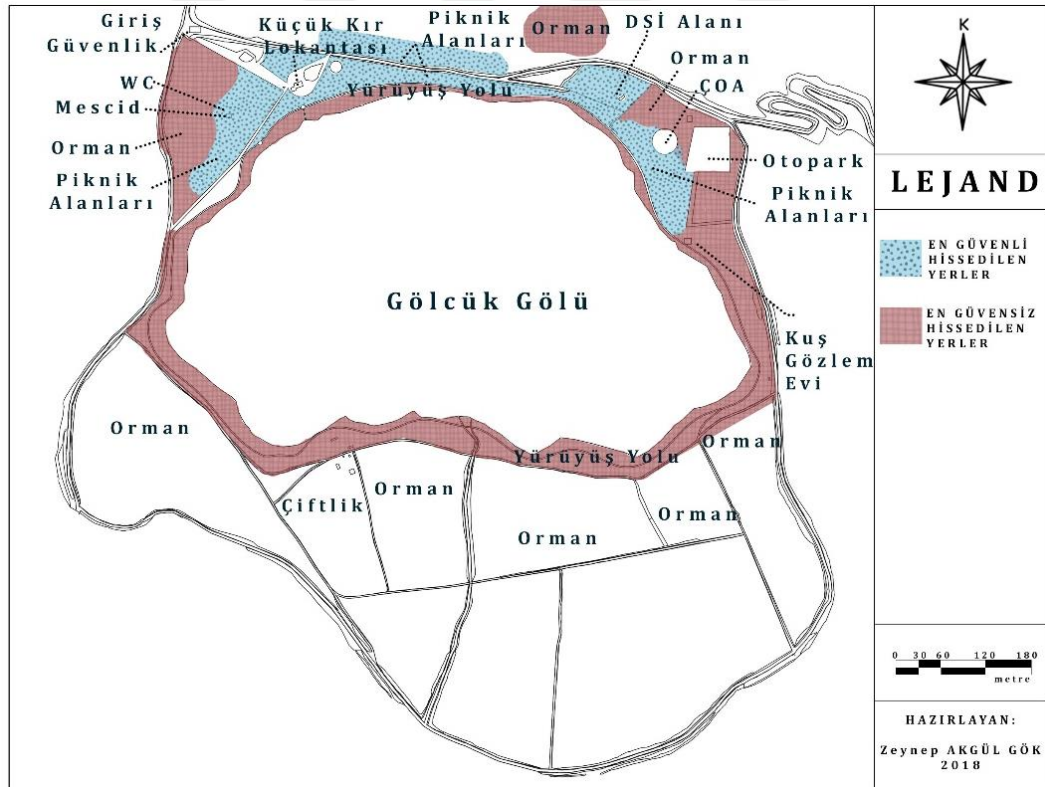
Çizelge 4.19. Yaşanılan yere göre Mann-Whitney U Testi sonuçları (devamı)

	C13			C14			C15			C16			C17		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
Kırsal alan	16	79,59	1273,50	16	66,88	1070,00	16	81,25	1300,00	16	75,81	1213,00	16	63,13	1010,00
Kentsel alan	122	68,18	8317,50	122	69,84	8521,00	122	67,96	8291,00	122	68,67	8378,00	122	70,34	8581,00
Toplam	138			138			138			138			138		
Mann-Whitney U	814,500			934,000			788,000			875,000			874,000		
Z	-1,601			-,423			-1,384			-,730			-,930		
P	,109			,672			,166			,466			,352		

C6 ifadesi için $z=-2,002$, $p=0,045<0,05$ olup, sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. Yani, yaşamı boyunca çoğunlukla kırsal alanda yaşayan veya kentsel alanda yaşayan kullanıcıların “Gölcük Tabiat Parkında sarhoşlar, uyuşturucu kullananlar, tinerciler vb. ile karşılaşmaktan endişe duymaları” birbirinden anlamlı derecede farklılaşmaktadır. Ortalama sıralar incelendiğinde; yaşamı boyunca çoğunlukla kırsal alanda yaşayanların Gölcük Tabiat Parkında sarhoşlar, uyuşturucu kullananlar, tinerciler vb. ile karşılaşmaktan daha fazla endişe duydukları bulgusuna erişilmektedir.

4.3.3.6. Gölcük Tabiat Parkında “en güvenli” ve “en güvensiz” hissedilen yerler

Gölcük Tabiat Parkında kullanıcıların kendilerini “en güvenli” ve “en güvensiz” hissettikleri yerler Şekil 4.24’te verilmiştir.

Şekil 4.24. Gölcük Tabiat Parkında “en güvenli” ve “en güvensiz” hissedilen yerler (Orijinal, 2018)

Buna göre, Gölcük Tabiat Parkında kullanıcıların kendilerini en güvenli hissettikleri yerler; piknik yerleri, işletmelerin etrafı, çocuk oyun alanları etrafı, DSİ personeli için ayrılan alan, girişe yakın yerler, ana yola yakın yerler, mescid ve WC'ye yakın yerler olarak ifade edilmiştir. Şekil 4.25'te Gölcük Tabiat Parkında en güvenli hissedilen yerlere dair örnekler verilmiştir.

a) Girişe yakın olan çocuk oyun alanı

b) Piknik alanları

c) Restoran etrafı

d) Diğer çocuk oyun alanı

Şekil 4.25. Gölcük Tabiat Parkında en güvenli hissedilen yerlere dair örnekler (Orijinal, 2017)

Yukarıda belirtilen bu yerler;

- Oturma yerlerinin daha fazla olması ve daha kalabalık olması,
- Ana yola ve girişe yakın olması,
- Göl kenarındaki piknik alanlarında doğal gözetim olanağının daha fazla olması,

- Bir tehlike olması durumunda etrafta yardıma koşacak insanların olması düşüncesi,
- Herhangi bir tehlike anında alandan en kısa sürede uzaklaşma fırsatı sunması gibi nedenlerden dolayı kullanıcıların kendilerini “en güvenli” hissettikleri yerler olarak görölmektedir.

Bununla beraber, Gölcük Tabiat Parkında kullanıcıların kendilerini en güvensiz hissettikleri yerler; gölün kenarları, gölün karşı tarafları, ormanlık alanlar ve göl etrafındaki yürüyüş yolu olarak ifade edilmiştir. Şekil 4.26’da Gölcük Tabiat Parkında en güvensiz hissedilen yerlere dair örnekler verilmiştir.

a) Göl kenarı kullanımı

b) Göl çevresi

c) Ormanlık alanda piknik yerleri

d) Ormanlık alanda yürüyüş yolu

Şekil 4.26. Gölcük Tabiat Parkında en güvensiz hissedilen yerlere dair örnekler (Orijinal, 2017)

Bu yerler;

- Telefonların genellikle çekmemesi,
- Acil bir durum olması halinde kimseye ulaşamama düşüncesi ve haber verilse bile yardımın ulaşmasının zor olacağı düşüncesi,
- At, eşek, domuz gibi hayvanların olması,
- İssız ve تنها olması,
- Doğal gözetim olanağının zayıf olması,
- Göl ve orman varlığının, özellikle تنها yerlerde tehlikeli olarak görülmesi,
- Aydınlatma olanağının olmaması,
- Otoparklara uzak olması,
- Alan girişine uzak olması,
- Alan büyük ve ormanlık olduğu için kaybolma korkusu yaratması gibi nedenlerden dolayı kullanıcıların kendilerini “en güvensiz” hissettikleri yerler olarak görülmektedir.

4.4. Kullanıcıların Güvenlik Algılarının Alanlar Arası Karşılaştırılması

Çizelge 4.20’de görüldüğü üzere, Gökçay Mesireliği, Tarihi Ayazmana Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkı kullanıcılarının 17 ifadeye (C1-C17 arası) yönelik algılarının alanlar arasında farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal Wallis testi ile araştırılmıştır. Buna göre, bu ifadelerin her biri için aşağıda oluşturulan hipotez; 0,01 ve 0,05 anlamlılık seviyelerinde sınanmıştır.

H₀: Alanlar arasında kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmamaktadır.

H_a: Alanlar arasında kullanıcıların güvenlik algıları farklılaşmaktadır.

C4, C8, C10, C11, C15 ifadeleri için ki kare değerleri, serbestlik derecesi 2 olmak üzere, sırasıyla χ^2 : 9,360; 13,579; 18,657; 13,574; 32,502 olup, p- değerleri 0,01’den küçüktür ve bu ifadeler için sıfır hipotezi 0,01 anlamlılık seviyesinde reddedilmektedir. C3, C6, C14, C16 ifadeleri için ki kare değerleri, serbestlik derecesi 2 olmak üzere, sırasıyla χ^2 : 7,013; 7,967; 8,259; 6,256 olup, p- değerleri 0,05’ten küçüktür ve bu ifadeler için sıfır hipotezi 0,05 anlamlılık seviyesinde

reddedilmektedir. Buna göre, alanlara göre kullanıcıların güvenlik algıları C4, C8, C10, C11, C15 ifadelerinde 0,01 anlamlılık seviyesinde; C3, C6, C14, C16 ifadelerinde 0,05 anlamlılık seviyesinde anlamlı derecede farklılaşmaktadır.

Çizelge 4.20. Alanlar arası Kruskal-Wallis Testi sonuçları

	C1		C2		C3		C4		C5		C6		C7		C8	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
Gökçay	122	197,97	122	185,25	122	176,47	121	199,43	121	193,95	122	179,38	122	184,11	122	172,28
Ayazmana	131	202,34	131	191,63	131	207,37	129	213,53	129	201,63	131	194,02	130	208,96	131	195,77
Gölcük	142	194,03	142	214,82	141	206,52	140	175,49	141	192,61	141	216,41	140	195,73	141	220,93
Toplam	395		395		394		390		391		394		392		394	
χ^2	,512		5,731		7,013		9,360		,559		7,967		3,562		13,579	
Sd	2		2		2		2		2		2		2		2	
P	0,774		0,057		0,030		0,009		0,756		0,019		0,169		0,001	

Çizelge 4.20. Alanlar arası Kruskal-Wallis Testi sonuçları (devamı)

	C9		C10		C11		C12		C13		C14		C15		C16		C17	
	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası	n	Ort. Sırası
Gökçay	122	179,46	122	177,90	122	180,11	122	199,10	122	198,16	122	185,37	122	176,51	122	185,08	122	197,88
Ayazmana	131	208,04	130	181,20	130	221,26	129	198,36	131	189,27	131	213,13	131	173,35	131	216,02	130	194,48
Gölcük	141	203,32	141	228,09	140	187,79	141	192,55	141	204,57	141	193,47	141	238,09	141	191,04	141	198,56
Toplam	394		393		392		392		394		394		394		394		393	
χ^2	5,165		18,657		13,574		,536		3,399		8,259		32,502		6,256		,191	
Sd	2		2		2		2		2		2		2		2		2	
P	0,076		0,000		0,001		0,765		0,183		0,016		0,000		0,044		0,909	

C4 ifadesi incelendiğinde “kullanıcıların bu alanlara yalnız başına gelmekten tedirginlik duymaları” alanlar arasında farklılaşmaktadır. Buna göre, kullanıcıların yalnız başına gitmekten en çok tedirgin olduğu alan Gölcük Tabiat Parkı olup, sonra sırasıyla Gökçay Mesireliği ve Tarihi Ayazmana Mesireliği gelmektedir.

C8 ifadesi incelendiğinde “kullanıcıların hava karardıktan sonra kendilerini bu alanlarda güvende hissetme algıları” alanlar arasında farklılaşmaktadır. Buna göre, hava karardıktan sonra kullanıcıların kendilerini en güvensiz hissettikleri alan Gölcük Tabiat Parkı olup, sonra sırasıyla Tarihi Ayazmana Mesireliği ve Gökçay Mesireliği gelmektedir.

C10 ifadesi incelendiğinde “bu alanlarda akşam aydınlatmasının kullanıcıların kendilerini güvende hissetmelerine yettiğine dair algıları” alanlar arasında farklılaşmaktadır. Buna göre, akşam aydınlatmasının kullanıcıların kendilerini güvende hissetmelerinde en yetersiz olduğu alan Gölcük Tabiat Parkı olup, sonra sırasıyla Tarihi Ayazmana Mesireliği ve Gökçay Mesireliği gelmektedir.

C11 ifadesi incelendiğinde “kullanıcıların bu alanlarda yeterli işaret ve levhaların bulunması durumunda kendilerini daha güvende hissedeceklerine dair algıları” alanlar arasında farklılaşmaktadır. Buna göre, kullanıcıların bu alanlarda yeterli işaret ve levhaların bulunması durumunda kendilerini en güvende hissedecekleri alan Gökçay Mesireliği olup, sonra sırasıyla Gölcük Tabiat Parkı ve Tarihi Ayazmana Mesireliği gelmektedir.

C15 ifadesi incelendiğinde “kullanıcıların bu alanlardaki trafik akışının insanlar için tehlike oluşturduğuna dair algıları” alanlar arasında farklılaşmaktadır. Buna göre, trafik akışının insanlar için en fazla tehlike yarattığı düşünülen alan Tarihi Ayazmana Mesireliği olup, sonra sırasıyla Gökçay Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkı gelmektedir.

C3 ifadesi incelendiğinde “kullanıcıların bu alanların engelli bireyler için güvenli olduğuna dair algıları” alanlar arasında farklılaşmaktadır. Kişilerin kendilerine

dönük güvenlik algıları alanlar arasında farklılaşmazken, kullanıcılar engelli bireyler için farklı bir tutum sergilemektedirler. Buna göre, engelli bireyler için en güvenilir olmadığı düşünülen alan Tarihi Ayazmana Mesireliği olup sonra sırasıyla Gölcük Tabiat Parkı ve Gökçay Mesireliği gelmektedir.

C6 ifadesi incelendiğinde “kullanıcıların bu alanlarda sarhoşlar, uyuşturucu kullananlar, tinerciler vb. ile karşılaşmaktan endişe duymaları” alanlar arasında farklılaşmaktadır. Buna göre; sarhoşlar, uyuşturucu kullananlar, tinerciler vb. ile karşılaşmaktan en çok endişe duyulan alan Gökçay Mesireliği olup, sonra sırasıyla Tarihi Ayazmana Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkı gelmektedir.

C14 ifadesi incelendiğinde “kullanıcıların bu alanlarda araçlarına yakın bir yerde otururken güven hislerinin arttığına dair algıları” alanlar arasında farklılaşmaktadır. Buna göre, kullanıcıların araçlarına yakın bir yerde otururken güven hislerinin en fazla arttığı alan Gökçay mesireliği olup, sonra sırasıyla Gölcük Tabiat Parkı ve Tarihi Ayazmana Mesireliği gelmektedir.

C16 ifadesi incelendiğinde “kullanıcıların bu alanlar ıssız ve sakinken kendilerini güvende hissetmelerine dair algıları” alanlar arasında farklılaşmaktadır. Buna göre, ıssız ve sakinken kullanıcıların kendilerini en güvensiz hissettikleri alan Tarihi Ayazmana Mesireliği olup, sonra sırasıyla Gölcük Tabiat Parkı ve Gökçay Mesireliği gelmektedir.

4.5. Alanlarda Karşılaşılan İstenmeyen Olayların ve İşlenen Suçların Güvenlik Algısına Etkisi

Çalışma alanlarında karşılaşılan istenmeyen olaylar (kullanıcıların kendileri ve/veya yakınlarının) ve bu alanlarda işlenen suçlardan haberdar olmaya dair yüzdeler Çizelge 4.21’de verilmiştir.

Çizelge 4.21. Karşılaşılan istenmeyen olaylara ve işlenen suçlardan haberdar olmaya dair yüzdeler

Sorular	Gökçay Mesireliği (N=123)		Tarihi Ayazmana Mesireliği (N=131)		Gölcük Tabiat Parkı (N=142)	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır
Bu alanda daha önce siz ve/veya herhangi bir yakınınız istenmeyen bir olayla karşılaştınız mı? (C18-19)	%17	%83	%21	%79	%12	%88
Bu alan ile ilgili hırsızlık, saldırı, taciz, yaralama, kavga, kaza vb. hiç haber duydunuz/okudunuz/izlediniz mi? (C21)	%24	%76	%18	%82	%11	%89

Buna göre, kullanıcıların kendileri ve/veya yakınlarının en fazla istenmeyen olayla karşılaştığı alan Tarihi Ayazmana Mesireliği olup, sonra sırasıyla Gökçay Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkı gelmektedir. Bununla beraber; medya, komşu, arkadaş vb. aracılığıyla kullanıcıların işlenen suçlardan en fazla haberdar olduğu alan Gökçay Mesireliği olup, sonra sırasıyla Tarihi Ayazmana Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkı gelmektedir.

Çizelge 4.22’de alanlarda kullanıcıların kendileri ve/veya yakınlarının istenmeyen olaylarla karşılaşması ile bu alanlarda işlenen suçlardan haberdar olmasının genel güvenlik algısına etkisi verilmiştir.

Çizelge 4.22. Kullanıcıların genel güvenlik algılarındaki farklılaşma

	Gökçay			Ayazmana			Gölcük		
	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı	n	Ort. Sırası	Sıralar Toplamı
İstenmeyen olaylarla karşılaşan ve/veya suçtan haberdar olanlar	44	68,65	3020,50	43	81,78	3516,50	28	73,66	2062,50
İstenmeyen olaylarla karşılaşmayan ve/veya suçtan haberdar olmayanlar (diğer kullanıcılar)	78	57,47	4482,50	88	58,29	5129,50	113	70,34	7948,50
Toplam	122			131			141		
Mann-Whitney U	1401,500			1213,500			1507,500		
Z	-1,990			-3,883			-,472		
P	,047			,000			,637		

Buna göre, tüm alanlarda istenmeyen olaylarla karşılaşan ve/veya suçtan haberdar olan kullanıcıların güvenlik algıları, diğer kullanıcılara göre olumsuz etkilenmektedir. Öte yandan, Mann-Whitney U testi sonuçlarına göre bu iki tür kullanıcının alanların genel güvenliğine dair algılarındaki farklılık sadece Gökçay ve Tarihi Ayazmana Mesireliklerinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Gölcük Tabiat Parkında ise istenmeyen olaylarla karşılaşan ve/veya suçtan haberdar olan kullanıcılar ile diğer kullanıcılar arasında bu alana dair genel güvenlik algısında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Bu bağlamda, Gökçay ve Tarihi Ayazmana Mesireliklerinde istenmeyen olaylarla karşılaşan ve/veya suçtan haberdar olan kullanıcıların kendilerini diğer kullanıcılara göre bu alanlarda daha güvensiz hissettikleri görülmektedir.

Gökçay Mesireliğinde ankete katılan bir kullanıcı *“Daha önce tepedeki seyir terasında içki içenlerle karşılaştım”* (X20) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer kullanıcı *“Taciz, kavga ve kaza olayları duydum”* (X38) demiştir. Bir kullanıcı da *“Çocuk kaybolması haberi duydum”* (X49) demiştir. Bir başka kullanıcı *“Atıl yerlerin kötüye kullanıldığını gördüm”* (X51) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer kullanıcı da *“Haberlerde iki kişinin birbirini bıçakladığını duydum”* (X73) demiştir. Bir kullanıcı da *“Araçla hız yapanları ve dirift atanları gördüm”* (X76) demiştir. Bir diğer kullanıcı da *“İki araç arkadaşımı sıkıştırmış ve laf atmışlar”* (X102) demiştir. Başka bir kullanıcı da *“Çok hızlı araç kullananlar var ve neredeyse çocuklarıma çarpacaklardı”* (X111) ifadesini kullanmıştır. Bir kullanıcı da *“Uyuşturucu kullananlar akrabamın önünü kesmişler”* (X114) demiştir.

Tarihi Ayazmana Mesireliğinde ankete katılan bir kullanıcı da, *“Romanların uygunsuz hareketlerini gördüm”* (Y3) ifadesini kullanmıştır. Bir diğer kullanıcı da *“Yüksek sesle müzik dinleyen ve fazla hız yapan araçlar gördüm”* (Y14) demiştir. Bir başka kullanıcı *“Oyun sahasının üzerinden top fırladı ve kavga edildi”* (Y24) demiştir. Bir kullanıcı da *“Erkek kardeşimi içki içenler sözlü olarak rahatsız etmişler”* (Y38) demiştir. Bir diğer kullanıcı da *“Yalnız yürüyüş yapan kadınların takip edildiğini duydum”* (Y39) ifadesini kullanmıştır. Bir başka kullanıcı da *“Bu alanda otopark sorunu var. Aracımın arkasına bir araba park edip gitmiş, bu yüzden sorun yaşadık”* (Y41) demiştir. Bir kullanıcı da *“Yukarı kısımlarda*

uygunsuz davranış yapanları gördüm” (Y44) demiştir. Bir diğeri *“Bana lafatıldı”* (Y54) ifadesini kullanmıştır. Bir başka kullanıcı da *“Yirmi sene önce parkta kızımı kaybettim”* (Y88) demiştir. Bir kullanıcı da *“Madde bağımlılarını gördüm”* (Y97) ifadesini kullanmıştır. Bir diğeri kullanıcı da *“Bıçaklama ve taciz olayları duydum”* (Y119) demiştir.

Çalışmanın bir sonraki bölümünde elde edilen bulguları ilgili literatürle tartışma ve sonuçlar bölümü ile öneriler verilecektir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Bu çalışma;

- İnsanların kentsel açık-yeşil alanlar ile ilgili güvenlik algısını ve bu algının dünyadaki diğer kültürlerden farkını,
- Kentsel açık-yeşil alanlardaki güvenlik algısını artırmaya yönelik peyzaj tasarım yaklaşımlarını,

Isparta Kenti örneğinde ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Bu amaçla, Isparta kentinde bulunan Gökçay Mesireliği, Tarihi Ayazmana Mesireliği ve Gölcük Tabiat Parkında, %59'u kadın, %41'i erkek olmak üzere 396 katılımcı ile bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

Çalışma yönteminde;

- Her bir çalışma alanında kullanıcıların demografik özellikleri ile güvenlik algıları arasındaki ilişki yapılan istatistiksel analizler yardımıyla araştırılmış,
- Kullanıcıların bu alanlarda kendilerini “en güvenli” ve “en güvensiz” hissettikleri yerlere dair haritalar oluşturulmuş,
- Kullanıcıların güvenlik algılarının alanlar arasında farklılaşıp farklılaşmadığı yapılan istatistiksel analizler yardımıyla araştırılmış,
- Alanlarda karşılaşılan istenmeyen olayların ve işlenen suçların güvenlik algısı üzerindeki etkisi yapılan istatistiksel analizler yardımıyla araştırılmıştır.

Analiz sonuçlarına göre; kentsel açık-yeşil alan kullanıcılarının güvenlik algılarında *demografik özelliklere* göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Çizelge 5.1’de bu farklılıklara dair özet tablo verilmiştir.

Çizelge 5.1. Güvenlik algısının demografik özelliklere göre farklılaşması

	Gökçay Mesireliği					Tarihi Ayazmana Mesireliği						Gölcük Tabiat Parkı				
	Cinsiyet	Yaş	Öğrenim durumu	Gelir	Yaşanılan yer	Cinsiyet	Yaş	Öğrenim durumu	Gelir	Yaşanılan yer	İkamet	Cinsiyet	Yaş	Öğrenim durumu	Gelir	Yaşanılan yer
C1	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-
C2	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-
C3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-
C4	*	-	-	-	-	*	*	-	-	-	-	*	-	-	-	-
C5	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*
C7	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-
C8	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-	*	*	*	-	-	-
C9	*	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	*	-	-	-	-
C10	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	-	-	-	-
C11	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-
C12	-	*	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-
C13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-
C14	-	-	-	*	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	-	-
C15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	*	-	-	-
C16	*	-	*	-	-	*	-	-	*	-	-	*	*	-	-	-
C17	-	-	-	-	-	-	-	*	*	-	*	-	-	*	-	-

*: Kullanıcıların güvenlik algılarında anlamlı derecede bir farklılık olduğunu göstermektedir.

-: Kullanıcıların güvenlik algılarında anlamlı derecede bir farklılık olmadığını göstermektedir.

Buna göre, Isparta'daki kentsel açık-yeşil alanlarda kullanıcıların demografik özelliklerinden en çok *cinsiyete* göre kullanıcıların güvenlik algılarında farklılaşma olduğu, sonra sırasıyla *yaş*, *öğrenim durumu* ve *yaşanılan yere* göre farklılaşmaların olduğu tespit edilmiştir. *Gelire* göre; her ne kadar Gökçay Mesireliği ve Tarihi Ayazmana Mesireliğinde toplam dört güvenlik algısı ifadesine verilen yanıtlarda anlamlı bir farklılık görülsede ortalama sıra sonuçları itibarıyla düşük, orta ve yüksek gelir grubundaki kullanıcılar düzenli bir sırada yer almamaktadırlar. Dolayısıyla gelirin; kullanıcıların güvenlik algılarını etkileyen faktörlerden biri olmadığı sonucuna varılmaktadır.

Kentsel açık-yeşil alanlarda genel olarak *kadınların*, *gençlerin*, *eğitim seviyesi daha yüksek olanların* ve yaşamı boyunca çoğunlukla *kırsal alanda yaşayanların* daha fazla negatif algıya sahip oldukları tespit edilmiştir.

Ülkemizde kadınlar, özellikle kentsel açık-yeşil alanlara yalnız geldiklerinde kendilerini koruyamayacaklarını, art niyetli insanların hedefi olabileceklerini ve

kendileri ile yakınlarının herhangi bir suçtan mağdur olabileceğini düşünmelerinden dolayı kendilerini daha güvensiz hissedebilmektedirler. Bu açıdan bakıldığında, kadınların kendilerini erkeklerden daha fazla güvensiz hissetmeleri savunmasızlık perspektifine de işaret etmektedir. Yani toplum içerisinde daha kırılgan ve zayıf olan bireyler kentsel açık-yeşil alanlarda kendilerini daha güvensiz hissedebilmektedirler. Ülkemiz insanlarının bu tutumları diğer ülke ve kültürlerle benzerlik göstermektedir. Örneğin; Londra (Birleşik Krallık)'da yapılan bir çalışmada (Jackson, 2009), kadınların erkeklerden; (i) fiziksel olarak kendilerini daha savunmasız hissetmeleri, (ii) daha az kendine yeterlilik algısına sahip olmaları, (iii) daha fazla negatif etki algısına sahip olmaları, (iv) kendilerinin ve kendi sosyal çevrelerinin daha fazla mağduriyet yaşama olasılığının olduğunu düşünmelerinden dolayı daha endişeli oldukları vurgulanmıştır. Bununla beraber Hollanda'da yapılan bir çalışmada (Van Den Berg ve Ter Heijne, 2005), erkeklerin kentsel açık-yeşil alanlarda daha az negatif duyguya sahip olduğu ve doğadan daha az kaçınma eğiliminde oldukları ortaya koyulmuştur.

Alan kullanıcılarının demografik özellikleri incelendiğinde, kullanıcıların %48'inin 18-34 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Yani kentsel açık-yeşil alanları kullanan bu yaş grubu, diğer yaş aralıkları içerisinde çoğunluğu oluşturmaktadırlar. Dolayısıyla, kentsel açık-yeşil alanları çoğunlukla kullanan kesimin nispeten daha genç olanlardan oluşması, bu yaş grubunun daha fazla güvensizlik hissetmesine neden olmaktadır. Nitekim gençlerin yaşlılardan daha endişeli olduğu bulgusuna daha önce yapılan çalışmalarda da (Jackson, 2009) erişilmiştir.

Kullanıcıların demografik özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, daha yüksek eğitim seviyesindeki kullanıcıların sayıca daha az oldukları görülmektedir. Buna rağmen eğitim seviyesi daha yüksek olanlar, kentsel açık-yeşil alanlarda daha fazla negatif algıya sahiptirler.

Yaşamı boyunca çoğunlukla kırsal alanda yaşayan kullanıcılar ankete katılma yüzdesi olarak çok az sayıda olmalarına rağmen kentsel açık-yeşil alanlarda daha fazla negatif algıya sahiptirler.

Çalışmada, kentsel açık-yeşil alan kullanıcılarının bu alanları kendileri ve çocuklar için genellikle güvenli buldukları, bununla beraber engelli bireyler içinse genellikle güvensiz buldukları tespit edilmiştir. Ülkemiz insanların kentsel açık-yeşil alanlara genellikle kolektif halde (aile, arkadaş, komşu, akraba) gelmesi ve çocukların bu alanlarda aile gözetimi ve denetimi altında tutulması güvenlik algısının olumlu yönde etkilenmesini sağlamaktadır. Bu alanlara yalnız gelen insanlar ise oldukça az görülmektedir. Alan kullanım özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, kentsel açık-yeşil alan kullanıcılarının çoğunluğunun daha önce bu alanlara gelen yani alanlar hakkında bilgi sahibi olan bireylerden oluştuğu görülmektedir. Bu da kullanıcıların güvenlik algılarını olumlu yönde etkilemektedir. Benzer sonuçlar bu konuda yapılan araştırmalarda da ortaya çıkmıştır. Örneğin; kentsel açık-yeşil alanlarda kullanıcıların davranışları konusunda gerçekleştirilen bir araştırmada (Özgüner, 2011), batı ülkelerinde açık-yeşil alanların daha çok bireysel olarak kullanıldığı ancak ülkemizde insanların kentsel açık-yeşil alanlara genellikle aile veya arkadaşlarıyla birlikte geldikleri, bu yüzden kendilerini güvende hissettikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Bir başka çalışma (Oğuz, 2000), insanların kent parklarını genellikle arkadaşlarıyla beraber ziyaret ettiklerini ve bu durumun geleneksel yaşam tarzının ve Türk toplumunda park kullanımının kolektif doğasının bir göstergesi olabileceğini vurgulamıştır. Ancak ülkemizde kentsel açık-yeşil alan kullanıcılarının bu tutumları diğer ülke ve kültürlerden farklılık göstermektedir. Örneğin; Burgess vd. (1988), Greenwich'te (Londra) yaptıkları bir araştırmada, insanların doğal ve yarı doğal alanlarda kendilerini güvende hissetmediklerini ortaya koymuşlardır. Sheffield'da (Birleşik Krallık) gerçekleştirilen bir diğer çalışmada (Jorgensen ve Anthopoulou, 2007), kentsel yeşil alanlara karşı kent insanının çelişkili his ve düşüncelere sahip olduğu belirtilmiştir. Bununla beraber engelli bireyler için kullanım olanaklarının (oturma elemanları, zemin döşemesi, otopark alanı, oyun alanı, WC vb.) olmaması ya da çok sınırlı olması, farklı engel

grupları için özel tasarımların yapılmaması ve özellikle alan eğiminin fazla olduğu alanlara engelli bireylerin erişimlerinin sınırlı olmasından dolayı kentsel açık-yeşil alanlar engelli bireyler için güvensiz olarak görülmektedir.

Çalışmada, kentsel açık-yeşil alanlarda yeterli işaret/levhaların ve bir güvenlik görevlisinin bulunması durumlarında kullanıcıların kendilerini daha güvenli hissedecekleri tespit edilmiştir. Kentsel açık-yeşil alanlarda alanı tanıtıcı ve alandaki insanları yönlendirici işaret/levhaların olması insanların güvenlik algılarını artırmaktadır. Kentsel açık-yeşil alanlarda çim alan varlığının fazla olduğu yerlerde özellikle mangalın bu alanlarda yapılmaması için özel işaret ve levhalara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca havuz, göl ve doğal gözetimi engelleyen orman varlığı olan yerler güvenliğe dair uyarıcı ve yönlendirici levha ihtiyacını da beraberinde getirmektedir. Bununla beraber kentsel açık-yeşil alanlarda bir güvenlik görevlisinin bulunması da güvenlik algısının artmasını sağlamaktadır. Ülkemiz insanların bu tutumları diğer ülke ve kültürlerle benzerlik göstermektedir. Nitekim kentsel açık-yeşil alanlarda park görevlilerinin eksikliğinin fiziksel çevre ile ilgili önemli bir eksiklik olduğu ve park güvenlik görevlilerinin ziyaretçilerin korku ve endişelerini en aza indirmede önemli rol oynayabileceği ABD ve Birleşik Krallık'ta yapılan çalışmalarla (Schroeder ve Anderson, 1984; Burgess vd., 1988) vurgulanmıştır.

Bunların yanı sıra kentsel açık-yeşil alanlarda etrafı açık yerlerde otururken kullanıcıların kendilerini daha güvenli hissettikleri tespit edilmiştir. Etrafı görmeyi ve etraftan görünmeyi engellemeyecek şekilde yapılan tasarımlar ile bakım konusunun ülkemiz insanının güvenlik algısı üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Benzer sonuçlar ülkemizde yapılan çalışmalarda da ortaya çıkmıştır. Örneğin; İstanbul'da gerçekleştirilen bir çalışmada (Kaya ve Kubat, 2007), ağaçların ve yüksek boylu çalıların görülebilirlik üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu; bitkilerin yeri, boyutu, mevsimsel değişimleri ve görsel sınırlandırma derecelerinin değişiminin tasarımlarda dikkate alınması gerektiği vurgulanmıştır. Bununla beraber ülkemiz insanların bu algıları diğer ülke ve kültürlerle de benzerlik göstermektedir. Örneğin; Sheffield'da (Birleşik Krallık) gerçekleştirilen bir çalışmada (Jorgensen vd., 2002), kentsel açık-yeşil alanlarda

güvenlik algısını olumsuz yönde etkilemeden de doğala yakın bitkisel tasarımlar oluşturulabileceği vurgulanmıştır. Donovan ve Prestemon (2012) ise Portland'da (ABD) yaptıkları çalışmalarında, görüşü engelleyen bitkilerin suç oranlarını artırdığını, görüşü engellemeyen büyük ağaçların ise suç oranlarını azalttığını belirtmişlerdir. Chicago'da (ABD) gerçekleştirilen diğer bir araştırmada (Kuo vd., 1998), bitki yoğunluğunun fazla olmasına karşın, düzenli çim bakımı yapılan açık-yeşil alanlarda insanların kendilerini daha güvenli hissettikleri belirtilmiştir. Wolfe ve Mennis (2012) ise Philadelphia'da (ABD) yaptıkları çalışmalarında, yoğun bitki kullanımı ile cinsel istismar, hırsızlık ve gasp suçları arasında ilişki olduğunu vurgulamışlardır. Santiago'da (Şili) yapılan bir çalışmada da (Greene, 2003), açık alanlarda daha fazla görsel kontrolün güvende hissetme algısını artırdığı; ağaçlar ve çalıların gölge, karanlık ve potansiyel gizlenme alanları oluşturmalarından dolayı genellikle güvensizlik hissinin kaynağı olarak görüldüğü ortaya koyulmuştur. Bir diğer çalışmada (Jansson vd., 2013), bireysel ve sosyal faktörlerle beraber vejetasyon karakteri, bakım ve peyzaj tasarımının insanların güvenlik algısı üzerine önemli bir etkisinin olduğu ve tasarımlarda fazla yoğun olmayan çalılıkların kullanılmasının insanların güvenlik algıları üzerinde pozitif etkiler sağlayabileceği vurgulanmıştır. Schroeder ve Anderson (1984) ise bakımsız vejetasyonun ve çöplerin, kentsel açık-yeşil alanların güvenliği hakkında negatif hisler uyandırdığını vurgulamışlardır. Bir diğer araştırmada (Sangster, 1995), yürüyüş yollarının daha geniş tasarlanması, potansiyel kaçış rotaları sağlamak üzere bu yolların etrafında görünürlüğü artıracak açık alanlar bırakılması ve yeterince aydınlatılmasının doğal alanlarda güvenlik hissini artıracığı belirtilmektedir. Bu bulguların aksine Troy vd. (2012) tarafından Baltimore City'de (ABD) yapılan çalışmada ise vejetasyon ile hırsızlık, soygun, ateş etme vb. suçlar arasında güçlü bir ters bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Kentsel açık-yeşil alanlarda kullanıcıların, araçlarına yakın yerlerde otururken kendilerini daha güvenli hissettikleri ve bu alanlardaki trafik akışının genellikle insanlar için tehlike oluşturduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Kentsel açık-yeşil alanlarda kullanıcılar bir tehlike anında araçlarına binerek alandan en kısa zamanda uzaklaşmak için mümkün oldukça otopark yanındaki piknik alanlarını

kullanmayı tercih etmektedirler. Bu bağlamda kentsel açık-yeşil alanlarda otopark alanlarının insanların güvenlik algısını artıracak şekilde tasarlanması önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda gerçekleştirilen bir çalışmada (Anderson ve Stokes, 1989), otoparklarda güvenlik algısının bakımlı bitkisel tasarımlarla artırılabilceğı ifade edilmiştir. Bununla beraber trafik akışının yoğun olduğı yerlerde özellikle çocuk oyun alanı, spor alanı ve yoğun yaya sirkülasyonlarının kullanılmaması güvenlik algısını olumlu yönde etkilemektedir.

Kentsel açık-yeşil alanlarda başka birileri varken kullanıcılar kendilerini daha güvende hissetmektedirler. Bu alanlarda özellikle istenmeyen bir olayla karşılaşılması halinde kullanıcılar etraflarında yardımlarına koşacak insanların bulunmasını istemektedirler. Bu anlamda kalabalık yerlerde kullanıcılar kendilerini daha güvenli hissetmektedirler. Bu konuda Salt Lake City’de (ABD) yapılan bir çalışmada (Jorgensen vd., 2012) da, diğer insanların varlığının özellikle parkta yalnız dolaşma esnasında suç korkusunu etkileyebileceğı sonucuna erişilmiştir. Yapılan bir diğer çalışmada ise (Maruthaveeran ve Konijnendijk van den Bosch, 2014), kentsel açık-yeşil alanlarda diğer insanların azlığının alandaki güvenlik algısını olumsuz yönde etkilediğı belirtilmiştir.

Çalışmada, “en güvenli” ve “en güvensiz” hissedilen yerlere dair haritalar göz önüne alındığında, kentsel açık-yeşil alan kullanıcıları genel olarak piknik yerlerinde, çocuk oyun alanları etrafında, çay bahçesi, restoran gibi işletmelerin etrafında, otoparklara yakın olan yerlerde ve alan girişlerine yakın olan yerlerde kendilerini “*en güvenli*” hissetmektedirler. Bununla beraber, genel olarak amfi tiyatrosu etrafında, göl, gölet etrafında ve ormanlık alanlarda kendilerini “*en güvensiz*” hissetmektedirler. Bu alanlarda özellikle bakımsızlık ve doğal gözetimin engellenmesi, kentsel açık-yeşil alanlara karşı kullanıcıların bu algılarını etkilemektedir.

Çalışmada, kentsel açık-yeşil alanlarda kendisi ya da herhangi bir yakını hırsızlık, saldırı, taciz, yaralama, kavgas, kaza gibi istenmeyen olaylarla karşılaşan ve/veya medya, komşu, arkadaş aracılığıyla suçtan haberdar olan

kullanıcıların bu alanlarda kendilerini daha güvensiz hissettikleri ve bu kullanıcıların çoğunlukla kadın olduğu tespit edilmiştir. Kentsel açık-yeşil alanlarda doğrudan ya da dolaylı olarak yaşanan mağduriyetler ve kullanıcıların kişisel özellikleri (cinsiyet, yaş gibi) güvenlik algısını etkilemektedir. Ayrıca kentsel açık-yeşil alanlarda peyzaj tasarım, uygulama ve yönetim eksiklikleri ve yetersizliklerinden kaynaklanan istenmeyen olaylar da meydana gelebilmektedir. Nitekim Isparta ili kentsel açık-yeşil alanlarında yapılan bir araştırmada (Akgül Gök vd., 2015), bu alanlarda meydana gelen ve suça en çok sebebiyet veren olayların (otoparkta yer kavgası, parkta oynayan çocukların sesinden rahatsız olanlara darp, spor alanından kaçan topun oturanlara çarpmasından dolayı kavga çıkması gibi) kent mobilyalarının yapısal durumu, zemin döşemelerinin uygun olmaması ve uygun olmayan bitkisel materyallerden kaynaklandığı tespit edilmiştir. Öztürk (2015) ise, medyadaki suç haberlerini yakından takip eden kadınların mağduriyet korkularının diğerlerine oranla daha yüksek olduğunu vurgulamıştır. Bir diğer çalışmada (Çakırtaş, 2015), kitle iletişim araçlarıyla medyada yer alan abartılı haberlerin suç korkusunu artırdığı, suç ve suçluluk oranlarının olduğundan daha büyük algılanmasına sebebiyet verdiği vurgulanmıştır. Karasu (2017) ise bireysel özelliklerin suç algısı ile ilgili olduğunu ve kadınların medyadan etkilenme oranlarının erkeklerden fazla olduğunu vurgulamıştır. Bir diğer çalışmada (Çardak, 2012) da, kadınların geçmiş dönemlerde yaşamış oldukları suçlar ile kendisi dışındaki bireylerin mağduru oldukları suç isnat eden eylemlerin hepsinin kadınlardaki suç korkusunu etkilediği vurgulanmıştır. Callanan ve Teasdale (2009) ise kadınların suç korkularının fiziksel zararlara maruz kalma korkusundan kaynaklandığını vurgulamışlardır.

Çalışmanın bu bölümünde, tüm çalışma alanlarını kapsayan genel bir tartışma yapılmış ve sonuçlar verilmiştir. Ülkemiz insanının kentsel açık-yeşil alanlardaki güvenlik algısı ile dünyadaki diğer ülke ve kültürler arasında belirgin farklılıklar ve evrensel anlamda benzerlikler olduğu tespit edilmiştir. Alanlara göre kullanıcıların güvenlik algısını olumlu/olumsuz etkileyen nedenler ve bunlara dair çözüm önerileri ise aşağıda sunulmuştur.

Gökçay Mesireliğinde kullanıcıların güvenlik algısını olumlu/olumsuz etkileyen nedenler ve çözüm önerileri

Çalışmada, madde kullananlar ile karşılaşmaktan en çok endişe duyulan alanın Gökçay Mesireliği olduğu tespit edilmiştir. Yapılan mülakatlarda; kentsel açık-yeşil alan kullanıcılarının uyuşturucu kullananlar ve tinercilerin ne yapacaklarının belli olmamasından endişelendikleri ve halka açık yerlerde alkol alınmasından dolayı endişe duydukları görülmüştür. Gökçay Mesireliği;

- Madde kullananların alanın hemen üst tarafındaki seyir terasında görülmeleri ve içki şişelerini bu alana bırakmaları,
- Bu bireylerin daha çok aydınlatmanın yetersiz olduğu yerleri tercih etmeleri,
- Tuzak alanların (amfi tiyatronicin arka tarafları, tarih konağı altındaki boş kafeler gibi) bulunması,
- Alanda daimi bir güvenlik görevlisinin olmaması gibi nedenlerden dolayı madde kullananlar ile karşılaşmaktan en çok endişe duyulan alan olarak görülmektedir.

Çalışmada, yeterli işaret/levhaların bulunması varsayımı altında en güvende hissedilecek alanın Gökçay Mesireliği olduğu tespit edilmiştir. Yapılan mülakatlarda; kentsel açık-yeşil alanlarda alanı tanıtıcı ve alan içinde insanları yönlendirici levhaların olmasının istendiği görülmüştür. Gökçay Mesireliği;

- Çim alan varlığı en fazla olan mesirelik olması sebebiyle özellikle mangalın bu alanlarda yapılmaması için özel işaret ve levhalara ihtiyaç duyulması,
- Alanda irili ufaklı birçok havuz bulunmasının güvenliğe dair uyarıcı ve yönlendirici levha ihtiyacını da beraberinde getirmesi gibi nedenlerden dolayı yeterli işaret/levhaların bulunması durumunda en güvende hissedilecek alan olarak görülmektedir.

Çalışmada, araçlarına yakın bir yerde otururken kullanıcıların güven hissini en fazla arttığı alanın Gökçay Mesireliği olduğu tespit edilmiştir. Yapılan mülakatlarda; kentsel açık-yeşil alan kullanıcılarının araçlarına en yakın yerde

kendilerini güvende hissettikleri, bir tehlike olması durumunda ilk yapacakları şeyin araçlarına binerek alandan uzaklaşmak olduğu ve mümkün oldukça otopark yanındaki piknik alanlarını kullanmayı tercih ettikleri görülmüştür. Gökçay Mesireliği;

- Alanda birden fazla otopark alanı olması,
- Tüm otoparkların piknik alanları ile iç içe olması ve bu durumun olası bir tehlike anında araca en kısa sürede ulaşma imkânı sunması gibi nedenlerden dolayı araçlarına yakın bir yerde otururken kullanıcıların güven hissini en fazla artıran alan olarak görülmektedir.

Gökçay Mesireliği 600 dönümlük bir arazi üzerine kurulmuştur. Alanın büyük olması ve alan sınırlarının belirsiz olması kullanıcılar üzerinde negatif bir algı oluşturmaktadır. Alanda daimi bir güvenlik görevlisinin bulunmaması da kullanıcıların güvenlik algılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Nitekim yapılan mülakatlarda da kullanıcılar tarafından bu husus özellikle belirtilmiştir.

Alan içerisinde yer alan gölet ile havuzlarda güvenlik tedbirlerinin alınmaması ve bakımsız olması kullanıcıların güvenlik algısını olumsuz yönde etkilemektedir. Gölet etrafında yer alan yürüyüş yolunun işlevselliğini kaybetmesi ve gölet üzerinde yer alan köprülerin düzenli olarak bakımının yapılmaması bu anlamda güvenlik algısını olumsuz yönde etkilemektedir.

Çocuk oyun alanı etrafı, üç çalışma alanında da kullanıcıların kendilerini en güvenli hissettiği yerlerden bir tanesidir. Ancak bu alanlarda özellikle çocuk oyun elemanlarının tasarımı ve bakımı konularına dikkat edilmelidir. Kaydırakların çok dik olması ve çocukların antropometrik özelliklerine uygun olmaması kaza ve yaralanmalara sebebiyet verebilmektedir. Ayrıca yer yer zemin döşemelerinin bozulması, çocuk oyun elemanlarının kırılması ve bozulması söz konusu olabilmektedir.

Alanda bulunan çiftlikteki at, inek gibi hayvanlar alan içerisine gelmekte ve hem kullanıcılar için tehlike oluşturmakta hem de pisliklerini alana bırakmaktadırlar.

Alan içerisinde yer alan düğün salonlarından gelen müzik sesleri, bu alana dinlenmek amacıyla gelen kullanıcıları olumsuz yönde etkilemektedir. Bunların yanı sıra alanda kullanılmayan birçok boş, kırık camlı ve atıl işletme bulunmaktadır. Bu işletmeler kırık camlar teorisi bağlamında kontrolsüzlük, denetimsizlik, sahipsizlik, bakımsızlık ve ilgisizlik hisleri uyandırmaktadır. Nitekim yapılan mülakatlarda kullanıcılar bu atıl işletmelerden rahatsızlıklarını dile getirmişlerdir. Bu tür tuzak alanlar, suç üretebilecek potansiyele sahiptir ve bu nedenle de gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Alanda yer alan amfi tiyatro, günümüze kadar birçok farklı amaçla (konser, etkinlik, düğün salonu gibi) kullanılmıştır. Amfi tiyatronun çevresi ile seyir terası ve ormanlık alana bağlanan yerleri bakımsız olduğu için kullanıcıların güvenlik algılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Amfi tiyatronun arka tarafında yer alan istinat duvarı karalama duvarı olarak kullanılmakta ve bu da kırık camlar teorisi bağlamında kullanıcılar üzerinde denetimsizlik ve bakımsızlık hisleri uyandırmaktadır. Nitekim kullanıcıların kendilerini en güvensiz hissettiği yerlerden bir tanesi de amfi tiyatro etrafıdır.

Alan içerisinde hız yapan, dirift atan ve yüksek sesle müzik dinlenen araçlar görülmektedir. Yapılan mülakatlarda; kullanıcıların güvenlik algılarını olumsuz yönde etkileyen ve özellikle çocukları için endişelenmelerine neden olan nedenlerden bir tanesi de bu konu ile alakalıdır.

Alanın ana girişi etnografya müzesinin bulunduğu yerden yapılmaktadır. Kent ve tarih müzesinin alt kısımlarında bakım çalışmaları yapılmamakta ve kullanılmayan işletmeler yer almaktadır. Nitekim bu konu da yapılan mülakatlarda kullanıcılar tarafından belirtilmiştir. Ayrıca çalışma kapsamında kullanıcıların bu alanda kendilerini en güvensiz hissettikleri yerlerden bir tanesi de müzenin alt taraflarıdır.

Alan içerisinde bulunan çim alanların sulanması yağmurlama sulama sistemiyle gerçekleştirilmektedir. Ayrıca Gökçay Mesireliği çim alan varlığı en fazla olan mesireliktir. Ancak çim alanların günün her saati sulanması, çocukların bazen

kayıp düşmelerine ve kullanıcıların piknik yapacak kuru yer bulamamalarına neden olabilmektedir.

Bu kapsamda Belediye tarafından yapılabileceklerle dair öneriler şöyledir:

- Alan sınırlarının çevreleme elemanları ile belirgin hale getirilmesi kullanıcıların güvenlik algısı üzerinde olumlu etkiler oluşturacaktır.
- Alanda daimi bir güvenlik görevlisinin bulunması da kullanıcıların güvenlik algılarının artırılmasında önemlidir.
- Uygun yerlere işaret/levhaların koyulması, gölet çevresindeki yürüyüş yolunun bakımının yapılması ve çocuklar başta olmak üzere insanların gölete düşmemesi için çevreleme elemanlarının kullanılması kullanıcıların güvenlik algılarının artırılmasında önemli bir konudur.
- Çocuk oyun alanlarına dair kullanıcıların olumlu yönlerdeki bu güvenlik algılarının sürdürülebilir olması adına peyzaj yönetimi konusuna gereken önem verilmelidir. Ayrıca alan içerisindeki tüm çocuk oyun alanlarında ebeveynler ve çocuklar tarafından doğal gözetimin sağlanabilmesi adına oturma yerleri yapılmalı, çocuk oyun alanları etrafında çevreleme elemanları kullanılmalıdır.
- Bu alan özellikle Antalya'dan gelen karavancılar tarafından da tercih edilmektedir. Bu nedenle alanda uygun yerlerde karavan alanları oluşturulmalı ya da karavancılık yapılabilecek yerler uygun işaret/levhalar kullanılarak belirtilmelidir.
- Alan içerisinde yer alan lunaparkın düzenli olarak denetiminin yapılması, gerekli güvenlik şartlarının sağlanıp sağlanmadığının kontrol edilmesi ve kullanılmayan lunapark elemanlarının alandan kaldırılması da bu anlamda önemli bir husustur.
- Alan içerisinde at, inek gibi hayvanların dolaşmaması ve insanların çiftliği ziyaret ederek bu hayvanları görmeleri sağlanmalıdır.
- Alanda kullanıcıların kendilerini en güvensiz hissettikleri yerlerde (bk. sayfa 96), aydınlatma elemanlarının nicelik ve nitelik olarak yeterli hale getirilmesi kullanıcıların güvenlik algısını olumlu yönde etkileyecektir.
- Alan içerisinde belirli aralıklarla hız kesici kasislerin yapılması güvenlik algısı üzerinde olumlu yönde etkili olacaktır.

- Amfi tiyatronun ve çevresinin bakımına dikkat edilmeli ve atıl durumda kalmamalıdır. Amfi tiyatronun arkasında yer alan istinat duvarı başta olmak üzere alan içerisinde yer alan karalama amacıyla kullanılan duvarlar ise sarılıcı ve tırmanıcı bitkilerle kaplanmalı ya da grafiti sanatçıları tarafından tasarlanmalıdır.
- Tuzak alanların (boş, bakımsız ve atıl durumdaki işletmeler, kamelyalar gibi) bakımlarının yapılması ya da kaldırılması da kullanıcıların güvenlik algısını olumlu yönde etkileyecektir.
- Seyir terası; bakım yapılması, oturma elemanı konulması ve manzara dürbünleri konulması ile işlevsel hale getirilebilir ve bu sayede kullanıcıların güvenlik algıları artırılabilir.
- Çim alanların sulanması kullanımın olmadığı günün ilk saatlerinde gerçekleştirilmelidir. Mangal yakılabilecek yerler ya da yakılmaması gereken yerler uygun işaret/levhalar ile belirtilmelidir.
- Alanın tamamında peyzaj yönetim çalışmalarına özen gösterilmelidir.

Tarihi Ayazmana Mesireliği kullanıcıların güvenlik algısını olumlu/olumsuz etkileyen nedenler ve çözüm önerileri

Çalışmada, engelli bireyler için en güvensiz görülen alanın Tarihi Ayazmana Mesireliği olduğu tespit edilmiştir. Yapılan mülakatlarda; kentsel açık-yeşil alan kullanıcılarının engelliler için ulaşımın kolaylaştırılması adına tasarımların yapılmasını ve engellilerin bu alanları kullanım olanaklarının artırılmasını istedikleri görülmüştür. Tarihi Ayazmana Mesireliği;

- Ortalama eğiminin %30 olmasından dolayı alanda çok fazla yokuş, merdiven, rampa bulunması,
- Gerek çocuk oyun alanı ve havuzların olduğu kısımlarda gerekse yukarı kısımlarda engelli bireyler için herhangi bir kullanım olanağının (bank, WC, zemin döşemesi, otopark alanı, oyun alanı vb.) olmaması gibi nedenlerden dolayı engelli bireyler için en güvensiz alan olarak görülmektedir.

Çalışmada, trafik akışının insanlar için en fazla tehlike yarattığı düşünülen alanın Tarihi Ayazmana Mesireliği olduğu tespit edilmiştir. Yapılan mülakatlarda; kentsel açık-yeşil alanlarda kullanıcıların trafik akışının düzenlenmesi ve buna dair önlemlerin alınmasını istedikleri görülmüştür. Tarihi Ayazmana Mesireliği;

- Çocuk oyun alanının ana yol ve otopark bitişiğinde olması,
- Alan girişinde hız yapan araçların sıklıkla görülmesi,
- Alan girişinde hız kesici kasislerin olmaması,
- Alan girişindeki otopark ile çocuk oyun alanlarının çevreleme elemanları ile birbirinden ayrılmaması,
- Su doldurma alanı, çocuk oyun alanı, işletmeler gibi birçok kullanım alanının araç yolu üzerinde veya yakınında olmasının hem trafik yoğunluğunu hem de yaya yoğunluğunu beraberinde getirmesi gibi nedenlerden dolayı trafik akışının insanlar için en fazla tehlike yarattığı alan olarak düşünülmektedir.

Çalışmada, ıssız ve sakinken en güvensiz hissedilen alanın Tarihi Ayazmana Mesireliği olduğu tespit edilmiştir. Yapılan mülakatlarda; kentsel açık-yeşil alanlarda ıssız, sakın, karanlık ve doğal gözetimi engelleyen yerlerin tedirginlik hissi verdiği, böyle yerlerde kullanıcıların başlarına bir şey geleceğini, kaybolabileceklerini, başıboş dolaşan hayvanlarla karşılaşabileceklerini, can güvenliklerinin tehlikeye girebileceğini düşündükleri, başlarına bir şey gelmesi durumunda kendilerine yardımın ulaşamayacağını düşündükleri, kullanıcıların kentsel açık-yeşil alanlarda bir tehlike olması durumunda etraflarında yardıma koşabilecek kadar insan olmasını istedikleri görülmüştür. Tarihi Ayazmana Mesireliği;

- Bu alanın özellikle yukarı taraflarının merkezi kullanım alanlarına ve girişe uzak olmasından dolayı tedirginlik yaratması,
- Bu alanın yukarı taraflarında bulunan ağaçlarının yer yer doğal gözetimi engellemesi ve kimin gelip gittiğinin görülememesi,
- Alanda yer alan amfi tiyatroun atıl durumda kalması, bakımsız olması ve alkol kullanan kişilerin burayı tercih etmesinin tedirginlik hissi

vermesi gibi nedenlerden dolayı ıssız ve sakinken en güvensiz hissedilen alan olarak görülmektedir.

Tarihi Ayazmana Mesireliği, Isparta kent merkezi içerisinde yer almaktadır. Mesireliğin hemen bitişinde Ayazmana ve Halıkent Mahalleleri bulunmaktadır. Diğer alanlardan farklı olarak bu alan mahalle sakinleri tarafından da tercih edilmektedir.

Alanın girişi hem araç hem yaya trafiği açısından oldukça hareketlidir. Bu nedenle zaman zaman bu alanda istenmeyen olaylar yaşanabilmektedir.

Çocuk oyun alanı, kullanıcıların kendilerini en güvenli hissettikleri yerlerden biridir. Çocuk oyun alanına dair kullanıcıların olumlu yöndeki bu güvenlik algılarının sürekli olabilmesi için bazı hususlara dikkat edilmelidir. Nitekim yapılan mülakatlarda, çocuk oyun alanının ana yola ve otoparka yakın olmasından duyulan rahatsızlık kullanıcılar tarafından özellikle belirtilmiştir. Bununla beraber çocuk oyun alanının etrafında çevreleme elemanının olmadığı ve bu alana erişimin kontrollü bir şekilde sağlanmadığı görülmektedir. Çocuk oyun alanının genelinde bakım çalışmalarıyla ilgili eksiklikler dikkat çekmektedir.

Çocuk oyun alanının yanında yer alan spor alanının üzeri ise açıktır. Burada oyun oynayanların topları, banklarda oturan insanların ve etraftaki çocukların üzerine gidebilmektedir. Bu durumda, spor alanlarında vakit geçirenler ile diğer kullanıcılar arasında istenmeyen olaylar yaşanabilmektedir.

Bu alanda ortalama eğim %30'dur. Bu nedenle alanda fazlaca yokuş, merdiven ve rampa bulunmaktadır. Bu durum kullanım zorluklarını beraberinde getirmekte, zaman zaman kullanıcılar için tehlike oluşturmakta ve kullanıcıların güvenlik algısını olumsuz yönde etkilemektedir. Özellikle üst kısımlardaki piknik yerlerine ulaşmak için kullanılan merdivenlerin büyük çoğunda bakım eksiklikleri bulunmaktadır. Çoğu taş merdiven, yabancı otların arasında kaybolmuş durumdadır. Bazı merdivenlerin ve yürüyüş yollarının etrafı bakımsız bitkiler tarafından görüşü engelleyecek şekilde kapatılmıştır. Bu

nedenle kullanıcıların güvenlik algıları olumsuz etkilenmektedir. Bu alanda eğimin az olduğu yerlerde kullanıcıların kendilerini “en güvenli” hissetmeleri ve eğimin fazla olduğu yerlerde “en güvensiz” hissetmeleri de bu algının bir diğer göstergesidir.

Alanda yer alan amfi tiyatro atıl durumda olmakla beraber işlevini yerine getirememektedir. Gökçay ve Tarihi Ayazmana Mesireliklerindeki amfi tiyatroların benzer nedenlerden dolayı kullanıcılar üzerinde olumsuz algılar oluşturduğu görülmektedir.

Bu kapsamda Belediye tarafından yapılabilecekler için öneriler şöyledir:

- Alan girişine hız kesici kasislerin yapılması kullanıcıların güvenlik algılarını olumlu yönde etkileyecektir.
- Ana yol ve otopark ile çocuk oyun alanının birbirinden çevreleme elemanlarıyla ayrılması kullanıcıların güvenlik algısını artıracaktır.
- Çocuk oyun alanına dair kullanıcıların olumlu yöndeki bu güvenlik algılarının sürdürülebilir olması adına bakım konusuna gereken önem verilmelidir.
- Alanda daimi bir güvenlik görevlisinin bulunması da kullanıcıların güvenlik algılarının artırılması açısından önemlidir.
- Engelli bireyler için özel tasarımların yapılması ve özellikle alanın her yerine ulaşabilmeleri adına düzenlemelerin yapılması kullanıcıların güvenlik algılarını olumlu yönde etkileyecektir.
- Yukarı kısımlarda yer alan bitkilerin doğal gözetimi engellememesi adına bakım çalışmalarının düzenli bir şekilde yapılması kullanıcıların güvenlik algısını olumlu yönde etkileyecektir.
- Amfi tiyatrodaki bakım ve onarım çalışmalarının gerçekleştirilmesi ve amfi tiyatronun alanla ilişkilendirilmesi kullanıcıların güvenlik algılarını olumlu yönde etkileyecektir. Alanın manzara hâkimiyetinin olduğu bir yerde yapılmış olması amfi tiyatroya bu anlamda bir işlevsellik katabilir.
- Spor alanının üzerinin kapatılması kullanıcıların güvenlik algısını olumlu yönde etkileyecektir.

- Alanın genelinde bakım çalışmalarına özen gösterilmelidir. Özellikle kullanıcıların kendilerini “en güvensiz” hissettikleri yukarı kısımlarda bulunan bitkiler doğal gözetimi engellemeyecek şekilde budanmalıdır. Merdivenler ise iniş-çıkış esnasında güvenliğin sağlanması adına yabani otlardan temizlenmelidir.

Gölcük Tabiat Parkı kullanıcıların güvenlik algısını olumlu/olumsuz etkileyen nedenler ve çözüm önerileri

Çalışmada, kullanıcıların yalnız başına gitmekten en fazla tedirgin olduğu alanın Gölcük Tabiat Parkı olduğu tespit edilmiştir. Yapılan mülakatlarda; kullanıcıların kentsel açık-yeşil alanlarda yalnızken herhangi bir tehlike anında kendilerini koruyamayacaklarını düşündükleri, art niyetli insanların hedefi olabileceklerini düşündükleri ve bu nedenlerle kentsel açık-yeşil alanlara yalnız başlarına gelemeyeceklerine dair ifadelerinin olduğu görülmüştür. Gölcük Tabiat Parkı;

- Diğer kentsel açık-yeşil alanlara göre kent merkezine daha uzak olması,
- Olası bir yaralanma, kaza vb. anında şehir hastanelerine ulaşımın diğer alanlara göre daha uzun sürmesi,
- Alanın büyük bir kısmında telefonların çekmemesi,
- Alanın orman varlığının görsel bir güzellik sunmasının yanı sıra özellikle doğal gözetimin engellendiği yerlerde tedirginlik hissi de yaratması,
- Göl etrafındaki yürüyüş yolunun büyük bir kısmının, insanların yoğun olarak bulunduğu yerlere uzak olmasının suça maruz kalma hissi yaratması,
- Göl varlığının, kullanıcılar üzerinde boğulma gibi tedirginlik hisleri yaratması gibi nedenlerden dolayı yalnız başına gelmekten en çok tedirgin olunan alan olarak görülmektedir.

Çalışmada, hava karadıktan sonra en güvensiz hissedilen alanın Gölcük Tabiat Parkı olduğu tespit edilmiştir. Yapılan mülakatlarda; kentsel açık-yeşil alan kullanıcılarının özellikle hava karadıktan sonra güvenlik görevlisi olmasını

istedikleri ve gece kendilerini güvensiz hissettikleri görülmüştür. Gölcük Tabiat Parkı;

- Akşam karanlığında etrafta başıboş dolaşan hayvanların nereden geleceklerinin belli olmaması,
- Gece belli bir saatten sonra alan etrafında domuz gibi hayvanların görülmesi,
- Akşam çok yüksek sesle müzik dinlenen araçların olması,
- Bazı geceler silah seslerinin duyulması,
- Aydınlatma yetersizliğinden dolayı akşam alanın çok tenhalaşması,
- Hava karardıktan sonra çocuk oyun alanı da dâhil olmak üzere genel olarak alanın kullanım imkânının kalmaması gibi nedenlerden dolayı hava karardıktan sonra kullanıcıların kendilerini en güvensiz hissettikleri alan olarak görülmektedir.

Çalışmada, akşam aydınlatmasının kullanıcıların kendilerini güvende hissetmelerine en fazla yetmediği alanın Gölcük Tabiat Parkı olduğu tespit edilmiştir. Yapılan mülakatlarda; kentsel açık-yeşil alanlarda akşam aydınlatmasının yeterli olmamasından fazlaca rahatsızlık duyulduğu görülmüştür. Gölcük Tabiat Parkı;

- Gece belli bir saate kadar kullanım olanağının olmasına karşın aydınlatmada niceliksel ve niteliksel yetersizliklerin olmasından dolayı bunun pek mümkün olmaması,
- Giriş yolu üstündeki aydınlatmaların loş olması ve araç sürücülerinin yolu görmekte zorlanmaları,
- Girişin hemen ilerisindeki çocuk oyun alanının yanında bulunan büyük aydınlatmanın çok göz kamaştırması ve hayvanları o alana yöneltmesi gibi nedenlerden dolayı akşam aydınlatması açısından güvende hissetmeye en yetmeyen alan olarak görülmektedir.
- Yukarıda da açıklandığı üzere, hava karardıktan sonra en güvensiz hissedilen alanın yine Gölcük Tabiat Parkı olduğu görülmektedir. Bunun nedenlerinden birinin de aydınlatmadaki yetersizliklerle ilgili olduğu söylenebilir.

Gölcük Tabiat Parkı yaklaşık 6.000 ha'lık bir alana sahiptir. Isparta'daki kentsel açık-yeşil alanlar içerisinde en büyük alana sahip olan Gölcük Tabiat Parkı, göl varlığı ve orman varlığı açısından görsel bir güzellik sunmaktadır. Bununla beraber kullanıcıların kendilerini en güvensiz hissettikleri alanlar yine orman ve göl çevresidir. Ormanlık alanlarda kaybolma korkusu ve çeşitli hayvanlarla karşılaşma korkusundan dolayı kullanıcılar bu yerlerde kendilerini en güvensiz hissetmektedirler. Göl çevresinde ise özellikle boğulma korkusu, yeterli işaret/levhaların bulunmaması kullanıcıların güvenlik algısını olumsuz yönde etkilemektedir. Göl çevresindeki yürüyüş yolunda doğal gözetimin yer yer engellenmesi ve işaret/levhaların yetersiz olması da kullanıcıların güvenlik algısını olumsuz yönde etkilemektedir.

Gölde, haftanın belli günlerinde balık tutma imkânı bulunmaktadır. Ancak bunun için herhangi bir iskele ya da buna dair işaret/levhalar bulunmamaktadır.

Alanda yer alan çocuk oyun alanları kullanıcıların kendilerini en güvenli hissettikleri yerlerden biri olmasına rağmen bu alanlarda bazı eksikliklerde yapılan mülakatlarda kullanıcılar tarafından ifade edilmiştir. Özellikle çocuk oyun alanlarının etrafında oturma elamanlarının bulunmamasından duyulan rahatsızlık kullanıcılar tarafından en çok vurgulanan konulardandır.

Alan içerisindeki araç yolunda aydınlatmalar nicelik ve nitelik açısından yetersizdir. Bununla beraber alan içerisindeki piknik yerlerinde ve göl çevresinde de aydınlatmaların yetersiz olduğu görülmektedir. Bu durum kullanıcıların güvenlik algısını olumsuz yönde etkilemektedir.

Bu kapsamda ilgili Müdürlükler tarafından yapılabileceklere dair öneriler şöyledir:

- Araç yolunda, piknik yerlerinde ve göl çevresindeki yürüyüş yolunda aydınlatmaların nicelik ve nitelik olarak yeterli hale getirilmesi kullanıcıların güvenlik algısını olumlu yönde etkileyecektir.

- Alanın genelinde yapısal ve bitkisel bakım çalışmalarının yapılması kullanıcıların güvenlik algılarını olumlu yönde etkileyecektir.
- Kullanıcıların kendilerini en güvensiz hissettikleri alanlardan biri olan göl kenarında ve göl çevresindeki yürüyüş yolunda, koruma önlemlerinin alınması ve uygun yerlere işaret/levhaların koyulması kullanıcıların güvenlik algısını artıracaktır.
- Alan içerisinde yer alan işaret/levhaların ve panoların kullanıcılar tarafından görülecek şekilde yerleştirilmesi kullanıcıların güvenlik algısını olumlu yönde etkileyecektir.
- Çocuk oyun alanlarında ebeveynler için oturma elemanlarının oluşturulması doğal gözetim imkânı sunacaktır.
- Alanda daimi bir güvenlik görevlisinin bulunması da kullanıcıların güvenlik algısını olumlu yönde etkileyecektir.
- Kullanıcıların kendilerini en güvensiz hissettikleri alanlardan biri olan ormanlık alanlarda ise özellikle doğal gözetimin engellendiği yerlere uyarıcı ve yönlendirici işaret/levhaların yerleştirilmesi kullanıcıların güvenlik algısını artıracaktır.
- Gölde balık tutmak için uygun yerlere iskelelerin yapılması ve buna dair işaret/levhalar bulunması da kullanıcıların güvenlik algısını olumlu yönde etkileyecektir.

Kentsel açık-yeşil alanlardaki güvenlik algısını artırmaya yönelik peyzaj tasarım yaklaşımları; her bir çalışma alanında kullanıcıların güvenlik algısını olumlu/olumsuz etkileyen nedenler ile çözüm önerileri bağlamında verilmiştir. Genel olarak ise yapısal ve bitkisel düzenlemeler bağlamında öneriler aşağıda verilmiştir. Ayrıca ülkemizin diğer kentlerinde yapılacak peyzaj tasarım ve uygulama çalışmalarında da kullanılabilecek model öneriler sunulmuştur.

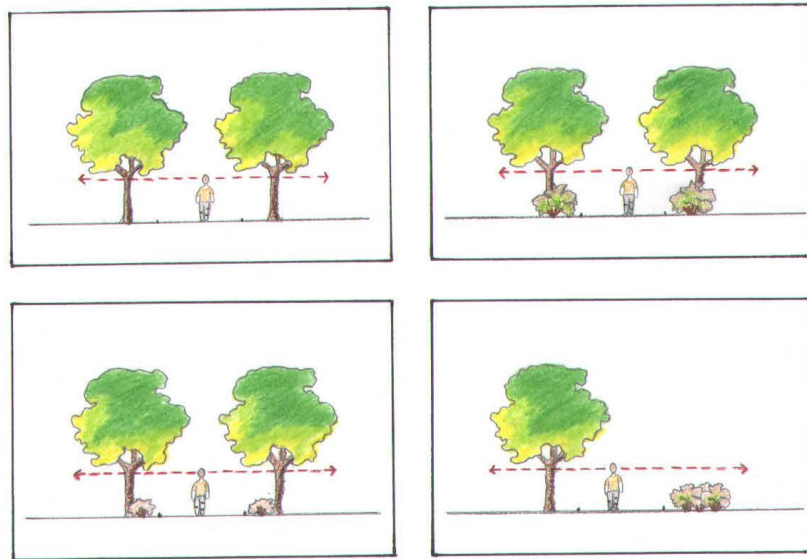
Yapısal düzenlemelere dair öneriler

İyi bir peyzaj tasarımı ve yönetimi ile insanların kentsel açık-yeşil alanlardaki güvenlik algıları artırılabilir ve daha güvenli mekânlar oluşturulabilir. Bu bağlamda yapısal düzenlemelere dair öneriler şunlardır:

Giriş-çıkışlar: Öncelikle tasarımı yapılacak alanın ve alandaki her bir kullanımın girişlerinin güvenli bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir. İnsanların kentsel açık-yeşil alanlara giriş-çıkışı belirli noktalardan yapması, girişlerin kontrol edilebilir ve açık bir şekilde görülebilir olması bu anlamda önem taşımaktadır.

Yürüyüş yolları: Yürüyüş yollarının etrafı görme ve etraftan görünmeyi engellemeyecek şekilde ve daha geniş tasarlanmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca yürüyüş yolları ve merdivenlerin yeterince aydınlatılması güvenlik hissini artırabilir. Bu sayede potansiyel bir suçlunun etraftan gözetlendiğini ve kaçış rotasından kolay bir şekilde gidemeyeceğini hissetmesi sağlanabilir.

Yaya, bisiklet ve araç yollarının özellikle kesiştiği yerler taş, asfalt ya da çizgi gibi işaretlemeler kullanılarak belirgin bir geçiş hattı oluşturulmalı ve bu yerler özellikle gece görüşü için aydınlatılmalıdır. İnsanların erişim rotalarının, kör noktalardan geçmemesine dikkat edilmelidir. Bunların yanı sıra kalabalığı kontrol etmek ve doğal gözetimi sağlamak adına yapılacak tasarımlar, karma kullanıcılara (genç/yaşlı ya da kadın/erkek) göre bir başka deyişle farklı enerjileri bir araya getirecek şekilde ve günün her saatinde güvenle kullanılacak şekilde yapılabilir. Şekil 5.1’de yürüyüş yolları ile ilgili model öneriler sunulmuştur.

Şekil 5.1. Yürüyüş yolları ile ilgili model öneriler (Orjinal, 2018)

Buna göre, yürüyüş yollarında doğal gözetimi engellemeyen türlerin seçimine ve düzenli olarak bakım çalışmalarının yapılmasına dikkat edilmelidir. Bununla beraber, yapılacak tasarımlarda ağaç altlarında yüksek boylu çalı kullanımı esnasında doğal gözetimin engellenmemesine dikkat edilmelidir. Kısa boylu çalılar kullanarak ya da yer örtücü ve mevsimlik bitkiler kullanarak görüş alanı genişletilebilir.

Otoparklar: Otoparklarda insanların ve araçların en üst seviyede görülebilir olması önemlidir. Yayaların nerelerden yürüyeceği açık bir şekilde belirlenmelidir. Otoparklar olabildiğince yoğun kullanım alanlarının yanında yapılmalı, kaçış rotaları ve tuzak alanlardan da uzakta yapılmalıdır. Uygun yerlerde işaret/levhalar kullanılmalıdır. Otoparklarda yapılacak aydınlatma göz kamaştırmayan, yeterli sayıda ve uygun yerlerde olmalıdır. Otoparklar gözetimi engellemeyecek büyüklükte olmalı ve olabildiğince küçük alanlara ayrılmalıdır. Geniş otopark tasarımlarında ise yeterli aydınlatma, uygun bitkiler ve işaret/levhalar kullanılarak doğal gözetim sağlanmalıdır. Caddeden otoparklara giriş noktaları sınırlandırılmalıdır. Araçla ilgili suçlara karşı trafiğinin iyi yönetilmesi gerekmektedir. Bununla beraber otoparklarda bitkisel düzenlemelerin görüşü engellemeyecek şekilde yapılması önemlidir.

İşaret/levhalar: İşaret ve levhalar insanların kendilerini daha güvenli hissetmelerini sağlayabilir. Bu nedenle, kamu alanları ve özel alanların birbirinden ayrılmasının istendiği durumlarda ya da göl, havuz, orman varlığı bulunan yerlerde ve çim alanlarda uygun işaret/levhalar kullanılmalıdır. Ayrıca piknik yerlerinde özellikle mangal yapılan ve yapılmayan yerlerin ayrılmasında uyarıcı ve yönlendirici işaret/levhalar kullanılabilir. İşaret ve levhalar kullanılırken doğal gözetimin engellenmemesine dikkat edilmelidir.

Güvenlik görevlileri: Kentsel açık-yeşil alanlarda güvenlik görevlilerinin bulunması formal bir gözetim sağlar. Güvenlik görevlilerine erişilebilirlik hissi insanların kentsel açık-yeşil alanlarda güvenlik algılarını artırabilir. Park güvenlik görevlileri özellikle hava karardıktan sonra insanların korku ve endişelerini en aza indirmekte önemli rol oynayabilir.

Engelliler için tasarım: Kentsel açık-yeşil alanlarda engelli bireylerin güvenlik algısı ve engelli bireyler için peyzaj tasarım yaklaşımları ayrı bir çalışma kapsamında detaylı olarak ele alınması gereken bir konudur. Ancak çalışma kapsamında şunlar söylenebilir: Engelli bireylerin hem kentsel açık-yeşil alanlara hem de bu alanların içerisinde farklı kullanımlara erişimlerini kolaylaştıracak tasarımlara yer verilmelidir. Bununla beraber kentsel açık-yeşil alanlarda engelli bireyler için kullanım olanakları bulunmalı ve bu amaçla farklı engel grupları için özel tasarımlar yapılmalıdır.

Aydınlatma: Aydınlatma armatürleri ile kentsel açık-yeşil alanlarda mekanik gözetim sağlanarak alanın görülebilirliğinin artırılması sayesinde güvenlik algısı da artırılabilir. Kentsel açık-yeşil alanlarda kullanılacak aydınlatmanın nicelik ve nitelik açısından uygun olması bu aşamada önemlidir. Bu nedenle; uygun yerlerde ve yeterli miktarda aydınlatma elemanı kullanılmalıdır. Ayrıca aydınlatma elemanlarında; düşük watt lambaların kullanılması (enerji tasarruflu), vandalizme dayanıklı aydınlatmaların tercih edilmesi, montaj yüksekliğinin uygun olması, bakımın kolay olması, ışığın uygun renkte olması, ışık kirliliğine neden olmaması, uygun tipte olması, göz kamaştırmaması ve doğal gözetimi kolaylaştırması konularına dikkat edilmelidir.

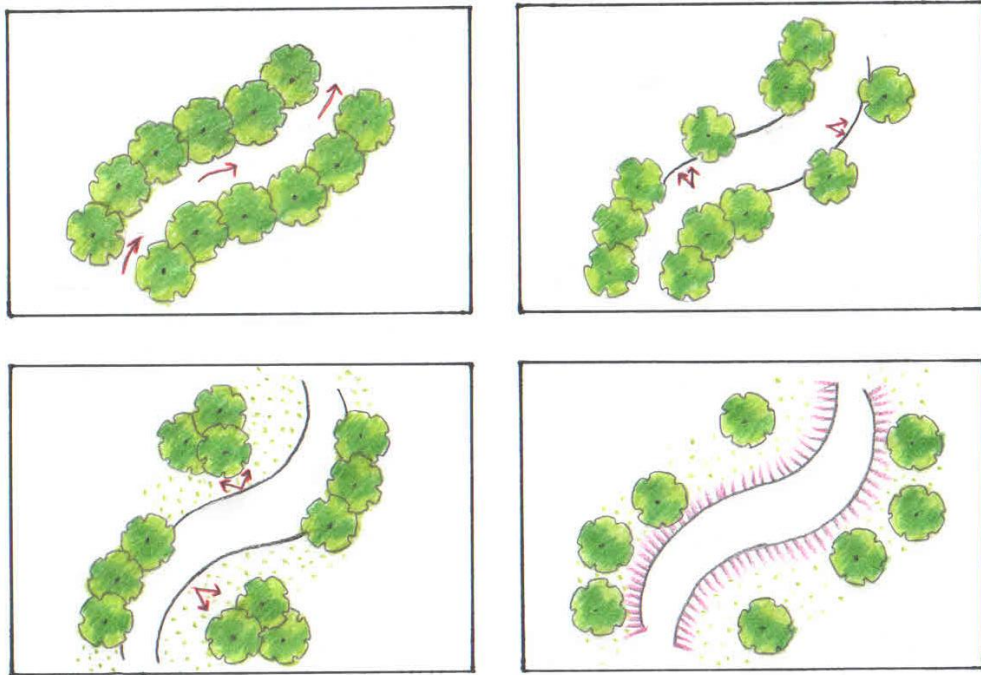
Bakım: İyi bir bakım ile hem insanların mekân hakkında daha az endişe duyması hem de mekânın sürdürülebilirliği sağlanabilir. Bu kapsamda çöplerin toplanması, varsa kırık camların tamir edilmesi, aydınlatmaların onarılması, karalama yapılan duvarların boyanması ya da sarılıcı-tırmanıcı bitkiler ile kaplanması, vandalizme dayanıklı malzemelerin seçimi ile kentsel açık-yeşil alanlarda kontrolsüzlük, denetimsizlik, sahipsizlik, bakımsızlık ve ilgisizlik hislerinin uyanması engellenebilir. Seçilecek yapısal malzemelerin sağlam olmasının yanı sıra estetik ve fonksiyonel olmasına da dikkat edilmelidir.

Bitkisel düzenlemelere dair öneriler

Kentsel açık-yeşil alanlarda ağaçlar, çalılar vb. bitkisel malzemeler kullanılarak informal gözetim sağlanmaktadır. Bitkisel tasarımlarda yol bulmayı ve doğal

gözetimi engellemeyen bitki türleri tercih edilmelidir. Ağaç ya da çalıların görmeyi ve görünmeyi olumlu yönde etkilemesine özen gösterilmelidir. Bunun için bitkilerin göz seviyesinin altında budanarak görüşü engellememesi sağlanmalıdır.

Özellikle küçük alanların tasarımında görüşü engelleyen bitkiler yoğun olarak kullanılmamalıdır. Bu alanlarda kısa boylu çalılar kullanılmalı veya çalıların görüşü engellemeyecek şekilde budanmasına dikkat edilmelidir. Şekil 5.2’de bitkisel düzenlemeler ile ilgili model öneriler verilmiştir. Buna göre, sıravari olarak yapılacak bitkisel tasarımlarda doğal gözetimi engellemeyecek türlerin seçimine ya da kullanılacak bitkilerin düzenli olarak budanmasına dikkat edilmelidir. Bununla beraber yapılacak tasarımlarda yer yer görüş açıklıkları oluşturulabilir, kullanılacak bitkiler yer yer geri çekilerek görüş alanı genişletilebilir ya da yer örtücü ve mevsimlik bitkiler sınırlama elemanı olarak kullanılabilir.

Şekil 5.2. Bitkisel düzenlemeler ile ilgili model öneriler (Orijinal, 2018)

Sarılcı-tırmanıcı bitkilerin özellikle vandalizm ve karalama yapılan duvarlarda kullanılmasına önem verilmelidir. Benzer şekilde açık-yeşil alanların

tasarımında biçilmiş bakımlı çim alanlar oluşturulmalıdır. Bunların yanı sıra gece aydınlatmalarının nicelik ve nitelik olarak uygun hale getirilmesi güvenlik açısından daha iyi bir seçim olabilir. Aydınlatma armatürlerinin ışıklarını azaltacak şekilde bitkilere yakın konumlandırılmamasına dikkat edilmelidir. Bitkisel tasarımlarda yapılacak bu uygulamalar ile insanlara kentsel açık-yeşil alanlarda illegal davranışlar sergileyemeyeceklerine dair mesajlar verilmiş olacaktır. Burada bahsi geçen bitkisel düzenlemelerin bir alanın her yerinde aynı şekilde olacağı anlamı çıkarılmamalıdır. Burada gizli ve tuzak alanlar oluşturmadan düzenlemeler yapmak amaçlanmaktadır.

Bu önerilerin uygulamaya yönelik olarak kentsel açık-yeşil alanların planlama, tasarım ve yönetiminden sorumlu kuruluşlara yol gösterici olması ve bu kapsamda alınacak önlemlerin, kentlerde güvenliğin artmasına katkıda bulunması umulmaktadır. Ulusal ve uluslararası literatür incelendiğinde; erkeklerde suç korkusu, günlük yaşantımızda sıkça kullandığımız alanlarda (ikamet alanları, sağlık alanları, eğitim alanları, alışveriş alanları vb.) insanların güvenlik algısı, ülkemizde çevresel tasarım yoluyla suçların nasıl önlenebileceği ve güvenlik öncelikli peyzaj tasarım çalışmaları konularında çalışmalara ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Bu konularda yapılacak çalışmalarla literatüre katkı sağlanması beklenmektedir.

Son olarak; insanlar güvenli bir ortamda yaşamaya ihtiyaç duymaktadırlar ve insanların bu ihtiyacı beslenme, barınma gibi temel ihtiyaçlarından sonra gelen en önemli ihtiyaçlarından biridir. İnsanların güvenlik ihtiyacının karşılanması ise; güvenlik öncelikli peyzaj planlama, tasarım, uygulama ve yönetim çalışmalarının gerçekleştirilmesi ile mümkündür. Bu kapsamda; akademisyenlerin, belediyelerin, kolluk kuvvetlerinin, ilgili kurum ve kuruluşların işbirliği içerisinde çalışması önemlidir. Bu sayede kentsel açık-yeşil alanların daha geniş kitleler tarafından güvenle kullanılabilmesi mümkün olacaktır.

KAYNAKLAR

- Acierno, R., Rheingold, A.A., Resnick, H.S., Kilpatrick, D.G., 2004. Predictors of fear of crime in older adults. *Anxiety Disorders*, 18, 385-396.
- Adu-Mireku, S., 2002. Fear of crime among residents of three communities in Accra, Ghana. *International Journal of Comparative Sociology*, 43, 153-168.
- Akbulut, Ç.D., 2007. Aksaray kenti açık-yeşil alanlarının nitelik ve nicelik yönünden değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 210 sy, Konya.
- Akgül Gök, Z., Özgüner, H., Alay, Ö., 2015. Kentsel Açık Yeşil Alanlarda İşlenen Suçlar ve Önleyici Peyzaj Tasarım Yaklaşımları. *Gündelik Hayat Sosyolojisi Açısından Suç ve Suç Korkusu Kongresi Bildiriler Kitabı*, HEGEM V Yayınları, Bilimsel ve Popüler Eserler Dizisi, 51, 594-613.
- Anderson, L.M., Stokes, G.S., 1989. Planting in parking lots to improve perceived attractiveness and security. *Journal of Arboriculture*, 15(1), 7-10.
- Andrews, M., Gatersleben, B., 2010. Variations in perceptions of danger, fear and preference in a simulated natural environment. *Journal of Environmental Psychology*, 30, 473-481.
- Apak, S., Ülken, G., Ünlü, A., 2002. Yeni bir toplu konut yerleşmesinde güvenlik duygusunun değerlendirilmesi. *İTÜ Mimarlık-Planlama-Tasarım Dergisi*, 1(1), 65-72.
- Ataç, E., 2007. Suçun kentsel mekandaki algısı: "Güvensizlik hissi". *Kent ve Suç. TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülteni*, Bülten 55, 16-23.
- Ataç, E., 2008. Kent, güvenlik ve güvenli kent planlaması: Bursa örneği. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama, Yüksek Lisans Tezi, 197 sy, Ankara.
- Ataç, E., Gürbüz, D., 2009. Kentsel mekânda gelişen suça müdahale etmede disiplinler arası güvenlik politikaları. *Polis Bilimleri Dergisi*, 11(1), 25-46.
- Aytatlı, B., 2013. Erzurum kentinde kişi başına düşmesi gereken aktif açık ve yeşil alan miktarının matematiksel modelle belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 120 sy, Erzurum.
- Bannister, J., Fyfe, N., 2001. Introduction: Fear and the city. *Urban Studies*, 38, 807-813.
- Barton, S., 2009. Human benefits of green spaces. *Sustainable Landscapes Series*, Erişim tarihi: 05.12.2014. <http://ag.udel.edu/udbg/sl>.

- Baş, T., 2013. Anket Nasıl Hazırlanır? Nasıl Uygulanır? Nasıl Değerlendirilir? Seçkin Yayıncılık. Ankara.
- Beaulieu, M., Dubé, M., Bergeron, C., Cousineau, M.M., 2007. Are elderly men worried about crime?. *Journal of Aging Studies*, 336-346.
- Beşe, E., 2006. Kırık Pencere Teorisi bağlamında kentsel yaşamda suç ve güvenlik. *Polis Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1-23.
- Bixler, R.D., Floyd, M.F., 1997. Nature is scary, disgusting and uncomfortable. *Environment and Behavior*, 29(4), 443-467.
- Bowler, D.E., Buyung-Ali, L.M., Knight, T.M., Pullin, A.S., 2010. A systematic review of evidence for the added benefits to health of exposure to natural environments. *BMC Public Health* 10(456), DOI: 10.1186/1471-2458-10-456.
- Bruinsma, G.J.N., Johnson, S.D., 2018. *The Oxford Handbook of Environmental Criminology*. Oxford University Press, New York.
- Bulut, Z., Kılıçaslan, Ç., 2009. Çocuğa özgüven kazandırmada önemli bir ilke; Çocuk oyun alanlarında güvenlik. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 78-85.
- Burgess, J., 1993. Representing nature: Conservation and the mass media. In Goldsmith, F.B., Warren, A. (Eds), *Conservation in Progress* (51-64), John Wiley, Chichester.
- Burgess, J., Harrison, C.M., Limb, M., 1988. People, parks and the urban green: A study of popular meaning and values for open spaces in the city. *Urban Studies*, 25, 455-473.
- Callanan, V.J., Teasdale, B., 2009. An exploration of gender differences in measurement of fear of crime. *Feminist Criminology*, 4(4), 359-376.
- Casteel, C., Peek-Asa, C., 2000. Effectiveness of crime prevention through environmental design (CPTED) in reducing robberies. *American Journal of Preventive Medicine*. 18(4S), 99-115.
- Chandola, T., 2001. The fear of crime and area differences in health. *Health & Place* 7, 105-116.
- Chiesura, A., 2004. The role of urban parks for the sustainable city. *Landscape and Urban Planning*, 68(1), 129-138.
- Cicerali, L.K., Cicerali, E.E., 2018. Şehir ve güvenlik yaklaşımlarında çevresel kriminolojiye tarihsel bir bakış. *İdealkent-Kent Araştırmaları Dergisi*, 23(9), 95-112.

- CPTED, 2000. General Guidelines For Designing Safer Communities. City of Virginia Beach, Municipal Center, Virginia Beach, VA.
- Covington, J., Taylor, R.B., 1991. Fear of crime in urban residential neighborhoods: Implications of between-and-within neighborhood sources for current models. *The Sociological Quarterly*, 32(2), 231-249.
- Cozens, P.M., 2011. Urban planning and environmental criminology: Towards a new perspective for safer cities. *Planning Practice and Research*, 26(4), 481-508.
- Cozens, P.M., Saville, G., Hillier, D., 2005. Crime prevention through environmental design (CPTED): A review and modern bibliography. *Property Management*, 23(5), 328-356.
- Çakırtaş, B., 2015. Suç Korkusu. Sancar, T.Y. (Ed.), *Kriminoloji Yazıları İçinde* (343-372), Savaş Yayınevi, 723 sy, 1. Baskı, Ankara.
- Çardak, B., 2012. Kadınların suç korkuları üzerine nitel bir çalışma. *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 1(1), 23-45.
- Çevre Kanunu, 1983. *Resmi Gazete*, 2872/18132, 09 Ağustos 1983.
- Çoklar, I., Solak, N., 2017. Suç korkusu: Tanım, ölçüm ve belirleyiciler. *Nesne Psikoloji Dergisi (NPD)*, 5(10), 311-328.
- Demir, O.Ö., Çelik, A., Çetin, H.C., Özkan, M., 2011. Giuliani dönemi New York'unda suç neden azaldı? Suç önleme politikalarına bir bakış. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 250- 264.
- Demirbaş, T., 2010. *Kriminoloji*. Seçkin Yayıncılık, 3. Baskı, Ankara.
- Doğan, H.İ., Sevinç, B., 2011. Suç teorileri ve şehir güvenliği: Bitlis İliyle ilgili genel bir değerlendirme. *Polis Bilimleri Dergisi*, 13(4), 27-53.
- Dolu, O., Uludağ, Ş., Doğutaş, C., 2010. Suç korkusu: Nedenleri, sonuçları ve güvenlik politikaları ilişkisi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65(1), 57-81.
- Donovan, G.H., Prestemon, J.P., 2012. The effects of trees on crime in Portland, Oregon. *Environment and Behavior*, 44(1), 3-30.
- Düzgün, Ş., 2007. Suç olgusuna teorik yaklaşımlar ve disiplinlerarasılık. Kent ve Suç. TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Bülteni, Bülten 55, Ankara.
- Eschholz, S., 2002. Racial composition of television offenders and viewers' fear of crime. *Critical Criminology*, 11, 41-60.

- Fattah, E., 1993. Victimisation and fear of crime among the elderly: a possible link?. (Paper presented at the Crime and Older People Conference) Erişim tarihi: 03.12.2017. http://www.aic.gov.au/media_library/conferences/olderpeople/fattah.pdf.
- Fear of Crime Report, 2009. Fear of crime in Ireland and its impact on quality of life. Department of Justice, Equality and Law Reform. Erişim tarihi: 23.11.2017. <http://www.justice.ie/en/JELR/Fear%20of%20Crime%20in%20Ireland.pdf/Files/Fear%20of%20Crime%20in%20Ireland.pdf>.
- Felson, M., Boba, R., 2010. Crime and everyday life, 4th ed. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Ferguson, K.M., Mindel, C.H., 2007. Modeling fear of crime in Dallas neighborhoods: A test of social capital theory. *Crime&Delinquency*, 53(2), 322-349.
- Fernandez, M., 2005. Crime prevention and the perception of safety in campus design. Master Thesis, Louisiana State University, The School of Landscape Architecture, pp.55, Louisiana.
- Fisher, B.S., May, D., 2009. College students' crime-related fear on campus: are fear-provoking cues gendered?. *Journal of Contemporary Criminal Justice*, 25 (3), 300-321.
- Fleming, C.M., Manning, M., Ambrey, C.L., 2016. Crime, greenspace and life satisfaction: An evaluation of the New Zealand experience. *Landscape and Urban Planning*, 149, 1-10.
- Foster, S., Giles-Corti, B., Knuiman, M., 2012. Does fear of crime discourage walkers? A social-ecological exploration of fear as a deterrent to walking. *Environment & Behavior*, 1-20, DOI: 10.1177/0013916512465176.
- Foster, S., Knuiman, M., Hooper, P., Christian, H., Giles-Corti, B., 2014. Do changes in residents' fear of crime impact their walking? Longitudinal results from RESIDE. *Preventive Medicine*. 62, 161-166.
- Genç, M., Gafar, C., Bilir, N., Güner, Ş.T., Gülcü, S., 2001. Isparta-Ayazma Anadolu kestanesi (*Castanea sativa* Mill.) meşçeresi. *Tabiat ve İnsan Dergisi*, 3, 20-28.
- Greene, M., 2003. Urban Safety in Residential Areas: Spatial variables in crime and feeling of (in)security. Paper Report. Erişim Tarihi: 03.11.2017. <http://siteresources.worldbank.org/INTURBANDEVELOPMENT/Resources/336387-1268963780932/6881414-1268963797099/greene.pdf>
- Gold, S.M., 1986. User characteristics and response to vegetation in neighbourhood parks. *Arboricultural Journal*, 10, 275-287.

- Gulak, M., Kun, U., Koday, Z., Koday, S., 2007. Preventing Terrorist Attacks to Critical Infrastructure(s) by Use of Crime Prevention through Environmental Design (CPTED). In Nikbay, O., Hancerli, S. (Eds.), Understanding and Responding to Terrorism Phenomenon: A Multi-Dimensional Perspective (298-312), IOS Press, Amsterdam.
- Gül, A., Küçük, V., 2001. Kentsel açık-yeşil alanlar ve Isparta kenti örneğinde irdelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 2, 27-48.
- Gündüzöz, İ., 2016. Türkiye ve Dünyada Güvenli Kent Yaklaşımı: Kentsel Güvenlik mi? Güvenli Kent mi?. Türk İdare Dergisi. 483, 335-368.
- Gündoğdu, H.M., 2014. Mekan dizimi analiz yöntemi ve araştırma konuları. Art-Sanat, 2, 251-274.
- Hale, C., 1996. Fear of crime: a review of the literature. International Review of Victimology, 4, 79-150.
- Hakeri, H., 2013. Ceza Hukuku-Genel Hükümler. Adalet Yayınevi, Ankara.
- Harrison, C., Burgess, J., 1988. Qualitative research and open space policy. The Planner, 16-18.
- Hayward, D.G., Weitzer, W.H., 1984. The public image of urban parks: Past amenity, present ambivalence, uncertain future. Urban Ecology, 8, 243-268.
- Heath, L., 1984. Impact of newspaper crime reports on fear of crime: multimethodological investigation. Journal of Personality and Social Psychology, 47(2), 263-276.
- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2015a. Erişim Tarihi: 18.12.15. <http://www.ispartakulturturizm.gov.tr/TR,103635/mesire-yerleri-ve-diger-dogal-guzellikler.html>.
- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2015b. Erişim Tarihi: 18.12.15. <http://www.ispartakulturturizm.gov.tr/TR,70986/goller.html>.
- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2015c. Erişim Tarihi: 18.12.15. <http://www.ispartakulturturizm.gov.tr/TR,103629/golcuk-golu-tabiati-parki.html>.
- Jackson, J., 2009. A psychological perspective on vulnerability in the fear of crime. Psychology, Crime & Law, 15(4), 365-390.
- Jansson, M., Fors, H., Lindgren, T., Wiström, B., 2013. Perceived personal safety in relation to urban woodland vegetation - A review. Urban Forestry and Urban Greening, 12, 127-133.

- Jorgensen, A., Anthopoulou, A., 2007. Enjoyment and fear in urbanwoodlands – Does age make a difference? *Urban Forestry & Urban Greening*, 6, 267–278.
- Jorgensen, A., Hitchmough, J., Calvert, T., 2002. Woodland spaces and edges: Their impact on perception of safety and preference. *Landscape and Urban Planning*, 60, 135-150.
- Jorgensen, A., Hitchmough, J., Dunnett, N., 2007. Woodland as a setting for housing – Appreciation and fear and the contribution to residential satisfaction and place identity in Warrington New Town, UK. *Landscape and Urban Planning*, 79, 273–287.
- Jorgensen, L.S., Ellis, G.D., Ruddell, E., 2012. Fear perceptions in public parks: Interactions of environmental concealment, the presence of people recreating, and gender. *Environment and Behavior*, 45(7), 803-820.
- Kabahatler Kanunu, 2005. *Resmi Gazete*, 5326/25772 (M.), 30 Mart 2005.
- Kaplan, R., 1983. The role of nature in the urban context. In *Behaviour and the Natural Environment, Human Behavior and Environment: Advances in Theory and Research*, Plenum Press, (6), 127-161, New York.
- Karakus, O., McGarrell, E.F., Basibuyuk, O., 2010. Fear of crime among citizens of Turkey. *Journal of Criminal Justice*, 38, 174-184.
- Karasu, M.A., 2017. Kentsel mekânda suç korkusu-Şanlıurfa örneği. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 20, 41-76.
- Katyal, N.K., 2002. Architecture as crime control. *The Yale Law Journal*, 111, 1039-1139.
- Kaya, B., Kubat, A.S., 2007. Space and Fear of Crime Relation in Urban Green Areas Case Study: Maçka Demokrasi Park. *Proceedings, 6th International Space Syntax Symposium, İstanbul*.
- Killias, M., 1990. Vulnerability: Towards a better understanding of a key variable in the genesis of fear of crime. *Violence and Victims*, 5(2), 97-108.
- Koca, M., Üzülmöz, İ., 2016. *Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler*. Seçkin Yayıncılık, 9. Baskı, Ankara.
- Kruskal, W.H., Wallis, W.A., 1952. Use of ranks in One-Criterion variance analysis. *Journal of the American Statistical Association*, 47(260), 583-621.
- Kubilay, A.B., 2009. Kentsel Tasarım Öğelerini Kullanarak Suç Önleme: Ankara İstiklal Mahallesi Örnekleme. ODTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Yüksek Lisans Tezi, 150 sayfa, Ankara.

- Kuo, F.E., Bacaicoa, M., Sullivan, W.C., 1998. Transforming inner-city landscapes: Trees, sense of safety and preference. *Environment and Behaviour*, 30 (1), 28-59.
- Kuo, F.E., Sullivan, W.C., 2001. Environment and crime in the inner city : Does vegetation reduce crime?. *Environment and Behavior*, 33(3), 343-367.
- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 1983. *Resmi Gazete*, 2863/18113, 21 Temmuz 1983.
- Lang, J., 1994. *Urban Design-The American Experience*. Van Nostrand Reinhold, New York.
- Lindgren, T., Nilsen, M.R., 2011. Safety in residential areas. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, 103(2), 196-208.
- Lorenc, T., Clayton, S., Neary, D., Whitehead, M., Petticrew, M., Thomson, H., Cummins, S., Sowden, A., Renton, A., 2012. Crime, fear of crime, environment, and mental health and wellbeing: Mapping review of theories and causal pathways. *Health and Place*, 18 (4), 757-765.
- Lyytimäki, J., Sipilä, M., 2009. Hopping on one leg – The challenge of ecosystem disservices for urban green management. *Urban Forestry and Urban Greening*, 8, 309-315.
- Madge, C., 1997. Public parks and the geography of fear. *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie*, 88(3), 237-250.
- Mann, H.B., Whitney, D.R., 1947. On a test of whether one of two random variables is stochastically larger than the other. *The Annals of Mathematical Statistics*, 18(1), 50-60.
- Maruthaveeran, S., Konijnendijk van den Bosch, C.C., 2014. A socio-ecological exploration of fear of crime in urban green spaces - A systematic review. *Urban Forestry & Urban Greening*, 13(1), 1-18.
- Maslow, A.H., 1970. *Motivation and Personality*, 2nd edn, New York: Harper & Row.
- May, D., Wells, J.B., Minor, K.I., Cobb, K., Angel, E., Cline, K.M., 2004. Criminal victimization experiences, fear of crime, perception of risk and opinion of criminal justice agents among a sample of Kentucky Residents. Center of Criminal Justice Education and Research Department of Correctional and Juvenile Justice Studies, Eastern Kentucky University, 1-85.
- Mccormick, J.G., 2011. National evaluation of crime prevention strategies in urban parks: Using Rational Choice Theory to understand decisions of park directors and professors. Dissertation, University of Florida, College of Health and Human Performance, 184p.

- Miceli, R., Roccato, M., Rosato, R., 2004. Fear of crime in Italy: Spread and determinants. *Environment and Behavior*, 36(6), 776-789.
- Müderrişoğlu H., Demir, Z., 2004. The relationship between perceived beauty and safety in urban recreation parks. *Journal of Applied Sciences*. 4(1), 72-77.
- Nasar, J.L., Fisher, B., Grannis, M., 1993. Proximate physical cues to fear of crime. *Landscape and Urban Planning*, 26, 161-118.
- National Crime Prevention Council, 2009. Best Practices for Using Crime Prevention Through Environmental Design in Weed and Seed Sites. Erişim tarihi: 07.11.2017. [http://www.ncpc.org/resources/files/pdf/training/Best %20Practices%20in%20CPTED%20-2.pdf](http://www.ncpc.org/resources/files/pdf/training/Best%20Practices%20in%20CPTED%20-2.pdf).
- Oguz, D., 2000. User surveys of Ankara's urban parks. *Landscape and Urban Planning*, 52, 165-171.
- Office for National Statistics, 2010. Crime and fear of crime. Erişim tarihi: 02.06.2015. <http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/harmonisation/harmonisation-index-page/index.html>.
- Olgun, R., 2013. Kentsel yeşil alanlarda vandalizm ve olası tasarım çözümlerinin Antalya örneğinde incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 130 sy, Antalya.
- Özdemir, A., 2007. Katılımcı kent kimliğinin oluşumunda kamusal yeşil alanların rolü. *Planlama Dergisi*, 37-44.
- Özdemir, H.G., 2012. Değişik açık ve yeşil alanlarda bitkisel tasarım yönünden güvenilirlik faktörünün analizi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 109 sy, Erzurum.
- Özgüner, H., 2004. Doğal peyzajın insanların psikolojik ve fiziksel sağlığı üzerine etkileri. *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, (2), 97-107.
- Özgüner, H., 2005. Kent insanının doğal alanlar ile ilgili algı, anlayış ve tercihleri. *Tabiat ve İnsan*. 39(3), 18-25.
- Özgüner, H., 2011. Cultural differences in attitudes towards urban parks and green spaces. *Landscape Research*, 36(5), 599-620.
- Öztürk, M., 2015. Medya ve suç korkusu arasındaki ilişki. *The Journal of Academic Social Science Studies, International Journal of Social Science*, 36, 251-263.
- Painter, K., 1996. The influence of street lighting improvements on crime, fear and pedestrian street use, after dark. *Landscape and Urban Planning* 35, 193-201.

- Parsons, R., Daniel, T.C., 2002. Good looking: In defense of scenic landscape aesthetics. *Landscape and Urban Planning*, 60, 43–56.
- Pease, K., 1999. A review of street lighting evaluations: Crime reduction effects. In Painter, K., Tilley, N. (Eds), *Surveillance of Public Space: CCTV, Street Lighting and Crime Prevention* (47-76), Crime Prevention Studies, Criminal Justice Press, New York.
- Peters, K., Elands, B., Buijs, A., 2010. Social interactions in urban parks: Stimulating social cohesion?. *Urban Forestry and Urban Greening*, 9, 93–100.
- Polat, O., 2009. *Kriminoloji ve Kriminalistik Üzerine Notlar*. Seçkin Yayıncılık, Birinci Baskı, Ankara.
- Richardson, E.A., Pearce, J., Mitchell, R., Kingham, S., 2013. The role of physical activity in the relationship between urban green space and health. *Public Health*, 127(4), 318-324.
- Rohde, C.L.E., Kendle, A.D., 1997. Nature for people. In: Kendle, A. D. and Forbes, S. J., *Urban Nature Conservation: Landscape Management in the Urban Countryside*, E & FN Spon, London.
- Roman, C.G., Chalfin, A., 2008. Fear of walking outdoors: A multilevel ecologic analysis of crime and disorder. *American Journal of Preventive Medicine*, 34(4), 306-312.
- Roufa, T. 2017. Environmental criminology. Erişim Tarihi: 28.11.2017. <https://www.thebalance.com/environmental-criminology-974582>.
- Sangster, M., 1995. Planning and designing new woodlands for people. In Ferris-Kaan, R. (Ed.), *The Ecology of Woodland Creation* (17-26), John Wiley & Sons, 264p., Chichester.
- Safe Design Council, 2017. Environmental criminology. Erişim Tarihi: 28.11.2017. <http://www.safedesigncouncil.org/environmental-criminology/>.
- Schafer, J.A., Huebner, B.M., Bynum, T.S., 2006. Fear of crime and criminal victimization: Gender-based contrasts. *Journal of Criminal Justice*, 34, 285–301.
- Schroeder, H.W., Anderson, L.M., 1984. Perception of personal safety in urban recreation sites. *Journal of Leisure Research*, 16 (2), 178-194.
- Skar, M., 2010. Forest dear and forest fear: Dwellers' relationships to their neighbourhood forest. *Landscape and Urban Planning*, 98, 110–116.

- Skogan, W., 1986. Fear of crime and neighborhood change. *Crime and Justice* 8, 203–229. <https://doi.org/10.1086/449123>.
- Stafford, M.C., Galle, O.R., 1984. Victimization Rates, Exposure to Risk, and Fear of Crime. *Criminology*, 22(2), 173–185.
- Stodolska, M., Shinew, K.J., Acevedo, J.C., Roman, C.G., 2013. I Was Born in the Hood: Fear of Crime, Outdoor Recreation and Physical Activity Among Mexican-American Urban Adolescents. *Leisure Sciences: An Interdisciplinary Journal*, 35(1), 1-15.
- Şahin, F., 2010. Altındağ ilçesi örneğinde kentsel sosyal yapı ve açık-yeşil alan ilişkilerinin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 79 sy, İzmir.
- Takano T., Nakanmura, K., Watanabe, M. 2002. Urban residential environments and senior citizens' longevity in megacity area: The importance of walkable green spaces. *Journal of Epidemiology and Community Health*, 56, 913-918.
- Talbot, J.F., Kaplan, R., 1984. Needs and fears: The response to trees and nature in the inner city. *Journal of Arboriculture*, 10 (8), 222-228.
- Taylor, R.B., 1999. Crime, Grime, Fear, and Decline: A Longitudinal Look. National Institute of Justice Research in Brief. Erişim tarihi: 04.12.2017. <http://www.ncjrs.gov/pdffiles1/177603.pdf>.
- Taylor, R.B., Hale, M., 1986. Testing alternative models of fear of crime. *Journal of Criminal Law and Criminology*, 77(1), 151–189.
- Taylor, R.B., Harrell, A.V., 1996. Physical environment and crime. U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, National Institute of Justice, Research Report. Erişim Tarihi: 29.11.2017. <https://www.ncjrs.gov/pdffiles/physenv.pdf>.
- T.C. Isparta Valiliği, 2015. Erişim Tarihi: 18.12.15. <http://www.isparta.gov.tr/merkez-ilce>.
- The Washington Post, 2013. Coburn's claim that violence in national parks has declined '85 percent' because of guns. (By Glenn Kessler). Erişim Tarihi: 29.11.2017. https://www.washingtonpost.com/blogs/fact-checker/post/coburns-claim-that-violence-in-national-parks-has-declined-85-percent-because-of-guns/2013/05/09/12efef08-b8f5-11e2-b94c-b684dda07add_blog.html?utm_term=.7e55f2e94577.
- Toet, A., van Schaik, M.G., 2012. Effects of signals of disorder on fear of crime in real and virtual environments. *Journal of Environmental Psychology*, 32, 260-276.

- Toy, S., 2004. Erzurum kenti açık yeşil alanlarında biyoklimatik etkinin belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 101 sy, Erzurum.
- Troy, A., Grove, J.M., O'Neil-Dunne, J., 2012. The relationship between tree canopy and crime rates across an urban-rural gradient in the greater Baltimore region. *Landscape and Urban Planning*, 106, 262- 270.
- Türk Ceza Kanunu, 2004. *Resmi Gazete*, 5237/25611, 26 Eylül 2004.
- Ulrich, R.S., 1986. Human responses to vegetation and landscapes. *Landscape and Urban Planning*, 13, 29-44.
- URL-1. Tracking crime in New York city parks. New Yorkers for Parks. Erişim Tarihi: 29.11.2017. <http://www.ny4p.org/advocacy/crime/tracking-crime.pdf>.
- Uzun, G., 1990. Kentsel Rekreyasyon Alan Planlaması. Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Ofset ve Teksir Atölyesi, Ders Kitabı, No: 48, Adana.
- Van den Berg, A.E., Ter Heijne, M., 2005. Fear versus fascination: An exploration of emotional responses to natural threats. *Journal of Environmental Psychology*, 25, 261-272.
- Van Kesteren, J., Mayhew, P., Nieuwbeetra, P., 2000. Criminal victimization in seventeen industrialized countries. NSCR Report, 187.
- Walker, S.E., Duffield, B.S., 1983. Urban parks and open spaces-an overview. *Landscape Research*, 8(2), 2-12.
- Warburton, D. E. R., Nicol, C.W. ve Bredin, S.S.D., 2006. Health benefits of physical activity: The evidence. *Canadian Medical Association Journal*, 174(6), 801-809.
- Western Australian Planning Commission, 2006. Designing Out Crime Planning Guidelines. Erişim tarihi: 21.03.2014. <http://www.wapc.wa.gov.au>.
- Wilson, J.Q., Kelling, G.L., 1982. Broken Windows: The police and neighborhood safety. *The Atlantic*. Erişim tarihi: 02.02.2018. <http://www.lantm.lth.se/fileadmin/fastighetsvetenskap/utbildning/Fastighetsvaerderingssystem/BrokenWindowTheory.pdf>.
- Winkel, F.W., 1998. Fear of crime and criminal victimization: testing a theory of psychological incapacitation of the 'stressor' based on downward comparison processes. *British Journal of Criminology*, 38(3), 473-484.
- Wohlwill, J.F., 1976. Environmental Aesthetics: The Environment as a Source of Affect. In Altman, I., Wohlwill, J.F. (Eds), *Human Behaviour and Environment*, Volume: 1, New York, Plenum.

Wolfe, M.K., Mennis, J., 2012. Does vegetation encourage or suppress urban crime? Evidence from Philadelphia, PA. Landscape and Urban Planning. 108, 112-122.

Yücekaya, M., 2013. Kilis'te açık yeşil alanlar ve park nitelikleri. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, Kentsel Tasarım Bilim Dalı, 152 sy, Kayseri.

Yücel, M.T., 2009. Suç korkusu ve etkisinin nötrleştirilmesi. TBB Dergisi, 83, 278-301.

Zengin, M., 2001. Yeniden yapılanma süreci içerisinde Erzincan kentinin açık-yeşil alanları. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, 140 sy, Erzurum.

EKLER

EK A. Kazancı hukuk veri tabanı

EK B. Görsel yardımcı materyaller

EK C. Anket formu

EK D. Etik kurul onay raporu

EK E. Isparta Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü izin yazısı

EK F. Isparta Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü izin yazısı

EK G. Orman ve Su İşleri Bakanlığı VI. Bölge Müdürlüğü izin yazısı

EK A. Kazancı hukuk veri tabanı

← → ↺ 🏠 kazanci.kho2/bb/ara.htm

KANUNLAR KHKLAR TÖZÖKLER B.K.K. YÖNETMELİKLERİ

ALIN KAR. ANAYASA MAH. KAR. YARGITAY KAR. DANIŞTAY KAR. UYUŞMAZLIK KAR. SAVIŞTAY KAR. İSTİNAF KAR. (YENİ) AYIM KAR. RESMİ GAZ.

MEVZUAT BİLGİ BANKASI

HUKUK ESERLERİ BİLGİ BANKASI

KAZANCI HUKUK OTOMASYON - YARGITAY KARARLARI ARAMA MOTORU

Bul: "milli park" [Ara] [Tarih Sırala] [Yardım]

> mahkeme: "Ceza"

Filtreler

mahkeme
Ceza (106)

başlık
Hapis (148)
Ezgi (34)

daire
3cd (74)
2cd (57)
12cd (19)
2cd (10)
9cd (8)
13cd (7)
11cd (5)
8cd (2)
8cd (2)
13cd (1)
15cd (1)

Yeni Kararlar

tarih_dt

106 adet belge bulundu. 19 adet sayfada. 1 nolu sayfa.

YARGITAY 12. CEZA DAİRESİ E. 2015/12780 K. 2017/5210 T. 15.6.2017

de. 2063 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa aykırılık suçu ile 2873 Sayılı Milli Parklar Kanununa aykırılık suçunun, ani hareketli suç türlerinden olmasına karşılık, 5237 Sayılı TCK'nın 154. maddesinde düzenlenen haklı olmayan yere beceriksiz suçunun temadi eden suç türlerinden olduğu, bu nedenle, 1. derece doğal sığın ve aynı zamanda milli park alanı içerisindeki mera vasfı... YARGITAY 12. CEZA DAİRESİ E. 2015/12780 K. 2017/5210 T. 15.6.2017 T.C. YARGITAY 12. CEZA DAİRESİ E. 2015/12780 K. 2017/5210 T.

YARGITAY 19. CEZA DAİRESİ E. 2015/90919 K. 2017/5625 T. 14.6.2017

Sayı Kanun'un 111. maddesinde: "Bu Kanun'un 3. maddesiyle orman rejimi altına alınan yerlerde ve 23, 24, 25. maddeler gereğince muhafaza ormanı ve milli park olarak ayrılmış ormanlarda, ormanlara ... gün ve 2015/500 Eza ve 2014/545 Karar sayılı kararında açıklanmış dairençe de benimsenen içtihadına göre, sanık hakkında milli park alanında illegal ve faydalanma eylemi sebebiyle hüküm kurulurken ... YARGITAY 19. CEZA DAİRESİ E. 2015/10019 K. 2017/5625 T. 14.6.2017 T.C. YARGITAY 19. CEZA DAİRESİ E. 2015/10019 K. 2017/5625 T.

YARGITAY 19. CEZA DAİRESİ E. 2016/11726 K. 2017/5361 T. 7.6.2017

alınan yerlerde veya 23'üncü, 24. ve 25. maddeler gereğince muhafaza ormanı veya milli park olarak ayrılmış ormanlarda işlenmesi halinde verilecek idari para cezası beşyüz Türk Lirasından az olamaz. Bu ... YARGITAY 19. CEZA DAİRESİ E. 2016/11726 K. 2017/5361 T. 7.6.2017 T.C. YARGITAY 19. CEZA DAİRESİ E. 2016/11726 K. 2017/5361 T. 7.6.2017 ... DAVA: 6831 Sayılı Orman Kanunu'na muhalefet suçundan sanık ...'nin, eyleminin kabahat teşkil ettiği gerekçesiyle 6831 Sayılı Kanun'un 91-S. maddesi uyarınca 307 Türk lirası idari para cezası ile

YARGITAY 19. CEZA DAİRESİ E. 2017/2923 K. 2017/5067 T. 29.5.2017

DAVA: 2863 Sayılı Milli Parklar Kanunu'na aykırılık suçundan sanık ...'nin, anılan Kanun'un 21. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 62/1 ve 62/2. maddeleri gereğince 500.00 Türk Lirası adı para ... verilmekte okundu. Anılan ihbarnamede, Bakanlar Kurulunun 07/12/1998 tarihli kararı ile milli park olarak ilan edilen bölgede yer alan Malatya İl ... ilçesi, ... Köyü ... parsel sayılı taşınmaz ... mülhendi, fen bilimleri, orman mühendisi ve arkeoloji ya da sanat tarihi alanlarında uzman bilimsel heyet ile keşif icra edilerek, suçla konu olan yerin doğal sığın alanı ya da milli park sınırları

EK B. Görsel yardımcı materyaller

Bu alana geldiğinizde daha çok neler yapıyorsunuz?
Bu alanı ne amaçla kullanıyorsunuz?

☐ Temiz havada vakit geçiriyorum

☐ Çocuklarımla oyun alanında oynuyorum

☐ Spor (yürüyüş, koşu, bisiklete binme vb.) yapıyorum

☐ Dinleniyorum

☐ Piknik yapıyorum

☐ Fotoğraf çekme

Bu alanın sizi en çok rahatsız eden yönleri nelerdir?

☐ Kendim ve sevdiklerim için yeterince güvenli olmaması

☐ Aracımdan bir şey çalınması veya aracımın zarar verilmesi

☐ Alandaki ıssız ve kuytu alanlar olması

☐ Alanda başıboş köpekler, diğer zararlı hayvanlar, böcekler vb. bulunması

☐ Çok kalabalık olması

☐ Mangal kokusunun olması

☐ Alanda çok gürültü olması

☐ Bazı insanların çevre konusundaki duyarlı davranışları

☐ Yakınında araç yolu bulunması

☐ Yeterli otoparkın olmaması

☐ Yeterli sayıda oturma yerlerinin olmaması

☐ Yeterli sayıda çöp kutularının olmaması

☐ Halka açık alanlarda alkol kullananların olması

☐ Alanda bulunan havuz, göl gibi su yüzeylerinin tehlike yaratması

☐ Alanın temizlik ve bakımının yeterli olmaması

Bu alanı tercih etme sebepleriniz nelerdir?

☐ Kendim ve sevdiklerim için güvenilir olması

☐ Yaşadığım yere yakın olması

☐ Yeşil alanı olması

☐ Temiz bir havasının olması

☐ Piknik alanlarının olması

☐ Ulaşımın kolay olması

☐ Çocuk oyun alanının olması

☐ Bakımlı olması

☐ Spor olanakları sunması

EK C. Anket formu

Değerli Katılımcı,

Bu anket SDÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda, "Kentsel Açık-Yeşil Alanlarda Kullanıcıların Güvenlik Algısı: Isparta Kenti Örneği" başlıklı doktora tezi kapsamında kullanılacaktır. Anket formunda isminiz istenmemektedir. Vereceğiniz bilgiler araştırma ekibi dışında hiç kimse ile paylaşılmayacak, sadece araştırma ekibi tarafından görülecek ve değerlendirilecektir.

Bu anket çalışması ile ülkemizde kentsel açık-yeşil alanları kullanan insanların bu alanlardaki güvenlik algılarının ve bu algının dünyadaki diğer kültürlerden farkının Isparta Kenti örneğinde belirlenmesini amaçlanmaktadır. Anket analizi sonucunda elde edilecek bulgular doğrultusunda, kentsel açık-yeşil alanlarda güvenlik algısını artırmaya yönelik peyzaj tasarım yaklaşımlarının önerilmesi hedeflenmektedir.

Değerli katkılarınız için teşekkür ederiz.

Uygulama Alanı

- ☐ Ayazmana Mesireliği
☐ Gökçay Mesireliği
☐ Gölcük Tabiat Parkı

I. BÖLÜM: DEMOGRAFİK BİLGİLER

Lütfen aşağıdaki soruları cevaplarırken kutucuklara (x) işareti koyunuz ve doldurunuz.						
1.	Cinsiyetiniz?					
	☐ Kadın	☐ Erkek				
2.	Yaşınız?					
	☐ 18-25	☐ 26-34	☐ 35-44	☐ 45-54	☐ 55-64	☐ 65 ≤
3.	Medeni haliniz?					
	☐ Evli	☐ Bekâr	☐ Diğer			
4.	Öğrenim durumunuz?					
	☐ İlkokul	☐ Ortaokul	☐ Lise	☐ Önlisans	☐ Lisans	☐ Lisansüstü ☐ Diğer.....
5.	Aylık hane geliriniz?					
	☐ ...≤1300 TL	☐ 1301-2000 TL	☐ 2001-3000 TL	☐ 3001-4000 TL	☐ 4001-5000 TL	☐ 5001TL ≤.
6.	Yaşamınız boyunca çoğunlukla nerede yaşadınız?					
	☐ Köy	☐ Kasaba	☐ İlçe	☐ Kent merkezindeki mah.	☐ Kent merkezi dışındaki mah.	☐ Diğer
7.	Yaşadığınız İl/Mahalle?					
						
8.	Çalışıyor musunuz/Mesleğiniz?					
						

II. BÖLÜM: ALAN KULLANIM ÖZELLİKLERİ VE TERCİHLER

Lütfen aşağıdaki soruları cevaplarırken kutucuklara (x) işareti koyunuz ve doldurunuz.			
1.	Bu alana ne kadar (km) uzakta yaşıyorsunuz?		
2.	Bu alana daha önce geldiniz mi?		
	☐ Evet	☐ Hayır (ilk kez geliyorum)	Cevabınız "Hayır" ise 4. Soruya geçiniz.
3.	Bu alana ne sıklıkla geliyorsunuz?		
4.	Bu alanda ne kadar (saat) vakit geçirirsiniz?		
5.	Bu alana genellikle hangi mevsimde geliyorsunuz? (Birden fazla seçenek söyleyebilirsiniz)		
	☐ İlkbahar	☐ Yaz	☐ Sonbahar ☐ Kış
6.	Bu alana genellikle hangi günlerde geliyorsunuz? (Birden fazla seçenek söyleyebilirsiniz)		
	☐ Hafta içi	☐ Hafta sonu	☐ Farketmez

7.	Bu alana genellikle hangi vakitlerde geliyorsunuz? (Birden fazla seçenek söyleyebilirsiniz)				
	☐ Sabah	☐ Öğle vakti	☐ Öğleden sonra	☐ Akşam	☐ Diğer
8.	Bu alana ulaşımı nasıl sağladınız?				
	☐ Yürüyerek	☐ Bisikletle	☐ Kendi aracım ile	☐ Toplu taşıma ile	☐ Diğer.....
9.	Bu alana genellikle yalnız mı yoksa birileriyle birlikte mi geliyorsunuz? (Birden fazla seçenek söyleyebilirsiniz)				
	☐ Yalnız geliyorum		☐ Akrabalarım ile geliyorum		
	☐ Arkadaşlarımla geliyorum		☐ Evcil hayvanımla (kedi, köpek vb.) beraber geliyorum		
	☐ Ailemle geliyorum		☐ Diğer		
10	Bu alanı tercih etme sebepleriniz nelerdir? (Kart gösterilecek)				
11	Bu alana geldiğinizde daha çok neler yapıyorsunuz? Bu alanı ne amaçla kullanıyorsunuz? (Kart gösterilecek)				
12	Bu alanın sizi en çok rahatsız eden yönleri nelerdir? (Kart gösterilecek)				
13	İmkânınız olsa bu alanda ne tür düzenlemeler yapmak, neler eklemek ya da neleri kaldırmak istersiniz?				
14	İsparta'da gitmeyi en çok tercih ettiğiniz açık yeşil alanlar nelerdir? (Bu alan dışında 3 tanesini sıralayınız)				
15	Bu alanı bir cümleyle tanımlamak isterseniz ne söylersiniz.				

III. BÖLÜM: GÜVENLİK ALGISI

Lütfen aşağıdaki ifadelerle katılıp katılmadığınızı kutucuklara çarpı işareti (X) koyarak belirtiniz.		Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Kararsızım	Kısmen katılmıyorum	Katılmıyorum
1.	Kendimi bu alanda güvende hissediyorum, bu alanı güvenli buluyorum.					
2.	Bu alanın çocuklar için güvenli olduğunu düşünüyorum.					
3.	Bu alanın engelli bireyler için güvenli olduğunu düşünüyorum.					
4.	Bu alana yalnız başıma gelmekten tedirgin oluyorum.					
5.	Bu alanda benim başıma veya yakınlarıma başına herhangi bir istenmeyen olay (saldırıya uğrama, kapkaç vb.) gelmesinden endişeleniyorum.					
6.	Bu alanda sarhoşlar, uyuşturucu kullananlar, tinerçiler vb. ile karşılaşmaktan endişeleniyorum.					
7.	Sarhoşlar, uyuşturucu kullananlar, tinerçiler vb. ile karşılaşmaktan endişelenmem yüzünden bu alanı kullanmaktan çekindiğim zamanlar oluyor.					
8.	Hava karardıktan sonra bu alanı kullanırken kendimi güvende hissediyorum.					
9.	Bu alanda bitkilerin yoğun ve sık olduğu yerlerde kendimi güvende hissediyorum.					
10.	Alandaki akşam aydınlatması kendimi güvende hissetmeme yetiyor.					
11.	Alanda yeterli işaret ve levhaların bulunması kendimi daha güvende hissetmemi sağlardı.					
12.	Bu alanda etrafı açık yerlerde oturmak bana güven hissi veriyor.					
13.	Bu alanda bir güvenlik görevlisinin bulunması durumunda kendimi daha güvende hissedirdim.					
14.	Bu alanda aracıma yakın bir yerde oturmak güven hissimi artırıyor.					
15.	Bu alandaki trafik akışı insanlar için tehlike oluşturmaktadır.					
16.	Bu alan ıssız ve sakinken kendimi güvende hissediyorum.					
17.	Bu alanda başka birileri varken kendimi daha güvende hissediyorum.					
18.	Bu alanda daha önce herhangi bir istenmeyen olayla karşılaştınız mı?					
	☐ Evet →Cevabınız "Evet" ise; karşılaştığınız bu olayı açıklayabilir misiniz?					☐ Hayır
19.	Bu alanda herhangi bir yakınınız daha önce istenmeyen bir olayla karşılaştı mı?					
	☐ Evet →Cevabınız "Evet" ise; karşılaştığınız bu olayı açıklayabilir misiniz?					☐ Hayır
20.	Karşılaşılan bu olaylar sizin veya yakınınızın bu alanı kullanımını olumsuz etkiledi mi?					
	☐ Evet →Cevabınız "Evet" ise; nasıl etkilendiniz açıklayabilir misiniz?					☐ Hayır

EK E. Isparta Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü izin yazısı

T.C.
ISPARTA BELEDİYE BAŞKANLIĞI
Park ve Bahçeler Müdürlüğü

Sayı : 20547074-804-02- 2.90 /4305
Konu : Anket Çalışması hk.

4.05/2016

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Mimarlık Fakültesi Dekanlığı

İlgi: 25.03.2016 tarih ve 53141124-044-74/210/4363/241 sayılı yazı;

Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Arş. Gör. Zeynep AKGÜL GÖK'ün "Kentsel Açık Alanlarda Kullanıcıların Güvenlik Algısı: Isparta Kenti Örneği" konulu doktora tezi kapsamında, Isparta kenti açık yeşil alanları, parkları ve mesire yerlerine ait verilere ulaşılması ve anket çalışması ile ilgili gerekli yardım gösterilecektir. Bilgilerinize rica ederim.

Metin ÇÖŞKÜNSU
Ziraat Müh.
Park ve Bahçeler Müd. V.

Isparta Belediyesi Başkanlığı
Ayrıca bilgi için
Elektronik Ağ (Web Sitesi)

Park ve Bahçeler Müd.
www.isparta.bel.tr

Tel : (0246) 211 61 51
Faks : (0246) 224 12 89
E-Posta : parkbahceler@isparta.bel.tr

EK F. Isparta Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü izin yazısı

T.C.
ISPARTA VALİLİĞİ
Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Sayı : 15099885/299/2.186
Konu : Araştırma İzin Talebi.

13 Ocak 2016

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü)
ISPARTA

İlgi: 01.04.2016 tarih ve 228 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile Süleyman Demirel Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü Arş. Gör. Zeynep AKGÜL GÖK'ün "Kentsel Açık Yeşil alanlarda Kullanıcıların Güvenlik Algısı: Isparta Kenti Örneği" konulu doktora tezi kapsamında, Gölçük Tabiat Parkı ve Milas Mesireliğinde bir örneği ekte sunulan anket çalışması gerçekleştirileceği belirtilerek söz konusu proje kapsamında ilimiz sınırları içerisinde bulunan Gölçük Tabiat Parkı ve Milas Mesireliği doğal sit alanında çalışma yapılabilmesi için gerekli izinlerin verilmesi talep edilmektedir.

İlgi yazı ile belirtilen söz konusu araştırma çalışmaları Bakanlığımızın (Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü) 08.05.2015 tarih ve 5447 sayılı yazısı kapsamında değerlendirilmiş olup;

- Çalışmaların sahadada bulunan doğal değerlere ve ekosisteme zarar vermeyecek şekilde yapılması,
- Çalışmalar kapsamında toplanacak örneklerde temsil edici yeterlilikte miktarın asılmaması,
- Ayrıca diğer ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarından da gerekli izinlerin alınarak çalışmaların yapılması,

İlimiz sınırları içerisinde kalan Gölçük Tabiat Parkı 1. derece doğal sit alanı ve Milas Mesireliği 2. derece doğal sit alanı ve çevresinde yapılacak araştırmalarda Müdürlüğümüzce sakınca bulunmamaktadır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Fatih AKSOY
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK G. Orman ve Su İşleri Bakanlığı VI. Bölge Müdürlüğü izin yazısı

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
VI.Bölge Müdürlüğü

Sayı: 30906951-499-66040
Konu: Anket Çalışması

25.03.2016

ISPARTA ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ 17.03.2016 tarihli ve 193 sayılı yazısı

Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Arş. Gör. Zeynep AKGÜL GÖK'ün "Kentel Açık Yeşil Alanlarda Kullanıcıların Güvenlik Algısı: Isparta Kenti Örneği" konulu doktora tezi kapsamında Isparta kenti açık yeşil alanları, parkları ve mesire yerlerinde işlenmiş suçlar ve bu suçların niteliklerine ait verilere ihtiyaç duyulduğu ilgili yazı ile belirtilmiştir.

Bu bağlamda yukarıda adı geçen öğretim elemanının mevcut verilere ulaşabilmesi ve söz konusu anket çalışmasının (ekte yer alana) gerçekleştirilebilmesi için kurumunuzla ilgili konularda gerekli yardımın Müdürlüğünüz tarafından yapılması hususunda,

Gereğini rica ederim.

Osman YÖNTEM
Bölge Müdür Yardımcısı

EKLER :

-İlgili kurum yazısı ve anket çalışması (4 sayfa)

Bu evrak 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na göre elektronik olarak imzalanmıştır.
Evrak doğrulama adresi: <http://ehys.orman-su.gov.tr/Dogrulama.aspx?d=Exp>

Adres : Başy Mahallesi Atatürk Caddesi No:13 Kat: 3 15100BURDUR
Telefon :
e-posta : osman@orman-su.gov.tr

Ayrıca Bilgi : Melis ÖZAL Şehir Planlama
Faks :
Elektronik Ağ: <http://bolgel.orman-su.gov.tr>

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Zeynep AKGÜL GÖK

Doğum Yeri ve Yılı : Erzurum, 1987

Medeni Hali : Evli

Yabancı Dili : İngilizce

E-posta : zenepp87@gmail.com

Eğitim Durumu

Lisans : AÜ, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü (2005-2009)

Yüksek Lisans : SDÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı (2009-2012)

Mesleki Deneyim

SDÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda Araştırma Görevlisi (2010-2017)

Yayınları

Alanında, yurtiçinde yayımlanan kitapta bölüm ve ünite yazarlığı

AKGÜL GÖK, Z., ÖZGÜNER, H., ALAY, Ö., 2015. Kentsel Açık Yeşil Alanlarda İşlenen Suçlar ve Önleyici Peyzaj Tasarım Yaklaşımları. Gündelik Hayat Sosyolojisi Açısından Suç ve Suç Korkusu Kongresi Bildiriler Kitabı, HEGEM V Yayınları, Bilimsel ve Popüler Eserler Dizisi No: 51: 594-613.

Ulusal toplantıda sunularak tam metin olarak yayımlanan bildiri

YILMAZ, S., ÖZGÜNER, H. ve AKGÜL, Z., 2010. Bitkisel Tasarımda Gestalt İlkelerinin Mekânsal Algı Açısından Değerlendirilmesi. Peyzaj Mimarlığı 4. Kongresi "Açılımlar", Selçuk, İzmir, 21-24 Ekim 2010, s.410-419.

EZENCİ, B., AKGÜL GÖK, Z., ÖZGÜNER, H., 2016. Büyük Isparta Parkı'ndan Atatürk Parkı'na: Bir Erken Cumhuriyet Dönemi Parkının Dönüşümü. I. Ulusal PEMKON Konferansı: Türk Bahçeleri, 23-25 Mayıs 2016, İstanbul, Bildiriler Kitabı: 414-425.

AKGÜL GÖK, Z., ALAY, Z., KELEŞ, E., GÜL, A., 2016. Türk Bahçe Sanatının Geleneksel Türk Süsleme Sanatlarına Yansımaları. I. Ulusal PEMKON Konferansı: Türk Bahçeleri, 23-25 Mayıs 2016, İstanbul, Bildiriler Kitabı: 79-91.

Uluslararası toplantıda poster, sözlü sunum ile gösterimleri

ÖZGÜNER, H., AKGÜL GÖK, Z., YILMAZ, N.Y., 2013. Conflicts between public and commercial use of sidewalks in urban areas: A case study of Isparta, Turkey. ECLAS 2013 Conference, Specifics. Hamburg/Germany, 22-25 September 2013.

Ulusal toplantıda poster, sözlü sunum ve gösterim

KUŞ ŞAHİN, C., AKGÜL GÖK, Z., ERASLAN, Ş., DAĞISTANLIOĞLU, C., 2013. Yaşayan Duvarlar, Dikey Bahçeler. V. Süs Bitkileri Kongresi, Yalova, 06-09 Mayıs 2013.

Alanında bilimsel araştırma ve çalışmalar için ulusal burs almak

Yüksek Lisans Araştırma Bursu (YÖK Bursu-2547 sayılı Kanun'un 39. maddesi uyarınca) USA, University of Oklahoma, Norman Campus, College of Architecture, The Division of Landscape Architecture (01.12.2011-01.03.2012)

Ulusal kuruluşlarca desteklenen projede görev alma

İlköğretim Okul Bahçelerinin Öğrencilerin Tercihleri ve Doğa Bilinci Gelişimini Destekleyici Yaklaşımlar Doğrultusunda Tasarımı: Isparta Kenti Örneği. SDÜ BAP 2372-YL-10.

Alanı ile ilgili olarak panel, konferans, seminer, açık oturum ve söyleşi gibi etkinliklerde konuşmacı ya da panelist olarak görev yapmak

AKGÜL, Z., 2010. İlköğretim Okul Bahçelerinin Tasarım İlkeleri. SDÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Semineri, Peyzaj Mimarlığı ABD Stüdyosu.

AKGÜL GÖK, Z., 2013. Çizgi filmlerde verilen doğa olgusunun çocuklarda doğa bilinci gelişimi üzerine etkileri. SDÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Semineri-I, Orman Fakültesi Çatı Amfi, 24 Mayıs 2013.

AKGÜL GÖK, Z., 2017. Çevresel tasarım yoluyla suçun önlenmesi. SDÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Semineri-II, Orman Fakültesi Çatı Amfi, 07 Aralık 2017.

Yüksek Lisans Tezi

AKGÜL GÖK, Z., 2012. İlköğretim Okul Bahçelerinin Öğrencilerin Tercihleri ve Doğa Bilinci Gelişimini Destekleyici Yaklaşımlar Doğrultusunda Tasarımı: Isparta Kenti Örneği. SDÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Isparta.